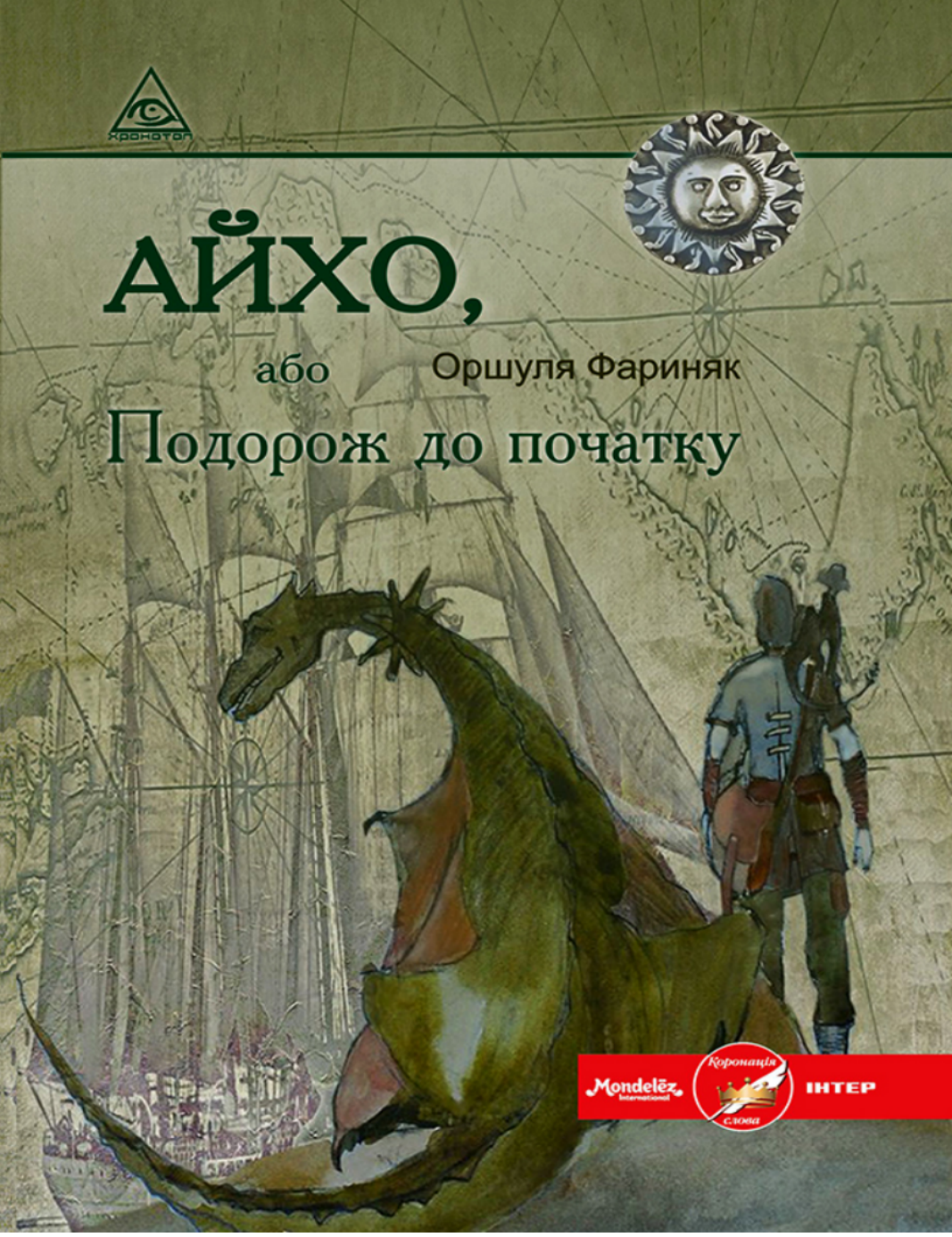
АЙХО,
або
Оршуля Фариняк
Подорож до початку
Mondelēz International
Коронація слова
ІНТЕР

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Темінь Зла насуває на Узбережжя. Прокидається Тінь у найдревніших істотах. Світло збирає своє Воїнство.

Таємна війна Храмів і Ордену геліонатів, двірцеві перевороти, звитяги Воїнів Шаку і магія древнього пророцтва — все це раптом постає перед дверима лісового будиночка доглядача Хрестового Лісу. Чи прийме їх звичайнісінький вернакійський хлопчик? Чи подолає свої Страхи? Чи почнеться його подорож? Подорож до початку…

Роман-фентезі, володар Першої премії у номінації «Прозові твори для дітей» Міжнародного літературного конкурсу романів, кіносценаріїв, п’єс, пісенної лірики та творів для дітей «КОРОНАЦІЯ СЛОВА» (2013)

-
- Оршуля Фариняк
- Розділ 1
- Розділ 2
- Розділ 3
- Розділ 4
- Розділ 5
- Розділ 6
- Розділ 7
- Розділ 8
- Розділ 9
- Розділ 10
- Розділ 11
- Розділ 12
- Розділ 13
- Розділ 14
- Розділ 15
- Розділ 16
- Розділ 17
- Розділ 18
- Розділ 19
- Розділ 20
- Розділ 21
- Розділ 22
- Розділ 23
- Розділ 24
- Розділ 25
- Розділ 26

- Розділ 27
- Розділ 28
- Розділ 29
- Розділ 30
- Розділ 31
- Розділ 32
- Розділ 33
- Розділ 34
- Розділ 35
- Розділ 36
- Розділ 37
- Розділ 38
- Розділ 39
- Розділ 40
- Розділ 41
- Розділ 42
- Розділ 43
- Розділ 44
- Розділ 45
- Розділ 46
- Розділ 47
- Розділ 48
- Розділ 49
- Розділ 50
- Розділ 51
- Розділ 52
- Розділ 53
- Розділ 54
- Розділ 55
- Розділ 56
- Розділ 57

Оршуля ФАРИНЯК

АЙХО,
або
Подорож до початку

Роман-фентезі

ВОЛОДАР ПЕРШОЇ ПРЕМІЇ
у номінації «Прозові твори для дітей»
Міжнародного літературного конкурсу романів,
кіносценаріїв, п'єс, пісенної лірики та творів для дітей
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА» (2013)

Тердина
Луцьк - 2014

Оршуля Фариняк
Айхо,
або
Подорож до початку

«Коронація Слова» створює для вас нову хвилю української літератури — яскраву, різножанрову, захопливуЯка є дзеркалом сьогодення і скарбом для майбутніх поколінь.

Тетяна та Юрій Логуші, засновники проекту

Міжнародний літературний конкурс романів, кіносценаріїв, п'єс, пісенної лірики та творів для дітей «Коронація слова» був заснований за підтримки бренду найпопулярнішого українського шоколаду «Корона». Головна мета конкурсу — сприяння розвитку новітньої української культури.

Література, кіно і театр обрані не випадково, адже саме ці жанри є стратегічними жанрами культури, що формують і визначають зрілість нації.

Метою конкурсу та його завданням є пошук нових імен, видання найкращих романів, стимулювання й підтримка сучасного літературного процесу, кіно й театру, і як наслідок — наповнення українського ринку повнокровною конкурентоспроможною літературою, а кіно й театру — якісними українськими фільмами й п'єсами.

www.koronatsiya.com

Розділ 1

Чотирнадцять років я прожив у чудовій країні, що звалася Вернакія. В пам'яті вона назавжди залишилася сонячною та привітною. І тепер, блукаючи у чужих, розпечених сонцем просторах Узбережжя, я з жалем згадую вернакійські барвисті поля, повні соковитих фруктів сади і смарагдовий древній ліс, в якому жили з дідусем Радо.

Дитинство пройшло на околицях невеличкого вернакійського поселення, подалі від допитливих людських очей, в чудернацькому лісовому будиночку. Дідусь Радо був знаним знахарем. До нього приходили за допомогою ІЗ сусідніх сіл, долаючи дрімучий Хрестовий Ліс. Та прославився дід на всю Вернакію дивним вмінням приручати диких хижих звірів. З усіх-усюд з'їжджалися вельможі, які для утіхи хотіли купити приручених крилатих сифонів, однорогих лахів та колючих радиків. Та всі верталися ні з чим. Бо звірі підкорялися лише волі Радо, а з іншими залишались такими ж неприборканими та небезпечними, як і при випадковій зустрічі в лісі. Можливо, саме через це в поселенні ходили чутки, ніби дід Радо — один із колись могутніх Воїнів Шаку.

Ці безстрашні, таємничі лицарі не мали ні імені, ні дому. Їхніх облич ніхто ніколи не бачив. Якщо вони з'являлися, то лише в обладунках і шоломах, що повністю закривали лице. Воїни Шаку не підкорялися жодному володарю, не служили жодному королівству — вірні лише Справедливості. З ними рахувалися вельможі, про них складав легенди простий люд, їх боялися і любили одночасно. Дід, як і кожен вернакієць, знав і розповідав безліч легенд про Воїнів, але ніколи не стверджував причетності до них.

Скільки себе пам'ятаю, я жив з дідусем Радо. Про батьків знав лише з розповідей: вони загинули одразу після мого народження від епідемії страшної хвороби, що забрала життя половини жителів Вернакії. Я теж ледве не помер, але дід виходив та забрав на виховання. Певне, через хворобу я ріс кволим і таким не схожим на велетня-дідуся.

Одного дня, блукаючи в лісі, ми натрапили на пораненого радика. Дорослі тварини досягали зросту трирічної дитини, а цей був ще малюком. Радики не мали ні страшних зубів, ні загрозливих кігтів — симпатичні, клаповухі створіння з великими на півморди очима, тонким тілом, довгими передніми і сильними задніми лапами, на яких пересувалися, роблячи велетенські стрибки. Але розлючений радик перетворювався на небезпечного

звіра. Його довгий, як батіг, хвіст випускав гострі шипи, що могли завдати смертельної рани навіть дорослій людині. Дід Радо обережно оглянув бідолаху, що стікав кров'ю, і вже хотів добити. Але я, зустрівшись поглядом з великими і повними благання очима звіра, вхопився за дідову руку, яка потяглася до ножа.

— Ні-ні, діду! Не роби цього! Пам'ятаєш, ти казав, що я маю навчитися слухати тварин, що вони промовляють до нас очима! Так от, здається, малий просить допомоги! Ми мусимо, мусимо, — і я замовк.

Здавалося: ще слово — і розревусь, як останнє дівчисько. Тепер вже сам дивився на діда, як той радик, благаючи допомогти. Пам'ятаю, як старий глянув мудрими і всезнаючими очима і таки забрав пораненого звірка додому. Він, звичайно, вилікував малого. Тоді я був упевнений, що немає нічого у світі, чого не може зробити дід. Дід Радо міг усе!

Радик залишився жити в лісовому будиночку, але через поранення не підріс ні на йоту. Кумедне, віддане звіреня скрізь пленталося за мною. Радик став мені справжнім другом. Дід часто кепкував, називав обох кволими низкоросликами. Та я не ображався, бо знав, що Радо любить мене, хоча такого не схожого на себе.

Усі чотирнадцять років ми чудово жили втрьох, не знаючи ні смутку, ні печалі. Дід навчав улюбленому ремеслу, пояснював, як розрізняти цілющі трави й корінці від отруйних, розповідав про хижих звірів Хрестового Лісу. Ми часто літали на крилатих сифонах до Веселої Галявини, щоб відвідати однорогих лахів. Як тільки крилатий звір здіймався в повітря, торкаючись масивними крильми верхівок столітніх дерев, від захоплення забивало дух. Я був упевнений, що коли виросту, то так само, як дід, стану доглядачем Хрестового Лісу. Все було б добре, і, можливо, ми і далі б щасливо жили в чудернацькому лісовому будиночку, але одного дня до нас завітав непрошений гість…

Розділ 2

Насувалася гроза. Ми з радиком ледве встигли добігти до будинку, як почалася злива. Я розтопив піч, вечеря мліла на вогні, запашний трав'яний чай парував у великому глиняному кухлі. Я чекав дідуся. Сутеніло. А Радо ніколи не залишав мене на ніч одного.

Розморившись від приємного тепла та гарячого чаю, я не помітив, як і заснув. Прокинувся від звуку гучних голосів, що наближались до дому. Двері різко відчинилися — і в кімнату увійшов дід, за ним незнайомець. Я хотів кинутися до дідуся, щоб обійняти, але суворий та стурбований вираз обличчя змусив залишатися в кутку на шкірах. Радо рвучко скинув на підлогу мокрий плащ, а я навіть не наважився підняти та повісити його біля печі. Незнайомець так і стояв у мокрій накидці і не зводив неприязних, колючих очей. Від пронизливого погляду по шкірі пробіг моторошний холод.

Дід намагався зберігати спокій, хоча помітно, що йому важко приховувати стурбованість.

— Сідай, Сохо, — глухим голосом сказав він незнайомцеві. — Зараз наймит приготує нам щось зігрітися! Айхо, ворушись!

Я, спантеличений і розгублений тим, що Радо назвав наймитом, як ошпарений, зіскочив з місця та кинувся уже до двох плащів, що лежали на підлозі. І тільки біля печі наважився похапцем зиркнути в бік незнайомця. Цей тип не схожий на вельможу, який приїхав придбати звіра. Він більше нагадував Радо: такий же кремезний, таке ж обвітрене й суворе обличчя, такі ж сильні руки. І дід назвав його по імені. Отже, вони знайомі. Напружена атмосфера в кімнаті змусила навіть малого радика залишатися в кутку і не плутатися під ногами.

— Я думав, що ти загинув, Радо, — нарешті сказав незнайомець.

— А я й загинув, — сухо відказав дід.

Чоловіки зустрілися поглядами, наче в поєдинку зійшлись на мечах. І тишу, що нависла в кімнаті, розірвав удар грому. Я ледве не ошпарився…

Слухняно виконуючи відведену роль, я підніс до столу запашний гарячий напій. Сизі потічки, наче привиди, розповзались по кімнаті. По кухлю поставив перед дідом та гостем і вже зібрався чкурнути геть. Та незнайомець міцно схопив за руку і рвучко загорнув рукав. Витатуйований символ на передпліччі, що був з у мене з дитинства (такий, як і в діда) чорним немигаючим оком дивився на дивного незнайомця.

Ошелешений побаченим, здоровань зірвався з місця, ледве не перекинувши стіл. Піднявся і дід, ставши між мною та гостем.

— Ну досить! — розлючено крикнув чоловік.

Схопив з печі ще мокрий плащ і рвонув до дверей.

— Я повернуся, Радо, ти ж знаєш, але вже не сам! — крикнув погрозливо з порога.

— Я знаю, Сохо, — якось на диво спокійно відповів дід.

Після того, як двері за незнайомцем зачинилися, моє життя змінилося безповоротно. Нічого не розуміючи, я дивився на діда, який став таким же як і раніше — спокійним і суворим.

— Айхо, хлопче, я знаю, що повинен тобі дещо пояснити, але зараз ми не маємо на це часу. Збери тільки саме необхідне для подорожі, а я відпущу на волю звірів і приготую двох сифонів — полетимо на них. Схоже, ми більше не повернемося в цей дім.

— Що?…

Я не міг повірити почутому. Непроханий клубок підкотився до горла. Чому ми повинні залишити усе і летіти невідомо куди? Але довіра до діда настільки велика, що, не сперечаючись, я швидко зібрав необхідні речі. На очі накочувалися непрохані сльози. Востаннє я ходив по кімнаті, намагаючись пригадати, чи взяв усе.

На подвір'ї зчинився галас — це дід відв'язував і відпускав тварин: гриміли ланцюги, ревіли однорогі лахи, пронизливо свистіли сифони.

Я вже стояв на порозі. У руках тримав дідову торбу, а за плечима свою, з якої виглядала маленька голова радика. Радо уже запряг двох сифонів. Із ніздрів тварин шумно клубочилась сиза пара. Глянувши невдоволено на мою ношу, дід несподівано по-молодечому розсміявся. Перекинув через плече торбу, і грізний велет шумно здійняв Радо у непроглядну ніч. Підбадьорений дідовим сміхом, я теж осідлав крилатого звіра. Той змахнув сильними замашними крильми, злетів вгору, і сонний ліс миттю опинився десь далеко внизу.

Гроза, як на замовлення, припинилась. Хмари розвіялись. Круглий місяць розлив срібне сяйво і освітив нічний небосхил. Небо вкрилось яскравими вогниками, що загадково виблискували та ніби підморгували нам, самотнім мандрівникам, які стрімко летіли назустріч невідомому.

Тієї ночі я не забуду ніколи. Вона назавжди змінила моє життя. Безтурботне дитинство скінчилось тоді, коли я піднявся в небо та востаннє глянув на наш дім. Смуток до нудоти стискав серце. Та коли я підняв голову і побачив попереду силует кремезного діда на гордому сифоні, то сміливо розпрямив плечі і підставив обличчя прохолодному вітру. Дивне, хвилююче відчуття

охопило з новою невідомою силою. Свобода!

Розділ 3

Стрімкі сифони безшумно розрізали освіжаюче нічне повітря. Під руками відчувалась, вкрита наче панциром з жорстких лусок, прохолодна спина крилатого звіра. Його довга міцна шия з маленькою головою, на якій красувався вінок із гострих наростів, що нагадували роги, інколи вигиналася дугою, а голова поверталася назад, і я міг роздивитися пащу повну небезпечних зубів.

Ми швидко пересувались. Хрестовий Ліс давно скінчився. Поля сусідніх поселень перерізала тоненька річка Бистринка, за якою виріс молодий кленовий гай. Але і той стрімко промайнув, вислизнув з поля зору. Тепер ми ширяли над незнайомими землями. На горизонті частіше з'являлися пагорби з невисокими рідкими лісами, що нагадували чоло облисілого чолов'яги. В темному плесі водойм відбивалися мерехтливі вогні зірок. Дід пояснив, що почалися болота Невмору, які відділяли рівнини Східної Вернакії від гір Західного Тимору. Ми летіли на Захід.

Таких довгих перельотів я ще ніколи не робив, тому страшенно хотів їсти і валився від утоми. Радик теж невдоволено давав про себе знати, час від часу випускав кігтики, але так, щоб не поранити. Незважаючи на нашу нічну подорож, дід виглядав повним енергії і сил, хоча обличчя виказувало надмірну зосередженість, а погляд — задумливість. На ранок Радо вирішив дати перепочинок крилатим перевізникам. А я відчував: очікує серйозна розмова.

Зручно вмостившись на пожовклій сухій траві, дід витягнув з торби духмяний вернакійський хліб. Язик ласо загріб слину, що накотилась до рота. Радо усміхнувся, вділивши шматок хліба з жовтуватим сиром. Могутня спина вперлась у покручений стовбур порослого мохом дерева. Радо запалив улюблену люльку, пускаючи кільця голубуватого диму, а радик, зрадівши, що нарешті на твердій землі, поскакав вполювати й собі харч.

— За кілька тижнів, Айхо, перетнемо гірські хребти і доберемося до Сакарії, — почав дід, не випускаючи люльки з рота. — Сакарія — велике шумне місто на березі Південного моря, що кишить усіляким збродом. Та найгірше пірати і работорговці. Але, на жаль, тільки через Сакарію найближчий шлях до моря.

Я ледь не вдавився від почутого, а дід уже продовжував:

— Ми не затримаємось в Сакарії, лише потрібно потрапити на корабель, який відпливає до Шанталії. Там зупинимось у давнього друга, Майстра Каро.

Я прослідкував за поглядом діда, який задумливо вглядався крізь голубуваті кільця диму у низьке засмучене небо. І навіть смачний шматок вернакійського хліба не міг відволікти від нав'язливої думки, яка ще з вчорашнього вечора вперто засіла в голові.

— Діду, ти Воїн Шаку? — випалив я і злякався.

Якби не події вчорашньої ночі, можливо, б ніколи не зважився. А дід мовчав. І я вже пошкодував, що не втримався. Ну що я верзу, це ж все дитячі казки.

— Так, Айхо, — несподівано отримав відповідь. — І той незнайомець, що вчора був у нас, — теж.

Я перестав жувати і від несподіванки навіть забув закрити рота. Не встиг отямитись від того, що дід виявився Воїном Шаку, як дізнався, що і злий непривітний чоловік, через якого мусили тікати, теж!?

Та Радо несподівано закричав:

— Айхо, сідай на сифона! — Дід уже зірвався на ноги. — Айхо, ти чуєш? Сідай на сифона!

Я прийшов до тями лише тоді, коли підняв голову і в сірому непривітному небі побачив трьох вершників, які наближалися на велетенських, не бачених мною, птахах. Наші сифони в порівнянні з цими крилатими фортецями здавалися безпомічними комахами. Я завмер від жаху і, мов зачарований, дивився в небо.

Радо схопив за руку.

— Айхо, — якомога спокійніше намагався сказати дід, — сідай на сифона і лети на Захід. Запам'ятай, ти маєш добратися до Шанталії і знайти Майстра Каро.

Дід відпустив руку, і я відчув щось тверде. Розкривши долоню, побачив амулет із зображенням скрученої в клубок змії.

— Це твоє. Бережи його і бережи себе, Айхо. Наші дороги розходяться, синку. Нічого не бійся, будь мужнім, сідай на сифона і лети на Захід, — ще раз повторив дідусь. — А у мене тут ще є справи!

Радо застрибнув на грізного звіра та злетів назустріч вершникам, які вже були так близько, що можна було б роздивитись обличчя, якби ті не ховались під шоломами.

О, громе! Це ж Воїни Шаку…

— Я обов'язково знайду тебе, Айхо! Ти, знаєш куди летіти! Тож не гай часу, лети! — крикнув дід уже з висоти.

Все відбувалося настільки швидко, що я не встиг зрозуміти, як страшно. Сифон пронизливо сичав, десь вирувала битва, а я продовжував, як вкопаний, стояти на місці. Та коли побачив вершника, що стрімко наближався, нарешті отямився. Миттю

схопив торбу, сифон уже підставив міцну лускату спину, радик похапцем видряпався на плечі. І гайда в небо! Подалі від переслідувача. Велетенський птах шумно розмахував потужними крильми, намагався наздогнати, але стрімкий, як блискавка, сифон зі свистом розрізав туге повітря і швидко віддалявся. Востаннє глянув я назад, де дід геройськи бився одночасно з двома воїнами. Шалена гордість розпирала груди, надавала сил і навіть притупляла страх.

Я стрімголов мчав на сифоні, та переслідувач вперто не відставав. Вітер свистів у вухах, холодне рвучке повітря обпікало щоки. Радик, відчуваючи небезпеку, міцніше чіплявся лапками і тихенько попискував. Я міцно притиснувся до крилатого звіра, наче злився з ним, але вершник на велеті-птахові не здавався. Від дивного збудження, що межувало зі страхом, перехоплювало подих, стискало груди. Я нічого не чув, окрім шалених ударів власного серця. І все більше підганяв сифона.

Черговий раз озирнувшись, я ледве не звалився. Переслідувач наче розчинився в повітрі! Зник! Від здивування я пригальмував. Та раптом пронизливий свист сифона розкраяв підступну тишу. Наче нізвідки, загородивши шлях, повстав вершник — Воїн Шаку. Шумне стомлене дихання чулося крізь шолом. Ошелешений, я прикипів поглядом до Воїна. Виблискуючи мертвою величчю, меч ворога здійнявся, щоб нанести фатальний удар. Не розуміючи, що роблю, я, що є сили, направив кремезного сифона на таран. Від несподіваного удару воїн похитнувся, обидві його руки міцно вчепилися в густу гриву велетенського птаха, а смертоносний меч полетів униз. Сифон вп'явся гострими іклами в горло крилатому супернику. Здавалось, щастя на моєму боці, але через відчайдушний маневр я опинився надто близько від Воїна Шаку. В руці вершника блиснув ніж. Я відчув різкий біль у грудях та встиг побачити, як вірний радик вискочив з-за плечей і батогом-хвостом вдарив в незахищену обладунками руку ворога.

Отямився я від чогось холодного і мокрого. Впевнений, що вже на тому світі з проштиркнутим серцем, я поволі розплющив очі та дуже здивувався, вгледівши замість духів малого радика, який стояв наді мною і, радісно попискуючи, облизував моє обличчя. Я помацав груди і нащупав за пазухою щось тверде. Дідів амулет! Не може бути! З полегшенням заплющивши очі, я сумно усміхнувся. Де ти зараз, дідусю?..

Радик задоволено пищав та підстрибував. Я лагідно погладив малого по голові.

— Дякую, друже, ти врятував мені життя своїм геройським вчинком. Виявляється, ми не такі вже й безпомічні, — і я усміхнувся.

Озирнувшись, побачив ще одного рятівника. Скрутившись калачиком, у високих заростях очерету лежав грізний сифон, наче безневинна домашня тварина. Його вінценосна голова спочивала на масивних лапах з гострими пазурами. Звір не спав, а тривожно і часто дихав. Я стривожено наблизився до крилатого побратима, той лише підняв злегка розкосі вологі очі. На задній лапі звіра кровоточила рвана рана, з якої стирчав уламок кігтя велетенського птаха.

Якби вірний сифон не перегриз горло супернику, не лежали б ми зараз на м'якому мосі і не насолоджувалися б заколисуючим шумом тростини та приємним теплом, що піднімалося з боліт.

— Потерпи, друже. Я спробую допомогти.

Сифон не ворухнувся, лише жалібно засичав. Радик, намагаючись підтримати, печально пищав і крутився навколо товариша.

Цілющі трави, які приберіг у торбині, вчасно знадобилися. Обережно обробивши рану, я різко витягнув уламок кігтя. Крилатий велет лише здригнувся.

— Ти справжній герой, — підбадьорив рятівника.

Трави робили свою справу. Я заспокоївся, коли помітив, що звір заснув. Сон — кращий лікар.

Крізь насуплене небо пробивалось тьмяне світло сонячного диска. Високі болотяні трави пританцьовували в такт вітру. Місцевість не відрізнялася від тієї, де зупинялися з дідом, і я не міг зрозуміти, як далеко сифон заніс нас із місця битви. Залишатися довго на одному місці небезпечно. Але сифон зараз у небо не підніметься. Та й я сподівався, що з хвилини на хвилину нас наздожене дід.

Час спливав. Сонячна пляма закотилась за горизонт, втомившись за день боротися з хмарами. Радо так і не з'явився. Хоча дідів сифон вчув би нас за милю. Тішило, що і переслідувачів не видно. Можливо, вирішили, що я загинув.

Під вечір болото ожило. Гомоніли і перегукувались нічні птахи, посвистував очеретяний свич, шуміли, перешіптуючись високі трави. То тут то там чувся плескіт води. Болото таємниче булькотіло.

Я ближче притиснувся до сифона. Переляканий радик заліз на руки. Я заспокоював малого страшка, а сам був готовий закричати від найменшого шурхоту.

Щоб заглушити страх, який підступно підповзав з темних закутків очеретяних заростей, я відкрив торбу, вирішивши чимось підкріпитись. Адже сьогодні я лише снідав. І без того поганий настрій бухнув тяжким каменем на серце — їжі майже не зосталось. Основні запаси залишились в дідовій торбі. А Радо ще

й досі не знайшов нас…

До страхів, що породжувала ніч, приєдналася тривога і гіркі підозри, що з дідом трапилась біда. На душі стало так кепсько, що здавалось, ось тут і зараз закінчиться моє життя. Усвідомити, що я залишився на світі один-однісінький, ще нестерпніше, ніж всі нічні жахіття разом узяті.

— Ні! — стрепенувся я. Розкисати не можна! Потрібно берегти сили і не падати духом. Все-таки я залишився живим. Потрібно дістатися до Шанталії і знайти Майстра Каро, а там обов'язково чекатиме дід! Він, певне, вже прямує на Захід!

Та якби я тільки знав, яким довгим виявиться шлях до тієї Шанталії…

Розділ 4

Сифон швидко поправився. Щоночі ми вирушали в дорогу, а вдень відпочивали, ховаючись у затишній місцині.

Запаси їжі давно скінчилися. Я міг, звичайно, щось вполювати, якби мав лук чи хоча б ніж. Доводилось перебиватися ягодами і корінцями. Та довго я б так не протягнув. Але малий радик і тут не залишив у біді. Якось він приніс цілком їстівного впольованого звірка, а собі присунув гризуна. З цього часу товариш став добувати харчі для нас обох. Я знайшов підходящого камінця з загостреним краєм, який слугував ножем. Навчився патрати здобич, розводив вогонь та запікав печеню. Сифон давав собі раду. Вдень літав на полювання і відпочивав, а вночі ми продовжували подорож.

Я часто згадував діда. Все гадав, де він зараз, та тішив себе думкою, що скоро зустрінемось. Я вже менше боявся невідомості. Поволі звикав до кочового способу життя. Став впевненішим, обачніше вибирав місце для зупинки.

Одного разу ми ледве не приземлилися в лігві диких сикерів. Це невеликі, але дуже агресивні і небезпечні істоти, які живуть в норах і нападають на жертву зграєю. Добре, що сифон — нездоланний для них об'єкт. Пронизливим свистом та страшною пащекою велет розігнав хмару голодних тварюк.

Болота Невмору різко скінчились. Все частіше траплялися поодинокі пагорби, а за ними виднілися вищі і крутіші. Далеко на горизонті синіли гори. З кожним днем вони наближалися і швидко проковтнули нас. Непривітні і чужі для жителя рівнин, гори погрожували величчю, наче попереджали непроханих гостей. Підніжжя, порослі дрімучими лісами, волохатими лапами видряпувались вгору, до голих вершин, що впиралися в небо. Далеко внизу від місячного сяйва виблискувала широка гірська ріка, що наче лезом розрізала навпіл сплячу долину та зникала, звиваючись змією, десь за черговою горою.

Холодний подих сніжних вершин, що виднілися попереду, щоночі змагався з моєю тонкою одежиною, нагадуючи про її нікчемність.

На щастя, на третю ніч я помітив вогні розташованого в долині поселення. Це був шанс роздобути тепліший одяг. Але вже звична обережність підказала зробити привал подалі, а уже при світлі дня неквапно розібратись, що й до чого.

Вибравши затишну місцину, зігрівшись біля вогню, я присунувся ближче до сифона і безпечно заснув. Незвичний шум і денне світло безцеремонно розбудили. Щось бряжчало, чулися

гучні крики, інколи зривався хриплий сміх. Я висунув голову із схованки, яку влаштував за порослим корчами пагорбом і на березі широкої темної ріки побачив пришвартований корабель. З нього шумно зносили важкі ящики та скочували бочки. Все це дійство супроводжувалось галасом і гучним реготом чоловіків, одягнених в чудернацькі барвисті широкі штани та шкіряні камізельки, що наче корсетом стягували їх мускулисті торси. Усі озброєні до зубів. Щось підказувало, що краще не попадатися на очі цим «веселунам».

Про жорстокий і суворий норов гірського народу я чув багато і різного. А побачивши їх на власні очі, переконався, що одягу я тут не роздобуду. Як би вибратись звідси живим. Та, як на зло, сифон і радик подалися на полювання. Впершись спиною до нагрітого сонцем каменя, нервово погойдувався, сидів і думав, що тепер доведеться здійснювати перельоти вдень, бо вночі просто замерзну.

Несподівано думки перервав дитячий крик, що ножем розкраяв ліниве нагріте сонцем повітря. Я зірвався з місця і навмання побіг на допомогу. Але незнайомий дрімучий ліс швидко, наче рукою, зупинив. Я розгублено озирався. Та коли вереск повторився зовсім поруч, рвонув вперед. Невчасно суха гілляка заплуталась в ногах. Перед очима мелькнуло заховане листям небо, і я з усього маху шубовснувся на землю.

Моторошне шипіння змусило забути про біль у забитих колінах. Вже передчуваючи недобре, я обережно звівся накарачки і підняв голову. Зовсім поруч, притиснувшись до дерева, стояла перелякана дівчинка. До неї, безшумно вигинаючись, повзла велетенська двоголова зміюка. Така довжелезна, що хвіст потвори залишався ще в печері, з якої та виповзала. Я завмер від жаху так само, як і дівча, яке не зводило наляканих очей із хижака. Зміюка на мить зупинилась, завмерла… Дві широченних пащеки розчахнулися і потвора протяжно засичала.

— Стій! — несподівано для себе заверещав я, вхопившись за кам’яного ножа.

Велетенські голови різко повернулися. Чотири зміїних ока хижо блиснули! О, небеса!!! Тепер потвора зжере ще й мене! Я приречено міцно заплющив очі…

Промайнула думка, що все скінчилося безболісно. Коли нарешті наважився глянути смерті в обличчя, побачив несподівану картину. Потвора спокійно сиділа, згорнувшись у велетенський клубок та покірно дивилася в мій бік.

— Забирайся! — крикнув я, злякавшись власного нахабства.

Точно пам’ятаю, що вимовив саме так, але замість слів прошипів якісь незрозумілі звуки. Змія ліниво заворушилася і

поповзла в печеру.

— З тобою все гаразд? — підбігло врятоване дівчисько, яке здавалась вже зовсім і не наляканим. Чорні очиська допитливо зазирали у мої.

— Здається так, — промимрив я, підводячись на ноги. — Потрібно забиратися, доки змія не повернулась.

— Ну то й що! Повернеться, знову накажеш забиратися геть! — задиркувато відказала мала.

— Накажеш? — обурився я і зверху вниз зиркнув на малу. — За кого ти мене маєш?! За повелителя змій?! Якщо і далі будемо патякати, то потвора повернеться і з'їсть обох! Але тебе з'їсть першою, зрозуміло!!! — рявкнув на вперте невдячне дівчисько.

— Це ти за кого мене маєш?! — сердито фиркнула та. — Може, це я розмовляла з потворою на зміїній мові? Чи наказала забиратися геть? Якби не ти, — вже дружелюбніше продовжувало дівча, — я давно б булькала в череві двоголової хапуки. Ой, а що це в тебе? — з цікавістю вигукнула дівчинка, безцеремонно вхопивши дідів амулет, що вибився з-під сорочки.

— Не чіпай! Це… — і я замовк, ошелешено втупившись на металеву бляшку з зображенням змії, що звернулася клубком. — Не може бути…

— Що? Що не може бути? — пищала мала причепа.

— Сама доберешся додому? — буркнув я швидше з ввічливості.

— Я ж Астра, дочка Фароса, знаю ці місця як своїх п'ять пальців! — з викликом відповіла дівчина і гордо закинула голову.

Думки роєм носились в голові. Хотілось швидше забратися звідси. Сісти на сифона, закинути на плече малого радика та знову летіти на Захід, поближче до Шанталії, поближче до діда. З'явилося стільки запитань, на які міг відповісти лише Радо.

— Радий, Астро, що з тобою все гаразд. Бачу, ти вже не боїшся і можеш іти додому.

— Боїшся? — перебило дівчисько. — Ти сказав, боїшся? Астра — безстрашна, вона нічого не боїться!

Ця мала починала виводити з рівноваги.

— Ага, то це змія репетувала так, що ледве вуха не позакладало?! — махнувши рукою, я вирішив, що сперечатися марно, розвернувся і пішов геть.

— Прощавай, Астро, раджу іти додому, а мені пора летіти звідси, — даремно я бовкнув це, бо дівчисько кинулось навздогін.

— То ти ще й літаєш? Хто ти? І звідки взявся? — кричала мала. Але я вдавав, що нічого не чую, і швидко зник в чагарниках.

Прибігши на галявину, де зупинились, з полегшенням побачив сифона та радика, які мирно ніжились на сонечку.

— В дорогу, лежебоки!
Та відлетіти цього дня нам не судилося…

Розділ 5

Дивний загрозливий шум з'явився нізвідки. З усіх боків на грізного крилатого друга летіли мотузки з петлями, що стягували шию, крила, не даючи піднятися в небо. Оточені воїнами, я і сифон потрапили в пастку. Схоже, це ті ж «веселуни», що шуміли біля корабля. Недаремно я підозрював, що краще з ними не зустрічатись. Та не вийшло…

Не встиг я оговтатись, як грубі сильні ручиська зв'язали мене і, як мішок, закинули на плече. Безпорадного сифона тягли, як домашню худобу. Я намагався озирнутися, та ніде не бачив радика.

— Звір дивний, але гарна здобич, — почув за спиною голос. — А за цього, — зрозумівши, що мова йде про мене, я нашорошив вуха, — мало що вторгуємо.

Слово «вторгуємо» не передбачало нічого хорошого. Згадавши, як дід розповідав про торговців людьми з Сакарії, відчув, як спиною поповзли комашки.

Час наче розтягнувся, перетворився на рідку гуму, в якій я невблаганно тонув, наляканий невідомістю. В затуманеному погляді мелькала розхитана стежка, чулись важкі кроки ватаги та невдоволене шипіння сифона.

Коли ми нарешті зупинились, я вже майже нічого не відчував, лише жахливу втому і біль від цупких мотузок по всьому тілі. Як річ, мене скинули на землю поруч з ящиками і бочками. Я безпорадно лежав пластом, зі зв'язаними за спиною руками і намагався хоч щось роздивитись.

Туди-сюди снували люди. Жінки, вдягнені в барвисті широкі спідниці і сорочки, перев'язані через плече яскравими хустками. Галасливо ганяла дітлашня, одягнена в картату одіж: хлопці — в широких штанях, дівчата — в довгих кольорових платтях. На шиях брязкали, клацали, дзинчали розцяцьковані прикраси. Від шуму й безлічі кольорів голова йшла обертом. А немилосердне сонце сліпило очі і обпікало незахищену шкіру.

Будинки поселення теж вражали. Крутий дах починався від землі і закінчувався гострим шпилем, на якому бовталися чудернацької форми фігурки. Майже під самим гостряком поблискували вузькі овальні прорізи для вікон. Ці кумедні шпилеподібні хатки, розкидані серед гір, самі нагадували мініатюрні гори.

Під палючим сонцем спрага ставала нестерпною, і я несміливо вигукнув:

— Гей, хто-небудь! Дайте води!

На крик розвернувся кремезний чоловік. Я зрадів, що почутий. Та здоровань лише безцеремонно підняв мене за комір і, як мішка, посунув до будинку без вікон. Заскрипів важкий засув, відчинились двері, зсередини війнуло неймовірним смородом. Пірат грубо розв'язав мотузки і жбурнув мене на брудну підлогу. За спиною голосно грюкнули двері.

Після яскравого денного світла, здалось, що я раптом осліп або потрапив в абсолютний морок. Але очі поволі звикли, і я зрозумів, що високо під самим шпилем все ж є невеликі отвори, через які просочувалось скупе світло і чисте повітря. Озирнувшись нарешті довкола, я помітив, що не сам. По кутках ворушились силуети людських тіл.

— Води, — простогнав я, але не почув жодної відповіді.

Одна тінь наблизилась. Я напружився, приготувавшись до найгіршого.

— Не бійся, я такий же невільник, як і ти, — сказала тінь.

Придивившись, я розгледів чоловіка з довгим скуйовдженим волоссям, бородою та в лахміттях замість одежі.

— Вода ось там, в жолобі, — показав рукою чоловік на середину кімнати. — Ми п'ємо її, як худоба, або сьорбаємо з рук. Не дивуйся, якщо на смак вона буде незвичною. Воду доливають раз в три дні в брудний смердючий жолоб. А якщо ми випиваємо її раніше, то мучимось від спраги, доки на третій день не поповнять запас. Тому тобі ніхто не відповів. На кожного, хто йде пити воду, дивляться, як на ворога. Нам чотири рази доливали воду і кожного разу на другий день вона закінчувалась, а спрага в темноті і задусі є нестерпною. Тепер ми думаємо, перш ніж зробити кожен лишній ковток.

Здивований і наляканий одночасно словами незнайомця, я завмер в нерішучості.

— Іди, зачерпни жменю, — ніби прочитав думки незнайомець, — але не думай випльовувати, бо більше тебе не підпустять до жолоба.

Я зачерпнув руками і жадібно сьорбнув теплу з неприємним запахом і справді не свіжу воду. Та спрага виявилась сильнішою.

— Як ти сюди потрапив? — спитав чоловік в лахмітті.

— Я прямував до Сакарії і зупинився на привал біля цього поселення. Тут і схопили, — безпечно відповів я.

— Щось ти замалий, щоб подорожувати самому, та ще й до Сакарії — підозріло сказав незнайомець.

— Я подорожував не сам, а з дідом, — насторожено відповів, — але ми розгубилися і маємо зустрітися в Сакарії.

— Схоже, малий, тобі більше не вдасться побачити рідних. А в Сакарію ти потрапиш, але вже не як гість, а як раб.

Все менше подобалась розмова з похмурим чоловіком. Я відсунувся до стіни, руки безпомічно обхопили коліна, очі звиклі до напівтемряви безрадісно блукали по незнайомих чужих обличчях. Як не намагався я відігнати невеселі думки, але розмова з незнайомцем вперто засіла в голові, а останні слова звучали, мов жахливе передбачення: «Ти більше не побачиш рідних. А в Сакарію потрапиш рабом!» Піт щедрими краплями котився з чола. Долоні спітніли. Чи то від задухи, чи від страху зробилося дурно. Що чекає попереду? Де зараз дід, сифон, малий радик? Я розгубив їх усіх і тепер геть один. Та несподівано глибоко з серця зринув лагідний голос діда: «Будь мужнім, Айхо, нічого не бійся і не втрачай надії, ми обов'язково зустрінемось».

Та, виявляється, бути мужнім не так просто, як здавалося, коли малим слухав чергову героїчну розповідь про Воїнів Шаку. Тепер без діда в темному, смердючому, схожому на хлів будинку, в гнітючій невідомості так бракувало хоробрості Воїна.

На морок душі тяжко опустився морок ночі. Сонце сіло, зате повітря в бараці стало прохолоднішим, дихалося легше. Більше ніхто не підходив. Дивно, але я відчував якусь приховану ворожість від гурту невільників. Я продовжував триматись подалі і, здається, це всіх влаштовувало. Розклавшись на брудній підлозі, я бездумно втупився в отвір на стелі. Тепер здавалося, що тільки там існує життя…

Місяць допитливо зазирнув у щілину. Мандрівники-хмаринки, наче випацьканими в сажі лапами, провели по світлому образу небесного світила. То з'являлися, то зникали зорі. На мить здалося, що я побачив блискучі очиська малого радика, але вже через мить на їх місці мерехтіли зірки. Вдихнувши нічне, прохолодне повітря, згадавши подорож, вірних друзів, я відчув, як сльоза смутку скотилась по щоці. Швидко стерши її, я повернувся до стіни і пообіцяв собі, що більше не заплачу. Буду мужнім і сильним, як дід.

Але як же це важко не втрачати надії…

Розділ 6

Я прокинувся від скрипу засува. За мить двері відчинились — і яскраве денне світло залило похмурий, затхлий барак.

— Виходьте! — крикнув кремезний чоловік на вході. — Шикуйтеся на площі!

Я лежав ближче до дверей і на вулиці опинився одним із перших. Денне світло різало очі. Втомлені і налякані невільники виходили і жмурилися від сонця. Тільки зараз я зрозумів, як нас багато, лише чоловіки: від малого до старого.

Нас вишикували в рядок по зросту, і я опинився в самому кінці. Наказали зняти сорочки, щоб корсари, а я вже зрозумів, що потрапив саме до них, могли краще роздивитись фізичний стан здобичі. Я боявся, щоб не забрали подарований дідом амулет, але він був настільки непримітним, звичайним шматком заліза, що на нього, можливо, і не звернуть увагу. Та й в наш час всі жителі Вернакії носили якісь амулети: багатші — із міді, срібла чи золота, а бідніші — зі звичайного заліза або просто випаленої глини.

Корсари щупали невільникам м'язи, оглядали торс, відкривали рота, щоб оцінити зуби. Я зі здивуванням дивився на кремезних чоловіків, які дозволяли з собою так поводитись. Якби тільки я був таким високим і сильним, то хоча б одному пірату не стерпів і дав би в пику! Але, на жаль, через невисокий зріст на свої чотирнадцять я здавався ще молодшим. Здоровань зневажливо зиркнув, покрутив, як дзиґу, і пхнув на землю, розреготавшись:

— Оце рибка нам попалась, не знаєш чи з'їсти, чи викинути!

Та різко обірвавши сміх, пірат нахмурив брови:

— Звідки це в тебе? — ткнув пальцем у витатуйований символ на моєму передпліччі.

Я вперто мовчав.

— Чого мовчиш, нікчемо? Відповідай!

Пірат вдарив тяжкою долонею по обличчю і я, принижений, з палаючою щокою, знову опинився в пилюці.

— Підлий боягуз, — процідив я крізь зуби, але пірат почув.

— Що ти сказав, шмаркачу? Розчавлю, як хробака!

Лиходій грізно навис. А я обурено скочив на ноги, але черговий удар, тепер уже кулаком змусив гепнутись на землю. Перед очима закружляли зірки, в роті стало солоно. Я витер кров.

— Зачекай, Отаре, — зупинив здорованя інший пірат. — Можливо, це не така вже й погана рибина. Схоже, від шмаркача тхне золотом.

Пірат смачно плюнув. Здоровенні ручища вчепились за комір. Я безпорадно волочився по запилюженій землі, як ганчірка. Біля гостроверхого будинку з великим різьбленим ґанком та незворушною охороною пірат зупинився.

— Потрібно бачити володаря, скажи, що прийшов Кастор зі здобиччю.

— Володар прийме тебе, заходь! — гримнули вартові згодом.

Від золотих оздоб та яскравих шовкових фіранок перехоплювало подих. Шовк тягнувся від шпиля на стелі до підлоги, обтягуючи похилі стіни, перетворюючи їх на живі кольорові хвилі. При найменшому подиху вітру фіранки ніжно тріпотіли та переливалися. На невеликому підвищенні, в золотому кріслі, оздобленому дорогоцінним камінням, велично сидів сивочолий чоловік з суворим обличчям, одягнений в сяюче, розкішне вбрання. Біля його ніг лежав красивий плямистий звір з розкосими зеленими очима. Та найбільше вражали незвичайної краси жінки, які стояли за золотим троном і обмахували володаря чудернацьким барвистим пір'ям. Колір їх шкіри нагадував багряний захід сонця. В ньому ніби починалася ніч, і ще не закінчувався золотий день. Тоді я ще не знав, що колись доведеться пізнати магічну, глибоку силу краси жінки цього народу.

Охорона безцеремонно штовхнула на коліна.

— Моє життя належить тобі, Володарю! — вигукнув пірат, приклавши правий кулак до серця.

— Касторе, ти хоробрий воїн, і я приймаю твоє життя. Говори! — голосно і велично відповів сивий чоловік.

— Володарю, малого схопили вчора разом з чудернацьким звіром, що поповнив вашу колекцію. Сьогодні, оглянувши нікчему, я хотів пустити його на корм вашим улюбленцям. Подорожі до Сакарії раб не перенесе, загнеться по дорозі. А це тільки в збиток.

— Коротше, Касторе, — гнівно перебив чоловік на троні.

— Пробачте, володарю. Та побачивши цей символ, — і здоровань повернув мене плечем до ватажка, — я вирішив, що раб може принести грошенят.

Корсар криво усміхнувся.

Сивий чоловік махнув рукою, на товстих пальцях сяяли персні:

— Продовжуй!

— Володарю, нещодавно мисливський загін полонив кремезного воїна зі схожим символом на руці. Силач покалічив трьох моїх людей, доки не здався.

Я нашорошив вуха. Невже дід Радо теж у піратському

полоні?!

— Ми планували продати раба на ринку невільників в Сакарії, — продовжував корсар, — але велетень запропонував нам вигіднішу угоду. Ми доставили раба у вказане місце, а його друзі заплатили втричі більший викуп.

— Хм… Так, пам'ятаю цього воїна, — суплячи брови, сказав сивочолий.

— Володарю, а що, як зв'язатися з тими ж людьми, можливо, вони заплатять гроші і за малого. У нього такий же символ!

Я не міг повірити. Дід живий! Він був тут! Його доправили до друзів, можливо, й до Майстра Каро в Шанталію. Неймовірно, але скоро я зможу зустрітися з Радо. Не тямлячись від щастя, я закричав:

— Це був мій дід! Дід!!! Відвезіть до нього! І він обов'язково віддячить!

— Дід? — здивовано перебив пірат. — Той чоловік годиться тобі в батьки! На правій руці у нього залишились дивні шрами, ніби декілька голок одночасно розрізали шкіру, ще свіжі, бо заважали битися.

Я зблід, зрадливий потічок поту збіг по чолі. Не може бути! Це ж Воїн Шаку! Невже і у нього є символ?

Близьке щастя дзвінко розбилося на друзки. Якщо потраплю до рук Шаку, то вже не побачу ні діда, ні сифона, ні радика.

— Це не дід! Це дядько! Він ненавидить мене і не заплатить ні копійки, — поспіхом брехав я.

Сивочолий незадоволено потер бороду:

— Цей малий щось не договорює. Дай йому доброго прочухана, Касторе. Здається, він розкаже більше і, можливо, принесе декілька мішечків золота. Відшмагай, але так, щоб не спустив духу.

Спина миттю зачесалася. Корсар грубо схопив за комір, але я в розпачі вчепися за перше, що потрапило під руки. Ланцюг, на прив'язі якого сидів дивної краси звір з білим плямистим хутором, дзвінко ляснув і різко смикнув хижака.

Люто блиснули вогняні очі, звір невдоволено загарчав і оскалив гострі білі зуби.

Сивочолого потішала ця картина. Пірат ласо всміхався, забувши про мішечки з золотом, які буцімто міг отримати.

Я ж, наче загіпнотизований, з розпачем дивився в недобрі, хижі очі звіра і намагався згадати слова на древній забутій мові, яких навчив дід. При зустрічі з хижаком в лісі вони допомагали мирно розійтися.

— Я друг тобі, своїм шляхом іди, мені потрібно просто пройти, — прошепотів я.

Звір припинив ричати. Голосно, на всю пащеку, позіхнув і, скрутившись калачиком, мирно влігся біля ніг господаря. Сивочолий зіскочив із трону. Присутні здивовано вирячились. І в цей момент у шовкову залу, як маленький вихор, увірвалось чорняве дівчисько.

— Тату, це ж він! Той хлопець, який врятував від двоголової хапуки! Той, хто розмовляє на змііній мові! Він…

Сивочолий перервав малу на півслові. Оцінюючи, наче вперше побачив, обвів зацікавленим поглядом:

— То це ти врятував мою дочку?! А-р-р-р-а!

Присутні, наче підкошені, впали на коліна.

Пірат зірвався з трону:

— Якби не ти, я б втратив найдорожче, що є в житті, — сказав Фарос. — Астра все розповіла. Ти розмовляєш з хапукою і барусом. Такий малий, а — повелитель звірів. А-р-р-р-а!

Присутні знову застигли в низькому поклоні. Вклонився і Фарос.

Я нарешті прийшов до тями. Здивовано дивився на пірата і не міг повірити, що від примхливої волі сивочолого ще мить назад залежало моє життя.

— Я звичайний житель Вернакії і, певне, не той, за кого маєте, — скромно почав. — Радий, що зміг допомогти вашій дочці. Бо знаю, як це втратити рідну, дорогу людину, — остаточно осмілівши, продовжив: — Володарю Фаросе, чому вклоняєтесь мені? Кожен із тих нещасних, вишикуваних на площі, заслуговує на шану і людське ставлення. Можливо, не один врятував чиюсь дочку, сина, батька чи матір. Та чомусь для вас ми не люди, а раби!

Фарос змінився в обличчі. Тяжко опустився на величний трон:

— Я прощаю твоє нахабство, лише через те, що врятував Астру. Але надалі… раджу тримати язик за зубами!

Останні слова громом прокотилися по залі.

— Декілька днів, — продовжував Фарос, — ти будеш моїм гостем і з повагою ставитимешся до дому, в якому гостюєш! А коли повернеться з Сакарії корабель, скажеш куди потрібно і забирайся геть на всі чотири сторони!!! Тепер іди! Фарос все сказав!

Розділ 7

Пильна охорона провела до невеличкого будиночка. Після бараку хатина здалася королівськими хоромами. Чиста, затишна. Давно вже я не спав на справжньому ліжку, в постелі, що пахла гірськими травами. До будинку приставили варту і без дозволу Фароса не дозволяли виходити.

Небезпека, здавалося, відступила. Я сів на край ліжка і задумався. Знав, що сифон десь поруч. А от де шукати радика, навіть не уявляв. Та раптом до кімнати увірвалась Астра.

— Ти задоволений? Як влаштувався? — наче копіюючи владного батька, запитала вона. — Може тобі щось не подобається, то я накажу покарати недолугу прислугу!

Розлючений, я зіскочив з ліжка.

— Так, Астро, звичайно! Покарай бідолашних служниць, бо постіль занадто чиста і надто гарно пахне! Що ти верзеш, послухай себе!

— Ти справді дурний, Айхо, якщо дозволяєш собі так розмовляти зі мною! — ображено відповіла мала. — Я ж тільки прийшла поцікавитись, як ти влаштувався.

— Дякую за турботу, — втомлено мовив я.

Астра запнулася, чорні очиська потеплішали і врешті-решт вона сказала:

— Я… так і не подякувала тобі… за порятунок…

— То, може, саме час сказати «дякую»! Чи Астра, дочка Фароса, не знає таких слів?!

На моє здивування, дівчина доброзичливо усміхнулась, а її обличчя стало милим, як у звичайних дівчат з рідного поселення.

— Ти дуже гарна, коли так усміхаєшся, — несподівано для себе сказав я.

Астра зашарілась і злилася з кольором червоного шовкового плаття.

— Ну досить! Це вже занадто! — вигукнула вона, знову перетворившись на задерикувату доньку пірата і розвернулась, щоб іти геть.

Не знаю чому, але я схопив за руку це дівчисько, затримав її і спокійно сказав.

— Астро, невже тобі більше подобається вселяти в людей страх і ненависть, ніж викликати повагу і симпатію?

Дівчина слухала все це, повернута спиною. Потім повільно розвернулась, підійшла впритул і так само спокійно сказала:

— Я — донька Володаря Фароса! Я не повинна хвилюватися чи подобаюсь народу, чи ні! Основне, щоб вони боялися, а

отже, — поважали!

Я розгубився, не знаючи, що й відповісти. Астра зверхньо хмикнула, висмикнула руку і покинула дім, голосно грюкнувши дверима.

Ближче до вечора зайшов вартовий:

— Збирайся, хутко! Володар чекає!

В шовковій залі красувався щедро накритий стіл. Від різноманітності страв крутилося в голові, а можливо, від того, що я не їв уже другу добу. Примостившись в кінці довжелезного столу, я кивнув Фаросу, Астрі. Володар і дочка сяяли і переливалися від шовку і дорогоцінностей. Недоступні і далекі, як холодні зорі.

Вирішив більше не думати про королівську пиху, а просто добряче попоїсти. Страви так смачно пахли, збуджували апетит. Я зручніше примостився. В залі стало шумно, про щось голосно та весело гомоніли, підіймали келихи за Фароса. Я тягнув до рота шматок ароматного м'яса, коли гучний голос володаря прогримів на всю залу:

— Хоробрі воїни! — і сивочолий тричі вдарив у долоні. — Зараз Айхо продемонструє майстерність у підкоренні звіра!

Від наростаючого обурення я стиснув під столом кулаки.

— Нещодавно, — продовжував Фарос, пильно дивлячись у вічі, — корсари спіймали двоголову хапуку, від якої Айхо врятував мою дочку. Але вчора до нас потрапив цікавіший звір. Хижаку вдалось поранити трьох найкращих мисливців! Він, звичайно, не хапука, але дуже небезпечний.

За наказом Фароса до зали внесли ноші із залізною кліткою. Ще здалеку чулось гепання по металевих ґратах. Та коли я побачив звіра, з яким мав зійтися в поєдинку, серце наче сказилося від хвилювання. Я зустрівся з блискучими очиськами радика. З пронизливим писком малий кинувся в мій бік. Гості аж відсахнулись. По ситих рядах хвилею прокотились зойки неприхованого здивування.

— Володарю Фаросе! — схвильовано мовив я. — Це дійсно небезпечний звір, я зустрічався з подібними у Східній Вернакії. Чи можна звернутися з проханням?

— Оскільки ти гість, можеш просити про послугу. І якщо вважатиму її прийнятною, — зробивши паузу, пірат зверхньо обвів поглядом васалів, — то задовольню.

— Володарю! — намагаючись зберігати спокій, виголосив я, — якщо вдасться підкорити хижака, зайшовши в клітку, дозволь забрати звіра.

Фарос задумався, вагаючись тер рукою підборіддя. Врешті прогримів неприязний голос:

— Добре, Айхо! Я дозволю забрати звіра, але… лише мертвим!

Серце завмерло. Підступність пірата вражала.

— Але звір потрібен мені живим! — вигукнув я, ще сподіваючись на чудо.

— Звір і мені потрібен живим! Забрати зможеш лише мертвим, — зле усміхнувся пірат.

Стримуючись, щоб не накинутись на корсара з кулаками, я з надією глянув на Астру, але та зрадливо уникала погляду.

— Гаразд, Фаросе!

В залі запала тиша. Погляди присутніх прикипіли до клітки з радиком. Я повільно наближався, а в голові шалено крутились думки.

Дід привчив носити з собою цілющі трави. На щастя, стебло магори, від якого можна надовго заснути, я захопив у подорож. Якщо радик проковтне шматок, засне швидко і, сподіваюсь, це буде схоже на смерть.

Тиша від всезагальної напруги наче наелектризувалась. Кожен крок давався тяжко, ніби долав невидимі перешкоди. Шкіра пекла від міцно затиснутого в долоні коріння. Шумний потік повітря наповнив легені і розпираючою хмарою завмер. Я взявся рукою за металевий прут, а сам непомітно протягнув малому магору. Колюча мордочка ткнулася в жменю, шорсткий язик загріб траву. Вдаючи біль, я голосно закричав, притиснувши до грудей начебто укушену радиком руку. Гості нажахано ойкнули, але ще з більшим зацікавленням прикипіли до драми, що розгорталась. Вдаючи лють, я безстрашно відчинив клітку. Та не встиг і поворухнутись, як звіреня, заплітаючись лапками, ступило кілька кроків і звалилось пластом на землю.

Не очікуючи такого швидкого результату, я на мить розгубився. Та захоплено-здивовані вигуки присутніх повернули впевненість. І я нахабно збрехав:

— Звір мертвий!

Фарос аж піднявся із трону. В недобрих очах ватажка піратів боролися недовіра та страх. Але страх перемагав… Я зрозумів: план спрацював!

— Ну, що ж, повелителю звірів! — роздратовано почав пірат. — Завтра прибуде корабель! Готуйся!

Багряний від безсилої люті Фарос вихором вийшов із зали. За піратом поспішно вибігла дочка. Вечеря закінчена.

Гості розійшлись, і я нарешті відніс радика в будиночок. Розстелив під ліжком жупан. Маленьке звіреня, звернувшись клубком, солодко посопувало. Блаженна усмішка застигла на обличчі. Навіть не вірилось, що все спрацювало. Радик зі мною!

Тепер потрібно придумати як звільнити сифона. Адже вже завтра прибуде корабель.

Розділ 8

Давно вже я не спав так міцно. Думка, що я нарешті поїду звідси, приємно зігрівала і заспокоювала. Фарос обіцяв доправити, куди скажу. І я, звичайно, побажаю відплисти до Шанталії, де вже, напевно, чекає дід!

Прокинувся я в чудовому настрої. Купаючись у сонячних променях, що весело зазирали в овальне вікно, я солодко потягнувся. Але на ґанку застукотіли чиїсь поспішні кроки, двері непрохано розчинились і в будинок ввірвалася, як вихор, Астра. Найменше, кого я хотів бачити.

— Ти вже прокинувся, це добре, — затараторила дівчина. — Корабель, на якому попливеш, прийшов сьогодні на світанку, і батько хоче знати, куди готувати екіпаж.

— В Шанталію, — демонструючи небажання розмовляти, відповів я.

— Я чула про Шанталію. Це дуже далеко! Місто на протилежному березі Південного моря! Нам привозять звідти шовк. Але навіщо в Шанталію? Ти ж, здається, з Вернакії?

— Не твоя справа, — гаркнув я, все ще пам'ятаючи вчорашній вечір.

Астра примовкла, але дивилася сміливо, не відчуваючи ні найменшої провини. Ще б пак! Вона ж донька Фароса!

— Чого ти злишся? — несподівано спитала Астра.

Я вперто склав руки на грудях, мовчки чекаючи доки дівчина піде. Та піратка і не збиралась відступати. Наче придивляючись, з якого боку безпечніше вкусити, Астра обійшла довкола:

— Чого злишся, Айхо?! — запально повторила дівчина, — За те, що я дочка пірата і принцеса власного народу? За те, що це моє життя і я не знаю іншого? Я є такою, якою є, і іншою не буду!

— Чому це ти розшаркуєшся перед нікчемним рабом? Яка різниця злюсь я чи ні?

Астра рвучко розвернулась. Та раптом передумала:

— Тому що я… засумнівалась. Засумнівалась у собі, батькові… До твоєї появи, Айхо, я чітко знала, хто мій народ, як він живе і ким є інші. А тепер я вдивляюсь в обличчя рабів, бо виявляється вони теж люди! — дівчина запнулась, наче злякавшись того, що сказала: — Я не хочу, щоб ти зневажав мене. Астра, принцеса корсарів, теж може бути справедливою і великодушною.

— Великодушною? — перепитав я, але вже з меншим роздратуванням.

— Так, великодушною, Айхо! Захоплююсь, як вчора ти

врятував звіра… чи друга?

— Що? — здивовано вигукнув. — Я ж змушений був вбити його!

— Ну якби вбив, звір би не вовтузився зараз під ліжком.

Я розгублено озирнуся. Сонний радик, похитуючись, глипав на нас великими вологими очиськами. Я стривожено зиркнув на Астру, не знаючи чого чекати. Але піратка вкотре здивувала:

— Заспокойся, Айхо, я нікому не розповім… Але шкода, що ти так нічого й не зрозумів…

— Помиляєшся. Зрозумів. І дякую, Астро! Ти дійсно безстрашна. Не кожен наважиться вступити в бій з собою! — ми переглянулись. — І ще… Знаю, що не можу про подібне просити, але…

— Продовжуй.

— Є ще звір, якого потрібно звільнити.

— А-а, крилатий велетень, — мила усмішка засяяла на обличчі Астри.

— Так, це — сифон.

— Добре, я спробую допомогти. Але, Айхо, ти не зможеш сифона переховувати так, як цього малого. На корабель велета не візьмеш. А перетнути самотужки Південне Море звірові не під силу. Він загине. Можеш лише подарувати свободу.

Розуміючи, що Астра права, я з жалем уявив, що доведеться попрощатися з крилатим другом.

— Свобода, Астро, це вже дуже багато. Тепер я це розумію. Якщо допоможеш звільнити сифона, я — твій боржник!

— Тоді ідемо в звіринець. Але лише для того, щоб попрощався зі звіром.

— Але ж! Ти казала… — не давши договорити, дівчина перебила:

— Якщо зараз звільнимо сифона, батько запідозрить. Тоді, Айхо, не врятуєшся і друга загубиш. Звір отримає свободу, лише коли зійдеш на корабель.

— Але…

— Не хвилюйся, я звільню сифона.

— Астро! — із захопленням вигукнув я, кинувшись до дівчини, щоб обійняти. Але принцеса задерикувато розсміялася:

— Я так і знала, що причепишся з обіймами.

— Не гаймо часу, ходімо до звіринця, — зашарівся я.

Те, що побачив, вражало! Звірі в колекції Фароса з усіх-усюд! Я навіть не чув про далекі країни, з яких пірат привозив тварин.

Коли я нарешті знайшов друга, водночас зрадів і засмутився. Сифон протяжно засичав.

— Друже, — погладив я звіра по холодній твердій лускуватій

шкірі, — ти ще на деякий час залишишся в клітці, але скоро ця відважна дівчина випустить тебе на волю. Але подорожувати разом далі ми не зможемо.

Густо-коричневі очі звіра заблищали. Тяжке дихання вирвалось з грудей і сифон пронизливо засичав. Я знав, що товариш усе розуміє. Давкий клубок підкотився до горла, я змахнув непрохану сльозу. Прощатися виявилось складніше, ніж гадав.

— Скоро будеш на свободі, друже! — гладив я звіра, ховаючи тужливий погляд, — Скоро зможеш вільно літати в небі над рідною Вернакією, зможеш повернутися до зграї. Я вірю, що колись зустрінемося, як давні друзі!

Я обійняв сифона за довгу міцну шию. Гарячий подих звіра обпік спину. Ще раз заглянув в темні, як кора старого дерева, очі друга:

— Іди, — читалось в них.

І давлячись слізьми, я швидко вибіг на вулицю. Непомітно підійшла Астра, співчутливо поклавши руку на плече:

— Не засмучуйся, сифон дикий звір, і йому краще на свободі. Я про це попіклуюсь.

— Гей, ти! — обірвав нас грубий голос охоронця.

— Певно, володар хоче поговорити, — схвильовано сказала Астра.

— За мною, — скомандував кремезний пірат.

Як не хотілось бачитися із Фаросом, але розумів, що зустрічі не уникнути. Вже минали площу, і погляд зачепився за нещасних новоприбулих невільників. Налякані, стомлені люди проводжали зневажливим, ненависним поглядом і я з соромом розумів, в яке непевне становище потрапив.

Фарос сидів на золотому троні у всій величі. Що керує цим вже немолодим чоловіком? Чи дійсно благородні мотиви, в знак вдячності за врятовану доньку, змушують його повернути мені свободу? Чому ж в іншому йому бракує благородства? Чому існують ці нещасні люди, що зараз мордуються у брудних бараках? Клейким страхом і приниженням пронизані стіни поселення. Навіть цинічні пірати, які жорстоко поводяться із невільниками, потерпають від влади сивочолого чоловіка. Невже немає в світі сили, перед якою і Фарос впаде на коліна?

Закрадалася думка, що кровожерливий пірат всією душею ненавидить мене. І якби не мої сумнівні здібності підкоряти тварин, я давно був би мертвим.

Охоронці силою змусили впасти на коліна. І я вкотре відчув принизливе безсилля перед силою дорослих. Ні, коли виросту, вже ніхто і ні перед ким не змусить стати навколішки! Обурений,

я зухвало підняв голову, зустрівся з холодним поглядом ватажка піратів. Чорні, як безодня, очі Фароса зле блищали, наповнені ненавистю і підступністю, мимоволі змушували захвилюватись. Подорож видавалася все більш примарною. Здалося, що ось-ось і я поповню ряди невільників на площі.

— Сьогодні прибув корабель, на якому відпливеш, — зараз із вуст Фароса це прозвучало неймовірно. — Астра сказала, що збираєшся в Шанталію.

Я кивнув.

— Чи знаєш, як це далеко?! — розчервонівся обурений ватажок.

— Ні! — надія добратись до діда танула на очах.

— Зате я знаю! Це ж край світу! До Шанталії команда не повезе! — твердо мовив володар. — Піратам заборонено швартуватись в шанталійських портах. Зійдеш в Сакарії, а далі вже твій клопіт. Дякуй і за це! Та пам'ятай, я роблю це тільки заради доньки. Так що, не випробовуй терпіння. Забирайся геть! Хоча, ні! Стій! Що ти зробив з мертвим звіром?

Питання заскочило зненацька. Але на допомогу вчасно прийшла Астра:

— Зранку я бачила труп на березі ріки, на схід від поселення, певно викинуло течією. Айхо, ти позбувся трупа у хвилях Ратоки?

— Не знав, що це заборонено, — підіграв я.

Фарос здавався незворушним. Холодні очі не виражали емоцій. Не зрозуміло, повірив пірат чи ні.

— Збирай речі! Хоча, які можуть бути речі у раба! Заберіть його! — зверхньо відмахнувся Фарос.

Незважаючи на грубість охоронців, я все-таки спромігся встати на ноги:

— Дякую, принцесо Астро! Прощавай! — вклонився я хоробрій доньці Фароса.

Крокуючи геть, я відчував, як буравлять спину повні ненависті очі пірата.

Розділ 9

На вулиці я з полегшенням зітхнув. Очі тішило блискуче широке плесо Ратоки, що скоро віднесе подалі звідси і поближче до діда Радо. Я дивився на піратський корабель, який здавався найгарнішим у світі. Він допоможе здійснити мрію. Шанталія видавалась казковим містом, з чудовими будівлями, з красивими садами, можливо, там є ліси, і ми з дідом ходитимемо на полювання. Радо познайомить із друзями, такими ж хоробрими, мудрими і всезнаючими. Я заплющив очі і, здавалося, перенісся у вигаданий світ далекої і одночасно близької Шанталії. Але шум, що доносився з корабля, безцеремонно повернув до реальності. Я знову опинився на ненависній піратській землі. Потрібно встигнути забрати радика.

У кімнаті на ліжку лежала торбина, яку відібрали пірати, та новенький, підшитий зсередини хутром, плащ. Здогадавшись, хто міг це принести, я ще раз в думках подякував Астрі. Присвиснувши, викликав малого і вже хотів запхати в торбину, але рука намацала дбайливо складені припаси їжі. Усміхнувшись, я відламав шматок хліба і простягнув радику.

— Знаю, друже, ти не в захваті від таких харчів. Дочекаємось, доки потрапимо на корабель, а там, напевно, є гризуни, от тоді і поласуєш.

Радик слухняно застрибнув до торби. Подарований плащ приємно зігрівав тіло й душу.

В галасливій корабельній метушні кипіли приготування. Сито стогнали переповнені бочки під дужими піратськими руками. Тріщали натягнуті троси, скрипіли канати. Гучні вигуки, піратська лайка і нестримний сміх бурхливими хвилями перекочувались з одного кінця корабля в інший. Я, як м'ячик, не міг знайти собі місця, постійно комусь заважав. То справа, то зліва сипались штурхани.

— Не плентайся під ногами, мошкаро! — кричали роздратовані пірати.

Зацькований, я забився, як комаха, у щілину між двома велетенськими ящиками. Радик, відчуваючи паскудний настрій, обережно визирнув із сумки і похапцем лизнув мій похнюплений ніс. От якби ще раз побачити Астру. Поговорити наостанок. Але слабкодухі сентиментальні думки розсипалися попелом по вітру. По трапу корабля, як худобу, зганяли змордованих невільників. Замурзані, обшарпані чоловіки, гримаючи кайданами, покірно плелись, не звертаючи уваги на обридлі стусани і удари наглядачів. Обезсилені простоволосі жінки тулили до грудей

заплаканих дітей. Гіркі сльози, кров та піт змішались у в'їдливий нудкий запах. Подих забивало від обурення, відчаю, безсилля… Прикутий до жахливої картини, я забув про власні страхи. Відчував, як щось жагуче, немов розпечене, підіймається з середини. Але черговий безцеремонний штурхан змусив відвести палаючий погляд від нещасних і втупитись у пірата. Груба рука бандита, що замахнулася, несподівано опустилася:

— Коли останнього раба зачинять у трюмі, візьмеш ганчірку і начистиш до блиску палубу! Чи думаєш, з тобою будуть носитися, як з королем? Відпрацюєш! — і жбурнув мокру шмату до ніг.

Невеселі думки повернулись на берег. Лише б Астрі вдалося звільнити сифона, щоб друг не залишився на потіху жахливому Фаросу.

Підняли вітрила, і вітер затріпотів в кольоровій парусині, наче наспівуючи: «Айхо, усе буде добре». Поселення віддалялось. Та Астра так і не з'явилась.

Неймовірної краси пейзажі відволікали від тривожних думок. Підніжжя зелених гір тонули у темних непрозорих водах Ратоки. Корабель йшов, наче в тунелі. З обох боків височіли вкутані дрімучим лісом гірські схили, вершини яких ховалися в сірих рваних хмарах. Немов чорне дзеркало, ріка відбивала сивину непривітного неба. Вітер, що вихопився нізвідки, шмагав в обличчя, і я в думках ще раз подякував Астрі за плащ.

Нарешті згадав про ганчірку, що валялася під ногами. Вирішив хоч чимось зайнятися і таки надраїти кляту палубу. Сховав торбу та радика за бочками і взявся за роботу.

— Потерпи, малий, недовго тобі нудьгувати. Скоро стемніє, зможеш вийти на полювання.

З трюму вийшло двоє піратів. Бандити тягнули за собою налякану в сльозах жінку, а за нею замурзаного хлопчину-підлітка, який вперто пручався і щось вигукував. На розбитій губі малого запеклася багряна цівочка крові.

— Цей шмаркач посмів на мене замахнутися! — роздратовано вигукнув пірат. — Я хотів трохи порозважатися з задрипанкою, а недоросток накинувся, як скажений лах. Потрібно провчити обох. То й тим, хто лишився в трюмі, наука.

— По двадцять батогів! Обом! — виніс суворий вирок інший бандит.

Пірати хвацько прив'язали руки бідолахам і підвісили їх до перекладини. Я не відразу роздивився, що шкіра хлопця і жінки відливала золотими оливками і, можливо, якби не бруд, сяяла б зеленувато-жовтою засмагою.

— Стійте! Що ви робите?! — крикнув я.

Пірати здивовано зиркнули. Кривоногий піратський

недомірок, сплюнувши на землю, з презирством вигукнув:

— Що ти там пищиш, малечо?! Думаєш, якщо на корабель посадив Фарос, то не скину, як черв'яка, в річку, щоб двоголова хапука поласувала м'ясцем!

— А ти не думаєш, — в тон пірату вигукнув я, аж злякавшись власної нахабності, — що я — той, хто підкорює звірів, можу викликати хапуку, і вже твоїми тельбухами поласує потвора! Відпустіть їх негайно, а то…

— А то що?! — схопив кривоногий мене зашкамарки, і, як лантуха, потягнув до гурту.

Я безнадійно пручався, кричав, щоб відпустили, але даремне.

Знайоме пронизливе сичання розкраяло повітря. На палубу вихором увірвався сифон, збиваючи з ніг ошелешених піратів. Роззявленою пащекою, з якої стирчали три ряди гострющих зубів, велет загарчав в обличчя кривоногому:

— А-а-а-а-а-а! Що це за потвора?! — запищав бандит, як останнє дівчисько, захищаючись мною, мов щитом.

— Це сифон — один із синів двоголової хапуки, — нахабно збрехав я. — Я ж попереджав! Тепер накажу звірові роздерти вас на шматки, якщо не відв'яжете жінку з хлопчиком!

Повалені на палубу пірати, поволі оговтались і тіснились по кутках. З острахом зиркали то на мене, то на звіра, якого бачили вперше.

— А ти хоробрий, не часто зустрінеш таких! — несподівано почув я за спиною.

На палубі з'явився капітан. На відміну від решти, він не здався наляканим. Обвітрене, ще молоде обличчя, маскою незворушного спокою дивилось на мене.

— Ми начулись про тебе, повелителю звірів, — без особливого трепету продовжував капітан, — І переконалися в могутності! Ми, як і ти, хочемо спокійно доплисти до Сакарії. Та зрозумій, це ти пливеш з нами, а не ми з тобою, і які порядки у нас — вирішувати не тобі! Та я піду назустріч: ці раби не будуть покарані. Але затям, для нас вони залишаються рабами! Накажи звірові відлетіти і давай краще поговоримо, як поєднати твої знання з корабельною справою.

Пірат закінчив і спокійно чекав відповіді. Я, вражений, мовчав. Нарешті зі мною говорили, як з вільною людиною, а не як з рабом.

Сифон дивився темно-медовими очима. Вивільнившись із цупких обіймів пірата, я підійшов до друга і, не втримавшись, обійняв. Бандити вражено ахнули!

— Астра таки звільнила тебе, — розчулено прошепотів я в шершаве вухо звіра, — тепер ти вільний, друже… Я так не хочу

розлучатися, але… мушу… — сифон жалісно засичав. — Повертайся до зграї, повертайся в ліс… Лети. Чуєш, лети! — вже вигукнув я, і звір, шумно розмахуючи крилами, здійнявся в небо, чим знову налякав забобонних піратів.

— Дякую, друже! Ти вільний! Лети!

Сифон зробив у небі ще одне коло і подався на Схід. Декілька днів, і він повернеться додому. В той момент хотілось бути на місці крилатого друга…

— Я — Ракун-Саро, капітан корабля! — повернув до реальності гучний впевнений голос.

— Я — Айхо.

— Відв'яжіть рабів і поверніть до трюму! — наказав корсар підлеглим.

Пірати ще довго з острахом підіймали голови, вдивляючись в небо. А високий, підтягнутий капітан, хоча не такий кремезний, як інші пірати, підійшов впритул. На голому, як річковий валун черепі, красувалось загадкове татуювання. На всю щоку тягнувся шрам, який робив пірата ще суворішим. Ще молодий ватажок вправно справлявся з командою, яка беззаперечно підкорялась його авторитету. Широкі багряно-червоні штани Ракун-Саро, як я згодом дізнався, виказували колишнього раба. А плетений пурпуровий пояс пояснював, що він капітан. Дивний же цей корсар.

Наступні дні на кораблі відрізнялися від проведених в поселенні. Сповнені свободою і радістю пізнання нового, вони потроху примушували забути, що я серед піратів, і що в трюмах повно нещасних невільників. Я драяв підлогу, носив важкі відра, допомагав на кухні, тягав канати, але після неволі в поселенні почувався щасливим. Я вже знав усіх піратів. Виявляється, і серед них є непогані хлопці, якщо так можна сказати про бандитів. Переважно брутальні, грубі, черстві, а іноді й просто безсердечні, вони перетворювались на звичайних вразливих людей, коли за нічними посиденьками справа доходила до балачок про сім'ї, дітей, дружин.

Жорсткий одноокий товстун Кістер мав семеро дітей і кожного вечора, на потіху усім, згадував про когось. При цьому його понівечене шрамами обличчя кривилося, і це нагадувало усмішку. Я ніяк не міг зрозуміти, як в людині поєднується таке непоєднане. Пірат ладен роздерти будь-кого, хто посягне на спокій його сім'ї і в той же час чинив безчинства, руйнуючи сім'ї, розлучаючи дітей і матерів, чоловіків і дружин. В душі боролися симпатія і презирство до морських розбійників.

Капітан часто підкликав до себе. Пояснював, як працює той чи інший прилад. Чому корабель пливе саме так. Для чого

потрібні троси та вітрила. Я з усіх сил старався якнайшвидше впоратися з драянням палуб, завданнями на корабельній кухні і більше часу приділити науці капітана. Ракун-Саро усе помічав і, здається, симпатизував. Дивний ватажок корсарів за інших умов став би хорошим другом, якби не повні трюми безневинних людей…

Радик теж призвичаївся. На кораблі кишіло гризунами, з якими малий справно боровся. Я вже не переховував звірка і вільно, як і раніше носив, за плечима. Цим остаточно закріпив серед екіпажу репутацію підкорювача звірів. Дехто навіть трішки побоювався. Це смішило, але я нікого не збирався переконувати в протилежному.

Розділ 10

Гори, немов за чиїмось наказом, відступили від води, утворивши чималий п'ятачок берега. Ракун-Саро віддав команду пришвартувати корабель. По правому борту виднілося поселення, з якого долинав веселий гомін. Диміли комини харчевень, вітер доносив апетитні аромати, музика та голоси людей переплiталися у живий клубок розваг, який спокусливо заманював пальцем. Добрий десяток піратських кораблів, різної величини і форм, наче спраглі чудернацькі звірі, що прийшли на водопій, похнюпили носи, не доходячи до мілини. Це була славнозвісна піратська пристань Агураш.

Ми теж кинули якір і майже впритул втиснулись між двома галерами. Команда шумно висипала в човни, щоб дістатися берега.

На кораблі залишились охоронці та Ракун-Саро. Я не наважувався сходити на берег, в саме лігво бандитів, без капітана. Хоча за час спільної подорожі уже й сам нічим не відрізнявся від звичайнісінького пірата: засмагла, огрубіла під пронизливим вологим вітром Ратоки шкіра, широкі, підперезані шнурком, зелені штани.

Отож я продовжував стояти на палубі і не наважувався зійти на берег, хоча й кортіло ступити на землю. Спіймав на собі насмішкуватий погляд Ракун-Саро і вже пошкодував, що не сів у човен з іншими.

Повернувся Ракус, помічник капітана, і одразу пішов до Ракун-Саро. А згодом охорона вивела з трюмів десяток невільників, серед яких і зеленошкірого хлопця, що кинувся захищати матір. Жінки між невільниками не було. Я дивися на сміливця і, здається, знову переживав момент, коли прощався з дідом, розумів, що відчуває зараз малий. Його великі карі очі кидали блискавки на ненависних піратів. Зв'язані за спиною руки міцно стискали кулаки. Хлопчина увесь час смикався і звивався, як риба, за що щедро отримував штурхани. Наші погляди на мить зустрілися, і пекучий сором за піратський вигляд і свободу обпалив мені душу. Черговий поштовх в спину змусив невільника стрибнути в човен. В цей момент я пошкодував, що не маю такого друга.

Човен, гойдаючись на хвилях, направився не до поселення, а до одного із сусідніх кораблів. Я не зводив очей з силуету хороброго юнака, який губився серед невільників. Картав себе, що ось так легко дозволив відправити хлопчину на поталу работорговцям. Аж раптом юнак, витягнувшись струною, із

зав'язаними руками блискавкою пірнув в темну Ратоку. Все відбулося настільки швидко, що охоронець не одразу пірнув вслід за втікачем. Затамувавши подих, я усім серцем вболівав за хлопця. Розгублений і страшенно злий, охоронець набирав повні груди повітря і пірнав знову і знову. Та юнака ніде не було. Невдаха зі злістю гримнув руками по воді, ні з чим повернувся назад у човен. А я, ледве стримуючи радість, не міг повірити очам! Невже сміливцю вдалося втекти, чи бідолаха пішов на дно Ратоки?

На човні зчинився галас. Невільники, підбадьорені прикладом хороброго малого, і собі намагалися пірнути у воду. Але пірати були насторожі.

Ніч непомітно оголила темне глибоке тіло, закутавшись в мерехтливу зоряну накидку, наділа на голову блідий місячний вінець. Я стояв на палубі, зануривши в думки, і не помітив, як підійшов капітан.

— Будемо ночувати на якорі, Айхо, — сказав Ракун-Саро. — Хочеш зі мною зійти на берег?

— Ще й як, капітане! — Ракун-Саро усміхнувся.

В такі моменти капітан нагадував радше доброго приятеля, аніж жахливого пірата.

— Збирайся.

— Та я вже зібраний! — вхопивши на плече торбу, з якої визирала кумедна мордочка радика, я радісно шкірився.

— Але є умова, — удавано суворо мовив капітан. — Підеш, якщо даси обіцянку триматися неподалік і не ловитимеш гав!

З капітаном та його помічником в човні попрямували до берега. Весь у вогнях, він наближався разом з галасом, піснями і музикою, що доносились звідусіль. Нарешті ми ступили на суходіл. Очі розбігалися від різнобарв'я, картатості людей, які снували туди-сюди. Ніс вловлював апетитні аромати, що доносилися з харчевень. Просто на вулиці на великому вертелі смажили агуку, таку сальну, що смалець капав у вогонь. Той шипів і в повітря підіймався апетитний запах смаженого м'яса. З іншого боку вулиці під дивовижну музику навколо багаття вигиналися, як змії, напівоголені танцівниці. З найближчої забігайлівки висипала п'яна юрба піратів. Вони галасували, намагались видати звуки, схожі на пісню, а потім, щось не поділивши, почали бійку, піднявши ще більший галас.

Скрізь людно, шумно, весело. Ми пробирались крізь натовп і нарешті знайшли місце в одній із закопчених, але просторих харчевень. Вона, як і всі, кишіла п'яними піратами, жінками, які їх розважали, і дивними мандрівниками, які не боялись близького товариства розбійників.

Піратська ватага вмостилась за великим спільним столом. У залі панувала напівтемрява. Світло лилося лише зсередини зали, де горіло багаття в мурованій кам'яній чаші. На столах чаділи свічки. Запах страв, випивки, диму, людського поту змішалися і лоскотали ніздрі. Пірати нарешті розслабились, замовили харч та випивку. Тільки тепер я згадав, що не маю ні копійки, щоб розплатитись. Зніяковівши, я піднявся з-за столу. Ракун-Саро розреготався:

— Ти що, хочеш піти когось пограбувати? Сідай, Айхо, ти заробив на кашу з агукою.

Коли ми добре попоїли, а пірати ще й випили міцного напою, Ракун-Саро розповів про дивних мандрівників, що розділяли харч з корсарами. Їх називали чайшу. Окрема недоторканна каста. Чайшу вирізнялись яскравими аквамариновими тюрбанами і довгими чорними накидками, як у жерців. Авантюристів, які наважувалися подорожувати, видаючи себе за чайшу, жорстоко карали, позбавляючи очей та язика. Справжні чайшу укладали дивний союз із жерцями, отримуючи дозвіл Храму на безперешкодну торгівлю. Дозволом слугувала монета, яку чеканили лише жерці. Ходили чутки, що чайшу насправді служать Храмам і під прикриттям торгових мандрівників виконують нелегкі доручення. Але достеменно про чайшу, як і про Воїнів Шаку не знав ніхто.

Пірати ж відкрито співпрацювали із жерцями і навіть перебували під їх протекторатом. Бо Храми чи не найбільші рабовласники на Півострові. Їх раби тяжко працювали на заболочених полях Долини Сліз, трудились в підземних копальнях Ракії та лісорубках Трангару, прислуговували в Храмах.

— А тепер можеш прогулятися, Айхо. Але пам'ятай ти серед піратів, і якщо хочеш уціліти, поводься як пірат, — доброзичливо усміхнувся Ракун-Саро.

Ситий і радісний я вибіг з харчевні. Свіжий нічний вітерець бешкетливо куйовдив волосся, широка безтурботна усмішка зливалась з яскравими вогнями вулиць. Вдихнувши на повні груди, я впевнено рушив назустріч веселощам.

Ілюзіоністом я зацікавився, як тільки ступив на піратський берег. І зараз нахабно продирався крізь людський потік до гурту, що спостерігав за віртуозною роботою майстра. В рідному поселенні на ярмарку врожаю улюбленою розвагою ставали магічні покази. Із роззявленими ротами сільська малеча спостерігала, як із крихітних коробочок вилітали велетенські сифони, через мить перетворювались в хмарку і розчинялися в небі.

Я намагався проштовхнутися ближче, але з торбою на плечі, в якій до того ж спав радик, вдавалось непросто. Та величезне бажання потрапити в перші ряди змушувало, не соромлячись, ліктями продирався крізь щільний натовп. Глядачі відгиркувались, відштовхували назад. Помітивши такий ажіотаж, маг удавано велично сказав:

— Потрібен доброволець, підведіть крикуна!

Натовп розступився — і я опинився за декілька кроків від одягненого в темно-синю мантію високого чоловіка. Поправивши розхристаний одяг, я з шаленою радістю пішов назустріч магові. Завжди мріяв стати асистентом ілюзіоніста — і тут така удача!

— Ого, такий малий, а наробив стільки галасу! — раптом розсміявся маг.

Я усміхнувся у відповідь, та коли із змахом палички на голові з'явилися великі крислаті роги, і всі навкруги зареготали, стало не до сміху. Виявляється, це не так вже і добре стати асистентом ілюзіоніста. Маг натхненний захопленням натовпу, веселив юрбу, як міг. Роги змінились на рило агуки, рило — на довгий хвіст лаха, хвіст відвалився і виросли крила. Цей жахливий коловорот можна було продовжувати до безконечності. Та маг, підбадьорений задоволеним ревом натовпу, захотів показати щось грандіозніше. Він підняв руки догори, закликаючи людей до тиші. Натовп підкорився і затих. Маг витримав паузу і голосно мовив:

— Дорогі гості! До цього ви бачили лише звичайні фокуси, а зараз я продемонструю вам справжню магію! Нічого подібного ви ніколи не бачили! Я — маг Ескалар, покажу це тільки для вас!

Почуте зовсім не сподобалось, але натовп шаленів від захоплення в очікуванні чудес. Ескалар, наче в трансі, виголосив закляття. І я з широко відкритими очима перелякано чекав чогось жахливого. Не встиг ілюзіоніст добубніти закляття, як паличка спалахнула синім полум'ям, і наче зжираючи сама себе, розсипалась попелом в руках мага.

Публіка ойкнула! Розгублений ілюзіоніст стояв з простягнутою рукою, ніби й досі тримаючи паличку. Я, часто кліпаючи, з острахом позирав на Ескалара. Нарешті оговтавшись, натовп незадоволено загудів:

— Ну і де ж небачене чудо?! Де чудеса?! — кричали звідусіль.

Прийшовши до тями, маг схопив мене зашкамарки:

— Показ закінчено! — вигукнув Ескалар і потягнув у намет.

Розчаровані глядачі невдоволено розходилися.

Я опинився в шатрі ілюзіоніста. Раніше про це міг тільки мріяти, а зараз зовсім не радів. Маг знервовано ходив туди-сюди, а я мовчки чекав якихось пояснень.

— Хто ти? — нарешті запитав Ескалар.

— Я — Айхо.

— Я не про це! — майже істерично прикрикнув маг, але охолонувши, спокійніше повторив. — Я не про це, хто тебе цього навчив?!

— Не розумію, про що ви?

Ескалар продовжував нервово ходити колами по шатру, а я ошелешено кліпав, нічого не розуміючи. Підійшовши впритул, маг нависнув, як чорна хмара:

— Ти справді нічого не розумієш чи прикидаєшся?

— А що трапилось?

— Що трапилось? І ти ще питаєш, що трапилось? Ти знищив магічну паличку, при чому моїми ж руками! Не можу повірити! Або це трапилось випадково, що малоймовірно, або ти… — маг замовк. — Неймовірно!

Ескалар нарешті заспокоївся та запропонував присісти:

— То як ти кажеш тебе звати?

Розділ 11

Дивне і малозрозуміле відбувалося в шатрі у мага. Ескалар перемінився. Запропонував гарячого запашного напою, пригостив солодощами. Я ласо наминав, але все ще з осторогою зиркав на ілюзіоніста. Але тепер привітний і дружелюбний чоловік більше не вселяв страху. Навпаки, зацікавлено розпитував.

Хоч як мило поводився маг, я розповідав неохоче. Розказав лише про піратів, про діда, не згадуючи Воїнів Шаку і про те, що мандрую до Шанталії. Ескалар уважно слухав, пильно вдивляючись в риси обличчя. Від цього ставало незатишно. Але маг не зважав на збентеженість, продовжував розглядати:

— А ти впевнений, Айхо, що батьки померли?

Вкотре здивувавшись дивному запитанню незнайомця, я ніяково відповів:

— Дідусь сказав, що вони загинули від епідемії страшної хвороби одразу після мого народження.

— Зрозуміло, — сумно протягнув маг. — І ти їх зовсім не пам'ятаєш?

— Ні.

— А скільки маєш років?

— Чотирнадцять.

— Чотирнадцять… — задумливо повторив Ескалар. — А як звати діда?

— Радо! — лише встигав відповідати я.

Дивний незнайомець знизав плечима, і дуже обережно, немов боявся відповіді, запитав:

— А як звали… батьків?

— Айсолара й Сохломир.

— Не може бути… — Ескалар схвильовано бухнувся на стілець.

Раптом шатро розчахнулося, безцеремонно ввірвався охоронець Ракун-Саро:

— Айхо, негайно до капітана!

Від несподіванки я аж підскочив.

— Ну чого розсівся, не чуєш чи що?

Я хутко піднявся, зиркнув на розгубленого мага і на сурового охоронця:

— Мушу йти, Ескаларе.

— Зачекай, — крикнув ілюзіоніст, наче щойно вийшовши з оціпеніння, квапливо зняв із шиї амулет і простягнув:

— Візьми. Амулет допоможе нам ще зустрітися.

Ескалар привітно усміхнувся, а пірат грубо підштовхнув до

виходу. Я озирнувся, але дивний незнайомець зник.

Я знову занурився в гамірний натовп людей. Рука стискала неочікуваний подарунок, а в голові крутилося безліч думок. Радик ткнувся холодним носиком в шию. Я усміхнувся. Ось єдиний друг, який залишився поруч. Без нього, певне, вив би від самотності. І хоч як бувало важко, знав, що поруч є істота менша і слабша, за яку несу відповідальність. Це спонукало до мужності, не давало розкисати.

Ледве я ступив на поріг харчевні, як охоронець Ракун-Саро грубо зупинив:

— Наказано зачекати!

Тьмяне світло й танцюючі на стінах тіні приховували капітана і його співрозмовника, роблячи майже непомітними. Від нудьги я намагався роздивитися чайшу, який бесідував з Ракун-Саро. Високий, як і капітан, в об'ємному аквамариновому тюрбані чоловік виглядав ще вищим і, здається, кремезнішим. Розмова, напевне, дуже важлива, бо обличчя капітана весь час мінялося: серйозність переходила у стурбованість, а інколи і в неприховану тугу.

Але що це? Я ніяк не міг зрозуміти, що трапилось з радиком. Він крутився в торбі, жалібно пищав. Як я не заспокоював, радик не вгамовувався. Гостра мордочка визирала з сумки, ніс принюхувався і радик починав пищати ще дужче.

Пригнічений і, здається, засмучений Ракун-Саро непомітно подав знак. Я йому більше не потрібний. З полегшенням зітхнув, бо нарешті міг забрати звідси радика. Востаннє глянувши на чайшу, я завмер на місці, а серце скотилося в п'ятки. На руці мандрівника, що підняла келих, я побачив шрами. Враз перед очима промайнула картина: радик наносить удар колючим хвостом в руку Воїна Шаку. Я пригадав, як пірат розповідав про невільника з татуюванням на передпліччі та дивними свіжими шрамами на кисті руки, згадалася і тривога малого. Невже мандрівник і є небезпека? Невже він — Воїн Шаку?

Задкуючи, я поспішно покинув харчевню, стараючись не привертати уваги, але за мною вибіг охоронець Ракун-Саро.

— Капітан наказав повернутися до човна, біля нього чергують вартові, там і чекай!

Хоч як хотілося швидше потрапити на корабель, я не квапився. Охопила дивна тривога. Змією звивалася всередині і, як отрутою, наповнювала розум страхом. Я знову відчув себе одним-однісіньким у цілому світі. Жахлива самотність грізно нависала, здавалося, ще трохи і розчавить, як безпорадну комаху. Я повільно пробирався крізь натовп людей і вже не чув ні музики, ні сміху, ні галасу. Все моє єство натягнулось, мов струна, а перед

очима застигла рука зі шрамами.

Якщо це той самий Воїн Шаку, то що він робить під виглядом чайшу, про що розмовляв з Ракун-Саро, і чи бачив мене? Думки роїлися в голові, не даючи спокою.

Ніби сновида, я добрався до берега. Вартові розвели багаття і за теревенями вбивали час, чекаючи, доки вернуться інші. Я шукав очима своїх, але несподівано побачив Ескалара, який сідав у човен. Раптом відчув величезне бажання поїхати разом з магом. Щодуху закричав, але гомін піратів заглушив крик. Я кинувся до човна, що вже відпливав, стараючись швидше обминати розведені багаття. Але чарівник веслував уже далеко. Човен швидко рухався по місячній доріжці, що лагідно погойдувалась на темній воді. Я добіг до краю берега, продовжуючи кликати Ескалара. На мить здалося, що маг озирнувся, але якраз підоспіли пірати з екіпажу Ракун-Саро:

— Молодець, малий, швидко нас знайшов! Маєш нюх, як у радика! — зареготав Отар, плескаючи по плечі.

Збентежений, я тихо сів біля багаття. Гарячі зміїні язики полум'я ненаситно лизали деревину, перетворюючи на мертвий попіл. Самотність лещатами здавила груди, гнітюча пустота накрила чорним куполом. Хотілося плигнути у вогонь, розвіятися по вітру крихітними частинками згарища. Щось запекло у грудях. Я намацав за пазухою дідів амулет і стиснув з усією силою. Метал боляче врізався в долоню, наче розпечене залізо. Я підвів очі у нічне небо: «Де ти, дідусю?» Чому я не залишився з Ескаларом? Можливо, вже мандрували б до Шанталії.

В кишені намацав подарунок мага. В долоні виблискував красивий медальйон з жовтого металу. Вогонь багаття чудернацько вигравав, переливався на пласкому кружальці, наче заохочував краще роздивитись тиснутий малюнок: усміхнене сонце промінням, наче руками, обіймало світ. Зображення на мить перенесло в ті часи, коли з дідусем жили в лісовому будиночку. Радо розповідав, що сонце — це життя, життєдайна енергія, яка оберігає, обіймаючи весь світ теплим і лагідним промінням…

Розділ 12

Потрохи сходились пірати. Я, страшенно втомлений і виснажений, задрімав, сидячи на землі біля багаття. Один із човнів заповнився корсарами, які повернулися з гулянок. Охоронці Ракун-Саро не дозволяли відпливати, доки не повернеться капітан і першим не підніметься на корабель. Це робилось для того, щоб п'яній ватазі не збрело в голову захопити судно. Таке не раз траплялося в морських розбійників. Серед екіпажу завжди знаходились незадоволені капітаном. А оскільки Ракун-Саро був дуже суворим і вимогливим, то і в нас з'явилися бунтарі, в яких додалося сміливості від випитого. За час подорожі я бачив більше покараних піратів, ніж невільників.

Сонливість зняло, як рукою. Між п'яними забіяками і охоронцями почалася сварка, що швидко переросла у бійку. Підскочив кривоногий Свис, простягаючи цупкі ручища:

— Нарешті ми позбудемось тебе, шмаркачу! Прихвостень Ракун-Саро!

Я зіскочив із місця. В руці погрозливо блиснув ніж, подарунок капітана:

— Тільки спробуй підійти і я випущу твої гнилі кишки! — крикнув я.

На диво, кривоногий посмирнішав. Я, переповнений гордістю, продовжував стискати ножа. Та коли за спиною почулось грізне шипіння радика, а в повітрі просвистів небезпечний хвіст з гострющими шипами, я зрозумів, кого насправді налякався Свис.

На щастя, швидко повернувся капітан. Більшість незадоволених одразу боягузливо притихли. А із затятими бунтівниками швидко розібралась охорона та прибічники Ракун-Саро. Зв'язаних по руках і ногах, бунтарів кинули на дно човнів. Віддані капітану пірати сиділи на лавах, а ноги тріумфально опустили на новоспечених невільників.

В ніч після привселюдного покарання я довго не міг заснути. Для попередження бунтів, капітан змусив усіх спостерігати за побиттям колишніх соратників. Пірати теж люди і дивитись на їх страждання, слухати стогони — нестерпно. Я почувався катом…

Довго крутився на тапчані, та сон ніяк не приходив. Промучившись так півночі, вирішив прогулятись по палубі. Можливо, свіже повітря розвіє похмурі думки.

Закутавшись тепліше в плащ, я піднявся нагору. Вдихнув свіжого повітря. Нічне небо, всипане зорями, розстелилось безмежною темною скатертиною, жодна хмаринка не закривала небосхилу. Місяць розлив сяйво, від чого темні води Ратоки аж

світилися. Стало спокійніше.

Поодинокі пірати, що траплялися на палубі, займалися звичними справами. Але тінь покарання, здається, ще витала в повітрі, і морські розбійники вели себе на диво тихо. Я попрямував на ніс корабля і несподівано зустрів Ракун-Саро. Не наважившись порушити його самотності, вже розвернувся, щоб піти геть, але капітан, не обертаючись, підкликав до себе. Не знаю, яким чином він дізнався, що позаду стою саме я.

— Такі ж зорі, Айхо, і на моїй батьківщині в Фелізі.

Обличчя капітана світилося спокоєм і безтурботністю. Зараз Ракун-Саро був таким не схожим на суворого, нещадного і безпристрасного пірата. Ніколи раніше я не бачив його таким.

— Що, Айхо, дивуєшся? Я теж можу бути звичайною людиною, — і вже знову повернув обличчя до зоряного неба. — Моя ноша нелегка. Інколи я втомлююсь від неї. Хочеться все кинути і знову стати звичайним селянином, як батько. Весною засівати поля, літом обробляти їх, а осінню збирати врожай, влаштовувати свята і збиратися усією сім'єю за великим столом, де пахне свіжоспеченим хлібом і молоком. Колись, Айхо, я мав це…

Ракун-Саро усміхнувся, але від цієї гіркої посмішки стало сумно.

— В двадцять п'ять років я був найщасливішою людиною на землі. Я щойно одружився і кохана, найгарніша, найдобріша дружина Елія, народила сина. Кожного дня з малям на руках вона чекала в квітучому саду, коли з батьком та братами я повернуся з поля. Елія клала біляву голівку на плече, ніжно обіймала, і я забував про втому та всі негаразди на світі. Але щастя тривало недовго…

Ракун-Саро замовк. Тужливий погляд здійнявся в нічне небо. Спогади відносили все далі і далі, але обличчя капітана різко скривилось від болю. Долоні закрили очі, ніби так можна припинити душевні муки.

— Моє щастя закінчилось десять років тому… І з тих пір я живу в пеклі! Одного жахливого дня, повертаючи худобу з пасовища, що знаходилось високо в горах, я застав поселення спаленим вщент. Всіх жителів, батьків, братів пірати полонили для продажу в рабство. А красуня дружина, як жива, лежала в нашому колись квітучому садку. Довге біляве волосся, розсипане по плечах, злиплося від її багряної крові і крові нашого сина. Їх вбили одним ударом… Елія не хотіла віддавати сина… — далі слова Ракун-Саро губилися.

Проковтнувши клубок сліз, що підкотив до горла і заважав говорити, він продовжив:

— В той день я хотів померти, померти разом з дружиною і сином, але коли уявив, що вбивці рідних спокійно походжають по землі, вирішив мстити. Тоді лиш ненависть та сподівання на близьку розплату допомагали жити. Я довго шукав і поневірявся, доки натрапив на слід убивць. І нарешті дізнався, які демони спалили селище і вбили дружину з сином… Це був Фарос і його головорізи. Але тоді він ще не був володарем Фаросом, а всього лише капітаном піратів. Морські розбійники ніколи раніше не набігали на наші землі. Кордони Феліза надійно охоронялися. Ми були вільною від рабства державою. Благородний король Есхольд мудро і справедливо правив королівством та й близько не допускав цю нечисть. Але в Фелізі з'являлося дедалі більше незадоволених вельмож, які прагнули нажити великі статки на работоргівлі. Та особливо палко проти правителя виступали жерці. Саме вони після смерті короля захопили владу і відкрили кордони піратам. Тоді і почалися всі наші біди, — Ракун-Саро знову став суворим і незворушним.

— Волею долі, — продовжував капітан, — я потрапив до Фароса рабом. Вже тоді пірат вчинив бунт і став новим Володарем. Я вперше побачив ворога в обличчя. Не знаю, як втримався, щоб не кинутись на злочинця. Я — раб знав, що не зроблю й кроку в бік Фароса, як схоплять і невідомо чи залишать живим. Надто довгим і складним був шлях до пірата, щоб так безглуздо розпорядитися життям, яке присвятив помсті. Я знав, що робити… — капітан надовго замовк.

— Я зголосився добровольцем у кіріші. Кіріші — раби, які виявили бажання стати піратами, і отримували свободу. Але для цього потрібно пройти нелюдські випробування на силу, витривалість, а основне, жорстокість. Навіть не хочу згадувати… Тоді вперше похитнулась віра, що чиню правильно. Але я став кіріші, згодом — піратом, а тепер дослужився до капітана. І все це задля того, щоб поближче підібратись до Фароса… — і Ракун-Саро стиснув кулаки з такою люттю, що аж побіліли.

Я затамував подих. Не міг повірити, що це справді відбулось з Ракун-Саро.

— Вперше трапилась людина, — продовжив капітан, — якій я зміг звіритись і, можливо, полегшити тягар. Я наважився розповісти історію, можливо, тому, що бачив, як ти, Айхо, сміливо захищаєш невільників, відверто протестуєш проти несправедливості, відстоюєш свободу. Я довго спостерігав і зрозумів, що ти незвичайний хлопчик. Твоя внутрішня сила, хоч і дитяча, але спонукає до дій, веде за собою! Таким міг бути і мій син…

Підступний клубок підкотився до горла. Глибоке співчуття

роз'ятрило душу. Сумна і трагічна історія Ракун-Саро здавалась неймовірною. Та залишалось незрозумілим, як людина, яка вірить і прагне добра, може чинити стільки зла?

— Не потрібно нічого говорити, Айхо. Я розповів це не для того, щоб пожалітись чи виправдатись. За все, що я накоїв, уже немає прощення. Початкова мета справедливої помсти вже давно губиться в ріках крові і сліз невинних людей. Я хочу, щоб ти знав: як би не склалося життя, які б не чекали випробування, ніколи не впускай у серце ненависті! Спочатку ця небезпечна гостя забирає лише маленький шматочок, але чим довше живе, тим менше залишає місця для добра, любові, милосердя, співчуття. Дуже швидко перетворюєшся на її раба. Того Ракун-Саро, який десять років назад жив із сім'єю в затишному будиночку — вже немає. Я сам себе знищив. Залишився лише Ракун-Саро — пірат, і я вже не знаю, чим кращий за Фароса.

Я мовчки слухав капітана і вперше в житті задумався над тим, що в світі не існує абсолютно добрих чи абсолютно поганих людей. У кожному з нас є дві половинки, і життя складається з постійної боротьби між ними. Тільки від нас залежить, чого в душі буде більше — світла чи темряви. Тоді я вирішив, що боротимусь за світло!

Ракун-Саро зацікавлено спостерігав. Поклавши руку на плече, дружелюбно сказав:

— Щодня, Айхо, ми ведемо боротьбу самі з собою, із власними страхами, спокусами та бажаннями. Ми і є для себе найнебезпечнішими супротивниками. І в цій боротьбі для того, щоб виграти, потрібно слухати сумління, але воно повинне бути чистим. Тому не завини перед ним, не зрадь собі, будь непохитним на шляху істини. Сподіваюсь, твоя совість і серце будуть вести тебе в правильному напрямку.

Тоді я не все зрозумів зі слів Ракун-Саро, але вони навіки вкарбувалися в пам'яті. А згодом, коли подорослішав, стали життєвим кредо.

Ракун-Саро продовжував:

— Кожному кіріші, що став піратом, давалась викупна мітка. Якщо власник цієї мітки потрапляє в рабство, то може викупити себе. Це дуже сувора традиція, мало хто наважується порушити її, бо вважається, що той, хто відмовить власникові мітки, сам незабаром потрапить у рабство. Мітку можна продати, вона дуже дорого вартує, але це теж поганий знак, а люди надто забобонні.

Ракун-Саро замовк, він задумливо дивився на свою долоню в якій щось тримав. — Айхо, я хочу віддати тобі свою викупну мітку. Вона знадобиться тобі більше, — і простягнув затертий шкіряний клаптик із зображенням перекресленого золотого кола.

— Капітане, я не зможу прийняти подарунок: він надто цінний і належить вам по праву.

— Він вже давно не належить мені по праву, Айхо. Я зберігав її лише з однією метою: викупити рідних, якщо зустріну когось на життєвому шляху. Але вчора дізнався, що останній з братів помер в неволі, а батька вже давно немає в живих. Тому я вирішив віддати мітку. Думаю, вона тобі ще знадобиться, — і капітан вклав у руку дорогоцінний шкіряний клаптик, який дарував свободу.

— Дякую, капітане, — зворушено сказав я.

— Я не заслуговую на слова вдячності, Айхо, хоча вже й забув, як це приємно чути.

Ракун-Саро розвернувся, і не сказавши більше ні слова, подався до каюти. Але раптом, ніби згадавши про щось, зупинився і вигукнув:

— Айхо, забув попередити. Вчора жрець, який і повідомив про смерть брата, розпитував про тебе.

— Жрець? — здивовано перепитав я. — Але ви розмовляли з чайшу?

— А хіба чайшу не може бути жерцем? — іронічно відказав капітан.

Серце привалив тяженний камінь. Усе похололо. Я таки не помилився. Це той самий Воїн Шаку! Призабутий страх нагадав про себе. Але чи не забагато для однієї людини: Воїн Шаку, чайшу, жрець? Голова йшла обертом.

— Про що він розпитував, капітане? — збентежено запитав я.

— Та різне. Дуже цікавився, коли ти потрапив в команду?

— І що відповіли? — затамувавши подих, спитав я.

— Що недавно.

Я аж закляк від страху, та Ракун-Саро продовжив:

— А ще додав, що до цього ти рік служив на кораблі мого приятеля, — по-змовницьки підморгнув капітан.

Розділ 13

В ту ніч я так і не заснув. Довго думав про те, що розповів Ракун-Саро. Тривога не залишала. Тільки під ранок, зморений безсонням, я поринув у тривожний сон. Та виспатись так і не вдалося. Прокинувся від галасу та шуму. Пірати схоплювались із лежаків, хапались за зброю та швидко підіймались на палубу. Спросоння я не міг нічого второпати. Чув лише, як зверху доносяться важкі метушливі кроки. Щось трапилось!

Я піднявся на палубу і одразу ж прокинувся. З важкої голови миттю вивітрився увесь сонний непотріб. На великій швидкості нас наздоганяв піратський корабель. І, схоже, не для того, щоб привітатися. Я розгублено стояв посеред палуби та ніби заворожений вдивлявся в переслідувачів. Ракун-Саро, на диво в хорошому настрої, радісно очікував майбутню битву.

— Айхо, от і твоє перше бойове хрещення! Зараз задамо жару цим пройдисвітам! Цікаво, хто це наважився напасти на самого Ракун-Саро?! Ти подивись! — весело вигукнув капітан. — Схоже, це по твою душу!

На ворожому кораблі я помітив фігуру високого чоловіка в тюрбані чайшу і відчув, як по спині покотився піт.

— А жрець таки не повірив. То це тобі, малий, я маю дякувати за нагоду помахати шаблею!

Запах небезпеки, пронизаний потом та лайкою піратів, схоже збуджував Ракун-Саро. Він голосно роздавав накази і весело підбадьорював екіпаж.

— А тобі, малий, все ж краще спуститися вниз. Одноокий Кістер залишився стерегти трюми з невільниками та бунтівниками. Будь біля нього! Не хвилюйся, Айхо, із жерцем я розберусь!

Я схопив Ракун-Саро за рукав і схвильовано вигукнув:

— Капітане, це не просто жрець! Це Воїн Шаку!

Ракун-Саро здивовано глянув, але нічого не сказав.

На відміну від піратів, мене битва, що наближалась, зовсім не тішила. А присутність на ворожому кораблі Воїна Шаку лякала. І що потрібно жерцю? Навіщо я йому здався?

Чергувати на варті в трюмі разом з одноооким Кістером в повній невідомості ставало нестерпно. Я не знав, що відбувається і чого чекати. Раптовий сильний поштовх відкинув велетня Кістера до стіни, а мене, як м'яч, — в куток до бочок.

Почався абордаж! Здавалося, не люди, а демони кричать, стогнуть та носяться по палубі. Я все ще лежав серед бочок, приклеєний страхом до брудної підлоги. Хотів би зашитись в

найтемніший куток, щоб нічого не чути і не бачити. Та паніку перервав грізний голос Кістера:

— Чого розлігся, мала шмаркля! Вставай, у нас з'явилася робота!

Я не відразу зрозумів, що сталось, бо серед загального шуму не дочув, як двері в трюм ломилися від натиску арештованих бунтарів. Пірати добре розуміли, що відбувається на кораблі. Тому й намагалися під шумок вибратися на волю і, вірогідно, стати на бік ворога. Ув'язнених п'ятеро, а нас з Кістером — двоє. Якщо пірати виламають двері, — кінець!..

— Ану, малий, підсоби! — крикнув Кістер, підпираючи бочками з водою двері трюму.

Поштовхи на деякий час припинились, та ненадовго, відновившись з новою силою. Тоді Кістер ставив велетенські діжки одна на одну. Від ударів вода булькала, хлюпала і, здавалося, що я знаходжусь в череві величезної риби.

— Чому ж невільники, яких так багато в трюмах, ніколи не намагаються вибити двері і спробувати вирватись на волю? Там же є кремезні чоловіки! — перекрикуючи стукіт, спитав я Кістера.

— Все просто, малий, раби прикуті кайданами і не можуть дістатися до дверей.

— А бунтівники?

— Бунтівники сидять в карцері. Там нема кайданів. Все, годі балачок! Схоже, справа зроблена! — і справді удари в двері слабшали, — Пора підніматися наверх і трохи розім'яти кулаки! Ти як, малий?

Кулаки зовсім не бажали розминатися. Але виглядати боягузом не хотілося. Я вийняв ножа. Кістер голосно розреготався:

— Куди тобі! Ти такий малий, що й поцілити важко, але розтоптати легко. Сиди тут і не рипайся! — крикнув Кістер, підіймаючись наверх.

Радик перелякано заліз на руки, посопуючи, сховав носика між лапками. Я гладив по жорсткій шерсті звіра, а сам пильно прислухався до битви, що вирувала. На зміну страху прийшло дивне відчуття чи скоріше бажання вижити і перемогти ворога. Я не міг більше залишатися у невідомості.

— Радику, чіпляйся за спину! Час і нам до зброї!

На верхніх сходинках обережно висунув голову. Різкий запах крові, поту і смерті неприємно вдарив в носа. Їдкий туман до сліз роз'їдав очі. Я ледве встиг пригнутися, як тіло пірата пролетіло повз, шкереберть покотилося вниз. Я з жахом дивився на мертвяка. Це перша мертва людина, яку бачив…

Скривавленим килимом палубу вкривали понівечені тіла.

Живі зійшлися у смертельній сутичці.

На плечі одноокого велетня накинулось двоє, не даючи розмахнутися могутнім кулачищам. Третій, як міг, гамселив Кістера. Забувши про небезпеку, я схопив невелику діжку і щосили покотив під ноги кривднику. Змахнувши руками, як підстрелений птах, нападник звалився на палубу. Радик скочив на спину одноокому пірату, як батогом, шмагав на всі боки колючим хвостом. Відчувши свободу, Кістер з усією силою жбурляв нападників, як непотріб, за борт.

— Малий, то ти не така вже й шмаркля, як здаєшся! — весело крикнув пірат.

За мить велет кинувся у вир битви. Та ворогів ставало все більше і більше…

Яскравий тюрбан чайшу небезпечно промайнув у натовпі. Прокинувся знайомий страх. І я, як останній боягуз, швидко сховався за розтрощеною бочкою.

— А-а, ох, до-по-мо-жи… — почув я зовсім близько стогін.

— Гоше, це ти? — не впізнав я скривавленого кухаря, якому часто допомагав у камбузі. — О, небеса!

Бідолаха пластом лежав на брудній палубі, дрижачі руки безпомічно на животі прикривали рану, з якої сочилася кров. Посинілі пересохлі губи бідолахи щось нечутно шептали.

— Що, Гоше? Що? — нахилився я дуже близько.

— Во-д-и…

— Зараз, Гоше.

Я квапливо приклав до спраглих губ пірата флягу. Голова Гоша безсило впала на груди, хрипи припинилися. І я з жахом зрозумів, що бідолаха помер.

— Гей, малий! Отямся! Чому не в трюмі? — я нарешті глянув на Кістера, який схвильовано трусив за плечі.

— Справи кепські, Айхо, — продовжував пірат, — Ракун-Саро поранений, половина команди перебита, а цим демонам хоч би хни. Капітан наказав допомогти тобі вибратися звідси. Я спустив човен, — і одноокий показав в напрямку лівого борту. — Сідай і пливи геть. А далі думай сам, як добратися до Шанталії. Не гай часу! Прощавай! — і Кістер ринув у бій.

На мить я зрадів, що нарешті можу вибратися з цього пекла. Навіть кинувся в бік спущеного човна. Але погляд зачепився за пораненого Ракун-Саро, що хоробро бився з кремезним Воїном Шаку. Кістера знову обступили вороги. Згадав про невільників, що залишились на поталу піратам. Я не вважав себе сміливцем і не переставав думати про човен. Але щось мовби не відпускало, не дозволяло втекти, як останньому боягузу. Можливо, це сумління, про яке говорив Ракун-Саро. Щось в душі змушувало

побороти страх і спробувати допомогти друзям.

Я стрімголов кинувся назад у трюм. Погляд зупинився на в'язці ключів від трюмів та кайданів. Підстрибнувши раз, другий, зрозумів: не дотягнуся. Розлючений від власного безсилля, з усієї сили гримнув ногою по клятій стіні. Ногу засудомило, а ключі і далі висіли на місці. Я б міг стати на одну з бочок, які підпирали двері карцеру. Але як велетенську діжку повну води докотити до стіни? Залишався лише один шанс — радик! Ось хто міг допомогти. Я вказав малому на в'язку. Радик хутко видерся на спину. Як пружина, високо підскочив. Ключі, гучно дзенькнувши, гепнулись на підлогу.

— Ура!

На радощах я смачно поцілував звірка в мокрий ніс. Малий голосно чхнув і з писком вискочив з рук. Не гаючи часу, як дорогоцінний скарб, я схопив в'язку. На мить зупинився перед дверима з невільниками. Ні. Я повинен дати людям шанс отримати свободу. Нарешті, почувши характерне клацання, зрозумів: замок піддався. Важкі двері зі скрипом відчинилися…

Розділ 14

Війнуло затхлим несвіжим повітрям. Напівтемрява випливала густими потічками. Наче на нічному небі, зорями блистіли декілька десятків очей. Перелякані матері пригортали виснажених голодом і страхом дітей, прикуті кайданами чоловіки зиркали з ненавистю і люттю. Ніхто не сподівався побачити пірата-хлопчака.

— Хочу запропонувати угоду! — одразу перейшов я до справи. — Ви — вільні! Та попереджаю, що зверху йде запекла битва і екіпаж програє. Якщо ви візьметесь за зброю і станете на бік команди, ми зможемо перемогти!

— Ти що верзеш? — розлючено вигукнув грізний чоловік з чорною скуйовдженою бородою. — Краще померти, ніж стати пліч-о-пліч з розбійниками!

— Якщо не візьметесь за зброю, вас захоплять пірати і продадуть у рабство, де і помрете. Але якщо пристанете на мою пропозицію, то зможете отримати свободу.

— Хто ти такий, щоб пропонувати це? Чому маємо вірити? — засипав питаннями бородань.

— А я вірю! — з далекого кутка піднялася жінка.

Я впізнав матір сміливця, якому вдалося втекти від піратів. — Я вірю йому! — повторила жінка. — Юнак не побоявся розбійників, захистив мене і Зуфара від побиття. Пам'ятаєте, я розповідала про хлопчика, якому допомагають звірі? Так ось — це він! — голоси здивування та схвалення прокотилися по переповненому трюму. — Пропоную пристати на пропозицію!

Жінка говорила впевнено і владно. Невільники засумнівалися. Піднявся кремезний чорношкірий чоловік, закутий у кайдани.

— Я теж вірю малому! Це хороший спосіб отримати свободу. Принаймні помремо, як чоловіки, захищаючи жінок і дітей. А не як худоба, покірно йдучи на заклання. Я з ним! Хто зі мною?!

По черзі підіймались зрілі мужчини і зовсім юні ще хлопчаки. Останнім піднявся бородань. Не гаючи часу, я відмикав кайдани.

— Я — Окаван, — велетень з темною, як ніч, шкірою дружно потиснув руку.

— Айхо.

— Тепер, коли я вільний від кайданів, нарешті зроблю те, про що мріяв, — Окаван, взявшись обома руками за ланцюг, рвучко відірвав від стіни. — От і зброя! — вигукнув силач.

Наслідуючи темношкірого велета, колишні невільники, а тепер розлючені і грізні воїни, озброїлись ланцюгами і вибігли на

палубу. Я помітив Ракун-Саро, який з останніх сил продовжував бій з Воїном Шаку:

— Капітане, прийшла підмога!

Нежданне військо висипало з трюмів. Ракун-Саро на мить обернувся. В стомлених очах промайнуло здивування.

Жрець, скориставшись моментом, різко штовхнув пораненого капітана. Ракун-Саро відлетів до стіни, знесилено зсунувся на підлогу. Лютий погляд ворога наздогнав, наче аркан. І я зрозумів, що пропав. А Шаку, як хижий барус, невпинно наближався, пробиваючись крізь натовп.

Тікати нікуди. Вступати в бій з Шаку — самогубство. Я міцно вхопився за канати. Страх та інстинкт самозбереження змусили швидко видряпуватися нагору. Та коли я озирнувся, серце, яке й так шалено калатало, ледве не вискочило з грудей. Воїн Шаку блискавично наздоганяв. Залишалось єдине — перестрибнути на найближчий канат і виграти час. Відстань немала. Та втрачати нічого!

Долоні вмить спітніли, жорстка мотузка вп'ялася у шкіру. Глибокий вдих і стрибок! Життя промайнуло перед очима, а права рука міцно вхопилася за канат. Від стрибка мотузку розгойдало, перекрутило навколо руки. Щоб не зірватись, я вхопився і лівою. Тільки, коли «гойдалка» зупинилась, зрозумів, що на плечах немає радика. Мороз пробіг по шкірі… Хоробрий друг приготувався до стрибка на Воїна Шаку. У розпачі я рвонувся назад, але марно. Рука застрягла в обкрученій навколо поперечній мотузці. Даремно я смикався і намагався розплутати вузол. Під вагою тіла він затягувався ще дужче. Я зрозумів, що потрапив у пастку:

— Радику, не смій! Чуєш! Не смій! — у відчаї закричав я. — Вертайся! Вертайся назад!

Звіреня повернуло мордочку. У величезних вологих очиськах застигла хвилююча відданість. Серце стиснулося…

— До мене! До мене, друже! — благав я.

Радик в нерішучості, ще раз озирнувся. Я зрадів, простягнувши вільну руку:

— Ходи! Ходи сюди, маленький!

Радик стрибнув. Стрибнув на жерця. Шипи вп'ялися у спину ворога. Шаку закричав від болю і відпустив канат. Радик та жрець падали вниз. А моє розчавлене серце летіло разом з ними…

На льоту Шаку схопився за канат і втримався. Радик кігтями вчепився в чайшу. В руках ворога блиснув ніж і жрець навмання вдарив звіра. Бризнула кров.

— Ні-і-і-і-і-і-і!!!

Радик шкереберть полетів у темні ненаситні води Ратоки.

В очах потемніло. Пекучий біль випалював груди.

— Ра-ди-ку-у-у!!! Ра-ди-ку-у-у!!! — рвонувся я, щоб кинутись у воду за другом, але тільки смикнув заплутану в канаті руку.

Відчай затьмарював розум. Безсило повиснувши, я чекав доки переслідувач наблизиться і прикінчить мене. Біль паралізував. Без надії опустилась голова, і я побачив ніж ворога, на якому ще блищала кров маленького друга.

— Щоб ти здох, — прохрипів я, не в силах вдихнути на повні груди. Непомітно серце наповнилось невідомим… Ненависть. Підступне почуття, про яке розповідав Ракун-Саро.

Чайшу наближався. Рана на спині заважала, ворог кривився, але вперто повз. А я терпляче чекав. Я витягнув ніж і чекав. Воїн Шаку крикнув, і я здригнувся від несподіванки, бо голос видався знайомим.

— Ну що, Айхо більше нема кому захищати! Радо і цього скаженого звіра я відправив до прабатьків! Тепер ти залишився беззахисним. Але не переживай, смерті доведеться чекати недовго!

Перемагаючи дикий біль, воїн перестрибнув на мій канат. Вперше я побачив обличчя ворога. Це був Сохо, той незнайомець, через якого нам з Радо довелося покинути дім. Але що це він сказав про діда? Від цих жахливих слів кров захолола, я став, мов кам'яний.

— Ти все брешеш! Цього не може бути! — викрикнув я.

— Ще й як може, Айхо! І дід, і звір — мертві! — Шаку усміхнувся, а здавалось, що шкірився хижак. — Прощайся з життям!

Ніж уп'явся в долоню аж до крові. З усією люттю я різав під собою канат. На мить в очах Сохо спалахнуло здивування. Лезо перегризло останню мотузку і я з насолодою спостерігав, як падає ворог в ненаситну Ратоку, яка, здається, чекала на чергову жертву.

Коли ріка зімкнула темні води над Воїном Шаку, я з полегшенням зітхнув і вперше за довгий час глянув вниз на палубу, де мала вирувати битва. Але замість ляскоту шабель чувся знайомий гучний голос колишнього невільника, який хвацько роздавав накази.

Густий туман, наче куліси, поволі розповзався і я добре розгледів переможених, зі зв'язаними за спиною руками піратів, які, понуривши голови, стояли на колінах. Серед них і поранений Ракун-Саро. Колишні невільники під керівництвом нахабного бороданя радісно освоювались на захоплених кораблях. Я не вірив власним очам!

Наче й час порадіти за перемогу, але сумна участь капітана і

екіпажу затьмарювала радість. Все виглядало так, ніби я зрадив.

Пролунав гучний свист. Бородань, задерши голову, тицьнув вгору пальцем:

— О! Ми забули про ще одного пірата! — закричав колишній невільник, єхидно скалячи зуби. — Спускайте сюди, шмаркача!

— Отямся, Скайре! Якби не малий, сидів би ти і далі в кайданах, — обізвався темношкірий велетень, що назвався Окаваном.

— Тримайся, я зараз! — крикнув здоровань.

Незважаючи на кремезну статуру, Окаван легко видряпався наверх:

— Міцно вчепись обома руками за канат і постарайся розгойдати. Коли наблизишся, хапайся за мій одяг, а я переріжу мотузки і впіймаю тебе. Не бійся, Айхо!

Я і не боявся. Після всього, що трапилось, я не злякався б навіть, якби зірвався у прірву. Тоді я не знав, чого хочу насправді: кинутись у небезпечну Ратоку чи продовжувати жити.

Переживши весь біль втрати, який часто здається нестерпним, нам завжди дається шанс знову бути щасливими, не зважаючи ні на що! Втрачаючи близьку людину сьогодні, завтра отримуємо можливість зустріти іншу, яка, звичайно, не замінить, але заповнить пустоту, що утворилася в серці, і знову поверне радість і здатність любити. Та всьому свій час. Час потрібен, щоб гоїлись рани, щоб знову почати прагнути щастя, а не варитись в мороці минулого. Але тоді я ще цього не знав. Я вперше переживав втрату і, здавалося, що ніколи не позбудусь клейкого болю і панічного страху жити без рідних, без яких не уявляв існування. Я боявся і не хотів змиритися з думкою, що діда вже немає, немає малого радика. Що я робитиму завтра, коли прокинуся, знаючи, що ніхто не чекає, що в Шанталії, куди я так рвався, не зустріне дід. І що ми взагалі більше ніколи не зустрінемось. Я залишився сам на сам із життям, з яким не знав, що робити. А похмурі думки, як чорні каркари, витали навколо і ні на мить не давали спокою. Я ще не знав, що з часом біль стихає, що обриси рідних стираються з пам’яті, та назавжди залишаються в серці, а на зміну їм приходять нові, нові люди, нові переживання, нові події, нове щастя. Але тоді я навіть не мав часу, щоб оплакати тих, кого любив…

Розділ 15

Я мав би радіти, що безсердечні, жорстокі і підступні пірати покарані. Що нарешті опинився серед таких же колишніх невільників. Можу розраховувати на допомогу. Але, виявляється, хороші люди трапляються і серед піратів, а жорстокі і підступні — серед звичайних людей.

Те, що відбувалося на кораблі, важко назвати справедливістю, що перемогла. Скайр вважав себе за головного, скаженів і лютував при найменшій згадці про піратів. Безмірна зневага бороданя проявлялася не лише до полонених, а й до союзників. Я дивувався, чому чоловіки так легко визнали сумнівне верховенство Скайра.

— Краще згинь з очей, — шипів, як змія, самопроголошений ватажок, навіть не приховуючи люту ненависть.

Хоч як хотілося відгаркнутись, я мовчав, бо переймало зовсім інше. Що чекає Ракун-Саро та екіпаж? Декілька разів я намагався прорватись до капітана, щоб спробувати допомогти, але кожного разу прибічники Скайра викидали геть.

— Окаване! — перехопив я здорованя, — Як же так?! Ви порушили домовленість, ув'язнили екіпаж!

Окаван не дав договорити:

— Айхо, ти зробив все, що зміг. Та повір, ми не мали іншого вибору. Якби не полонили усіх піратів, то не отримали б свободу. Це ж розбійники!

— Але ми ж домовились! — у розпачі випалив я. — Капітан — справедлива людина!

— Пірат — справедлива людина?! Не сміши, Айхо. Якби все залежало від тебе, я б повірив. Та ніхто не знає, як вчинили б розбійники після спільної перемоги. Але те, що витворяє Скайр, і мені не до вподоби.

— Якщо не подобається, чому мовчиш? Ти ж один із переможців?

— Тому, що нічого не зміниться. Скайр чинитиме так, як захоче, бо має підтримку більшості. Моє слово нічого не важить.

— Але чому?! Ти ж боровся за спільну свободу! Я хоч спробував щось змінити! Окаване, ти сильний і благородний! Як можеш мовчати, коли бачиш несправедливість?

— Айхо, Айхо, в юності я теж був запальним і відчайдушним. Але у кожного своя правда.

Вражений відповіддю, я замовк. Розчарований розмовою, втомлено розшукав поглядом Ракун-Саро. Капітан виглядав кепсько, схоже, поранення серйозне.

— Що Скайр збирається робити з полоненими? Серед них же є поранені, — спитав Окавана.

— Не знаю, що прийде на думку скаженому. Та чув, хоче повісити піратів.

— Повісити?! — ледве не захлинувшись обуренням, я здивовано обернувся на шум.

З трюмів нарешті підіймалися жінки. Боязко переступаючи через мертвих, недавні полонянки тулили до грудей дітей, з недовірою зиркали довкола, наче не вірили, що вільні. Звиклі до темряви очі мружились і з надією вдивлялися в синяву неба.

Останньою на палубу піднялася мати сміливця, якому вдалося втекти з корабля. Жінка відрізнялася від решти не тільки дивним зеленкуватим кольором шкіри, але й манерами, сповненими благородства. Сумна, але горда, красуня сміливо дивилася на все, що відбувалося довкола. Певне, знайшовши воду у бочках, жінка встигла вмити обличчя та причепурити надзвичайно довге і темне, як води Ратоки, волосся. Незнайомка виявилась дуже молодою, навіть юною. Її незвичайна краса вражала настільки, що неможливо відвести погляду.

— Ти — живий! — радісно вигукнула незнайомка, ніжно обійнявши. — Я боялась, що тебе спіткала сумна доля брата.

Я і без того спантеличений, здивувався ще більше:

— То сміливець, що втік від піратів, — твій брат?!

Тепер черга дивуватися прийшла до дівчини. Я ж забув, що бідолашна нічого не знає про втечу.

— Ти говориш про Зуфара? Про хлопчину, якого врятував від ганебного покарання? Утік! О, як це схоже на брата!

— і її красиве обличчя осяяла щаслива усмішка.

— Ой, я ж забула назватись. Зайра, принцеса Захрейну. Ледве не вдавившись від здивування, я скромно протягнув руку:

— Я — Айхо.

Тепер зрозуміло, чому Зайра вела себе так владно і трималась так гордо. Вона ж — принцеса! Оце так! Не думав, що колись на власні очі побачу принцесу. Тоді той сміливець — принц? Та поміж цим, на відміну від задеркуватої Астри, Зайра дуже привітна.

— За звичаєм Захрейну, Айхо, тепер ти для нас з Зуфаром, як брат. Наш рятівник і наш друг! Розкажи все про втечу!

Приємно вражений, я розповів дівчині все, що знав. Але боявся давати даремну надію. Адже хлопець пірнув зі зв'язаними руками. Помітивши нерішучість, з якою розповідав останні деталі втечі, Зайра усміхнулась:

— Зуфар — чудовий плавець. У нашій країні тільки лінивий чи боягуз погано плаває. Ми живемо на березі Південного моря і у

вільний час любимо наввипередки пірнати за чудовими перлами, в честь яких нас з братом і назвали.

Зайра раптом замовкла, стурбовано заглянула у вічі:

— Вибач, я на радощах не помітила смутку і болю в твоїх очах. Якщо хочеш, можеш розповісти, як сестрі, що хвилює. І, можливо, випустиш чорного птаха смутку на волю, щоб він не ранив зсередини.

Дівчина заглянула великими бездонними очима, здалося, в самісіньке серце. Зворушений добротою, я несміливо усміхнувся.

— Не знаю, що трапилось з тобою, Айхо, але ніколи не варто здаватися. Продовжуй боротися за щастя. Завжди знайдуться люди, яким будеш потрібен, хто чекатиме, радітиме і сумуватиме разом з тобою.

Серце наче огорнули чимось цілющим теплим. Згадались слова дідуся, сказані на прощання: «Будь сильним та мужнім і ніколи не відступай перед труднощами. Серце тримай відкритим для миру та добра, і ти ніколи не будеш самотнім!»

Дівчина ніжно обійняла. І я порушив обіцянку. Але сльози текли не від смутку: я знову не сам у такому непередбаченому і ще не пізнаному світі…

Розділ 16

Я не переставав дивуватися і захоплюватися Зайрою. Ця хоробра і благородна дівчина, на відміну від переляканих і вимучених неволею колишніх полонянок, які навіть не наважувалися стояти разом з чоловіками на палубі, самотужки організувала невеличкі загони, які допомагали пораненим. Жінки обходили кожного воїна, якому потрібна була допомога. Та коли принцеса попрямувала до поранених піратів, більшість помічниць збунтувалися і відмовилися допомагати мучителям. Лише я залишився на боці Зайри. Тоді дівчина виступила вперед і голосно, щоб всі почули, мовила:

— Люди, отямтесь! Згадайте нарешті, що ви — люди, а не товар! Згадайте про милосердя, адже це і відрізняє людей від інших істот! Якщо ви зараз відмовляєтесь допомогти тим, хто потребує цього, то чим кращі за піратів? Чому ж так люто ненавидите їх, коли самі такі ж жорстокі? Я жила разом з вами у цих смердючих темних трюмах! Я теж відчувала приниження, страх і безсилу лють! Але ні на мить не хочу уподібнюватись ворогу! Ви повинні довести насамперед самим собі, що ви — люди, а не речі, які можна продати, викинути чи знищити!

Декілька жінок, боязко перезиркуючись, зробили крок вперед. Але зачувши оскаженілий крик Скайра, поспішно, як перелякані птахи, збились назад до гурту.

— Що ти собі дозволяєш, дівчино! — розлючено бризкав слиною ватажок, — Як наважилась допомагати ворогам? Та я!.. Та я оголошу тебе зрадницею і кину назад до трюмів!

Довге злипле від бруду та крові волосся Скайра моталося туди-сюди, а брудні ручища потяглися до принцеси, схопивши її за руку. Я кинувся до Зайри і став між нею та розлюченим Скайром.

— Не чіпай її! — закричав я.

Та це розлютило псевдоватажка ще дужче:

— Мало того, що біля тебе вшивається цей піратський непотріб, якого давно пора зв'язати, запхати кляпа до рота і кинути до зграї побитих нікчем. Ти ще задумала повстати проти ватажка?! Ти хоч знаєш, на що нариваєшся?!

Зайра безстрашно вирвала руку з брудних лап Скайра:

— Тебе ніхто не проголошував ватажком! — голови присутніх повернулися у бік дівчини. — Я не підкорялася піратам, коли волею долі стала невільницею, а першому зустрічному, з рішенням якого не згідна, і поготів! А хлопчик, якого незаслужено принижуєш, подарував нам свободу! Не для того хоробрі

чоловіки, — і принцеса обвела рукою присутніх, — безстрашно боролися, проливаючи кров, щоб з неволі піратської потрапити в неволю до Скайра!

Я із захопленням дивився на Зайру.

Скайр почервонів, роздувся від злості, здавалося, ось-ось і лусне. Присутні завмерли і з неприхованою цікавістю спостерігали. Раптом Скайр зарепетував:

— Схопити її, зв'язати і кинути до полонених!

Але, як на диво, ніхто не поспішав виконувати наказ. Вперед виступив темношкірий велетень Окаван:

— Ця мужня дівчина права! — виголосив чоловік до натовпу. — Схоже, Скайре, ти вважаєш нас своїми невільниками. Думаєш, що можеш робити все, що заманеться! Тебе не обирали ватажком, а ти вже переконаний, що наш володар! Люди, невже з однієї неволі хочете потрапити в іншу?!

— Потрібно обрати ватажка! — почали кричати звідусіль. — Давайте обирати ватажка!

Скайр не очікував подібного. Він почервонів, потім зблід і, стиснувши зуби, зверхньо мовив:

— І між ким це ви збираєтесь обирати? Між цим простолюдином, — і він зневажливо тицьнув пальцем на Окавана, — і між мною, намісником Вертазії?!

Грізний титул намісника Вертазії спричинив шум, сумніви і відверті суперечки в натовпі. Я захвилювався, бо якщо Скайра таки оберуть ватажком, він не пробачить Зайрі приниження, жорстоко помститься. Потрібно завадити цьому. Я зробив декілька кроків вперед, та принцеса зупинила.

— Нам не обов'язково обирати когось одного, — сміливо виступила Зайра, — можемо обрати Раду Ватажків. Рада представлятиме наші інтереси, а рішення прийматимуться колегіально! Не будемо залежні від примхливої волі одної людини, — і принцеса покосилася на Скайра.

— Давайте обирати раду! — закричав натовп.

Затамувавши подих, я спостерігав за тим, що відбувається. Скайра все-таки обрали. Але разом із ним до Ради потрапив Окаван і ще один воїн. Помітно, що колишній ватажок незадоволений. Він зневажливо зиркав на Окавана та іншого члена Ради, але діватися нікуди. Троє чоловіків спустилися в каюту капітана, щоб вирішити, що робити з полоненими піратами і який курс тримати далі.

Радились довго. А тимчасом я і принцеса взялись допомагати пораненим піратам. Колишні невільники зле косились, але не перешкоджали. Осмілівши, дві молоді жінки приєдналися до нас.

Найперше я кинувся до Ракун-Саро. Блідий, знесилений

капітан покірно дозволив перев'язати рани. Я тремтячими руками перебирав цілющі трави і корінці, що залишились в кишені. Але підходящих не знайшов. От якби опинитися на березі. В лісах, що оточували, повно цілющих рослин.

Підійшла Зайра з глечиком води. Мутні втомлені очі капітана несміливо перехопили погляд принцеси:

— Для чого ти це робиш?

Зайра не відповіла. Мовчки напоїла пораненого, але Ракун-Саро закривавленою рукою зупинив дівчину.

— Чому?

— Краще, капітане, мовчіть і бережіть сили, — похмуро промовила Зайра.

— Дякую, — прихрипів Ракун-Саро.

Зайра холодно кивнула.

Виснажена, втомлена принцеса робила безкінечні перев'язки, оглядала рани, поїла піратів, але розмовляти з розбійниками не могла, не хотіла…

Вечоріло. Прохолодне вологе повітря густим туманом опустилось на палубу. Ракун-Саро лихоманило. Із залишків трави і коріння я заварив для капітана цілющий чай, хоча й розумів, що це мало допоможе. Обезсилена Зайра важко опустилася на підлогу поруч. Тонкі витончені пальці потягнулись до гарячого напою:

— Можна і мені?

— Так, звичайно, — квапливо відповів я, знітившись, що першим не запропонував.

— Коли нарешті скінчиться Рада? — щоб зав'язати розмову, почав я. Але дівчина лише стомлено знизала плечима. Великі карі очі не мигаючи дивились на темніючий горизонт.

Зайнялася руда заграва, на чорній воді розпливалось вогняне дзеркало. Трупи мертвих піратів та колишніх невільників спустили в човнах на воду і підпалили. Поминальне багаття тягнулося в нічне небо іскристими язиками, немов скорботні руки в останній молитві. Гнітючі потічки чорного диму, наче душі померлих розчинялись у мороці, залишаючи після себе лише в'їдливий, жахливий запах горілої плоті.

Смерть все ще витала в повітрі, загорнута у густий туман, як саван, вона приглядалась до чергової жертви. Я торкнувся гарячого спітнілого чола Ракун-Саро: ненажерливі лапи Безодні вже міцно тримали капітана…

— Я мушу допомогти, — прошепотів я, але принцеса почула:

— Чому ти так хвилюєшся через пірата, Айхо?

Я зазирнув у глибокі карі очі Зайри. Втома і доброта, благородство і сила, співчуття і мужність застигли там. Я розповів

усе, що трапилось відтоді, як покинув дім. Розповів і про Ракун-Саро. Можливо, тому, що відчував глибоку повагу і довіру до Зайри, а можливо, через те, що тягар самотності став заважким. Коли я закінчив розповідь, дівчина схвильовано сказала:

— Я мала намір, брате, повернутися у Захрейн разом з тобою. Але тепер зрозуміла: дорога твоя веде у Шанталію. Серце підказує, що на тебе чекають. А за Ракун-Саро не хвилюйся. Той вибір, який він колись зробив, не робить йому честі, але і не позбавляє шансу почати нове життя.

— Увага! — гучний крик перервав розмову.

На палубу піднялися члени Ради Ватажків. Скайр вийшов уперед:

— Рада Ватажків, — при цих словах скажений єхидно поморщився, — вирішила тримати курс на Сакарію. До того ж плисти туди кілька днів. Каратон, третій член Ради — досвідчений мореплавець і він поведе кораблі. В Сакарії ми продамо судна, а гроші розділимо порівну. На цьому наша спільна подорож закінчиться. А щодо піратів, — і Скайр зробив паузу, — вирішили, хоча я і проти, залишити їм життя.

Почувши це, я з полегшенням зітхнув.

— Але на кораблі розбійники не попливуть. Можна продати нікчем у рабство. Але Рада дає їм шанс отримати свободу, — і Скайр недобре усміхнувся, і це насторожувало. — Дозволимо доплисти піратам до берега, а що далі, не цікавить.

Почувши про це, я затамував подих і глянув на неспокійне і темне плесо ріки, яка в цьому місці надто широка, щоб до її берега міг доплисти поранений Ракун-Саро. Я з жахом подивився на знесиленого капітана.

— А як же поранені пірати? Ви ж розумієте, що вони не доберуться до берега! — у відчаї крикнув я.

— Вони б не зробили для нас і стільки, скільки зробили для них ми, — суворо і твердо сказав Окаван. — Рішення остаточне, Айхо!

— А тебе, малий, щоб ти не створював додаткових проблем, — продовжував Скайр, — до кінця мандрівки закриють у трюмі. Прокатаєшся в умовах, в яких везли нас. І подякуй, що ми не вижбурнули тебе за борт разом із піратами.

Окаван мовчав. Зайра міцніше стисла мою руку. Раптом я відчув величезну втому. Зрозумів, що дуже втомився щось комусь доводити, втомився від постійного переслідування, втомився від людської жорстокості, втомився від підступності і несправедливості. Втомився від дорослих людей, з якими мені, хлопчаку, марно боротися.

— Зайро, що буде з Ракун-Саро?

Принцеса зігріла поглядом:

— Не хвилюйся, я не залишу капітана в біді. Бережи себе і ми обов'язково зустрінемось, — загадково мовила дівчина.

Коли двері зачинилися, я опинився в напівтемному затхлому трюмі, де ще недавно тіснилися невільники. Розчарований, розбитий я безсило опустився на брудну підлогу. Тільки зараз зрозумів, як втомився. Як сильно не вистачає радика і… дідуся… Як глибоко увіп'явся розпечений тупий ніж втрати у самотнє серце… Тиша неочікувано вкутала, наче теплою ковдрою. Голоси, що доносилися з палуби, ставали все тихішими, далекими. Я провалювався, летів у прірву… і міцно заснув.

Розділ 17

Не знаю, скільки днів я провів у трюмі. Дні змішалися з ночами. Зайра не прийшла ні разу і я вирішив, що її просто не пускають. Іноді приходив Окаван, приносив харчі, але спитати про Ракун-Саро я не наважувався: боявся почути відповідь.

Та одного дня чи ночі трапилось щось дуже загадкове. Я прокинувся від потужного поштовху і аж перекотився в інший куток трюму. Щось із неймовірною силою вдарило в наш корабель. Я чув жахливі крики, що доносились звідусіль, і від цього ставало не просто страшно, а кров холонула в жилах і волосся підіймалось дибки. Через деякий час корабель почало розхитувати в різні боки, а мене, мов камінець, жбурляти зі сторони в сторону. Я спробував зачепитися за ланцюг, прикутий до стіни, та марно. Час ніби зупинився. Стіни закружляли в химерному танку, в очах темніло, і від чергового удару в стіну я втратив свідомість.

Не знаю, скільки часу так пролежав, та отямився від неймовірної тиші. Абсолютної тиші, яка насторожувала і лякала. Я не чув ні хлюпання хвиль, що мали б битися в борт корабля, ні божевільного галасу і шуму, які доносилися напередодні. Нарешті звернув увагу, що в трюмі надзвичайно світло. Оклигавши остаточно, побачив вибиті двері і розтрощені бочки, що валялись довкола. Ноги, немов з киселю, безпорадно шпортались в уламках, а голова гула і йшла обертом.

Що трапилось? Невже ми потрапили в бурю? Чому до цих пір ніхто не прийшов. Де всі? Я самовільно покинув свою в'язницю і піднявся на палубу.

Вже на сходах знову відчув тривожну тишу, яка, мов тупе лезо, розрізала свідомість глибиною і загадковістю. Я не вловлював ні найменшого шуму, окрім того, який створював сам. Ні вітру, ні плескоту хвиль, ні крику птахів-каркарів, що завжди кружляли над кораблями. Нічого. Лише дихання і стукіт серця заповнювали простір. Піднявшись нагору, я завмер: на місці щогл стирчали короткі переламані бруси — все, що залишилось від колись величних вітрил. Корабель, який недавно дихав, жив, перетворився на мертвий дірявий кістяк. Кругом валялися дерев'яні уламки, і жодної живої душі: ні мертвих, ні поранених — нікого. Один я…

Високою темною стіною, наче мертвим кільцем, голі чорні скелі обступили те, що колись називалося кораблем. Потворний уламок незграбно похитувався на непрозорому мутному плесі водойми. Непорушна і загрозливо спокійна вода навіть не

відбивала сірого непривітного неба, що нависло над горами старезним дірявим полотном. Здається, тут не знайдеш ні рослин, ні тварин, ні птахів, і сірий морок каменю губився в неймовірній і моторошній тиші.

Як ми сюди потрапили?!

— Тут є хто-небудь?! — закричав я у дикому відчаї.

Та у відповідь почув лише власний відголос, що скреготливо відбився від скель. Він звучав похмуро і безнадійно…

Куди? Куди всі подівались? Що трапилося з кораблем? Я кинувся у решту приміщень, каюту капітана, камбуз, але скрізь лишилася разюча пустота. Як скажений, бігав по руїнах, доки знесилено не впав, обхопивши голову руками. Хотілось розревітись.

— Куди ж я потрапив? — шепотів у розпачі.

Не знаю, скільки часу так просидів, не розуміючи, що робити далі. Поволі насувались сутінки, пітьма глибшала і залишатися на відкритій палубі ставало небезпечно. Я вирішив заночувати в каюті капітана. Темніло дуже швидко. І страх, підкормлений дивною тривожною тишею, доповнився ще й повним мороком.

Я чув, як стукотять зуби, але не знав: від холоду чи від страху. Ввижалися страшні химери, що ніби з кожного кутка простягали цупкі потворні лапи. Я не знав, звідки чекати небезпеку, і все більше кутався у плащ, ніби він міг вберегти від того, що оселилось в самому серці. Там безцеремонно хазяйнував страх. Щоб не з'їхати з глузду, я намагався думати про щось приємне і згадував лісовий будиночок, рідне поселення, знайомих людей, як бігав босоніж із сільською дітворою по колосистих полях, як бродив з дідом по дрімучому Хрестовому лісі, в якому знав кожне дерево і кожен кущ. Намагався згадати приємні, теплі клаптики колись безтурботного життя. Малював в уяві яскраві картинки залитих сонцем лісових галявин, сільські сади, повні запашних та смачних фруктів, посиденьки з дідусем і радиком біля багаття. Про те, як Радо розповідав, як влаштований світ, про країни, які оточують Вернакію, як вчив писати і читати віратійське письмо, яким користуються всі жителі Узбережжя. Вже майже вдалося побороти клейкий страх, що ховався в мороці і витав у тиші. Я потроху заспокоювався.

— Ранок мудріший за вечір, — повторював слова дідуся.

І тільки вдалося взяти себе в руки, як глуху тишу обірвав звук велетенських крил, що шумно розрізали повітря, та пронизливий свист, від якого закладало вуха. Чув, як хтось чи щось кружляє навколо уламків. Я завмер, затамувавши подих. Корабель раз чи два похитнувся — і шум зник так само несподівано, як і з'явився. Абсолютна тиша знову огорнула той невеличкий простір, в якому

знаходився, і тепер здавалася ще небезпечнішою. Не такі вже й мертві чорні гори…

У цю жахливу ніч я так і не зімкнув очей. Вона здавалась безмежно довгою. І я, як спасіння, чекав приходу світанку. Та чи змінить це щось? Я хотів лише одного: щоб ця ніч швидше закінчилася. І коли крізь проламані двері каюти капітана заглянув перший промінь сонця, я ледве піднявся на ноги, які затерпли від незмінної пози. Коли піднявся на палубу, то перше, що кинулося в очі, — це сонце, яке підіймалося із-за скель і заливало багряним живим світлом чорні, непривітні гори. В цю мить вони здавались не такими похмурими. Примруживши очі, я зачаровано дивився на дивну картину. Як раптом на схилі побачив вогник.

— Це ж багаття! — вигукнув я, не тямлячи себе від щастя.

Можливо, це хтось із нашого корабля. Хвиля радості наповнювала зсередини. Я підскочив на ноги і кинувся до одного з човнів, що мали бути прив'язані до борту. Але і тут спіткало розчарування: човни вщент розтрощені, і жоден не придатний до плавання. Не довго думаючи, я кинувся збирати уламки дощок, що валялися поруч. Зв'язавши їх обривками канатів, спустив саморобний пліт на воду.

Нічого тоді не хотілося більше, як дістатися берега. Туди, ближче до загадкового багаття, яке, як світло в кінці безнадійно-темного тунелю, вабило і давало надію на порятунок. Здається, уже нічого не лякало: ні темна непривітна вода, ні ненадійний пліт, ні можливість зустрічі з крилатими потворами, які прилітали вночі. Бентежила лише одна думка, що тривожним молоточком стукотіла в голові, — страх загубити вогник. Дуже швидко я витратив всі сили, але і це не могло зупинити. Я гріб з останніх сил і берег таки наближався, а омріяний вогник мерехтів і кликав. На щастя, пологий берег, всипаний темним, як і скелі, піском, прийняв крихкий пліт. Гори, що недалеко відступили від води, височіли вже за кілька десятків кроків. Я безсило шубовснув на вогкий пісок. Лежав пластом та голосно відхекувався, що в цій німій тиші здавалося надто гучним і недоречним. Але я так боявся втратити слід багаття, що вже за мить тримав очима відблиск, що яскраво вигравав на скелі. Полум'яне сонце все вище підіймалося над горами. І раптом вогник зник. А в іншій частині гір з'явився другий, третій, згодом я помітив і четвертий! І, на свою біду, зрозумів, що вогні розсипались по всій західній частині гір. І в міру того, як сонячний диск підіймався вгору, вогники то з'являлися, то зникали. А коли сонце зупинилося високо в зеніті, вогні зникли так само несподівано, як і з'явився перший. Спантеличений і розбитий вщент, я продовжував непорушно

сидіти на темному піщаному березі і відмовлявся вірити в те, що омріяне багаття лише відблиск гірської породи, яку приховували чорні гори. Це катастрофа!

Розділ 18

Це катастрофа! Я не міг і не хотів вірити в те, що сподівання на порятунок розвіялися, як попіл на вітрі. Міцно заплющив очі, для певності закрив їх руками, в надії, що коли відкрию, жах скінчиться. І все виявиться страшним сном. Затримав подих… Очі відкривав повільно, дивлячись скрізь розчепірені пальці, які не наважувався забрати з обличчя. На мить зрадів, що не побачив мертвих чорних гір. Коли картинка нарешті склалася, мов пазл, я отетерів: наді мною, схилившись, стояла стара незнайома жінка. Її світлі, майже прозорі очі опинились на рівні з моїми. Я зробив спробу піднятися, та груди напоролися на щось холодне і гостре. Усмішка дурнувато застигла на устах. Я повільно підняв руки догори. Спритна бабця міцно тримала в руках справжнісіньку бойову шаблюку і, прижмурившись, з недовірою свердлила блискучими лукавими очима.

— Сиди на місці, малий! — нарешті сказала незнайомка, голос якої звучав на диво молодо та жваво. — Не…

Слова старої різко обірвалися. Бабця блискавкою шугнула в похмуре небо, неправдоподібно перевернулася в повітрі. Ойкіт і гучна відбірна лайка порушили мертву тишу. Тільки зараз я помітив, що ці неймовірні віражі жінка робила не сама. З темного бурхливого плеса води стирчало потворне гігантське щупальце небаченої істоти. Воно цупко обвило худеньке тіло старої і, здіймаючи темні неспокійні хвилі, потягнуло під воду. Нестримний жах жбурнув мене на землю.

Хотілося бігти і не зупинятись. Але я не міг просто взяти і втекти, навіть не спробувавши допомогти. Та раптом, так само несподівано, як і зникла, з-під води винирнула ціла і неушкоджена бабця, тільки трохи захекана.

— Чого дивишся, малий, допоможи вибратись! — крикнула вона.

Недовго думаючи, я кинувся на допомогу. Коли ми ступили на сушу, у воді з'явилося величезне щупальце, що безживно плавало на поверхні. Рука дивакуватої старої міцно стискала шаблю. Здивовано і трохи боязко глипнув на незнайомку, коли та безцеремонно витягла з-за пазухи один із моїх амулетів.

— Забираємось звідси! Я надто довго чекала, щоб дати харонові зжерти тебе!

І хвацько закинувши шаблю на плече, бабця по-молодечому покрокувала геть від берега, потягнувши спантеличеного мене за собою.

Розділ 19

Темні стіни заливало тепле і привітне світло багаття. Розгораючись, воно несміливо тріпотіло посередині напівкруглої печери. Есха, так звали стару, присіла біля вогнища і намагалась зігрітись. Чорне блискуче волосся, як у молодої дівчини, на тлі вицвілих старечих очей справляло враження. Я присів з іншого боку і теж простягнув руки до полум'я, та не тому, що замерз, — просто від багаття чи то від дивної старої віяло легким, ненав'язливим теплом. Так довго оточувала мене байдужість і небезпека, що в останні дні майже втратив надію побачити живу людину. Тому зараз відлюдькувата печера з дивакуватою бабусею здавалася рідною домівкою, де я міг нарешті перепочити. Чи я помиляюсь? Я покосився з недовірою на стару. Але та, здається, нічого не помічала, продовжувала чесати коси і мугикала під ніс якусь пісню. Ні, чомусь поруч з нею я відчував себе захищеним.

— Правильно, хлопче, будь спокійним, — несподівано сказала бабуся, ніби прочитавши думки. — Я не та, кого тобі потрібно боятися.

Стара час від часу поглядала, і її незвично світлі очі ніби посміхалися, а іноді, здавалось, що й насміхалися. Та байдуже. Розморений теплом і спокоєм, я витягнув ноги ближче до вогню, тепла стіна приємно гріла плечі, тяжкі повіки стулилися.

Та все ж не покидало відчуття, ніби я повинен знати стару. Мовби все в ній знайоме і близьке. Та коли відкривав очі, розумів, що насправді це не так. Вона чужа.

— Есхо, ти казала, що чекала на мене, — перервав я запитанням довгу мовчанку і власні роздуми. — Як таке можливо? Адже я сам не знав, куди потрапив. Та й зараз не знаю…

— А тобі, малий, і не потрібно знати. Про це знають лише духи, що пишуть історію нашого життя. Ще задовго до народження, ти був приречений потрапити сюди і зустрітися зі мною.

Я здивувався.

— Виходить, я не в змозі нічого змінити? Що б я не планував і не робив, буде так, як суджено? Ні, не вірю!

— Ну, це не зовсім так… — Есха набила глиняну люльку сухими травами і з насолодою закурила.

Голубуватий дим, що кільцями тягнувся по печері, нагадав про діда, і смуток гарячими лещатами стиснув серце. Я опустив голову і втупився в землю, на яку стрибали веселі іскорки багаття. А Есха між тим продовжувала:

— Коли людина народжується, духи дописують останні рядки хронології життя, за якою вона невідступно крокує до смерті. Але духи дають нам право вибору. Тому інколи маємо шанс змінити хід власної долі.

— Це ж коли?

— Коли пергамент дописаний до кінця, духи розсипають на текст місячний пил. Схована частина створює некеровані духами прогалини. Це дозволяє людині змінювати життя, рятуючи себе чи гублячи остаточно. За всі роки, що живу на Вершині Тиші (а повір: це вже дуже довго), жодна істота не потрапила живою на цей берег. І якщо це вдалося тобі, то тільки духи до цього причетні, або…

— Або що?

— Або ти той, хто народжений в ніч, коли сонце заковтнуло місяць і духи не бачили, що писати. Сторінка життя в такої людини чиста, і вона сама здатна змінювати хід історії та життя інших людей.

Есха уважно глянула. Та вже за мить знову спокійно курила люльку і, здається, зовсім не звертала на мене уваги. Почуте збентежило…

— А що це за місце таке — Вершина Тиші? — спитав я Есху.

Стара, не відриваючись від куріння, криво усміхнулася, при цьому хмикнула і підклала у вогонь декілька дощечок, схожих на корабельні уламки.

— Це місце називають ще Оком Дракона. Височенна гора, на вершині якої знаходиться Чорне озеро, яке ти мав нагоду бачити. Звідси нема вороття, Айхо. Хіба у тебе виростуть крила і ти спустишся звідси, як це робили найдревніші, — Есха замовкла, продовжуючи задумливо потягувати люльку.

— Гора? — здивовано перепитав я. — Як таке може бути? Нічого не розумію, адже ми пливли по ріці? Як же корабель опинився на вершині гори?

— Насамперед, як я розумію, ти потрапив сюди разом із кораблем, точніше, разом із тим, що залишилося від нього і зараз сиротливо догниває у чорних водах озера. — Есха, не кваплячись, поворушила багаття.

— Я не про це! Як корабель потрапив на вершину гори, не доплив же?

— Ні, не доплив, — без поспіху відповіла стара. — Долетів, — дивна стара вишкірилась. — Даремне, Айхо, ти так поспішаєш. У нас із тобою попереду ще багато часу. І на твоєму місці я приберегла б теми для розмов. Ти надто нетерплячий. Хочеш все і відразу? Так не буває, синку. Інколи терпіння допомагає нам підкорити недосяжну вершину, а поспіх і гарячкуватість — легко

скотитись у найглибшу прірву.

Більше Есха не сказала ні слова. Я намагався ще про щось запитати, та марно. Стара повільно піднялася, закинула на руку плетений кіш і поплелася з печери. Ну і нехай…

Змирившись із тим, що зараз нічого нового не почую, я зручніше вмостився і задрімав.

— Прокидайся, хлопче. Бо залишишся голодним.

Спросоння я здригнувся не в змозі зрозуміти, хто кликав. Прокинувшись остаточно, побачив бабцю, яка копошилася біля багаття і наспівувала собі щось під ніс. Тільки зараз відчув до божевілля запашний димок, що плив сірими потічками від вогнища просто в шлунок, який зайшовся такими спазмами, що, не стримавшись, я скривився і сказав:

— Есхо, якщо не хочеш знову залишитися єдиною живою людиною на клятій Вершині Тиші, кинь, будь добра, млинця.

Стара криво усміхнулася і простягнула ще гарячу запашну страву.

— А де твої батьки, Айхо? — несподівано запитала бабця.

— Вони померли відразу після мого народження, я їх зовсім не пам'ятаю і більше сумую за дідом, але він… він… — я так і не зміг вимовити слова «загинув».

Есха перемінилась в обличчі: її світлі очі посвітлішали ще дужче і здавались зовсім прозорими. Але, вдаючи байдужість, вона запитала.

— То тебе виховав дід?

— Так.

Закортіло поговорити про Радо, про його мужність, справедливість, мудрість, хоробрість і силу. Про те, як я люблю і горджуся дідусем. Про те, як сумую за Радо. Але Есха знову зачинилась, наче в черепашці. Здавалось, думки віднесли її дуже далеко.

Несподівано до печери увірвався холодний вітер. І де він взявся на Вершині Тиші? Наче голодний звір, вихор проковтнув, догораючий вогонь. Стовп сизого диму та попелу піднявся в повітря. Стара навіть не помітила. Самотність, що несподівано вислизнула із-за закутків душі, непривітними гримасами визирала зі згаслого багаття.

— Я можу побродити десь неподалік?

— Ти можеш посидіти десь неподалік, — відповіла Есха далеким голосом. — Щоб бродити на Вершині Тиші, потрібно бути або самогубцем, або мною. Зрештою, тут зовсім поруч є затишна місцина. Та якщо почуєш пронизливий свист — миттю назад у печеру, — закінчила бабця, не вдаючись у подробиці.

Та я вже не слухав і піднявся, щоб піти. Печера чомусь стала

нестерпно тісною. Стіни наче сходилися і погрожували розчавити. Вже на виході наздогнали слова Есхи, яка говорила наче до себе:

— Твоя самотність, Айхо, дуже глибока, вона ховається в потаємних куточках твоєї душі, і ти сам плетеш для себе цю павутину. Ти втратив рівновагу, розлучившись з дідом. І тепер ніби граєшся з власною Тінню: то втікаєш, то наздоганяєш її, так і не в змозі ні втекти, ні наздогнати. Так само і з твоєю самотністю. То ти стрімголов біжиш від неї, намагаючись знайти близьких тобі людей, то вже тікаєш від них. Самотність, як і твоя Тінь, може зникнути, якщо ти зупинишся і зачекаєш, доки сонце підніметься над твоєю головою. Тоді ти зрозумієш, що інколи краще зупинитись і насолодитися днем, який подарований тобі сьогодні, ніж не помічаючи нічого і нікого навкруги, бігти за майбутнім, яке може ніколи не настати.

Слова Есхи, ніби взявши за руку, зупинили. Але власна Тінь, що виповзла з душі темним глибоким неспокоєм, вже знову кликала вперед, не давала сил обернутися і зустрітися з повними тепла та доброти очима старої, які хотіли допомогти, та не хотіли заважати іти власним шляхом. Шляхом пошуку істини. І я таки пішов.

Біле, непрозоре денне світло неприємно виїдало очі. Після теплого жовтогарячого полум'я печери воно здавалось холодним. А цілковита тиша та відсутність рослинності надавали відчуття відчуження, якогось мертвого сну.

Печера Есхи височіла над мертвим озером. Я піднявся ще вище і в око впав гладкий темний камінь, що виступав над прірвою. Вмостившись на самому краю, я задумливо споглядав темне плесо озера, яке й справді з висоти схоже на око, а залишки розбитого корабля — на зіницю, яка дивилася просто на мене. Що ж все-таки трапилось? Яка доля спіткала друзів? Де зараз Ракун-Саро, Зайра? Чи живі? Невідомість лякала. Але залишалась надія: з друзями все гаразд.

Обхопивши руками зігнуті коліна, вперся підборіддям. Думки витали, як каркари, то засмучуючи, то викликаючи усмішку. Есха говорила правду. Я б з радістю прислухався до її порад, якби тільки знав, як саме. Як прогнати спогади минулого, страхи та сподівання на майбутнє. Як спіймати мить теперішнього? Як навчитись цінувати те, що є, і не гнатися за ілюзіями? Як безболісно розлучитися з тим, чого хочеш і що, здається, зробить щасливим. Як довіритись сьогоденню, яке таке далеке від того, чого прагнеш? Невже це непевне і, здається, безнадійне сьогодні, все-таки здатне привести на шлях омріяного завтра?

Я не знав цього, не знав і боявся, що ніколи і не дізнаюсь. Бо шаленість думок, бажань, страхів, розчарувань і, найстрашніше —

безнадії вирували в голові і не дозволяли побачити і прожити сьогодні. Я продовжував розриватися між вчора і завтра.

Дивився на похмурі пейзажі і не розумів, як можна серед голих скель і мертвого озера відчути себе щасливим. Як можна бути щасливим, назавжди забувши про свою мрію…

Раптом вітер дихнув прохолодою прямо в обличчя і свіжість привела до тями. Я стрепенувся. Звідки на Вершині Тиші вітер?

Розділ 20

Пронизливий свист доносився звідусіль і одночасно нізвідки. Я крутив головою, намагаючись зрозуміти, звідки чекати небезпеку, але так нічого й не второпав.

Високо в небі, з-за стрімкої вершини гори з'явилося велетенське крило, схоже на металевий парус, вкритий рубцями та гострими наростами. А вже за мить виринула і решта гігантської, не баченої досі істоти. Літаючий велет грізно завис в повітрі, а я завмер на місці, паралізований не стільки страхом, скільки цікавістю. Смертельна небезпека і якась первозданна краса поєднувалась у крилатому гіганті. Тільки з древніх переказів та легенд ми чули про найдревніших, а тепер, о диво, я на власні очі бачу одного з них.

Голова істоти на гнучкій довгій шиї повільно опустилася. Таємничі очі зазирнули в мої. Здалося, вони по частинці засмоктують у темну безодню. Та раптом велет жахливо і пронизливо засвистів. Я прикрив руками вуха, інстинктивно пригнувся. Згадав, що цей самий свист чув у жахливу ніч, коли зник екіпаж разом з друзями, а корабель перетворився на руїни. Враз охопив жах. Дивна істота, ніби відчувши це, погрозливо засичала.

Я стрімголов кинувся назад до печери з надією на порятунок, розуміючи тепер, чому в домі Есхи такий вузький прохід. Потвора кинулась навздогін. Я подолав половину шляху, але нога послизнулася на вогкому камінні, оброслому коричневим мохом, і я з усього маху розпластався на землі, розуміючи, що недовге життя скінчилося.

Загрібши в жменю дрібні камінці, я різко перевернувся і навмання жбурнув їх вгору, сподіваючись хоч на мить спантеличити крилатого монстра і виграти час для втечі. Почувся дивний людський зойк, за яким полилася добірна лайка. І я зрозумів, що поцілив не в потвору. Есха однією рукою трималася за підбите око, а іншою вимальовувала в повітрі дивні круги шаблюкою. Істота, немов зачарована, все вище і вище підіймалася в небо, віддаляючись. І через деякий час зникла за вершинами на протилежному березі озера.

Я все ще не вірив, що вдалось залишитись живим. Стара опустила зброю, але все ще трималася за підбите око.

— Вибач, Есхо! Даремне я не послухав тебе і не залишився в печері.

— Ти все більше дивуєш мене, хлопче, — сказала бабця, здається, зовсім не слухаючи. — Не знаю, як це тобі вдається, але

на другого свиста сил у мене не вистачить. Я йду в печеру.

— Есхо! Есхо, зачекай! Ти сказала свист? Який ще свист? Хіба ця істота не дракон? Я думав, що зустрівся з найдревнішим.

Бабця мовчки сховалась у барлозі. Я, захеканий і збуджений, вбіг за нею.

— Ти нічого не хочеш сказати? — роздратовано зустріла стара.

— Ну, вибач ще раз, — мовив я, чомусь впевнений, що Есха хотіла почути не це.

Але бабця вже не слухала, а нервово ходила з одного кінця в інший, бурмочучи щось під ніс. Підбите око розпухло, і Есха тепер нагадувала страхітливу стару з дитячих казок.

— Де ти цього навчився? — нарешті випалила вона.

Я спантеличено завмер. Все нагадало схожу картину, але замість бабці був дивакуватий ілюзіоніст Ескалар. Запитання звучало так само: «Де ти цього навчився?» Але тоді я так і не дізнався, що зацікавило мага, та Есха стоїть зараз тут, і більше я не допущу помилки, а випитаю накінець, що ж за дивне невідоме вміння цікавить бабцю і Ескалара.

Я вперто загородив дорогу:

— Есхо! Не зійду з місця, доки не поясниш, що відбувається.

Стара зиркнула світлими очима, які наче закипіли від тривоги, недовіри і обережності:

— Хто ти? — різко запитала Есха.

Я остовпів.

— Есхо, ти ж знаєш, хто я?

— Ні, — в розпачі кинула стара. — Ти незвичайний, і це зрозуміло відтоді, як з'явився. Але твої вміння лякають, хоч я багато встигла у світі побачити.

Есха мовчки всадовила на камінь навпроти. Я дивився в її очі і боявся знову побачити в них холод і настороженість.

— Я не знаю, хлопче, хто ти!

Від цих слів стало сумно.

— Але інтуїція ніколи не підводить. Я не рятувала тебе від свиста. Коли я прибігла на твої крики, то побачила картину, від якої кров холонула в жилах, — і стара знову зиркнула з недовірою. — Востаннє прошу, скажи правду!

— Яку, Есхо? — спантеличено вигукнув я, — Хто, як не ти, врятувала мене від… від… Забув, як зветься потвора?

Стара задумалась, здається, вагалась:

— Я не знаю, хто врятував тебе від безжального крилатого вбивці, але це не я. Свист просто літав над тобою… Убив усю команду на кораблі, а тебе не зачепив. Холоднокровний хижак, що не знає милосердя і жалю, чомусь вдруге залишив тебе в

живих! Чому, Айхо?

Після слів Есхи я відчув, як заворушилося волосся. Лише на мить уявив жахливу картину смерті друзів і нашого нещасного корабля, пригадав ту смертоносну потвору, що ринула з неба. Холодний піт заливав чоло, усього страшенно затрусило. Я все ще живий… все ще живий… а друзі… І ніби нізвідки почув моторошний пронизливий свист…

— Як ти, малий? — доносився здалеку голос бабці.

— Есхо, — сухими губами прошепотів я, відчувши в роті неприємний присмак.

— Я тут, хлопче, тут, — турботливо промовляла стара, витираючи чоло вогкою холодною шматкою. — Ну й налякав. Хвала небесам, колір знову повертається на твоє обличчя.

— Ти так і не договорила, що трапилось насправді. Хто ж врятував мене від свиста?

— Може, поговоримо про це пізніше? — обережно спитала стара.

— Ні, зараз!

— Схоже, Айхо, ти сам себе і врятував. Свисти не зачепили тебе ні на мертвому кораблі, ні зараз, немовби якась могутня невідома сила не дозволила крилатим вбивцям знищити тебе.

Очі округлились від здивування.

— І що ж це за сила, Есхо? — майже налякано запитав я.

— Не знаю, малий, не знаю… Я розповім одну історію, — продовжувала бабця, дивлячись у вічі, — можливо, щось проясниться.

Есха дивилася на багаття. Підкинула сухого моху, і вогонь затріщав, заіскрився, ніби привертаючи увагу. Я заглянув у грайливі язики полум’я, які вистрибували і танцювали навколо. Стало спокійніше. І я уважно, мовчки, не перебиваючи, слухав стару, яка ніби граючись, штурхала палицею у вогонь, вела розповідь.

Розділ 21

Колись дуже давно жила собі маленька дівчинка, якій не пощастило народитися в сім ї верховних жерців. Їй самій судилося стати верховною жрицею.

Все, що юна жриця могла бачити, чути, обмежувалося лише мовчазними стінами похмурого Храму Есетів. Її сирітське дитинство проходило без батьківського тепла. Виховували її чужі, байдужі до неї люди, які не шкодували, коли вона падала чи хворіла, не заспокоювали, коли боялась, не пояснювали, коли чогось не розуміла. Суворий розпорядок, жорстокі правила і бездушні тисячолітні звичаї розлучили її з близькими і змушували перетворюватись на бездушну, холодну, фанатичну ляльку.

До дванадцяти років дівчинка ніколи не бачила ровесників, не знала, що таке ігри і веселий сміх. Єдиним другом і співмешканцем у темній підвальній келії, де вона жила, став павук на ім'я Едо, що означало друг. Тільки з ним дівчинка могла розмовляти, гратися, інколи жалітися на те, як з нею несправедливо повелися, і вже не почувалася такою самотньою. Маленький друг юної жриці став порятунком, містком у її вигаданий дитячий світ, який так відрізнявся від похмурих реалій. Тільки Едо уважно слухав малу, тільки його, здається, цікавило її сіре, буденне життя. Павук продовжував плести павутину, а дівчинка несподівано зрозуміла, що малюнком плетива товариш говорить до неї та відповідає на запитання.

Коли дівчинці виповнилось дванадцять, її переселили з тісної похмурої келії до загальної зали, де жило ще п'ятнадцять дівчаток. Маленька жриця зраділа, що нарешті в неї з'являться нові друзі. Але наглядачки суворо нагадали, що вона майбутня верховна жриця і її співмешканкам заборонено розмовляти з нею.

Ті, хто раніше карав і принижував, — тепер стали мовчазними і покірними слугами. Покарання могла здійснювати лише верховна жриця, рідна мати малої. І ця кара була значно жорстокішою, рука твердішою, воля непохитною, про співчуття не могло бути і мови. Так виховувалась майбутня верховна жриця, як до неї усі її попередниці. Це доля, яку не обирають, життя, яке розписане на багато поколінь вперед.

З кожним роком, як дорослішала дівчинка, її ноша ставала все нестерпнішою, а майбутнє все страшнішим. Ніхто не бачив її гірких сліз, бо плакати заборонялось. Заборонялись будь-які емоції, на які здатна жива людина. Юній жриці здавалось, що її живою хоронять у цій величезній гробниці з ходячими трупами,

яка називалась Храмом. Один лише друг і товариш по неволі, павук Едо, допомагав залишатись живою. І молода душа дівчинки, яка випромінювала і прагнула тепла, не могла змиритися з приготованою долею.

Есха раптом замовкла, ніби втомилась говорити. Вона втупила погляд на багаття, що догорало, та, здається, думками відлетіла десь дуже далеко. Випадково піднявши очі, я побачив заплетену павутину, на якій сидів звичайнісінький павук, яких я сотнями бачив у себе вдома. Враз захотілось, щоб це був той самий павук Едо, а ця бабуся, що сиділа переді мною, виявилась тією маленькою дівчинкою, про яку розповідає Есха.

— Думаю ти зрозумів, Айхо, що тією юною жрицею була я, — несподівано сказала стара.

Я лише кивнув, не наважуючись порушити майже магічну ауру, яку плела своєю розповіддю Есха, де минуле і майбутнє переплелися і вистрибували у потріскуючому полум'ї багаття, що горіло посеред печери.

— Отож, мене готували до того, що я встигла зненавидіти і чому пручалась. Залишалось два шляхи — померти чи стати верховною жрицею. Та я хотіла жити, жити так, як розповідав Едо. Гуляти по зелених луках, вдихати аромат пахучих квітів, жити серед небайдужих людей. Та легше перетворитись на птаха чи на дерево, ніж в Храмі отримати волю! І все ж я вирішила терпіти. Адже, коли на руки ляжуть браслети верховної влади і Храм нарече верховною жрицею, я отримаю владу! І тоді вигадаю, як отримати свободу! Але як я помилялась…

У тринадцять років мене видали заміж, як веліла традиція, за третього сина намісника провінції, до якої відносився Храм Есетів. Звичайно, ніхто не запитував згоди, так як і не запитували майбутнього чоловіка. Третій син намісника брав за дружину доньку верховної жриці і згодом сам ставав верховним жерцем.

Чоловікові виповнилось лише десять. Зіпсована, розбещена розкішшю і вседозволеністю дитина, частенько зривала офіційні церемонії. Ітерас, так його звали, безпричинно вередував. Хлопчака постійно намагалися втримати на завеликому для нього троні в кам'яній позі з незворушним обличчям. Але даремне, Ітерас безкарно перекривляв поведінку жерців. Ніколи раніше я не бачила нічого подібного.

Вся увага оточуючих перекинулась на юного жерця. Ця бідолашна дитина навіть не уявляла, в який потрапила жах. У Храмі неможливо залишатися дитиною, потрібно дорослішати. Швидко. Дуже швидко…

Як не дивно, саме в той період я почувалась вільною. Ітераса муштрували навчанням, перетворюючи з людини на бездушну

ляльку. А я робила те, чого не могла раніше.

Похмурі, темні підземелля Храму, сирі і непривітні келії, одноманітні сірі класи залишились у минулому. Після одруження молодят переселили у розкішний палац верховних жерця та жриці. І я щоранку, прокидаючись у залитій сонцем просторій спальні, не могла натішитись простором, волею і красою. Квітучі розлогі сади, затишні внутрішні дворики, різьблені з білого дерева альтанки, величні з рожевого мармуру фонтани турботливо ховали від палючого південного сонця. Я ожила, розквітла. Хотілось усміхатись, піднявши руки догори, весело кружляти, ділитися з кожним радістю. Але, на жаль, у Храмі Есетів це неможливо.

Едо теж зрадів перемінам. Друг поселився у крислатій кроні квітучого дерева. Я часто уявляла, як вплітаю у волосся прекрасні червоні квіти, і світлі вулиці чарівного небаченого міста схиляються перед красою юної розквітлої уже не жриці, а просто дівчини. Серце прагнуло любові.

Одного дня Едо попередив, що завтра я зустріну людину, яка змінить моє життя. Це передбачення настільки схвилювало, що я не могла заснути всю ніч. У голові роїлися думки, палали щоки, лихоманило від переживань. Ранок зустріла геть обезсилена, очі сльозилися, здавалося, що це бачить кожен.

Я бродила садами і внутрішніми двориками в надії на передбачену зустріч. В палаці інколи з'являлися чужинці з зовнішнього світу, мандрівники-чайшу, вельможі та жерці інших храмів. Уже минуло півдня, а я так нікого і не зустріла.

— О, Священна Дочко найдревнішого, Божественні чекають вас у Храмовій Залі! — доповіла бліда жриця.

Засмучена, я поплелась у Залу, все ще сподіваючись, що довго не затримаюсь. Батько з матір'ю у всій величі сиділи в розкішних тронах. Зліва, нижче на один рівень, відведені місця для нас з Ітерасом. На величному кріслі жерця чоловік виглядав кумедно. Дитячі ніжки звисали, погойдуючись. Проте обличчя, як і веліла традиція, не виражало жодної емоції. Навіть стало шкода Ітераса. Його безтурботне дитинство скінчилось. Вклонившись батькам, я сіла на трон.

Посеред зали юрбилась процесія на чолі із незнайомим чоловіком. Я схвильовано згадала передбачення Едо. Та пильніше вдивляючись в обличчя незнайомця, все менше хотілось вірити, що це людина, яка змінить моє життя. Некрасивий немолодий чоловік з бездушним обличчям жерця. Це не вельможа із зовнішнього світу, на відміну від служителів, вельможі завжди улесливо усміхались, хоча вважали жерців нижчими від себе. А цей чоловік не усміхався. Він віддав шану батькам і вклонився.

Розділ 22

Церемонія прийому затягнулася. Я майже нічого не чула, точніше, не слухала. Чим довше тягнувся час, тим швидше гасла надія на передбачену зустріч. Найкращі вчителі релігії, історії та звичаїв, майстри бойових мистецтв, чародії та алхіміки зібралися у Храмі для навчання майбутнього верховного жерця. Я заздрила Ітерасу. Бо не мала і крихти з багатств, запропонованих чоловіку. Одноманітні стіни підземель, похмурі сірі класи і фанатичні жриці-наставниці, які, як і я, ніколи не покидали території Храму — ось і все навчання.

Велична атмосфера прийому різко змінилася на тривожну і напружену. На середину зали охорона вивела молоду дівчину зі зв'язаними руками. Я забула все, про що думала і чим переймалась. На фоні мертвої розкоші і бездушної могутності, жива краса полонянки осяяла залу. Її великі очі аж іскрилися ненавистю і зневагою, блискавки ширяли від гарячого погляду, багряне, як захід сонця, волосся бурхливими хвилями перекочувалось з одного плеча на інше. Юна красуня, як хижий загнаний звір, крутила головою в очікуванні нападу.

Забувши про маску байдужості, вперше я дивилася на геліонатку, людину з таємничого Ордену, що повстав проти жерців. Я б мала ненавидіти ворога, та незнайомка, наче віддзеркалення внутрішнього єства, повстала переді мною! Ніхто не знає, чого коштує довгі роки зберігати терпіння, вдавати покірність, коли всередині назріває вулкан. Вулкан виклику, обурення і незгоди, непокірний, як рудоволоса полонянка.

Захотілося помінятися місцями. Віддати трон, майбутню владу, усе за можливість неприховано жити, не стримуючи почуттів.

Суворий чоловік на чолі процесії підійшов до полоненої з оголеним мечем:

— Верховні жрець і жриця Храму Есетів, дозвольте кров'ю ворога освятити вівтар найдревнішого.

Батько підняв руку долонею до зали:

— Внесіть його!

За мить перед жертвою і катом з'явився золотий вівтар, прикрашений голубим дорогоцінним камінням, яке називали слізьми дракона. В невелику впадину посередині мало лягти ще тепле серце ворога. Я не раз бачила кривавий ритуал, але нічого, окрім відрази, не відчувала. Вбивали фанатичних послідовників, які покірно йшли на смерть, щоб злитись із кров'ю найдревнішого. Але зараз переді мною стояла не божевільна

жриця, а молода дівчина. Від безсилля і люті її великі очі наповнились слізьми і стали блискучими, немов кришталь. Полонянка високо підняла голову і перед смертю вигукнула:

— Скоро народиться той, хто знищить вас усіх! Ми, геліонати, боремось за це! — І в цей момент її тіло пронизав гострий меч жерця.

— Ні! — викрикнула я, піднявшись із трону.

Це нечувано! Присутні в залі ошелешено повернулися. А я продовжувала стояти і з жахом дивилася на мертву рудоволосу дівчину, яка з нестриманим криком, наче ожила у серці. Воно застукотіло частіше. Тепер я чітко знала, як люто ненавиджу все, що оточує! Якби присутні тільки знали, що їх майбутня верховна жриця стала геліонаткою!

Але крик протесту сприйнявся довколишніми як бурхлива незгода зі словами ворога. Ніхто не міг допустити, що все навпаки. Навіть мати, яка ніколи не проявляла емоцій, після церемонії підійшла і сказала:

— Та, хто так люто ненавидить геліонатів, буде достойною верховною жрицею. Але надалі стримуй в собі навіть ненависть до ворогів. Пам'ятай, ти — сестра найдревніших. А вони ніколи не виказують емоцій. Будь такою ж стриманою, як і вони.

Я сиділа на ненависному троні з затуманеним поглядом, а перед очима стояла страшна картина страти. Зустріч, яку передрік Едо, закінчилась, не встигнувши розпочатись. Я й зараз пам'ятаю рудоволосу дівчину, яка, не відаючи, змінила моє життя.

Одягнувши маску байдужості, я робила вигляд, що розглядаю процесію. Та несподівано погляд зачепився за незнайомця, який дивився просто у вічі. Небачена нахабність обурила, а потім налякала. З жахом я зрозуміла, що пильні сірі очі бачать наскрізь. Не вірять масці, а читають кожну думку, відчувають відразу, страх і можуть в будь-який момент викрити! Я налякано відвела погляд, втупившись у руку, яка дрижала, як листок на вітрі. Здавалось, що, заховавши очі, зможу сховати і душу, яка насмілилась повстати проти минулого, теперішнього і майбутнього. А про це не повинна знати жодна жива душа. Доки я не знайду способу вибратись звідси.

Коли тієї ж ночі я крутилася в ліжку, то шкодувала, що так і не знайшла мужності роздивитись незнайомця, який чомусь знав чи здогадувався, що коїться в моїй душі. Обережніше, Есхо… Сьогодні я ледве не видала себе. Звичайно, боятися чужинця безглуздо, ніхто не повірить безпідставним словам. Проте ворога повинна знати в обличчя!

Настав час, коли почали відкривати таємниці Храму. Ці заняття проводила матір — єдиний носій древніх знань. Доступу

не мав навіть верховний жрець. Тоді я багато часу проводила з нею. Але сподівання зблизитись виявились марними. Вона залишалась такою ж холодною і чужою, як і стіни підземель.

Минали одноманітні дні, а маска ставала все більш обтяжливою. Я вже не знала, з чого черпати сили, щоб і далі приховувати почуття. Ніби ходила по замкнутому колу, тільки коло ставало все вужчим і вужчим, і я поступово втрачала надію вирватись із нього. Я перестала чогось хотіти і, здається, вже змирилася. У вільні хвилини продовжувала безцільно бродити садами і двориками палацу. І одного разу, зачарована металевим відлунням мечів, натрапила на урок бойових мистецтв, на якому навчали чоловіка.

Опинившись на невеликому балкончику, прикипіла поглядом до імпровізованої битви, що вирувала на нижньому дворику. Ітерас з вередливої безпомічної дитини перетворився на честолюбного шістнадцятилітнього юнака, який будь-що прагнув влади! Чоловік насолоджувався становищем майбутнього верховного жерця. Йому подобалось відчувати владу над іншими. Ітерас — жорстокий у покараннях, непохитний у рішеннях і зверхній до усього і всіх, ріс справжнім верховним жерцем! Навіть батьки уже не вселяли знахабнілому юнаку страху. І чим ближче наближався час посвяти, тим більше жрець зневажав мене, бідкаючись, як не пощастило йому із верховною жрицею.

Ітерас вправно володів мечем. Завжди швидкий, як барус, правий куточок уст іронічно піднятий, очі хижо прищурені — верховний жрець любив хизуватися своєю майстерністю.

Та вже за мить він лежав на землі, відкинутий блискавичним випадом вчителя. Шабля вислизнула з рук і принижений юнак кидав очима блискавки на кривдника. Але той спокійно і безпристрасно промовив:

— Недооцінювати суперника так само згубно, як і переоцінювати себе.

В цей момент Ітерас підняв голову і побачив мене. Втонувши у моїх усміхнених очах, жрець побагровів і ледве не луснув від злості.

— Я хочу, щоб жриця навчалась бойовому мистецтву і була моїм партнером в спарингу, — розлючено закричав Ітерас.

— Ти не станеш сильнішим із безпорадним противником, — здивувався учитель.

— Я так хочу!

Ітерас навіть не підозрював, що прагнучи покарати, насправді робить мені величезний подарунок. Затамувавши подих, я очікувала відповіді. Та внутрішня радість змінилась на страх. Я

зустрілась із сірими очима вчителя і остовпіла! Це ж ті очі, що декілька років назад бачили мене без маски! І зараз зазирали в самісіньку душу!

— Завтра приходьте обоє, — сказав тепер уже наш учитель.

Не знаю чому, але я швидко навчалась. Можливо, через те, що заняття перетворились на єдину втіху, можливість жити по-справжньому. Я вже давно переросла в майстерності партнера і чоловіка, і це не давало жерцю спокою. Я ж набувала більшої впевненості і сили.

Рік навчання у Майстра О, а саме так ми зверталися до вчителя, пролетів, як стріла. Кожну хвилину, проведену поруч, я відчувала пильний погляд загадкових очей. Майстер О з цікавістю і прихованою посмішкою спостерігав, як я, забуваючи про маску байдужості, кидалася у вир битви, як звичайна розлючена жінка, а не стримана, бездушна жриця. Радість, гнів, шаленство, азарт і ще безліч емоцій ожили на обличчі. Я вперше в житті усміхалась на людях, і вперше мені усміхались у відповідь. Усміхались очі О.

Я часто відчувала турботу вчителя. Хоча О намагався цього не показувати. Але для людини, яка ніколи не чула доброго слова, не помітити уваги, все одно, що не помітити першого снігу, якого ніколи не бачила. Тоді я й розгадала загадкового Майстра. За зовнішньою стриманістю, жорсткістю та байдужістю учителя ховалася інша людина. Виявляється, Майстер, як і я, носив маску! Вперше зазирнувши в мої очі, О побачив себе — доброго, чуйного, благородного. Це не могло не дивувати, адже чоловік дивився в очі верховної жриці! Так з ворога учитель перетворився на таємного спільника. І, можливо, про це здогадувався.

Та за наказом Ітераса уроки несподівано відмінили. Я боялася, але розуміла, що рано чи пізно це неодмінно трапиться. Пиха чоловіка не дозволяла спокійно спостерігати за моїми успіхами.

І в день, коли я вперше не побачила Майстра О, зрозуміла, що не просто симпатія пов’язує мене з цією людиною. Почуття, до цього невідоме, охопило і спалювало зсередини. З кожним днем воно росло і погрожувало розірвати на шматки. Я шаленіла і гинула тільки від думки, що ніколи, ніколи не зможу бути поруч з людиною, яку кохаю…

Розділ 23

Через рік ми з Ітерасом пройшли обряд посвячення. І нарешті стали верховними жерцем і жрицею. Та сподівання отримати більше свободи виявилися марними. Моє внутрішнє рабство ставало дедалі сильнішим. Розуміючи це, я впадала у відчай. Єдине, що стримувало від згубних думок і надавало сил, — маленьке диво, що жило всередині. Дитина, яку я чекала.

На час вагітності за традицією мене поселили в окремий будинок, повний челяді і покоївок. Інколи навідувалась мати. Здавалось, що в холодних очах верховної жриці з'являлася ніжність, але це була лише омана.

Павук Едо, як завжди, крутився поруч. Дивно, але в той період я майже нічого не розуміла з плетива друга. Таким сильним виявився внутрішній зв'язок з дитиною. Наближався час народжувати, а радість затьмарювали думки, що буде з малям, коли його заберуть? Я не могла змиритися, що на крихітку чекатимуть випробування, які довелось пережити самій. І тоді я твердо вирішила, що дам дитині можливість отримати інше життя, чого б це не коштувало! Я наважилась на безумний вчинок, надто ризикований, бо остаточне рішення залежало не від мене.

Відіславши усю прислугу, я, прихована темним крилом ночі, вкуталась довгим плащем та направилась до будинку Майстра О. Обережно пробираючись крізь лабіринти двориків та коридорів Храму, прокручувала в голові усе, що мала сказати учителю. Готова плакати, принижуватись, благати навколішках, лише б він погодився. Та коли опинилась перед дверима Майстра, усі слова вилетіли з голови. Серце зайшлося таким шаленим стуком, що мало не вискакувало з грудей. Не знаю, як я знайшла сили, щоб підняти руку і легенько постукати. Ніхто не відчиняв, і я, як останній боягуз, благала найдревніших, щоб двері так і не відкрили. Та вже за мить побачила обличчя О.

— Есха? — здивовано запитав він.

Вперше почувши з вуст учителя власне ім'я, а не титул, я відчула, як хвиля ніжності накриває з головою. Надто близько я бачила очі, які дивились не як на святішу повелительку, а як на жінку, яку давно чекали. В ту мить у погляді Майстра читалось: «Я зроблю для тебе усе». Принаймні так хотілося цьому вірити.

Та, увійшовши в дім, не пізнаючи власного голосу, я владно і холодно промовила:

— Майстре О, потрібна допомога.

Так само безпристрасно розповіла О про план викрадення дитини. Я не просила, я наказувала. А учитель терпляче слухав і

мовчав. Він слухав, як в день народження маляти має пробратися таємним ходом в покої, а коли я залишусь одна і передам дитину, повинен добратися з нею до крайнього двору Східної найвіддаленішої частини Храму. Слухав, як має таємно вивезти немовля, оскільки статус учителя дозволяв безперешкодно залишати Храм. Слухав, як підбере в найближчому поселенні порядну родину і залишить їй мою кровиночку. План простий, але без згоди О нездійсненний. І коли я нарешті закінчила говорити, О несподівано повідомив:

— Есхо, завтра я змушений залишити Храм.

Здалося, відро крижаної води вилили на голову. З широко розплющеними очима я дивилась на О і не вірила почутому. Хотілося заволати від безсилля! Але я мовчала, не в змозі промовити ні слова. Тільки зараз зрозуміла, як безглуздо поводилась. Ніколи, ніколи не пробачу собі і ніколи більше не побачу О! Непрохана сльоза скотилася по блідій щоці. Я не знайшла нічого кращого, як розвернутися, щоб тут же піти. Але учитель, втримавши за руку, сказав:

— Зачекай! Ти ж знаєш, що недаремно прийшла.

— Я не знала, а всього лише сподівалася…

— А я сподівався, що зможу побачити тебе перед від'їздом, — і О сміливо заглянув в очі.

Намагаючись не виказати хвилювання, я все ж сполохано відвела погляд. О обережно торкнувся руки.

— Присядь.

Я зачаровано підкорилась. Не соромлячись розглядала красиве, мужнє обличчя Майстра, стиснуті тонкі губи, вдивлялась у глибокі мудрі очі. Сьогодні я могла дозволити собі цю розкіш, знаючи, що завтра усе це втрачу.

— Коли народиться дитина, — почав О, — одягни їй на шию амулет, щоб я міг упізнати. А я знайду спосіб викрасти немовля.

— Ось цей, цей буде на шиї у дитини! — не тямлячись від щастя, я простягнула О амулет.

— Я не хочу залишати тебе тут, Есхо…

— Ти і так зробив дуже багато, — квапливо перебила я Майстра, боячись і одночасно воліючи, щоб він продовжував, — Тепер, знаючи, що з дитиною буде все гаразд, я щаслива і… не забуду…

— А я не забуду тебе, — сказав О, коли я стояла вже біля дверей і зусиллям волі змушувала себе нарешті піти.

— Прощавай, О!

— Я попіклуюсь про дитину, Есхо! Обіцяю!

Зачинивши двері, я розуміла, що зачинила двері до щастя. Тільки стіна відділяла від О, та ця стіна виявилась товщиною у

ціле життя… Сльози котилися по щоках, і я не знала — від горя чи від щастя.

Через декілька місяців народилася донька. Не буду розповідати, що я пережила, коли нас розлучили. Та пройшло небагато часу, і Храм потрясла «жахлива» новина: новонароджена донька верховної жриці зникла. І зникла так загадково, що ніхто не сумнівався у підступних проявах геліонатів.

— Ось і підійшла я до найважливішого, Айхо, — сказала Есха, підкинувши жменю сухого моху у вогонь. — Амулет із зображенням змії, який я залишила доньці, тепер висить у тебе на шиї.

Я стрепенувся і підсвідомо торкнувся талісмана, ніби злякавшись, що Есха забере його.

— Як він потрапив до тебе, Айхо? Тепер ти розумієш, що я запитую не просто з цікавості.

— Дід Радо… подарував… — запинаючись, відповів я.

— Твій дід? Але як амулет потрапив до нього? Не розумію… Адже він належав дочці!.. Зачекай, а що Радо розповідав тобі?

— Есхо, можливо, дід і хотів щось пояснити, але не мав часу. На нас напали. Я дивом залишився живим, до речі, завдяки амулету… та й діда тоді я бачив востаннє, — згадавши наше прощання, знову відчув увесь біль втрати.

— Все це дуже дивно… — сказала Есха, задумавшись. — Я маю зрозуміти, як Майстер О пов'язаний з Радо. Чому амулет моєї доньки опинився у твого діда? Ймовірності, що десь ще існує подібний, немає. Амулет дуже древній і наділений великою силою.

Я закивав головою, згадавши, як талісман врятував нас з Астрою від двоголової хапуки.

— Отже, дід Радо був батьком твоєї матері, — продовжувала Есха. — Тоді є вірогідність того, що О виконав обіцянку і віддав мою доньку на виховання. І твій дід став її названим батьком, — Есха замовкла і, глянувши на мене світлими очима, схвильовано сказала: — Айхо, ти розумієш, що можеш бути моїм онуком?!

Розділ 24

Сонце ніби впало за гори. Надворі швидко стемніло і печеру освітлював лише слабенький вогник догораючого багаття, яке Есха одразу ж погасила.

— Як тільки сонце сяде за гори, Айхо, пам'ятай, вогонь потрібно загасити.

— Щоб нас не помітили ці крилаті потвори? — запитав я, все ще ошелешений розповіддю Есхи.

— І вони також, — таємниче відповіла бабця.

Очі звикли до темряви, і я міг роздивитися силует старої. Стільки дивного і неймовірного розповіла. Я усміхався. Хоча й нічого не сказав, але дуже-дуже хотів, щоб Есха справді виявилась бабусею.

— Вночі свисти не такі небезпечні, як вдень, — перебила думки стара, — остерігатись нам потрібно жерців. Хоча вони і так знають, де я.

— Жерців?!

— Так, хлопче, жерців.

— Але ж ти казала, що крім тебе на Вершині Тиші немає жодної живої душі?!

— Малий, я ж так і не розповіла, як потрапила сюди. Тобі ще цікаво дізнатись, що таке Вершина Тиші? — спитала бабця і, не чекаючи відповіді, продовжила: — Вершина Тиші — це в'язниця для одного в'язня, тобто для мене. А жерці — сторожі. Охороняють верховну жрицю, — і Есха зло хмикнула, — точніше стежать, щоб я нікуди не втекла. Хоча звідси втекти неможливо…

Я голосно ковтнув слину.

— Жодна жива душа не може потрапити на Вершину Тиші без відома жерців, — продовжувала Есха. — Є тільки єдиний вихід, він же і вхід, який веде до лабіринтів Храму Есетів та є доступним лише жерцям. Ти не мав сюди потрапити, Айхо! Цього просто не могло статись. Але це сталось! І це неймовірно!

До того, як я стала в'язнем, Вершина Тиші слугувала стайнями для свистів — істот, що перебувають на службі Храму. Не дивно, що ти сприйняв їх за драконів. Вони схожі на найдревніших, але є всього лише їх примітивними копіями. Свисти створені жерцями для того, щоб залякувати народ, видаючи за драконів.

— Видаючи за драконів? — не вірячи власним вухам, перепитав я.

— Так, друже мій. Як ти знаєш, дракони — найдревніші на землі істоти, наділені надзвичайною силою та невідомою людині

мудрістю. Те, що вони розпочали війну проти людей — неправда! Вогненна війна — справа рук жерців, які вже давно прагнули захопити владу на Півострові. І їм це вдалося. Ніхто з простих смертних не здогадується про існування свистів. А саме з ними люди і вели війну. Свисти — витривалі і жорстокі вбивці. І коли залякане населення Півострова вже втомилося від розрухи, пожеж і хаосу, з'явилися «спасителі» — жерці. Вони нібито відшукали древні руни і з їх допомогою загнали найдревніших назад до первозданних підземель Крекоса. Так Храми переможно завершили війну. І тепер жерцям підкоряються усі на Півострові: намісники земель, правителі, королі і навіть пірати.

— А де ж справжні дракони, Есхо?

— Не знаю, малий…

— Не могли ж найдревніші просто зникнути?

— Не могли… Це надто заплутана історія, Айхо. Ніхто достеменно нічого не знає. Навіть я — верховна жриця. Крім нашого Храму, хлопче, існує ще безліч подібних по всьому Півострову. І всі вони підпорядковані єдиному Верховному. Там і приховані усі таємниці та секрети. Кожен із Храмів має своє призначення. Храм Есетів опікується свистами. Наше завдання стерегти Вершину і втримувати потвор в її межах до пори до часу.

— Якщо насправді жерці не тримають драконів у підземеллях Крекоса, то де ж вони?

— Кажу ж, що не знаю. Та зараз хвилює інше. Вершина Тиші вже довгі роки надійно охороняється свистами. Всі, хто якимось чином наближаються до неї, знищуються. Так трапилось і з вашим кораблем, який помилково потрапив в східне псевдогирло Ратоки. Замість того, щоб пливти західним, яке б привело до Сакарії. Оманливе гирло впирається в підніжжя Вершини. Там вас і підстерегли. Свисти вбивають усе живе. Ти бачив, Айхо, їх розміри. Цим монстрам легко підняти будь-який корабель. На дні Ока Дракона їх уже безліч. Скоро і ваш піде на поживу харону…

Я лише голосно видихнув, а Есха продовжувала:

— Досі свисти знищували усіх. Ці потвори не мають ні жалю, ні співчуття. Те, що ти залишився живим, — диво! Тебе не просто забули знищити чи не помітили, тебе чомусь свідомо залишили в живих. Крім того, ти безпечно переплив Око Дракона, не потрапивши в пащу харону. Айхо, ти або страшенний везунчик, або справді наділений надзвичайними здібностями.

— Можливо, і те, і інше, Есхо, — пожартував я.

— Можливо, — не зрозумівши жарту, відповіла стара, а потім лагідно продовжила: — Навіть не знаю, чим відплатити долі за те, що після стількох років самотності і безнадії ще хоч раз побачити свою дитину, я отримала можливість познайомитись із онуком.

Не втомлююсь повторювати, що це просто неймовірно, і не перестаю дивуватись цьому. Як ріка долі занесла тебе до мене? І основне — для чого? Адже недаремне ти зараз тут, зі мною. Інколи здається, що все це просто наснилось. Я от-от прокинусь — і як завжди… без тебе. Так рідко я відчувала тепле, зігріваюче і таке невловиме відчуття — щастя. Але сьогодні я щаслива. І знаєш, Айхо, я вперше за довгі одноманітні роки захотіла жити. Не вижити, як завжди, а жити! Можливо, я не найкраща бабця на землі, бо ніколи не мала сім'ї, ніколи ні про кого не піклувалася, але знай, що ти мені дуже дорогий. Ти незвичайний хлопчик, і навіть якщо ти і не онук, ріднішої за тебе людини у цьому житті у мене вже не буде… Та шкода, що ти приречений жити тут, на непривітних і мертвих скелях, разом зі мною, нікчемною старою.

— Бабцю, — обережно перебив я стару, — дід Радо казав: «Не квапся плакати сьогодні, бо не знаєш, що на тебе чекає завтра».

Есха задумалась і нарешті сказала:

— Хоча, якщо ти зміг потрапити сюди, то, можливо, знайдеш спосіб звідси й вибратись. Існує древнє пророцтво, яке ще називають пророцтвом геліонатів, хоча воно існувало задовго до їх появи. Про передбачення мало хто знає. Його в суворій таємниці тримають жерці. Пам'ятаєш, я розповідала, як вперше побачила геліонатку, юну рудоволосу дівчину. Перед смертю вона встигла вигукнути погрозу жерцям про те, що скоро народиться той, хто знищить їх з лиця землі. І жерці справді остерігаються цього. Та геліонати не договорюють усього. В передбаченні говориться і про те, що народжений лицар знищить не тільки жерців, але й кров найдревніших, яким поклоняються геліонати. Вони і воюють за це із жерцями, бо вважають, що ті не підкорили, а полонили драконів. Боротьба жерців і геліонатів запекла і тривала, вони люто ненавидять один одного. Та майбутнього лицаря шукають і ті й інші. Жерці — для того, щоб знищити. Геліонати — щоб використати проти жерців.

— А звідки жерці дізнаються, хто ж саме той лицар?

Есха хитро хмикнула:

— У пророцтві сказано: «Обраний народиться тоді, коли духи, що пишуть наші долі, заснуть, а сонце затьмарить місячний пил. Обраний увійде в наш світ з чистою сторінкою долі і матиме два тіла. Він підкорить Езару, знищить жерців та кров найдревнішого».

— Нічого собі, — сказав я, — тут дійсно й слова не второпаєш.

— Навіть для нас, жерців, не все зрозуміло. Ніхто не знає, ким має бути людина, у якої є два тіла.

— Як за такими ознаками взагалі когось можна знайти?

— Можна, Айхо, можна, і жерці шукають дуже пильно! І під більшість ознак Обраного підходиш ти!

— Я?! Есхо, ти що? — розсміявся я — Більш недолугого Обраного для боротьби із жерцями годі й вигадати. А ще я ніколи не зустрічав свого другого тіла.

Та Есха різко перебила:

— На твоєму місці, малий, я б не сміялася. Доля Обраного нелегка. Можливо, ти і не той, кого шукають жерці, але чотирнадцять років тому, а саме тоді ти й народився, сталося те, що передбачалось у пророцтві: сонце заковтнуло місяць, і місячний пил ненадовго згас.

— Есхо, чотирнадцять років назад народилось безліч дітей і, думаю, серед них є більш достойні.

— Безперечно є, Айхо! Але не всі вони розмовляють з тваринами, а кровожерливі свисти облітають їх стороною.

— Але…

— Не перебивай. Езара, про яку говориться в пророцтві, є богинею природи. Древні вважали, що вона породила всіх живих істот. У передбаченні сказано: «Обраний зможе підкорити Езару, а отже, і тварин". А в тебе, Айхо, це виходить, як ні в кого іншого.

Останній аргумент старої збив з пантелику і трохи налякав. Перспектива Обраного не тішила. Я просто хотів вибратись звідси і спокійно жити з бабцею десь у мальовничому куточку Вернакії.

— Есхо, дід теж умів приручати тварин і навчив чогось і мене.

— Айхо, свиста приручити не можна. І ти, малий, його не приручав. Крилаті потвори якимось чином і чомусь, — і Есха наголосила на останньому слові, — чомусь не вбили тебе ще на кораблі, коли знищили всіх. І чомусь свист навіть не зачепив тебе тут, на своїй території! Чому, Айхо?

— Я не знаю… — вбитий аргументами бабці, зовсім скис. — Можливо, це просто якась випадковість?

— Айхо! — майже прикрикнула Есха, та, опанувавши себе, вже лагідно повторила: — Айхо, я зовсім не хочу лякати тебе. Але якщо в цьому є хоч крапля істини і ти справді Обраний, то просто зобов'язаний вибратись звідси. Інакше жерці знайдуть тебе. І, впевнена, не залишать живим.

Слова Есхи ошелешили і лякали. Але несподівано для себе, усвідомивши все те, про що розповіла бабця, раптом й справді захотілось бути Обраним. Якщо це так, то у мені приховано стільки можливостей! Усвідомлення незвичайності додавало сили і впевненості. Я вже уявляв, як виберусь звідси, як переможу жорстоких жерців та насолоджуватимусь геройськими подвигами. Аж доки Есха не розбила солодкі ілюзії вщент.

— Лишається єдина проблема. У тебе немає другого тіла…

Час спати, малий, ранок вечора мудріший, — і через мить я вже чув солодке сопіння старої.

А я залишився наодинці з думками. Так багато трапилось за цей день, і втома давалась взнаки. Повіки ставали важчими, перед очима з'являлися то жерці, то свисти, то маленька дівчинка, павук, сади, підземелля… І хоровод дивних подій, наче на невагомих руках, відніс далеко у глибокий сон.

Розділ 25

Прокинувся я в чудовому настрої. Дивно, але мене не засмучували ні мертві непривітні скелі, ні наше безнадійне становище, ні небезпека, яку приховувала Вершина Тиші. Того ранку я був майже щасливим. Відкривши одне око, тихенько спостерігав, як Есха копошиться біля вогню. Бабуся наспівувала веселеньку пісеньку і смажила запашні смачні паляниці. Я був радий, що вона поруч, що знайшов її.

— Доброго ранку, Айхо!

— Доброго ранку! Звідки ти знала, що я прокинувся?

— Почула, як бурчить твій живіт.

Тільки зараз Есха, усміхаючись, повернулась.

— Бачу настрій у нас обох чудовий! — сказав я і потягнувся до духмяної паляниці.

— Ну, не кожного ранку доводилось готувати сніданок онукові.

— І я щасливий, що ти поруч. Є ідея, Есхо, як вибратися звідси, — відкусивши шматок, я задоволено замугикав. — У-у-ум, як смачно!

— Ну, ну, малий, не відволікайся, що за ідея?

— Я хоку хпгобуваки підкогики хвихка.

— Що? Не зрозуміла.

Дожувавши, я повторив:

— Хочу спробувати підкорити свиста. І ми зможемо на ньому спуститися з Вершини Тиші, — задоволено випалив я.

Обличчя Есхи посіріло, світлі очі округлились, а тарілка з млинцями ледве не вивалилась із рук.

— Айхо, ти що з глузду з'їхав?! Підкорити свиста?! Свист — це не звичайна тварина! Свист — небезпечний вбивця! Він не схожий на лісових звірів, яких вчив приручати дід!

— Але ж свист не вбив мене вчора.

— Він залюбки зробить це сьогодні!

— Есхо, але ти ж сама розповідала, що я можу бути Обраним і маю якусь невідому владу над свистами та можу підкоряти тварин…

— Слухай, Айхо, — перебила бабця, схоже, настрій у неї зіпсувався, — мало що я вчора тобі наговорила. Забудь! І викинь цю божевільну ідею з голови. Це ж просто самогубство — добровільно лізти в пащеку свистові. Ти й оком не встигнеш моргнути, не те що…

— Есхо, потрібно хоч спробувати…

— Це буде остання спроба в твоєму житті! Знаєш, малий,

люди часто плутають сміливість із безумством. Саме це ти зараз і робиш. Не все, що одразу приходить в голову, потрібно втілювати в життя. Подумай добре, що буде далі, якщо твоя задумка не спрацює? А нічого! Це буде кінець! Твій кінець! Не можна жартувати зі смертю, малий!

Я розгублено дожовував паляницю.

— Спочатку тобі потрібно навчитись жити на Вершині Тиші, щоб зрозуміти, як з неї вибратись. От сьогодні і почнемо, — і Есха направилась до виходу. — Необхідно поповнити запас води. Візьму тебе з собою до Голодного Джерела, допоможеш нести глечики, а заодно і попрактикуєшся лазити по скелях. А зараз доїдай.

День видався похмурим. Біле мутне світло пробивалось крізь сірий туман, який, зачепившись за гори, повис над землею. Вологе, слизьке каміння заважало йти, не те що видиратись по скелях.

— Айхо! — крикнула Есха, випередивши на десяток кроків, — перш ніж перенести ногу, перевір чи добре вчепився руками. Одна рука і одна нога завжди мають бути опорою!

Я підняв голову. Бабця стояла на невеликому кам'яному виступі. Через туман бачив лише силует. Коли Есха підіймалась з такою легкістю, здавалось, що замість рук у неї присоски.

— Бабцю, не виходить! — захекано крикнув я навздогін. — Я ніяк не можу видертись на цей клятий схил!

— Щось не схожий ти, малий, на героя! — розсміялась Есха. — Ну нічого, скоро виправимо це! Будеш і по горах видряпуватись, і шаблею вправно махати!

Я невдоволено хмикнув. Ображений кепкуванням, вирішив спробувати знову. Щодуху схопився як можна вище за каменюку, що виступала, та вже за мить шубовснув вниз, набивши чергового синця.

— Добре, малий. Схоже, сьогодні не вдалий день для подвигів, — продовжувала насміхатись Есха. — Повертайся назад до печери, а я сама сходжу за водою. А то ще й глечика розтовчеш.

Засмучений і принижений власною невправністю, я вже зібрався ганебно повернутись. Та раптом почув шум. Ледве встиг відскочити і притиснутись до скелі, як просто на мене посипалось каміння.

— Есхо! Обережно! — крикнув бабці.

Шум від каменепаду стих. Я вибіг зі схованки і поглянув туди, де б мала стояти Есха. Туман і пилюка змішалися. Бабці ніде не було.

— Есхо, з тобою все гаразд?!

Відповіла лише разюча тиша…

— Бабцю! Відгукнись! — вже схвильовано закричав я.

Почувся якийсь шум. Я з полегшенням зітхнув, впевнений, що це Есха.

— Бабцю, я тут!

Крізь туман пробивався силует гігантської потвори, і вже за мить, прорвавши сизу пелену, з'явилася химерна голова свиста.

Я завмер… Ноги не слухались. Жах охопив ще більше, коли зрозумів, що свист знаходиться зараз там, де ще мить назад стояла Есха. Страх змінився відчаєм та люттю. І я закричав дрижачим голосом:

— Не смій чіпати бабцю, тварюко!

Голова чудовиська, витягуючись на довгій шиї, наближалася. Я намацав камінь і міцно затиснув його, хоча й розумів, що це не врятує. Але так просто віддавати життя не збирався. Та несподівано голова потвори зникла в тумані. На мене знову посипалось каміння, від якого я вже не встиг сховатись. Ліве плече наче підпалили, крізь подерту сорочку проступила кров. Та це ніщо, порівняно зі смертельною небезпекою, яку передбачала поява свиста. Але все стихло. Якусь мить я прислухався до тиші. Тремтячими ногами вийшов зі схованки:

— Бабцю, ти чуєш?! Скажи хоч слово! — несміливо крикнув туди, де б мала стояти Есха.

Спиною відчув чужий гарячий подих. Сорочка на тілі, здається, спопелилась. Повільно, майже приречено повернувся і потонув у хижих глибоко-багряних очах свиста. Маленькі відблиски власного відображення гіпнотизуюче захитались. Я розумів, що це останнє, що бачу в житті.

Синє полум'я в очах потвори спалахнуло раптово, без попередження, безжально заковтуючи мій силует. Сильний біль розкраяв голову.

— Чо-о-ому ти кликав мене-е-е? — почув гучний хриплий голос, що лунав нізвідки і опинявся просто в голові. — Чо-о — ому? — прогуркотіло знову.

— Я нікого не кликав… — розгублено мовив, не відкриваючи рота.

— Востаннє повто-о-орюю! Чому-у-у клика-а-ав?!

— Хто ти? — спантеличено питанням на питання відповів я.

Лихий сміх, ніби відлуння грому, прокотився в голові.

— Я — Ав, вож-а-ак свистів! А ви, люди, завжди такі? Спочатку ро-о-обите, а потім ду-у-маєте… Нікче-е-емні створіння! — гарячий подих неприємно обпік обличчя.

— Ти… не вбив… мене? — обережно спитав я, ще не вірячи в те, що відбувається.

— Шкода-а-а, та я не можу тебе вбити! Нікче-е-емо, — грізно мовив свист, і замість того, щоб заспокоїтись, я відчув, як комашки поповзли по спині.

— Чому не можеш? — прошепотів я.

Свист не квапився відповідати. Лише синє полум'я в лютих очах спалахнуло ще дужче, заклубилося пурпуровими язиками. Запахло горілою плоттю, і жахливий запах смерті рознісся довкола. Але відступати запізно. І я повторив:

— Чому ти не можеш вбити мене?!

— Заборо-о-онено!

Почувся скрегіт пазурів по скам'янілій землі.

«Заборонено?» — здивувався я і одразу ж згадав про пророцтво. Осмілівши, запитав:

— Я можу підкорити тебе, потворо?!

— Ха-ха-ха-ха! — прохрипів Ав. — Ти не той, хто змо-о-оже підкорити ме-е-ене!

— То все-таки існує Обраний? — не відступав я.

— Та-а — ак, — якось насмішкувато відповів свист.

— І ти знаєш, де він?

— Ні! А ти таки ду-у-урень, якщо думаєш, що така нікче-е-ема, як ти, може та-а-ак просто розмовляти з Авом і зали-и-ишитись живи-и-им! — свист замовк, а я завмер, передчуваючи недобре. — Якщо ще хоч ра-а-аз насмілишся покли-и-икати, — продовжував велетень — я можу і забу-у-ути про заборо-о-ону!

Синє полум'я раптово змінилось на багряне. Я знову відчув різкий біль у голові і, відкинутий невідомою силою, повалився на землю. Потвора зникла в тумані. А навкруги знову стало сторожко тихо. Я лежав на землі, все ще очікуючи, що Ав повернеться. Та, згадавши про Есху, миттю підвівся, забувши про свиста. Тільки б монстр не встиг добратися до неї.

Неприступний схил, який я не міг підкорити, все ще залишався попереду. Та обвал зіграв на руку. Каміння обсипалось і утворило щось схоже на сходинки. Я видирався все вище і вище, а Есхи так і не бачив. Тільки б з нею нічого не трапилось. Серце шалено калатало. Робилось млосно від однієї лише думки, що бабця…

Але ось вона! Есха лежала на землі, притиснувшись до кам'яної стіни. Кругом валялося обвалене каміння.

— Бабцю!

Я кинувся до старої, щодуху трусонув за плечі, сподіваючись, що вона лише втратила свідомість. Але бабця не реагувала. В паніці я затряс ще дужче.

— Отямся, бабцю, отямся!

— Схаменись, малий, — раптом почув кволий голос. — Так

усю душу витрусиш.

Есха без допомоги підвелася на ноги.

— Хвала небесам! Ти — жива! — я на радощах кинувся обійматись.

— Що тут трапилось? — здивовано і на диво спокійно спитала стара, відсторонюючи від себе. — А ти молодець! Таки видерся на гору. Впертий.

— І не кажи! — зіронізував я, не пояснюючи, як було насправді.

— Я що — потрапила під обвал? — спитала бабця, озирнувшись довкола.

— Бабцю, тебе ледве не з'їв свист!

— Ого, — холоднокровно зреагувала Есха, та вже насмішкувато продовжила. — І що, ти його прогнав, повелителю свистів?

— Я б на твоєму місці не кепкував! — і в тон Есхи продовжив: — Свист не з'їв тебе лише тому, що йому чомусь закортіло побалакати зі мною! І я зовсім не хочу, щоб ця розмова повторилась. Після останньої ще й досі кров не розмерзлась.

Есха різко перемінилась, її іронія зникла. Серйозно і стурбовано вона зиркнула:

— Айхо, ти нічого не вигадав? Ти дійсно розмовляв зі свистом? Як таке можливо? Нам потрібно конче повернутися в печеру. Ти розповіси все у деталях.

Я обережно спускався по схилах голих скель, приглядаючи за Есхою. Усвідомлення неймовірності того, що трапилось, бентежило. Я не просто залишився живим після зустрічі зі свистом, я говорив з ним! З голови не виходила фраза потвори: «Чому ти кликав?»

Занурившись у думки, я не помітив кам'яного виступу. Ноги зашпортались, і твердий суворий ґрунт Вершини Тиші негостинно зустрів тіло.

— Есхо, хай тобі грець! Це все через тебе! — і схаменувся. Що я верзу? До чого тут бабця?

Винувато увігнувши голову, я поплентався за здивованою чи, скоріше, схвильованою Есхою.

Розділ 26

Коли опинились у печері, Есха посадила біля себе і змусила розповісти усе, що трапилось. Потім бабця довго ходила колами, курила люльку, а я мовчки спостерігав та все більше прислухався до себе. Щось невідоме закопошилося десь глибоко в душі. Щось таке, що начебто й було мною, але мною іншим… Нестримним, нетерплячим, неприборканим і… небезпечним. Небезпечним для себе. Це лякало, але чомусь Есці я так нічого не сказав.

Нарешті бабця зупинилась:

— Я не знаю, що все це може означати, Айхо. Але знаю, хто може допомогти.

Есха обережно посмикала плетиво сріблястої павутини, яке висіло просто над нами. Через мить з'явився Едо.

Не відриваючи очей, я пильно дивився на звичайнісінького павука. Дивне розчарування охопило мене. Невже ця комаха може знати більше за Есху?

— Як ти, друже? — тихо звернулась бабця.

Павук забігав по павутині, на якій з'являлися нові візерунки, і бабця задоволено усміхнулась:

— Я рада. А я, як завжди, потребую допомоги.

Байдуже слідкував я за діалогом. Хоча раніше віддав би багато за одну можливість бути присутнім при цьому таїнстві. Тепер для мене це був всього лиш павук і божевільна бабця, яка робить вигляд, що розуміє мову комахи. Всередині вкотре назрівало роздратування. Я струсонув головою, не розуміючи, що відбувається. Немовби хтось інший, чужий, невідомий, попри волю, диктував нові правила поведінки. На мить здалося, що божеволію. Та ні, неможливо! Перевтомився. Скоро мине.

Не розуміючи малюнків Едо, я чув лише запитання Есхи та міг тільки здогадуватись, що їй відповідають. Побалакавши про усілякі дрібниці, бабця нарешті поставила запитання, яке найбільше цікавило:

— Друже, ти знаєш щось про цього хлопчика? — і Есха, взявши за руку, підвела ближче до павука.

Едо знову забігав по павутинні. Приховувати хвилювання ставало дедалі складніше. Ноги нервово тупотіли по землі, я постійно перебивав Есху:

— Ну що? Що сказав павук?

Есха лише відмахувалась. Я ображено висмикнув руку, але бабця, незадоволено зиркнувши, нарешті відповіла:

— Едо сказав, що знає небагато. Тебе дуже мало серед розсипаного зоряного пилу.

Я розчаровано втупився на Есху. Та ж з палаючими очима схвильовано продовжила:

— Едо сказав, що ти — «той, хто кличе»!

— І що? — не приховуючи роздратування, гаркнув я.

— Думаю, він сам усе пояснить, — Есха підозріло зиркнула. — Та що з тобою, хлопче? Тебе наче підмінили! — озвучила бабця мої побоювання.

— Гаразд, поговоримо про це пізніше, а зараз підійди ближче і обережно поклади долоню на павутину.

Схвильований, я підійшов впритул, та щось наче не дозволяло виконати прохання бабці. На диво пружне, міцне павутиння приємним теплом овіяло шкіру. Не встигнувши отямитись, відчув як долоня вкривається численними шарами тонкої м'якої павутини. Рука швидко перетворювалася на справжнісіньку лялечку. Я здивовано глянув на кумедну долоню. Аж раптом в очах спалахнула блискавка. Пустий морок сліпо витріщився на мене нізвідки. Липкий холодний піт потічками стікав по обличчю. Безпорадний, переляканий, я спробував вивільнитись, але черговий спалах яскравого світла замайорів перед очима картинками з життя, які швидко і безперервно змінювались одна за одною…

…Я почув власний крик, крик новонародженого. З'явився нечіткий образ жінки, яка лагідно усміхалась, і я відразу чомусь подумав, що це мама. Раптова ніжність накрила з головою, та за мить тишу розкраяв пронизливий крик. Наді мною схилився чоловік. Обличчя видалось знайомим… Стало темно… і страшно… Холодний подих вітру пронизував до останньої кісточки. Крики і плач стихали, і я вже бачив наш з дідусем дім, чув спокійний голос старого, бачив мудре обличчя, люблячі очі. Поруч вистрибував малий радик, і знову почуття ніжності з'явилося у серці, на душі потеплішало. Та ненадовго. Наближалось закрите шоломом обличчя Воїна Шаку. Охопив жах. Груди пронизав гострий біль. Світ погас і затих… За мить я вже чув шум і плескіт неспокійних вод Ратоки. Метушилась піратська команда, віддавав накази суворий Ракун-Саро. Раптом сильний поштовх ледве не збив з ніг. Запахло порохом, потом та кров'ю; чулись крики і стогони помираючих. Тягнулася рука зі шрамами та перекривлене від люті обличчя Сохо. Я чув власний крик і бачив, як падає у водяну прірву друг — маленький радик. Серце стиснулось і завмерло, ожили біль і ненависть. Та обличчя Есхи, яке з'явилось переді мною, змусило заспокоїтись. Потужний спалах світла знову повернув у реальність, в печеру на Вершині Тиші.

Ошелешено я дивився то на Есху, то на Едо, не в змозі

перевести подих.

— Пробач, Айхо, що змусив пережити все це ще раз, — несподівано почув голос. — Але тепер легше відповісти на питання, які тебе цікавлять.

Зі мною говорив Едо! Сором за недавню поведінку, повну недовіри і роздратування, розпеченим металом припік сумління.

— Це добре, Айхо, що сумління допомагає тобі визнавати помилки.

Я присоромлено увігнув голову.

— Якщо наберешся терпіння і захочеш навчатися, думаю, Світло, що живе в твоїй душі, знайде правильний шлях і застосування.

— Пробач, Едо, але я відчуваю, що йду не туди.

— Чому? — перепитав павук, хоча я підозрював, що він і так усе знає.

— Я ступив на хибний шлях і не можу звернути. Безсилля робить злим і нестерпним. Хоча я не хочу бути таким! Якась темна тінь стоїть за плечима і простягає руку…

— Мій хлопче, не бійся Тіні, хоча остерігайся. Вона є у кожного і є невід'ємною частиною душі.

Я здивувався…

— Не можна боятися, — продовжував павук. — Треба навчитися розуміти і тримати у рівновазі темну і світлу сторони. Це не дивно, що Тінь з'явилась саме зараз. У тобі прокидається істинна сутність, призначення. А Тінь завжди заважає перейти на бік Світла. І повір, їй важко протистояти, навіть коли одна рука лежить у долоні Добра. Та кожному обирати, на чий бік пристати! — павук замовк, ніби чекаючи на відповідь.

— Едо, але я на боці Світла. Вирішив це давно. Та тільки зараз починаю розуміти, що це непросто. Так багато усього відбулося. Я втратив рідних, зустрів стільки нових людей. Есха… я відчуваю спокій поруч з нею, але здається, що саме через неї з'явилась Тінь.

— Зрозумій, Айхо, твоя Тінь — це і є ти. Ніхто не може викликати її. Ні я, ні Есха, ні будь-хто інший. Лише ти! І лише тобі боротися. Пригадай, чи не після розмови зі свистом з'явилась Тінь?

— Так!.. Розмова пробудила дивні думки і відчуття. Я розчарувався, що не Обраний. Хоча, здається, зовсім не хотів ним бути. Певне, саме це і похитнуло рівновагу?

— Свисти — істоти, що служать Тіні. Увесь світ складається з протилежностей. Хтось приймає рішення стати на бік Світла, хтось — Тіні, а хтось усе життя вагається між тим і іншим — це найгірший варіант. Не можна покластися на людину, яка не знає,

чого хоче, у що вірить, що відстоює, хоче творити чи руйнувати? Сьогодні вона одна, а завтра — зовсім інша. Саме ті, хто живе в Напівтемряві, і стають причиною усіх конфліктів, війн, непорозумінь і зрад. Бо немає нічого страшнішого, ніж робити зло, переконуючи себе й інших, що робиш це в ім'я добра. Навіть з абсолютною Тінню легше боротися, ніж з армією тих, хто пристав до Напівтемряви. Боротьба з Тінню чесна і зрозуміла. Тінь теж має право на існування. Бо без Темряви… ми б не побачили… Світла.

Боягузтво, незнання чи небажання пізнавати і зрозуміти тягне у Напівтемряву. Совість волає, попереджаючи про небезпеку. Та чим довше тремтимо перед труднощами і залишаємось у Напівтемряві, тим слабшим стає голос сумління.

Хлопче, ти маєш віднайти Світло та зрозуміти Тінь, щоб ніколи не потрапити у Напівтемряву. Я і Есха можемо лише допомогти.

— Я дуже хочу розібратися в цьому, Едо. Допоможи, будь ласка.

— Тоді слухай, Айхо. Світло завжди живе там, де живе Любов. Любов завжди породжує Світло. Любов багатогранна і всеосяжна. Так записано в Древніх Книгах. «Любов — терпелива, милосердна. Любов не заздрить, не надимається, не величається, не поводиться нечемно, не шукає тільки свого. Любов не гордиться, не мислить злого, не дратується, не шукає неправди, але тішиться правдою. Любов все прощає, усьому вірить, надіється, все стерпить. Любов не закінчується ніколи».

Слова Едо вразили і закарбувались у душі влучністю і простотою. Світло виявилось так близько. Та я вже розумів, що його противага невідступно крокує за нами. І коли бракує сил чи то сміливості, бажання, доброти, чесності, щоб підтримувати в серці любов, Тінь робить крок назустріч.

— У тобі, Айхо, прихований великий дар, — продовжував Едо. — Ти маєш здатність проникати в душі живим істотам та викликати їх Тінь чи Світло. Ось чому ти так збентежився після розмови зі свистом. Ти говорив з його Тінню. А Тінь свиста древня і дуже сильна. Твоїй незміцнілій душі важко протистояти потворі. Тоді і прокинулась власна Тінь. Наступного разу, коли викликатимеш на розмову чиюсь половину душі, повинен чітко знати, з ким маєш справу. Адже чим частіше викликаєш чужу Тінь, тим більше сили отримує власна. А чим більше спілкуємося зі Світлом, тим могутнішим воно стає.

— Вибач, що перебиваю, але я зовсім не хотів розмовляти зі свистом. Він запитував, чому я кликав його, хоча я нікого не кликав і взагалі не знаю, як це сталося.

— Це відбулося, Айхо, лише від твого незнання. Коли ти навчишся керувати даром, то перестанеш викликати тих, з ким, здається, і не хотів говорити.

— Даром? — перепитав я.

— Таких, як ти, Айхо, називають «той, хто кличе». Подібні тобі народжуються раз на сто сонячних подорожей. Ваш дар проявляється по-різному. Наприклад, ти можеш викликати душі тварин. Хтось може розуміти їх думки чи мову. Інші підкоряти власній волі. Та усі ви повинні знати, як правильно користуватися даром, щоб не принести шкоди живим істотам.

— Все ж… хотів зрозуміти… чи є я Обраним? — нерішуче спитав і відчув легку усмішку Едо.

— Цього не знає ніхто.

— Але Есха говорила, що багато співпадає з передбачення. А Обраний знає, що він Обраний?

— Айхо, перш за все ти повинен зрозуміти, що для тебе означає «бути Обраним». Якщо це просто тішить самолюбство, тоді забудь! Це шлях у Напівтемряву. Лицар має велику владу над живими істотами, веде за собою. Але якщо ним керуватиме Тінь або Напівтемрява, уяви, до якої катастрофи це призведе. Забудь про Обраного, Айхо. Зараз основне завдання — навчитися боротися за Світло. І тільки тоді зможеш зосередитись на пошуку Лицаря, якщо ще захочеш.

— Я зрозумів, Едо. Але я задам останнє запитання, і воно знову стосується передбачення. Поки я не отримаю відповіді, не зможу чесно відкинути думки про Обраного.

— Тоді запитуй. Спробую відповісти.

— Коли я запитав свиста, чи я Обраний, він відповів, що ні. Але ти казав, що ніхто не може знати, хто є Лицарем насправді. Тоді Ав обманув?

— Запам’ятай, Айхо, Тінь ніколи не обманює. Ми самі обманюємо себе, коли робимо хибні висновки, або чуючи те, що хочемо почути. Ти запитав свиста, чи можеш підкорити його, бо вважав, що Обраний за передбаченням підкорить Езару — богиню всього живого, а отже, підкорить і тварин. Ав чесно відповів, що ти не той, хто може це зробити. А коли ти запитав про Обраного, він відповів, що не знає, де він. Ось і все, Айхо. Ти сам себе увів в оману. А зараз, якщо не маєш запитань, подумай над тим, що я розповів. Завтра зустрінемось. А тепер хочу поговорити з Есхою.

Бабця ще деякий час розмовляла з Едо. А я, поглинутий думками, мовчки присів у кутку. Світ мінявся навколо, втрачав легкість і ставлення до нього перетворювалось на більш виважене, обережне. Ще так багато я не знав про Всесвіт і як мало знав про себе. Я хотів навчатись, навчатись, щоб зрозуміти, як віднайти

бажану і необхідну гармонію існування у світі людей, істот, духів, наших ілюзій, страхів та надій. Зараз я відчував таку безмежну пустку, що легкий вітер міг підняти і понести. Я прагнув наповнення, знань, щоб більше ніколи не хитатися на роздоріжжі. Хотів приймати рішення, будучи твердо переконаним у тому, що роблю.

Думки перервала Есха, поклавши руку на плече. Я заглянув в її очі і здивувався. Вони світилися неприхованим теплом, хоча ще недавно стара сердилась:

— Айхо, хочу сказати щось дуже важливе, — я пильніше глянув на бабцю. — Ну що, у тебе вже немає сумнівів, що Едо — незвичайний павук?

Вирішивши, що Есха знову соромитиме за недавню поведінку, вже зібрався вкотре вибачитись, та стара випередила:

— Твої батьки живі, Айхо!

— Що? — не одразу зрозумів я.

— Уявляєш, живі! — раділа Есха, вистрибуючи довкола багаття. — Донька жива! Так сказав Едо. Не померли від епідемії! Живі!

— Що ти говориш, Есхо? — кліпав я очима, не вірячи почутому. — Це неможливо! Адже дідусь казав…

— Не знаю, що змусило діда Радо брехати, але він говорив неправду.

— Що?!

— Пам’ятаєш, ти казав, що Радо хотів щось розповісти та не встиг. Можливо, про батьків?

— Мама, тато, живі?.. — не вірив я. — Але чому ніколи не навідувались?.. Есхо! Як же так?! — душа розривалась на шматки. — І чому дід обманював?

— Мій хлопчику, — Есха обережно поклала руку на плече, — усьому є пояснення. Не квапся робити висновки. Можливо, існували причини, чому Радо приховував правду. Можливо, й справді не встиг розповісти. Не думаю, що дідові легко жилося із цією таємницею.

Я сумно схилив голову на плече бабусі. Згадав слова Едо про те, що любов породжує Світло. Зібрався з силами і знову впустив у спустошену душу любов, яка насправді не переставала жити там. Любов до батьків, до діда, маленького радика, сифона… Есхи. В цей момент зустрівся з очима бабусі. В її душі теж жила любов. Це був перший урок у боротьбі за Світло.

Розділ 27

Рік, який я провів з Есхою і Едо на Вершині Тиші, пролетів непомітно. Бабуся допомагала опановувати мистецтво бою, і я з кожним днем відчував, як тіло наповнюється невіданою досі силою. Едо навчав, як віднайти Світло, пояснював, як зрозуміти Тінь. І коли я озирався назад у минуле, то вже не впізнавав того маленького хлопчика, який волею долі і впертості потрапив на Вершину Тиші.

Виповнилось шістнадцять. Старий одяг став замалим. І, не приховуючи радості, я ставив чергову відмітку на стіні. Хоч не виріс таким велетнем, як дід, та все ж витягнувся і більше нагадував худу, міцну, рухливу Есху.

Неприступні до цього гірські хребти Вершини підкорилися наполегливій праці і тренуванням. Я вже не лякався, коли несподівано з'являлися свисти, але ніколи більше не викликав їх Тіні. Едо навчив поважати тих, з ким матиму справу, і ніколи не використовувати вміння на шкоду іншим.

Нарешті я здобув внутрішній спокій, якого прагнув. Навчився контролювати непрохані думки, що намагались порушити гармонію. Хоча вдавалось не відразу. Але чим більше Світла я впускав у душу, тим легше вдавалось справлятись із труднощами. Едо, як завжди, виявився правим. Любов породжує Світло. Я навчився любити темні голі скелі, незмінний, на перший погляд непривітний, краєвид. Навчився любити себе із Тінню і Світлом. Я вивчав похмурий маленький світ і вже не хотів повертатись у той невідомий і загрозливий.

Кожен місяць Есха на два дні зникала із жерцями у потаємному вході, що вів у Храм Есетів, перед цим старанно приховавши мене.

Кожен раз бабця поверталась пригніченою, і хоч як вона намагалась це приховати, але я все ж помічав її стан. Есха вперто не хотіла розповідати, що відбувається, а я не наполягав, знаючи уже і сам, що є речі, про які не хочеться говорити.

Декілька разів я намагався розпитати Есху про таємний вхід у Храм Есетів, сподіваючись, що через нього можна вибратись на волю, але стара одразу ж розвіювала даремні сподівання:

— Вхід, Айхо, можна відкрити тільки з боку Храму. З боку Вершини — це звичайнісінька кам'яна стіна, яка нічим не відрізняється від скелі.

Спочатку я все-таки намагався знайти вихід із кам'яної в'язниці. Але з кожним днем надії розбивалися об високі мури і тонули у вбивчій глибині прірви, яка оточувала кільцем Вершину

Тиші. Потрібно мати крила, щоб спуститись із цієї висоти, але й тоді не можна забувати про охоронців-свистів, які ніколи не випускають із поля зору. Я вже призвичаївся. Допоки не трапилось те, що нагадало про колишнє життя.

Це був той самий день, коли бабця відправила на протилежний берег Ока Дракона, а сама готувалась до прибуття жерців. Вона мала знову повертатись до Храму. З прихованого тимчасового притулку я спостерігав, як темні постаті в довгих накидках забирають із собою Есху і зникають за схилом гори. Кожен раз охоплювало неприємне відчуття, схоже на страх. Я боявся, що одного дня Есха не повернеться, невідомість малювала невеселі картини. А ще кортіло хоч одним оком подивитись на вхід до Храму, та я розумів, що наражую цим себе і Есху на величезну небезпеку. Я мусив залишатись у схованці до тих пір, доки бабця сама не прийде по мене. Есха завжди поверталась, а її пригнічений стан минав за кілька днів нашого звичайного життя на Вершині.

Перший день відсутності бабці тягнувся, як завжди, довго. Я мусив без діла сидіти у схованці і чекати. Есха завбачливо залишила достатньо провізії на два дні. Час від часу доносився противний свист наших наглядачів, які витали високо в небі, безшумно розрізаючи повітря велетенськими крилами.

Закінчувався другий день, а бабця не поверталась. Ранок третього я зустрів із тривогою. Страхи ожили з новою силою, але я намагався не впускати їх у душу і мислити тверезо. Та коли закінчився і третій день, я не на жарт захвилювався.

Ледве дочекавшись ранку, таки вирішив порушити домовленість і покинути схованку. Можливо, Есха вже в печері, але чомусь не може прийти?

Обережно пробирався і намагався бути непомітним. Все ж існувала вірогідність, що з якихось причин Есха затрималась, і в будь-який момент її могли привести жерці, тоді б вони побачили мене, а цього не можна допустити. Та, здається, навкруги все дихало тишею. Вершина виправдовувала свою назву.

Я до останнього сподівався, що застану в печері бабцю. Та, на жаль, наш дім волав пронизливою пусткою. Тиша навкруги не заспокоювала, а гнітила. Що ж трапилось? Де Есха? Тільки б з нею було все гаразд! Страх і паніка уже протягували лапища, і від них ставало дедалі важче відбиватися. Здавалося, що зараз я поверну голову і побачу Есху, яка заходить до печери. Четвертий день підходив до кінця, сутінки впали на гори, ніч різко накрила Вершину мороком. Бабця не прийшла.

Мене швидко зморив неспокійний, але міцний сон…

…Стара сиділа навпроти, біля багаття, про щось розповідала.

Ми безтурботно сміялись. Та раптом зірвався сильний вітер, підняв у повітря купу попелу, закрутив шалений вихор, і я опинився на вершині сивої скелі. Вітри рвали одежу. Я чув, як кличе на допомогу бабуся, а сам стояв, не в змозі ступити і кроку. Під ногами пливли сірі хмари, а під ними ховалась чорна безодня. Крик Есхи то посилювався, то стихав. А моє серце розривалось на шматки від безсилля побороти страх. Бо я розумів, що якщо ступлю хоч крок, то полечу просто у виблискуючу темінь. Але не в силі більше чути крики допомоги, втомившись від власної безпорадності, я у відчаї кинувся на голос бабці, але тут же полетів униз, у чорну смертельну невідомість…

Я прокинувся в холодному поту і, здавалося, що ще й досі чую крики бабці. Та це — лише марення сну. Кволо піднявшись з лежака, тільки зараз згадав про Едо. Як же раніше не здогадався, поговорити з павуком. Я легенько посмикав павутиння.

— Я вже чекав на тебе, Айхо, — почув знайомий голос. — Ти в небезпеці. І тут я нічим не зможу тобі допомогти.

— Що трапилось з Есхою?

— Есха не прийде.

— Не прийде… — повторив я. — Едо, що означає «не прийде»?

— Це означає, що тут ти з нею уже не зустрінешся…

— Ти хочеш сказати, що трапилось щось страшне? — боячись відповіді, запитав я.

— Внутрішній зв'язок з Есхою раптово обірвався, я не знаю що трапилось, але це може означати…

— О ні, Едо, ні! Я не хочу цього чути. Що зі мною таке: всі близькі, друзі… вони трагічно зникають. Я якийсь проклятий!

— Айхо, зараз у тобі говорить відчай і біль, вони — недобрі радники. Згадай, чого ми вчили тебе з Есхою. Звернись до Світла, не дозволяй Тіні затьмарювати розум. Ти маєш знайти вихід звідси. Зараз ти у небезпеці!

— Едо, — намагаючись взяти себе в руки, вже спокійніше сказав я. — Але з Вершини Тиші немає іншого виходу, окрім того, що веде до Храму Есетів, та й той надійно охороняється жерцями і відкривається лише з Храму. Чи я чогось не знаю? — з надією запитав я.

— Ні, все правильно. Це єдиний вихід з Вершини. Звичайна людина може потрапити сюди тільки так, навіть Есха потрапила цим шляхом. Але ти, Айхо, незвичайний. Ти і на Вершину Тиші потрапив так, як це було неможливо. Вір у себе! Не знаю як, але ти повинен вибратися звідси. Інакше потрапиш до рук жерців, а для тебе це кінець.

Я хотів ще щось запитати, але раптом почув кроки і чоловічі

голоси, що наближались до печери. Це точно не Есха.

— Айхо, жерці! — крикнув Едо.

Я відчув, як кров заграла в тілі. Небезпека, що наближалась, не паралізувала, а навпаки — збуджувала! Я хотів зустрітись із кривдниками бабці сам на сам.

Розділ 28

— Айхо, жерці не мають навіть знати про твоє існування! Їх надто багато, одному тобі їх не здолати!

Слова Едо змусили задуматись. Та тікати вже було запізно. Кроки наближались. Що ж робити? Я інстинктивно обернувся навкруги, шукаючи якогось закутку, знаючи наперед, що в печері його немає. Голоси звучали зовсім близько.

— Малий, стій і не ворушись, — почув я павука.

За якусь мить навколо з'явилась міцна густа сіра павутина, яку Едо змайстрував за лічені секунди. Я опинився ніби за кам'яною стіною, захищений від небезпеки. Хоча не міг нічого бачити, але чув, як увійшла чоловіча ватага.

— Він має бути десь тут! — почув грізний голос одного з жерців. — Шукайте скрізь, вона могла його сховати.

Я отетерів. Невже жерці знають про моє існування?! Вони шукають мене! Моторошне відчуття небезпеки на мить паралізувало свідомість. Здавалось, от-от знайдуть! І це очікування неприємно лоскотало нерви!

— Перевірніть всі речі! Вона могла сховати його де завгодно! Дивіться краще в лахах!

Нашорошив вуха і зрозумів, що жерці шукають не мене! Не думаю, що я міг поміститись в купці одягу. Думка, що ворог все-таки не знає про моє існування, трохи заспокоїла і підбадьорила. Але що Есха могла приховувати?

— Атуре, ми нічого не знайшли, хоч все обшукали! Де ж стара могла його заховати? Нам що перевернути усю Вершину Тиші?

— Замовкни, йолопе! Якщо знадобиться, обшукаєте кожен камінець! Дивіться краще!

Я затамував подих, відчуваючи, як жерці копошаться просто переді мною. Серце закалатало сильніше, відчував, як воно вискакує з грудей і голосно пульсує у скронях. Адже я був захищений всього лиш павутиною! Її легко розірвати і виявити мене!

— Його тут немає, Атуре, ми все оглянули!

— От халепа! Ви завтра прийдете знову і обшукаєте ще раз.

Я почув шелест накидок та кроки, що віддалялись, і з полегшенням видихнув.

— Можеш виходити, Айхо, — прошепотів Едо.

Схвильований, я вибрався з павутини і здивовано оглянув сховок. З боку, де я переховувався, це було густе плетиво, а з боку жерців — звичайна кам'яна стіна.

— Друже, ти врятував мені життя! Не знаю, чи зможу колись віддячити? Але як тобі це вдалося?

— У мене теж є секрети, — зі смішинкою в голосі сказав павук, помітивши здивування. — А віддячиш, коли до кінця життя стоятимеш на боці Світла і захищатимеш до останнього. А зараз, мій хлопчику, я змушений тебе покинути…

— І ти, Едо?

— Не засмучуйся, Айхо, ти вже достатньо сильний, щоб іти своїм шляхом. А я маю повернутись у Храм і спробувати дізнатись, що трапилось з Есхою. Сподіваюсь, ми ще обов'язково зустрінемось. У тебе власний шлях, яким повинен сміливо йти далі. Знайти спосіб вибратись звідси! Але в цьому я вже не помічник. Так написано. Згадай усе, чого навчили з Есхою.

— Я знову залишусь один, — навіть не запитання, а скоріше, прикре усвідомлення вирвалось. Едо має йти і піде.

— Не бійся. Ти ніколи не будеш один, якщо в серці житиме любов. Ми з Есхою насправді завжди поруч. Спогади і знання, воскрешатимусь нас у пам'яті. Іди шляхом Світла, Айхо, там вже чекають нові друзі. Прощавай, мій хлопчику! — і павук зник.

Я залишився в порожній печері. На серці стало так само пусто. Світ змінився. Я не відчував уже гармонії і внутрішнього спокою, який здобув тут з Есхою та Едо. Тепер звідусіль віяло небезпекою. Не можу сказати, що не було страшно, але чомусь я відчував внутрішню силу, знав, що справлюсь із труднощами. Едо вселив надію. Всупереч усьому, я зможу знайти спосіб вибратись звідси.

Але зараз потрібно чимшвидше покинути печеру, бо завтра жерці знову нагрянуть. Залишатися небезпечно. Зібрав усі їстівні запаси в торбину. Потрібно шукати нову схованку, доки не вигадаю, як зникнути з Вершин Тиші. Та як це зробити, ще не знав.

Я обережно пробирався крізь кам'яні схили, подалі від печери Есхи. Вирішив повернутися до тимчасівки на протилежному березі Ока Дракона. Прислухаючись до тиші, яка витала навкруги, все ще відчував небезпеку. Жерці ще й досі могли бути поруч. Вже за декілька кроків від схованки я почув голоси.

— Ти ба, у старої була ще одна нічліжка, — почув голос жерця.

Я втиснувся у кам'яний схил і завмер.

— Треба добре все обшукати. Можливо, тут вона і переховувала камінь? Бо якщо ні, Атур заставить перерити нас усю Вершину.

— Камінь? — подумав я. — Дивно, Есха ніколи ні про що подібне не розповідала. Можливо, саме через нього вона не

повернулася назад?

Я чув, як нишпорили в печері, прислухався до кожного слова, намагаючись вловити хоч щось, що прояснить зникнення бабці. Але вартого уваги так і не почув. Жерці лаялись між собою, нічого не знайшовши. Рано чи пізно вони покинуть печеру і тоді обов'язково помітять мене. Повернутися тією ж стежкою я не міг, бо опинився б як на долоні у ворога. Озирнувшись довкола, я гарячково намагався знайти схованку. Видиратись на гору не було сенсу, в цьому місці схили надто круті, і я обов'язково нароблю шуму. Можна спробувати вступити в бій із жерцями. Та навіть якби я переміг, їх зникнення викликало б черговий рейд. Та й я не знав, чи поблизу немає інших ворогів. Залишався один вихід — спуститися вниз. Туди, де знаходилось темне озеро і чудовисько харон, що оберігало його.

Часу для роздумів не було. Або тепер — або ніколи. Одним стрибком я перескочив стежку, спустився вниз і, на щастя, натрапив на невелику нішу, що знаходилася на безпечній відстані від озера. Тільки-но я примостився у схованці, як почув просто над собою кроки. З полегшенням видихнув — встиг!

Я зачаївся. Сховок був досить вдалим. Так здавалось, поки я не почув крик.

— Там хтось є, йолопи! У вас просто під ногами хтось переховується! Схопіть його! — повернувши голову на крик, на протилежному березі Ока Дракона, я побачив жерця, який розлючено розмахував руками і вказував на мене. Викрили!

Я вилетів стрілою. Але переслідувачі були вже надто близько. Не довго думаючи, я вихопив криву шаблю і приготувався до бою. Жерці оголили короткі мечі. Я зрозумів, що матиму певну перевагу. Довжина моєї шаблі дозволяла триматись на більшій дистанції. Але ворогів двоє і вони наближались з протилежних боків, як грізні баруси, готові в будь-яку мить кинутись на здобич. Жерці відтісняли все ближче до озера і чомусь не квапились нападати. Складалось враження, що вони ніяк не можуть второпати, хто я такий і як потрапив на Вершину Тиші. Вирішивши скористатись легкою розгубленістю противника, я першим зробив випад вправо. Шабля напоролась на короткий меч. В очах ворога з'явився неприхований жах. На мить я й сам розгубився, не очікуючи такої реакції. Невже я й справді незвичайний, коли вселяю страх могутнім жерцям?

Та раптом земля і небо перемішались. Твердий ґрунт вислизнув з-під ніг. Подих забило. Здавалось, стискають залізні лещата. Руки і ноги стали непідвладні. І я нарешті зрозумів, чому погляд жерця волав таким переляком. За моєю спиною з дна мертвого озера безшумно з'явився харон. Встигнувши усвідомити

це, я з усієї сили набрав повні легені повітря і тут же опинився під водою, затиснутий цупкими щупальцями потвори.

Я не встиг відчути навіть страху. Та інстинкти змушували боротися за життя. Допомагало усвідомлення подвигу Есхи, якій вдалося вибратись із лап чудовиська. Та насправді чим більше я пручався, тим більше посилювались смертельні обійми. Бракувало повітря. І в якусь мить я зрозумів, що моє становище безнадійне. Я задихався. Перед очима попливли чорні кола, мене поглинула темна вода озера…

Розділ 29

Прийшовши до тями, я глибоко вдихнув і закашлявся. Спробував розплющити очі, але повіки, мов кам'яні, стулялися знову. Через невеликі щілини між ними я бачив світло, яке здавалось сліпучим. Зробив зусилля, щоб перевернутись зі спини на живіт, і відчув, як нестерпно болить усе тіло. Мозок відмовлявся працювати. Інстинктивно закрившись рукою, зміг розгледіти, що знаходжусь у печері, схожій на ту, в якій жив з Есхою, але велетенських розмірів. Просторе приміщення завалене усіляким мотлохом: напіввцілілими скринями, зброєю, обладунками, корабельними уламками. А дивне яскраве світло випромінювали дрібні камінці, всіяні по чудернацькій печері. Певне, це вони виблискують на скелях Вершини Тиші. Ця здогадка ніби отверезила, привела остаточно до тями. Неймовірно! Тоді я… Тоді я в її надрах!

Серце сильніше забилося в грудях. Я пригадав останні події. Як потрапив під воду, як задихався від браку повітря, а далі — пустота. Я ще раз озирнувся довкола і відчув усю велетенську міць кам'яних брил, що нависли наді мною. Підземні печери Вершини Тиші! Як я потрапив сюди і де харон?! Не встиг згадати про чудовисько, як зовсім поруч почув шум і хлюпання води. В печеру вповзла не бачена мною досі велетенська істота.

Харон виявився потворним гігантським змієм. На його невеликій голові вертикально один над одним розміщувались три круглих вилупкуватих ока, а довжелезний, порепаний, покритий мокрою, наче рідкою шерстю, хвіст розтроювався і утворював щупальця, якими істота полювала на здобич. Я нащупав рукою шаблю. Одне око харона миттю простежило, і жахливе, моторошне шипіння проповзло по печері. Відкрилася невелика, але повна гострих і довгих лез-зубів паща чудовиська. Холодний піт крапельками скотився по чолу.

— Чого бажає ага-сан? — прошипів змій улесливо-солодким голосом.

Здивований, збитий з пантелику, я не повірив вухам. Агасаном називають господаря, а змій явно звертався до мене.

— Ти назвав ага-саном, хароне? — невпевнено мовив я, прошипівши у відповідь.

І тільки тоді згадав про подарований дідом амулет, завдяки якому вдалось підкорити двоголову хапуку, і завдяки якому я зараз розмовляю з хароном на зміїній мові. Він втретє врятував життя. У пам'яті зринули слова Едо, сказані на прощання. І дід, і Есха давно вже не поруч, але їх турбота і невидима присутність

завжди зі мною в цьому незбагненному і непередбаченому світі. Я усміхнувся і відчув якусь несподівану впевненість у власних силах. Якщо харон вважає агасаном, то не варто його переконувати в протилежному.

— Де я, хароне? І як сюди потрапив? — прошипів до потвори.

— Ага — сан зараз у печері з моєї провини, — відповів змій і винувато потупив до долу три вилупкуватих ока. — Коли я почув, що жертва, тобто ти, ага-сане, розмовляєш на зміїній мові, то зрозумів, що я, йолоп, ледве не вбив господаря. І приніс тебе до печери.

Я інстинктивно потер шию та, згадавши смертельні обійми чудовиська, знову відчув брак повітря і закашлявся.

— То ага-сан не сердиться на харона? — запитала потвора, запобігливо заглядаючи в очі.

Зараз грізний охоронець озера був більше схожим на якусь домашню тваринку, що виляє хвостом перед господарем в надії отримати порцію ласки.

— Ні, — коротко відповів я і відчув навіть щось схоже на симпатію до цього дивакувато-покірного створіння.

Здається, зрадівши, змій улесливо мовив:

— Як харон може загладити свою провину перед господарем? Можливо, ага-сана потрібно доправити назад нагору, на берег Ока Дракона?

— Ні-ні, — квапливо випалив я.

Я дуже вчасно зник з поверхні Вершини Тиші. Жерці не заспокоїлися б, доки не спіймали. А так ніхто навіть не підозрює, що, потрапивши до лап харона, я залишився живим. Вороги вважають мертвим, і це на руку. Потрібно вичекати, а час покаже, коли я зможу повернутись назад. Харон будь-коли доправить на поверхню.

— Я хочу на деякий час залишитись тут, у твоїй печері.

— О, ага-сане! Для харона це велика честь — приймати в себе повелителя зміїв.

Я ніяково змовчав. Все складалося надто вдало, і якось не вірилось в такий несподівний поворот подій.

— Харон зараз же принесе ага-сану чогось смачненького попоїсти, — потвора поволі поповзла назад і я почув, як шумно булькнула вода.

Слова «щось смачненьке» нагадали про те, що я нестерпно голодний. Та харон не змусив довго чекати. Швидко повернувся і кинув під ноги шматок якоїсь смердючої напівгнилої тушки. Коли я подумав, що це може бути людина, знудило, і я миттєво відвернувся від жахливого шматка.

— Господарю не сподобалась їжа? — засмучено і трохи

перелякано спитала потвора. — Це найкращий шматок з усіх запасів. Не карайте харона.

— Все гаразд. Не хвилюйся, я й не збирався тебе карати, ти дуже потішив мене, — переборовши відразу, відповів я. — Але я зрозумів, що не голодний, дякую за гостинність, але забери назад… цей шматок.

— Як забажає ага-сан.

І потвора, покірно захопивши смердючий шмат, поповзла геть з печери.

Історія з їжею трохи пригасила ентузіазм. Недовго я протягну голодним. Доведеться повертатися нагору, там хоч можна приготувати паляниці із сушених водоростей, такі, як пекла Есха. Раптом я згадав про торбу, в якій мали залишитись паляниці. В сумці й справді виявилось трохи хліба, але він геть розмок. Я безсило опустився на підлогу, тримаючи в руці те, що колись називалось паляницею. Спробувати підсушити цю клейку масу? Ще день без їжі — і я буду в захваті від подібного харчу.

— Ага — сан збирається їсти цю гидоту? — почув я харона, який безшумно повернувся.

Зніяковілий, намагаючись не псувати образ величного повелителя змиїв, який їсть хліб, я збирався вигадати, що відповісти. Але глянувши у вилупкуваті очі потвори, зрозумів, що нічого путнього не вийде, а я залишуся голодним. Та й харон — єдиний, хто може зараз допомогти. І я вирішив сказати, як є:

— Можливо, розчарую, але я не їм гидоту, яку ти запропонував. Я харчуюся звичайним хлібом.

Харон мовчав, і я захвилювався. Але потвора все ж мовила:

— Те, що ага-сан не хоче здаватися кращим, робить йому честь.

І вже зовсім іншим, не солодкаво-улесливим, а серйозним і навіть грізним тоном потвора продовжила:

— Я знаю, що Повелителем змиїв тебе робить лише древній амулет, що висить на шиї. Без цього маленького брязкальця ти для мене звичайний харч, — мороз пройшовся по шкірі. — Та зараз ти володар магічного артефакту, тому — і мій господар, мій ага-сан. Я довго живу на світі і пам ятаю першого найдревнішого, зустрічався не з одним Повелителем змиїв. Але ти перший, хто не використав наданої амулетом влади, щоб принизити покірного слугу.

Харон замовк, і три ока пильно глянули, зустрівшись із моїм здивованим поглядом. Дивно, але вилупкуваті очі потвори здавалися тепер не такими далекими. Я наче занурився в сиву давнину, глибоку мудрість і якусь приховану, незрозумілу сутність древньої істоти.

— Ти, певне, побачив в моїх очах те ж саме, що я в твоїх — відкриття?! — сказав харон, не чекаючи відповіді.

— Ти правий. Дивлячись на тебе, я ніби побачив інший бік древньої монети, яку багато років тримав у кишені, але дивився лише на один її бік. Я так довго вважав тебе чудовиськом, що навіть не підозрював, що в тебе може бути інша, невідома сторона.

— Я теж не думав, що в такій нікчемі, як людина, ще може бути прихований, як ти сказав? А… інший бік монети. Вже так давно я розчарувався в людях… — промовило чудовисько, і в трьох його круглих очах я побачив глибоку печаль, що ховалась за маскою люті. Це не могло залишити байдужим.

— Що ж зробили люди, примусивши тебе їх так ненавидіти?

— О, хлопче, ненависть — це дуже сильне почуття. До людей я відчуваю скоріше зневагу і байдужість. А ще: ви виявились непоганим харчем.

Як неприємно було уявляти себе стравою на сніданок чудовиська, та все ж щось змушувало перебороти відразу, а в душі з'являлося відчуття, схоже на повагу до харона.

— То все-таки, що трапилось? — обережно запитав я.

Чудовисько мовчало, опустивши очі, та не від сорому. Упевнений, що якби ці очі глянули на мене, то спопелили б одними тільки спогадами.

— Ви, люди, — істоти підступні, ниці і боягузливі. Ви боїтеся взяти відповідальність за власні вчинки і завжди чимось виправдовуєте безчинства. Немає більш кровожерливих істот. Ви вбиваєте подібних не для того, щоб вижити, а для того, щоб побачити смерть і уявити, що маєте над нею владу. Прагнете влади, безмежної влади, влади у всьому, переступаючи через те, що ще вчора вважали святим. Ви постійно стоїте на роздоріжжі між Світлом і Тінню. І пристаєте до тієї чи іншої сторони не за переконаннями, а лише виходячи із власної користі і зиску. Ви ті, хто забули про Закони Всесвіту. Ви розучились будувати, але навчились руйнувати і нищити те, що вже створене.

Я вражено слухав і хотів щось заперечити, але слова харона несподівано породили в уяві неймовірно страшні картини, які я раніше ніколи не міг бачити: донедавна буйні смарагдові ліси палали багряно-кривавим полум'ям, над яким зі страшним ревом літали дивні металеві птахи, з яких люди скидали вогненні кулі, що запалювали і знищували ліс. Я чув крики жаху та стогін, бачив обпалені трупи тварин і людей, яких поглинало полум'я. Навкруги стояв жахливий в'їдливий сморід. Бачив, як мати рукою захищає від нещадного меча воїна свою дитину. Бачив знищені війною міста, зруйновані села, спустошені чорні поля, які ще

недавно колосилися золотим зерном. Куди не глянь, були розруха і попелища. Не в змозі більше споглядати ці моторошні пейзажі, я у відчаї закрив очі руками, ніби захищаючись.

Розділ 30

— Що ти робиш на Вершині Тиші? Як потрапив сюди живим? — ніби навмисне змінивши тему розмови, спитав харон.

— Відразу важко й відповісти, — ще під враженням пережитого відповів я. — Напевне, випадково.

— Запам'ятай, хлопче, все що стосується життя, не є випадковістю.

Та не в змозі забути побачене, я все ж сказав.

— Хароне, я щойно бачив… Так ніби все це було насправді. Чомусь, здається, ти знаєш, про що я говорю.

— Думаю, знаю. Ти побачив це завдяки Пам'яті Всесвіту, яка живе в кожному з нас. Картини, що постали перед тобою, не вигадані. Це те, що було, є і що буде. Це те, чим живе, що породжує і прогнозує Пам'ять Всесвіту.

— Тоді ти й справді маєш підстави зневажати нас. Ми руйнуємо власний світ…

Але харон не дав договорити, грізно перебив:

— Це було б півбіди, хлопче, якби ви руйнували власний світ. Та ви руйнуєте світ, який належить усім нам. Світ не може належати комусь одному!

Я мовчав, бо не мав, що відповісти. Сказати, що я і друзі не такі, було замало. Я відчував провину за недалекоглядність та жорстокість людей. Було соромно і важко. Тепер харон, порівняно з людьми, не виглядав таким уже й чудовиськом.

— Я не завжди жив у цих підземеллях і в цьому чорному мертвому озері, — перебив думки харон. — Колись давно я плавав у чистих ріках Аразари, живився смачною свіжою рибою, полював на диких кіз, які приходили на водопій. А тепер за примхливою підступною волею людини змушений жити у цих мертвих місцях, перетворившись на чудовисько, яке живиться мертвечиною, що приносять свисти.

— Але для чого люди доправили тебе сюди?

— Ця проклята Вершина Тиші і ці прокляті жерці! Це їхній амулет висить у тебе на шиї, і за його волею я тут! Побачивши його знову, я чекав, чого ж іще забажають ненажерливі служителі храму?! Але ти не жрець. Я бачу… І ти нічого не вимагаєш… Колись давно підступом і погрозами мене розлучили із сім'єю, перетворивши на жахливого охоронця Вершини. Я збився з ліку, скільки разів сонце підіймалось і закочувалось за гори, а я так і не дізнався нічого про долю рідних, як обіцяли жерці. Я все ще тут і втратив надію вибратись.

— Якби я тільки зміг чимось допомогти тобі, хароне… —

майже про себе, сумно мовив я.

— Давно вже я не чув таких слів від людини. Ти нічим не можеш допомогти, але я можу. Не знаю чому, можливо, щось в тобі сподобалось, а, можливо, просто хочу помститися жерцям. Вони дуже бояться, що хтось зможе потрапити сюди, але ще більше — що хтось звідси вибереться.

Я здивовано глянув на харона, але той уже продовжував:

— Жерці примусили охороняти підземний вхід до Вершини Тиші, але цей вхід може стати для тебе виходом.

— Виходом?! Хароне, ти сказав виходом?! — не вірячи вухам, радісно вигукнув я. — Отже, звідси таки можна вибратися?!

— Не квапся радіти, хлопче. Вихід із Вершини Тиші веде через нескінченні підземні лабіринти, наповнені мороком і небезпекою. Андери, жителі підземель, не люблять непроханих гостей. Їм, як і мені, бракує їжі. Вони не перебирають харчами. Буває, андери навідуються і до печери, щоб поцупити щось із скарбів. Так я заманюю черговий сніданок. Ну то як, не передумав? Готовий до випробувань у підземеллі?

— Якщо є хоч найменший шанс вибратися звідси, я скористаюся ним. І ніякі андери не стануть на заваді!

— Сподіваюсь, хлопче, твого запалу вистачить надовго, — сумніваючись, сказав харон. — Та все ж тобі потрібні харчі і факел. Скоро сяйво кам'яних вогнів зміниться на суцільний морок підземель андерів.

— Факел можна змайструвати із твоїх скарбів, а от з їжею складніше, хоча на декілька днів вистачить того, що залишилось від паляниць.

— Декілька днів тебе не врятує. Ти можеш на довше застрягнути в підземеллі, а там їжі вже не знайдеш.

Я вирішив, що краще залишитись на деякий час у харона. Він присуне водоростей, які я підсушу і спечу паляниці. А за цей час змайструю й факел.

Час тягнувся довго, дні під землею здавались безкінечними. Хвилювання від довгоочікуваної мандрівки з Вершини Тиші не давало зосередитись.

Вже можна було вирушати, але я ловив себе на думці, що не поспішаю в дорогу. Не розумів, що зі мною відбувається. Коли нарешті опинився за крок від мрії вибратися звідси, щось наче не пускало, підбурювало залишити все як є, знаходило безліч переваг Вершини Тиші і море недоліків та небезпек невідомої подорожі по підземному лабіринту. Я почав сумніватися.

Сумніви — наші друзі чи наші вороги? Інколи вони рятують нас від необдуманих вчинків, а інколи назавжди віддаляють від заповітної мрії. Саме це зі мною трапилось. І одного разу, певне,

не витерпівши вагань, харон сказав:

— Хлопче, — так і не почавши називати по імені, — те, що ти боїшся, — цілком нормально. Немає абсолютно безстрашних істот. Але якщо ти просто боїшся щось змінити, щоб отримати те, чого прагнеш, — це вже погано. Не чекай, щоб тебе постійно підштовхували або примушували до дій. Роби крок першим! Якщо не хочеш перетворитись на маріонетку в руках долі — випереджай її на крок! Дій! І стань її володарем!

Все вже було готове до подорожі. Хліб спечений, факел змайстрований, кресала лежали в торбі, шабля Есхи наточена і хоч зараз готова до бою. Та чи був готовий я?

— Я вирушаю, хароне!

Зібравши усе спорядження, присів на одну із скринь, що валялись в печері, і востаннє глянув на потвору. Тільки зараз просто над головою чудовиська серед яскравого сяйва і мерехтіння камінців-ліхтариків я побачив червоно-багряний камінь дивовижної краси і вигадливої форми. Я не міг відірвати погляду від дивної огранки, що робила його схожим на широко розплющене око, яке дивилося просто на мене. Що це? Невже страх вигадує нові способи, щоб затримати?

— Тобі теж подобається цей камінь? — з гордістю досвідченого колекціонера спитало чудовисько. — До речі, його викинула стара, що жила на Вершині Тиші. Шкода, що я так і не зжер її. Божевільна спромоглася відрубати щупальце, яке, на щастя, відросло.

«Есха? — здивувався я — Цей камінь викинула Есха? То ось що шукають жерці? Неймовірно, якщо бабця хотіла сховати камінь, то кращої схованки, ніж дно Ока Дракона, годі й шукати. Але схоже на те, що Есха не переховувала камінь, а поховала його в мертвих водах темного озера. Вона ж не знала, що харон підбере його. Чи все-таки знала? Чому ж бабця зробила саме так? Зрозуміло одне: вона точно не хотіла, щоб камінь потрапив до рук жерців. А судячи з того, що я чув, вони і не підозрюють, де він. Отже, це справді надійна схованка».

Харон дивився трьома пронизливими очима і ніби відстежував думки.

— Тобі щось відомо про цей камінець, хлопче? — якось підозріло запитало чудовисько.

— Я знаю лише, що його шукають жерці, а та божевільна, як ти висловився, — моя бабця, і є підозра, що її зникнення якось із цим пов’язане. Ти щось знаєш, хароне?

— Думаю, тобі вже час іти, — скоса зиркнувши, сказала потвора.

— Я не заберу камінь, хароне. Просто хочу дізнатися, чому

зникла бабця.

— Нічого не знаю про божевільну стару, — кваплячись відповів харон. — Якщо хочеш вибратись звідси, раджу вирушати просто зараз.

У словах чудовиська простежувалась неприхована погроза. Отже, харон щось знає, та чомусь не хоче говорити. І не просто не хоче — він боїться втратити камінь. Коли я заглянув потворі в очі, здалось, що сила амулету починає гаснути перед силою, яку набуває цей дивний камінь. Я відчув загрозу, яка раптом нависла наді мною. Потрібно вшиватися звідси, доки чудовисько не передумало показати вихід.

— Гаразд, я йду.

Міцніше затиснувши шаблю Есхи, я піднявся.

— Іди за мною, — коротко сказав харон і поповз вперед, показуючи дорогу.

Звивистий підземний коридор розгалужувався, закручувався в спіралі, несподівано обривався прірвою, підіймався вгору і круто опускався вниз. Це був справжній лабіринт. Без супроводу з нього ніколи не вибратись. Але несподівано тунель різко обірвався. Я голосно ковтнув слину і на мить пошкодував, що довірився потворі. Та краще придивившись, розгледів слабо освітлений камінцями-ліхтариками, ледь помітний вузький лаз. Харону туди не пролізти, та і мені не просто протиснутись між двох стін, які кожної миті грозили розчавити, як комаху.

— Тобі — туди, — сказало чудовисько, не дивлячись в очі. — Сподіваюсь, ти зможеш вибратись із підземелля.

Останні слова стривожили. Тільки зараз я починав розуміти, яким небезпечним може виявитись шлях. Заблукати — означало загинути. Та назад дороги не було. Харон масивним тілом загороджував відступ. Я був упевнений, що він зробить усе, щоб не дозволити повернутися назад до його скарбу. Ще недавно потвора була добрим порадником, а тепер в її очах палала ворожість. Прикро ось так розлучатись з хароном, все-таки він допоміг знайти шлях з Вершини Тиші.

Я вже майже протиснувся у вузький прохід, але повернувся і крикнув:

— Якщо все-таки вдасться вибратись із підземель, я спробую відшукати твою сім'ю. Що передати?

У цей момент я побачив, як в очах потвори з'явилось щось схоже на ніжність, але лише на мить.

— Нічого. Я сам скажу їм усе, що хочу сказати, — і харон, розвернувшись, вже повз назад до печери, до скарбів.

— Дякую! — крикнув я навздогін, і чи то здалось, чи дійсно спина чудовиська здригнулася від цих слів, але харон

продовжував повзти геть.

Коли потвора зникла з поля зору, хвиля нестерпного щему накрила з головою. Глибока самотність, що змушує безсило опускати руки, і страх, який засліплює очі, спустошливим вихором увірвались у серце. Залишаючись один на один із світом, який постійно підкидав випробування на міцність, я все ж розумів: потрібно рухатися вперед. Згадував настанови Есхи і Едо та заспокоював себе: друзі зі мною. Їхня незрима присутність надавала сил, змушувала не піддаватись паніці, не кинутись назад за хароном, а зробити крок вперед, крок у невідомість…

Розділ 31

Освітлений, доволі низький підземний коридор круто петляв і справляв гнітюче враження. Я швидко, не зупиняючись ні на мить, ішов вперед. Та інколи стеля опускалася зовсім низько, а відчуття невідворотного кінця паралізувало розум, забивало подих. Здавалося, що кам'яний мішок затягнеться і навіки поховає у надрах. Доводилося повзти, повільно та незграбно. Але, на щастя, стіни послабляли обійми, знову росли вгору і я з полегшенням, розпрямившись, швидко просувався вперед, стараючись не звертати уваги на докучливу одноманітність підземного пейзажу.

Не знаю, скільки часу я брів, не даючи собі перепочити. Ні спрага, ні голод, ні втома, здавалось, ніколи не зупинять. Доки вихор часу і виснажений організм не закрутили у лиходійному танку. Мене наче вирвало з реальності і кинуло у безкінечний простір часу. Вічність! Здавалось, цілу вічність я блукаю по байдужому підземному лабіринту. Ні сонце, ні зорі — ніщо не могло підказати, що зараз: день чи ніч? І скільки вже йду без перепочинку. І лише тоді, коли підземний коридор вперше утворив роздоріжжя, я зупинився. Затуманений розум гарячково вирішував: куди ж іти — направо чи наліво? Я безсило звалився на землю і одразу ж заснув, здається, мертвим, без сновидінь, сном. Прокинувшись, відчув шалений голод, і тільки підкріпившись, повернувся до реальності. Позначив правий рукав роздоріжжя куском крейди й рушив уперед.

У перші дні за кожним поворотом я сподівався побачити омріяний вихід. Та поворот змінювався іншим поворотом, роздоріжжя — іншим роздоріжжям, а навкруги був лише камінь, камінь, камінь… Не пам'ятаю, як я знову заснув, а прокинувшись, довго не міг прийти до тями. Де я? Скільки часу проспав? І тоді я зрозумів, що подорож буде не такою короткою, як сподівався. Потрібно берегти сили, а не мордувати себе безкінечною дорогою без відпочинку і їжі.

Коли вперше натрапив на мітку, зроблену моєю ж рукою, то підступний страх, ніби на жорстких дерев'яних санчатах, проїхався по спині. Я пройшов по колу. Моє перше коло в підземеллі. І хто знає: скільки ще таких кіл затягуватимуть зашморг на надії вибратись звідси живим?

Панічний страх підкрадався з кожного закутка. За новим поворотом так само ховався черговий кам'яний коридор. Їжа, яку я і без того економив, закінчувалась. Сам, один, без харчів, води та надії, загублений у безмежному підземному світі, я відчував

себе повністю виснаженим. Ще трохи — і страх зжере зсередини. Одноманітність та невідомість все менше залишали сил для боротьби з панікою. Та я відчайдушно хапався за останні спалахи надії. Я повинен вибратись на волю! Повинен вижити!

Зробивши чергове коло і дійшовши до вже відміченого мною роздоріжжя, безсило звалився на кам'яну підлогу. Навіть сон зрадив. Я лежав у безпам'ятстві, розпластавшись. Перед очима догори дригом витанцьовували стіни. Здавалось, що звідусіль чую скрегіт зубів і моторошне сопіння. Дивні химерні марення і раніше навідувались. Та коли я відчув на обличчі гарячий сморідний подих, то зрозумів, що це не сон. Поруч хтось є!

Схопившись, я міцно затис шаблю в руках і притиснувся до стіни, захищаючись від несподіваного нападу. Але довкола лише погрозливо мовчав камінь. Похитуючись, я зробив декілька кроків, наче виманюючи невидимого ворога. Невже виснажена свідомість бавиться в підступні ігри уяви? Невже залишає розум? Я міцно затиснув голову руками, ніби не хотів відпускати залишки здорового глузду.

І знову з'являлися все нові і нові підземні лабіринти, хоча все більше здавалося, що я вже тут був, усе це бачив. Світла від камінців-ліхтариків ставало все менше і менше. Сухі і теплі стіни змінилися на холодні, вогкі. Все частіше траплявся мох. Пахло сирістю. Якийсь дивний слиз звисав з кам'яної стелі.

І раптом світло зникло. На мить здалося, що осліп. Але очі потроху звикли до темряви, і нарешті я зміг роздивитися стіни коридору, що ховались у темряві.

Ось вони! Нарешті! Нарешті почалися підземні володіння андерів. Те, що найбільше лякало на початку шляху, тепер безмежно тішило та відроджувало надію. Якщо я зміг вибратися з освітлених лабіринтів і таки знайшов огорнуті мороком підземелля андерів, то я на правильному шляху! Стережіться потвори! Не стати вам на заваді!

Невідомо звідки, сили, які, здається, покинули, знову повернулися. Безмежна темінь володінь андерів притягувала до себе. Я знав, що за ними прихований вихід!

Запалив смолоскип, і світло, яке не з'являлось тут, мабуть, цілу вічність, наче звір, якого щойно випустили після довгої неволі, вискочило і, не озираючись, вдарило увсебіч. На мить я остовпів. Просуваючись по коридору, зрозумів, що вся подорож до цього була лише розважальною прогулянкою. Бурі, наче випацькані кров'ю стіни, покриті, здається, живим слизом, сочились жахливим смородом, який з кожним кроком ставав все уїдливішим. Під ногами чвакало; я постійно вгрузав у клейкий противний бруд. Зі стелі капав слиз.

Смолоскип шипів, погрожуючи згаснути. Інколи я відчував, як моє волосся підіймалося сторчма тільки від якогось незрозумілого моторошного звуку. Міцно затиснувши шаблю, я час від часу озирався, але наздоганяла тільки власна тінь, а здавалось, що підбираються цілі легіони!

Втомлений, я потягнувся до торби за шматком хліба, хоча сморід уже давно позбавив апетиту. Але, на здивування, за спиною нащупав щось холодне і слизьке. Різко обернувшись, ніс у ніс зіткнувся з потворною мордою не баченої досі істоти. Щось дуже голодне і страшне свердлило палаючими жовтими очима. Я відсахнувся та вклеївся у липку стіну. Потвора теж відстрибнула назад, хижо загарчала, продемонструвавши пащу з гострющими зубами, опустилась на чотири лапи і одним стрибком зникла у мороці. Ледве втримавши смолоскип, я вхопився за шаблю і затамував продих. От нарешті і зустрівся з древніми жителями підземелля. Не залишалось сумнівів: це був андер. Істота невелика, але досить небезпечна. Тішило одне, андер не наважився напасти, отже я для нього завелика здобич. Та розслаблятись зарано. Я ще під землею, і невідомо, скільки навкруги бродить цих істот.

Вирішивши ні на мить не зупинятись, я повільно пробирався крізь слиз, який звисав тепер звідусіль. Інколи шлях загороджувала велетенська павутина, яку доводилось розрубувати шаблею. Часто під павутиною я знаходив роздоріжжя, та позначити обраного шляху не міг: крейда не малювала по моху і слизу. Я змушений був іти навмання.

Я брів, відчуваючи, як в спину дихає небезпека. Боявся зупинитися, але втома валила з ніг. Я не уявляв, як зможу заснути у покритому слизом небезпечному царстві андерів. Та сон виявився сильнішим за страх. Безсилий опиратися, опустився на слизьку липку підлогу, зафіксував смолоскип, затиснув шаблю у руці і, здавалось, був готовий у будь-який момент прокинутись і дати відсіч ворогові, міцно заснув. Впевнений, що тільки заплющив очі, як почув уже знайомий скрегіт зубів і протяжне сопіння. Обережно потягнувся за смолоскипом, хоча й без нього бачив безліч жовтих очей, що палали в мороці зловісним блиском. Андери!.. Загрозливе гарчання повільно наближалося. Нарешті потвори вийшли на освітлену ділянку. Моторошна картина змусила міцніше стиснути шаблю. Десятки кровожерливих роззявлених пащек тягнулися на тонких довгих шиях, ще боячись порушити дистанцію, але безумні хижі очі мовчки кричали, що голод сильніший за страх. Одна істота, як блискавка, кинулась, але одразу ж напоролась на гостре вістря шаблі. На мить гарчання стихло. Гострі вуха андерів

притиснулись до обтягнутих тонкою шкірою худих голів. Хтось пронизливо заскавучав, і вся розлючена зграя лавиною ринула на мене.

І з жахом я зрозумів: шабля не зупиняла андерів. Вже десяток істот полягло від вбивчого металу, та тільки вогонь факела відкидав їх на декілька кроків. Запах горілої шерсті забивав дух. Я розумів, що вже ледве стримую смертельний натиск, до того ж потвори звикли до вогню і безстрашно кидалися, підставляючи горлянки під лезо шаблі. Мене відтісняли назад, і я молив небо, щоб коридор залишався порожнім. Вести бій на два фланги не зможу. А різкий біль від гострих зубів все частіше пронизував тіло. Відкрита рана на лівій руці, якою тримав смолоскип, горіла вогнем. Та я розумів, що варто піддатись болю і втратити вогонь, як мене чекає неминуча смерть. Знесилений, уже не міг навіть відірватись втечею, швидкі довголапі андери легко наздогнали б. Я вже не встигав повертати назад голову, щоб оцінити шлях для відступу, і навмання задкував по коридору. Моє везіння скінчилось. Наштовхнувшись на щось позаду, я перечепився і впав. Тільки встиг побачити, як пащеки андерів ринулись за мною, та якась невідома сила відкинула їх в різні боки. За мить вогонь смолоскипу згас, а я провалився в морок.

Перед очима мерехтіли різнокольорові кола, хоча розумів, що лежу в цілковитій темряві. У голові гуділо. Те, що я все ще живий, відчувалось, як ніколи раніше. Все тіло горіло від жахливих укусів і подряпин.

Я помацав руками довкола і натрапив на смолоскип. Доклавши чималих зусиль, запалив вогонь і просто перед собою побачив морду гігантського павука. Жахнувшись, випустив смолоскип, який тут же підхопила істота.

— Не бійся, — почув я. — У цьому мороці твоє Світло волало про допомогу, от ми і прийшли. Ми теж служимо Світлу, — і з обох боків обступили чотири гігантські павуки.

Я спробував підвестися, але рани давали про себе знати.

— Тобі терміново потрібна допомога, укуси і подряпини необхідно обробити, інакше почнеться зараження.

«Я і сам це знаю, але цілющих трав немає, у підземеллях один лише слиз і павутиння», — подумав я, але вголос сказав:

— Ви врятували життя. Та я не знаю кому дякувати.

— Я — Схав, а це мої друзі.

— Дякую. Я — Айхо-о-о, — ім'я називав уже поринувши в напівсон-напівмарення.

Наче крізь пелену, чув, як мене збираються віднести до Джерела Сяйва. Чомусь тоді ця назва здалася кумедною. Легка хода велетнів заколисувала, поглинав тяжкий сон, та раптом

яскраве сяйво засліпило — і я відчув, що занурююсь під воду.

Перше, що вразило, коли прийшов до тями, це зелене гілля дерева, яке нависло наді мною, і сонячне світло, що пробивалось між листків. Неймовірно, але я на волі!

Розділ 32

Я лежав на зеленій м'якій траві, вдихав її духмяні пахощі, дивився на безмежну блакить неба і не вірив очам. У ту мить я відчував себе найщасливішою людиною на землі, до ніг якої схилилися усі багатства світу. Як давно я не бачив яскравого лагідного сонця, привітного голубого неба та зелених крон дерев! Тільки зараз зрозумів, який це безцінний скарб, якого ми, люди, так не цінуємо!

Глибоко вдихнувши повітря, відчув себе новонародженим, наче тільки зараз зробив перший подих. Світло наповнювало мою спраглу душу чистою енергією з джерела Любові. Цей світ життєдайного Сонця, мирного Неба і родючої Землі став навіки другом. Ось із чого потрібно черпати сили, заради чого варто жити і за що варто боротися!

Я нарешті піднявся і тільки тоді зрозумів, що зовсім не відчуваю болю від отриманих ран. Здавалося, все те, що відбулось, — всього лише сон, марення. Я пильніше приглядався до місцевості, з надією впізнати знайомий вернакійський краєвид. Ось обернуся — і побачу лісовий будиночок, діда… Я вдома… А пережиті біль, втрати, страх, невідомість — всього лиш жахливий сон під кроною знайомого дерева.

Але, на жаль, ніщо не нагадувало рідного поселення. Казкові горбисті краєвиди, залиті сонцем і густо вкриті зеленню, зовсім не схожі на колосисті рівнини Вернакії. Нарешті я помітив на тілі рани, які дивним чином затягнулися і нагадали про реальність існування підземель андерів, а отже, і про решту пригод…

Згадав про Схава, велетенського павука, який із побратимами врятував від потвор. Тільки зараз озирнувся, шукаючи вхід у страшне підземелля. Але кругом мирно розкинулись зелені горби, а поодинокі, надзвичайно високі і крислаті дерева, наче могутні велетні, виростали то тут, то там. Нічого не нагадувало мертвих холодних пейзажів Вершини Тиші. Усе дихало життям і надією. Я тільки подумки міг подякувати загадковим рятівникам, завдяки яким залишився живим і нарешті потрапив на волю зі страшної підземної в’язниці.

Я опинився там, де і хотів. Потрібно було вирішити, куди мандрувати далі, щоб іти вперед було достатньо причин. Тепер я знав, що батьки живі, і дуже хотів зустрітися з ними, щоб нарешті розплутати клубок таємниць народження! Зрештою, залишалась надія, що дідусь Радо чекає у Майстра Каро.

Я вирішив знову тримати курс на Шанталію. Та для цього потрібно дізнатися, де я знаходжусь.

Не буду розповідати, як я добрався до першого поселення. Зустріч із людьми була хвилюючою, здавалося, що це ледве не найближчі родичі. Та згодом моє радісне хвилювання змінилося розчаруванням. Я не викликав у них нічого, крім байдужості, а у декого і ворожості. Був для них лише чужаком, що забрів у їхній край.

Та все ж дізнався, що опинився зовсім недалеко від торговельного шляху, який вів до Сакарії — міста-порту, з якого відправляються кораблі до Шанталії. Я розцінив це як знак! І остаточно вирішив, що прямуватиму до Майстра Каро.

По Великому Шляху, як називали дорогу в Сакарію, прямували селяни, що везли на продаж до міста врожай. Міцні коротколапі вайли, запряжені у переповнені товаром вози, повільно пересувалися, важко дихали і крізь темні вологі ніздрі, що широко роздувалися, шумно виривалась пара. Торговці їхали верхи на швидких плямистих анжирах, час від часу об'їжджаючи довжелезні, нав'ючені різноманітним товаром каравани. Жерці та пихаті вельможі розмістились на комфортних бричках, закритих від дорожнього пилу і допитливих очей важкою тканиною. Вони постійно виявляли невдоволення челяді, втомленій від довгої і не такої комфортної, як у господарів, дороги. Довгі шеренги рабів — мовчазних, виснажених, сивих від пилюки та захляпаних брудом, що вилітав з-під копит і коліс, — темною гнітючою хмарою пропливали по Великому Шляху назустріч неволі, приниженню і страху, що чекав їх на невільницьких ринках Сакарії. І це різнобарв'я галасу, сміху, стогону, криків, плачу зливалося в одну ріку людей, тварин, возів, бричок, каталок і прямувало до міста. Та час від часу жива бурхлива течія, ніби наштовхуючись на великі річкові валуни, сповільнювала рух, зустрічаючи тих, хто вже повертався.

Загублений в безмежному натовпі, я розумів, як небезпечно залишатися тут самотнім мандрівником. Спочатку пощастило пристати до гурту селян. Допомагаючи їм доглядати виснажену худобу, лікуючи її цілющими травами та корінцями, я заробляв на харчі і був у відносній безпеці, не боячись потрапити до рук работоргівців. Але дуже скоро селяни продали товар перекупникам і, задоволені, що не довелось прямувати аж до Сакарії, повернулися до домівок, на радощах вклавши в руку декілька монет.

Місцевість поступово змінювалась. З кожним днем сонце пекло все нестерпніше та докучливіше. Зелені пагорби, повні соковитого корму для тварин, та крислаті дерева, що давали тінь, змінились на випалені жовтувато-коричневі рівнини. Худоба ревла, спраглі люди вистоювали довжелезні черги до водопою. З

плаща, який подарувала Астра, я змайстрував щось подібне на тюрбан, що надійно захищав голову від пекучого сонця. За це прозвали кай-ву, що означало «кумедний капелюх», і згодом звертались тільки так, не запитуючи імені.

Чутки про знахарські здібності швидко рознеслися по Великому Шляху. Все більше людей запрошувало допомогти собі, а не лише худобі, яка через спрагу і нестачу харчів швидко вибивалась із сил. Знаючи про цілющі рослини від діда Радо я успішно лікував хворих, а наука Есхи та Едо допомагала краще дізнатись про хвороби тварин, оскільки я міг не лише оглянути їх, але й, викликавши Світло, поспілкуватися з ними. Праця приносила задоволення: я нарешті відчував, що роблю корисну справу — допомагаю людям. Лікуючи, я ще раз переконався, що на цій землі ми всі рівні: і слуга, і його господар однаково потерпали від зубного болю, й однаково корінь банкасу допомагав і бідному, і багатому.

Несподівано для себе став місцевою знаменитістю. Знахарством я заробляв не лише на хліб, але й відкладав на подорож до Шанталії, розуміючи, що задурно на корабель не потраплю. Страхи перед майбутнім відступали. Якомога швидше хотілось потрапити до Сакарії! Із розмов подорожніх я зрозумів, що до міста залишилось якихось два дні дороги.

Одного разу увечері, коли бурхливий потік мандрівників зупинився на перепочинок, я сидів біля багаття одного з вельмож, який запросив до себе на вечерю в знак вдячності за вилікуваного сина. Господар щедро частував. Інколи ставало просто незручно від надмірної уваги з його боку. Я почувався ніяково і все більше хотів якнайшвидше подякувати та покинути вечерю, але Атаб (так його звали) не відпускав від себе ні на крок, розпитував, куди я прямую, і все пропонував допомогти влаштуватись у Сакарії. Але, навчений гірким досвідом, я не зізнався, що прямую в Шанталію. Декілька разів спробував піти, але господар протестував, обіцяючи познайомити з добрим товаришем, дуже впливовою в Сакарії людиною. Зрозумівши, що не відпустять, доки не представлять незнайомцеві, я змирився і просто чекав.

— А ось і він! — несподівано радісно вигукнув вельможа, енергійно підіймаючись із лежака, і з широко розкритими обіймами попрямував до гостя.

Повернувши голову, я в ту ж мить упізнав у високому кремезному чоловікові запеклого ворога. Це був… Сохо!..

Розділ 33

— Вольноро, радий вітати за скромним столом, — і Атаб широким помахом випещеної руки вказав на стіл, що ломився від різноманітних страв, які лоскотали ніс божественними пахощами.

Сохо, якого вельможа назвав Вольноро, незворушно і зверхньо, майже непомітно вклонився господареві і присів із протилежного боку столу, здається, не помічаючи мене. Я відчував, як вкрай напружені жили лихоманило під натягнутою шкірою. Шабля, що торкалася стегна, холодила і пекла одночасно. Я б мав бути обережним: опустити нижче голову, приховати обличчя під широким тюрбаном, але очі, ніби прикипіли, пильно дивилися на Сохо, а бачили малого радика, який падав у темні води Ратоки. Тоді я зрозумів, що не боюся. Ні, це не була фанатична хоробрість. Я відчував, як всередині кипіла кров, а нерви пульсували і час від часу спалахували феєрверками. Холодна ненависть — ні. Скоріше, усвідомлення того, хто переді мною. Почуття, які викликала ця людина, примушували не опускати, а підняти голову і гордо заглянути в очі вбивці.

— Вельмишановний Вольноро! — пафосно вигукнув господар, — хочу познайомити тебе з неперевершеним знахарем, який врятував життя моєму синові. Прошу тебе, як доброго друга, знатну і впливову людину в Сакарії, поклопотати про майбутнє хлопця.

І Атаб підійшов з широкою усмішкою на добродушному обличчі, освітленому сяйвом вогнища. Кожен його крок відбивався в скронях глухим ударом молота, що розривав черговий натягнутий нерв, затуманював погляд. Коли рука господаря опинилась на плечі, я опанував себе. Але всупереч правилам, не вклонився. Здається, це помітили усі, крім Вольноро. Вельможа навіть не глянув, лиш байдуже мовив:

— Не хвилюйся, Атабе, я виконаю прохання і не забуду про хлопця в Сакарії, — і повернувся до розмови із сусідом по столу.

Невимовна злість і страх, які мов змії переплелись і настирно лізли до серця, потроху почали відступати. Вечеря тривала. Гості, які вже встигли добре попоїсти та випити хмільного напою, вели себе гамірно, весело і, здається, й сам Сохо, який більше й не глянув на мене, почувався більш розкуто. Час від часу я зиркав на нього та нічого не міг второпати. Невже за рік я так змінився, що ворог не впізнає? Хотілося в це вірити. Та його близькість ні на мить не давала розслабитись. Скориставшись загальним пожвавленням, я непомітно залишив бенкет. Залишатись тут і далі, випробовуючи долю, було нерозумно. Я брів не розбираючи

дороги, оминаючи незнайомих людей, а думки про Вольноро не покидали голову. Чому? Невже він не впізнав?

І раптом, ніби в страшному сні, просто нізвідки переді мною з'явилось спотворене від люті обличчя Сохо.

— От ми і зустрілися, нікчемо, — прошипів він, кинувшись з оголеним кривим довгим ножем.

Шаку був швидким, але я виявився прудкішим, що помітно здивувало нападника і потішило мене. Коли у відповідь я вихопив шаблю, очі Воїна Шаку знову округлились від несподіванки. Так, я не був уже тим беззахисним хлопчаком, якого захищало лише провидіння. Тепер у руках вбивчим холодом блищала зброя. І, скориставшись розгубленістю ворога, я зробив різкий випад через ліве плече, махнув шаблею і опинився позаду спантеличеного супротивника. Помітив, як той схопився за правий бік, з якого сочилася кров. З диким ревом розлючений Сохо розвернувся. Я навіть не помітив, як у його руці замість ножа з'явилась шабля. Випад і наша зброя із дзвінким ляскотом, від якого холонуло у серці, злилася в смертельному двобої. Єдина мить могла вирішити долю поєдинку. Я вигравав швидкістю, але звіряча сила і кремезна статура Вольноро все частіше горою нависала наді мною. Стримувати шалений натиск ставало дедалі важче. Гучна музика і регіт відпочивальників заглушали шум битви. Ніхто не прийде на допомогу…

— Люди добрі, на поміч! Кай-ву вбивають!!!

Побачив я хлопця, який біг до нас, кумедно розмахуючи руками:

— Ґвалт! Ґвалт! Рятуйте! Кай-ву вбивають!

Сохо одразу ж відскочив вбік, шалено зиркнувши у вічі:

— Тобі не жити! — і зі швидкістю баруса розчинився в натовпі.

— Це ми ще побачимо! — захекано випалив навздогін я.

На крики збігались люди, та першим підбіг рятівник.

— Живий? — коротко запитав хлопець, шукаючи очима Сохо, який давно вже зник з поля зору.

— Все гаразд, живий, — все ще відхекуючись, впершись руками в коліна, відповів я. — Дякую за допомогу.

— Схоже, я вчасно з'явився, ще б трохи — і вайли залишилися б без знахаря, — пожартував юнак.

Доброзичливість і легка насмішка хлопця потроху звільняла від сумних думок. Нарешті я підняв голову і усміхнувся рятівникові, який щиро шкірився у відповідь. Переді мною стояв високий, міцної статури юнак з живим, привабливим обличчям. У його великих карих очах світилась якась до болю знайома доброта.

— То життям я маю завдячувати вайлам? — жартуючи запитав я.

— Можна сказати й так. Але подякувати можеш мені, — і вже нарешті ставши серйозним, хлопець подав руку і відрекомендувався:

— Зуфар.

— Зуфар? — здивовано перепитав я, не вірячи вухам і очам, бо тільки зараз помітив легкий зеленкуватий полиск шкіри жителя узбережжя Південного моря і, вже без сумніву, брата Зайри. — Зуфар! Ти живий, живий! — щасливо закричав я, кинувшись обіймати вкрай спантеличеного юнака.

— А тобі таки дісталося в сутичці, — юнак обережно вивільнився з радісних обіймів і делікатно продовжив: — Може, приляжеш? Якщо бажаєш, мій лежак — у твоєму розпорядженні. Ходімо, кай-ву, я проведу. Побудеш цю ніч під охороною.

Буря гніву, страху, ненависті, яка вирувала після зустрічі з Сохо, розвіялась як попіл. Зуфар — брат Зайри, мій названий брат, відчайдух, сміливістю якого я захоплювався ще на піратському кораблі, стоїть зараз переді мною — життєрадісний, повний енергії і сил.

Вирішивши, що обов'язково розповім Зуфару про те, що насправді ми знайомі, я, щасливий, йшов за рятівником, а той час від часу насторожено озирався.

— А ти дуже юний, як на славнозвісного знахаря, — нарешті сказав Зуфар, який тепер не зводив зацікавленого погляду.

— Я не знав, що я славнозвісний.

— Хм, навіть я чув! Слава біжить попереду! Є багато хороших знахарів, але тільки ти з однаковою старанністю допомагаєш і бідним, і багатим, не вимагаючи плати за працю. Можливо, через це про тебе так багато говорять, і, можливо, через це я прийшов на допомогу.

— То все-таки ти думав не тільки про вайлів, коли рятував, — пожартував я.

— Рятував? Ти непогано справлявся і сам, — засміявся у відповідь Зуфар. — От ми і прийшли, — хлопець зупинився перед невеликим колом людей, які сиділи біля вогнища і тихо розмовляли.

— Це Алакег. Він — головний. Я маю попередити, що ти сьогодні переночуєш тут.

Зуфар підійшов до високого бороданя, який спочатку не помітив нашої присутності чи вдав, що не помітив. Та, схоже, ідея Зуфара не викликала захоплення у ватажка. Бородань щось сердито буркнув. Зауваживши, якими настороженими поглядами зустріло товариство, я зрозумів, слава сюди ще не дійшла.

— Присядь, кай-ву, — нарешті мовив ватажок.

Я виконав прохання, яке скоріше нагадувало наказ. Зуфар сів поруч. Багаття мирно палахкотіло. Монотонне гомоніння стишеної розмови заколисувало. Але затишно я не почувався. Незриме напруження витало в повітрі. Здивовано відмітив, що ватага Алакега добре озброєна. У кожного з-під накидки визирає ефес шаблі.

— Звідки у тебе цей амулет, кай-ву? — несподівано спитав Алакег.

Неприв'ітність присутніх та тон, яким задав запитання ватажок, примусили ухилитись від відповіді:

— Який саме?

— На якому зображене сонце.

Уже відверта ворожість зиркала очима неприв'ітних воїнів. Я ніяк не міг зрозуміти, що у цій підозрілій ватазі робить Зуфар.

— Знайшов, коли подорожував? — збрехав і, осмілівши, продовжив: — А чому запитуєш? Амулет має цінність?

— Ні. Просто цікаво, — поспішив відповісти ватажок.

Після цього бородань не проронив ні слова. Я б з залюбки пішов з підозрілої компанії, але залишити Зуфара, не поговоривши, не міг. Провидіння звело нас недаремне.

Я відтягував важливу розмову, бо не знав, що сказати про Зайру. Не хотілось думати, що дівчині судилась страшна доля екіпажу, який потрапив в лапи свистів. До останнього вірив, що Зайра та Ракун-Саро врятувалися. Але якби в це повірив Зуфар.

Чоловіки потроху розходились. Я не міг дочекатись, коли зможу поговорити з названим братом. Але Зуфар провів до лежака, а сам зник, не сказавши ні слова. Я довго чекав на хлопця, але заснув. Знову мучили жахіття, навіть уві сні Сохо не давав спокою. Наснилось, що біжу по підземних лабіринтах над темною крутою прірвою, а ворог наздоганяє, намагаючись дотягнутись руками, які чомусь схожі на потворні клешні, хапає за плечі, і десь далеко чую голос: «Встава-ай! Вста-ва-ай!»

Відкривши очі, я побачив над собою Зуфара.

— Вставай. Ну прокидайся нарешті!

— Що сталося? — спросоння зірвався я.

— Айхо, потрібно тікати!

Німе запитання завмерло в очах. Звідки Зуфар знає моє ім'я?!

— Зараз не час! — наче прочитавши думки, перебив юнак.

Зуфар уже тримав напоготові мою торбу.

— Алакег збирається вбити тебе. Щоб попередити, я випередив його всього на якусь мить.

Повторювати двічі не довелось. Я миттю схопився на ноги. Думати зараз, чому Алакег хоче вбити, і звідки Зуфарові відоме

моє ім'я, не було часу. Найбільше хвилювало, що не вдалося поговорити з братом.

— Я виведу тебе, давай за мною! — несподівано запропонував Зуфар.

Надійним спільником виявилась ніч. Люди, стомлені за день довгою дорогою, спали під відкритим небом в розбитих на землі картатих наметах. Кольорові цвіркуни ховалися у високих, спалених сонцем травах, перекрикували притихлий людський гамір, приховуючи наші поспішні кроки. Ми швидко, майже безшумно пересувалися, минаючи поодиноких перехожих, які траплялися все рідше. Ще недавно могутні вогнища догасали, ніби заколисуючи сплячих, намагаючись не турбувати теплим сяйвом. Я часто оглядався, щоб переконатись, що ніхто не переслідує. А Зуфар, не озираючись, швидко прямував вперед, на диво добре орієнтуючись у темноті. Почуття небезпеки притуплювалося. Ми все далі відходили від ватаги Алакега, але товариш не зупинявся. Я все більше мучився цікавістю, звідки Зуфарові відоме моє ім'я?

— Може, нарешті поясниш? — зупинив я товариша.

— Момент невдалий, Айхо, — спокійно відповів Зуфар. — Якщо Алакег наздожене, все це не матиме ніякого значення.

Зуфар нагадував молодого енергійного звіра. Втікаючи від небезпеки, він поводився так, ніби боятись потрібно його.

— Схоже, ми відірвались від переслідування. Якщо за нами взагалі хтось гнався, — демонстративно склавши руки, я вперто стояв.

— А ти й справді такий, як розповідала сестра, — розсміявся Зуфар.

— Зайра?!

— Зайра! — добродушно потішався юнак. — Впертий, запальний і з очима, повними недовіри.

— Але ж…

Зуфар усміхнувся і тепер так очевидно нагадував Зайру:

— Не дивуйся, Айхо. Ми із сестрою й справді нічого не могли знати про сміливця, який врятував від принизливого покарання клятих піратів. Але Зайра розповіла про тебе пізніше.

— Пізніше? — все ще не розумів я.

Зуфар поблажливо усміхнувся:

— Ми зустрілися із сестрою в Сакарії на невільничому ринку. Вирвавшись із піратського полону, я знову ганебно опинився в рабстві. Але завдяки Ракун-Саро, його знайомствам і боржникам, Зайра викупила мене.

— Ракун-Саро? Зайра? Брате, я не вірю вухам! Ти бачив їх? Вони живі? — на радощах я кинувся до Зуфара з обіймами. — А я

оплакував друзів…

— Востаннє я бачив сестру і твого друга десь рік назад, коли проводжав на корабель до Захрейну. Я не хотів відпускати Зайру одну в небезпечну подорож, та Ракун-Саро зголосився доправити сестру додому, хоча й мав якісь невідкладні справи в Сакарії.

— Чому ти не поплив із Зайрою?

— Я не міг залишити брата в біді. Я мусив знайти тебе, Айхо.

Розділ 34

Ми йшли цілу ніч, не зупиняючись та не втомлюючись говорити. Я тільки познайомився із Зуфаром, а, здавалось, знав усе життя. Радість переповнювала! Зайра і Ракун-Саро живі. Тепер знав, де шукати сестру, а от, де скитається Ракун-Саро і які справи чекали в Сакарії, невідомо. Та вірив, що доля обов'язково допоможе зустрітися. Друзі живі і здорові, а це основне!

Зуфар, наче невичерпне джерело оптимізму, заряджав надією і позитивом. Юнака не лякали труднощі. Навпаки небезпека збуджувала, перетворюючи на невгамовний клубок енергії. Я щиро захоплювався Зуфаром і мріяв про такого друга і брата. Хлопець не переставав жартувати, навіть коли розповідав невеселу історію неволі.

— Зуфаре, але ж ви з сестрою — принц і принцеса. Як потрапили до піратів?

— Дуже просто, Айхо. Корабель, на якому ми пливли, захопили корсари.

— Я думав, на судна з королівським прапором корсари не наважуються нападати.

— Так. Але ми пливли інкогніто, звичайнісіньким кораблем. Наша місія таємна. Точніше, так думали. Але хтось видав нас. Хоча насправді місія була лише в сестри… — я вперше помітив на обличчі Зуфара щось схоже на образу, — батько відправив із Зайрою лише, як прикриття. Не довірив важливої справи. А жаль, — і юнак замовк, поринувши у спогади. — Неважливо! — і вже знову безтурботно усміхнувся.

— Як Зайрі та Ракун-Саро вдалось вибратись із «Фенари»? — запитав я, хоча дуже кортіло дізнатись про таємну місію принцеси Захрейну.

— Я знаю лише те, що розповіла сестра. Після твого ув'язнення скажений самозванець Скайр звелів викинути за борт усіх піратів. І хай доля вирішує, хто добереться до берега підступної чорної ріки. Ракун-Саро був настільки знесиленим, що його тягнули попід руки, щоб, як мертвяка, викинути за борт. Та коли темні води Ратоки вже приготували обійми, щоб назавжди поглинути капітана, сестра кинулась за ним у воду і, виштовхавши нещасного на поверхню, намагалась допливти разом до берега. Але виявилось це непросто. І якби не одноокий велетень, який поміг тягнути капітана, все могло б закінчитись трагічно.

— Це Кістер, — радісно перебив я. — Доля завжди винагороджує благородних сміливців. Брате, якби Ракун-Саро і

Зайра залишилися на кораблі, їх чекала б неминуча смерть у пащах потвор Вершини Тиші. Всі, хто залишились тоді на «Фенарі», загинули! Усі… крім мене. Я цілий рік відганяв сумні думки про трагічну долю друзів. Хвала небесам, вони живі! Ну, продовжуй!

— Сестра, капітан та пірат таки дістались до берега. Думали, що подолали найважче, та помилялись. Ракун-Саро лихоманило, він марив, довго не приходив до тями. Зайра ні на крок не відходила від хворого, а одноокий пірат, який залишився з капітаном, ніс нещасного на руках, як малу дитину. Карагарські дрімучі ліси, що оточували Ратоку, були повні смертельних хижаків. Двоголові растроки нападали вночі, коли виснажені за день нещасні мандрівники засинали, не вгледівши, що догорає вогнище. Крилаті кровопивці упаті, хижі гігантські мари — від усіх цих потвор, які підстерігали на кожному кроці, доводилось відбиватись із останніх сил.

Та все ж Ракун-Саро ставало легше, і скоро озброївшись велетенськими дрюками, пірати не раз рятували життя сестрі. Завдячуючи удачі і небесам, всі троє вижили. Через місяць мандрівники подолали Керуанський Хребет і вийшли на Великий торговельний шлях до Сакарії. Далі ти знаєш.

— Розповідай, Зуфаре, — нетерпляче благав я.

— У місті сестра випадково побачила мене серед невільників. Я не повірив власному щастю, але коли помітив, у якому жалюгідному стані Зайра, злякався. Та й присутність поруч піратського капітана не тішила. Але Ракун-Саро виглядав не краще. Втомлені, в брудному подертому одязі, сестра і пірат нагадували нещасних невільників. І коли капітан несподівано викупив мене з рабства, здивуванню не було меж! Ми перевдяглися у неновий, але чистий одяг, який звідкись приніс Ракун-Саро, і вже нічим не відрізнялися від горожан. Міська варта перестала косо зиркати. Коли відпочили і попоїли у харчевні, сестра розповіла про втечу з «Фенари». Я довго не міг повірити почутому, але вчинки пірата красномовно переконували. Згодом Зайра завела мову про сміливого і благородного Айхо, Ракун-Саро теж нахвалював, — брат добродушно усміхнувся. — Сестра знала, що я захочу розшукати тебе, та й відчувала, що додому повертатись не збираюсь.

— Але чому? — здивувався я, не розуміючи, що спонукало Зуфара добровільно залишитись одному серед невідомого світу повного небезпек і несподіванок.

— Це довго пояснювати, Айхо.

Зуфар не хотів говорити. Та його небажання повертатися додому, я розцінив майже, як особисту образу. Хоча й розумів, що

це не правильно, та нічого не міг вдіяти. Я вимушено покинув власний дім, втратив близьких і не міг зрозуміти, що штовхало інших добровільно розлучатися із рідними?

— Чому, Зуфаре? Чому ти не хочеш повертатися додому?

Зуфар вагався.

— Я не те, що не хочу повертатися додому, Айхо. Я знаю: там чекають і люблять…

— Тим більше!

— Ну, гаразд. Я не хочу повертатися додому зараз, Айхо.

— Що ж заважає?

— Гординя. Якщо зараз повернусь, то знову буду для батька лише дитиною. Не сином, на якого можна покластися в державних справах, а дитиною, до якої ставлять завищені вимоги і від якої чекають чогось надзвичайного. Проте ніяк не дозволяють себе проявити, захищають від найменшої проблеми, оберігають від труднощів. Доки біля батька Зайра, його права рука, я не знайду там місця. Завжди буду лише меншим братом.

Від дивування очі округлились, а брови поповзли вгору.

— Ні, Айхо, тільки не подумай, що сестра заважає. Що солодкий запах трону засліпив серце заздрістю. Зайра та батько, король Зуфар III, — найдорожчі люди! Якщо доведеться, не задумуючись, віддам життя за них! Я присягнув, брате, що повернуся до Захрейну лише тоді, коли доведу, що чогось вартий. Королівство повинно дізнатися про принца Зуфара, як про героя! А зараз я знаю, що держава в надійних руках, в руках батька — мужнього правителя і мудрої сестри.

Зуфар дивував. От кому потрібно народитись Обраним! От хто не відвертається від шаленого вітру! От хто не ховається від пекучого сонця, кому небезпека — сестра! Ні, я не Обраний… та й чи хочу ним бути? Дивився на Зуфара, слухав, і одна частина розуміла, розділяла прагнення до пригод, а друга — тихо оплакувала маленького хлопчика, який жив у чудернацькому лісовому будиночку серед незайманої дикої природи, хлопчика, який виглядав у вікно діда, хлопчика, який сподівався, що скоро знайде дім. Незважаючи на гарячий подих випаленої сонцем землі, я відчував, як холодні сніги смутку замітають серце. Мав нарешті зрозуміти, змиритись з тим, що у минуле немає вороття. Мусив залишити у спокої маленького хлопчика. І знайти себе, себе справжнього. Я ще довго мовчки слухав розповіді Зуфара, інколи провалюючись у прірву власних спогадів…

— Айхо, агов! — і Зуфар замахав перед очима. — Ти взагалі чуєш? Здається, зараз ти далі ніж тоді, коли насправді був далеко.

— Як ти впізнав мене, Зуфаре? — перебив я брата.

— За амулетами. Зайра описала. Я майже не пам’ятав твого

обличчя, а так розшукати людину досить складно. Амулети…

— Ти ж не перевіряв амулети у кожного юнака, який попадався на шляху?

Зуфар пильніше глянув у вічі.

— Ні, Айхо, ти правий, я не робив цього. Просто вирішив шукати серед тих, чий символ зображений на одному з твоїх талісманів.

Я здивовано зиркнув на Зуфара.

— Невже, Айхо, ти не впізнав побратимів серед ватаги Алакега? Тільки незрозуміло, чому тебе вирішили вбити свої ж.

— Які побратими?! Ти називаєш побратимами бандитів, від яких я ледве виніс ноги? Це ти, Зуфаре, що робив серед розбійників?

— Що? — дивуватися прийшла черга Зуфарові. — Я шукав тебе! Думав, що проникнувши до Ордену, зможу хоч щось дізнатися про тебе.

— До Ордену? Це вже занадто!

— Не знаю, Айхо, що ти знайшов у маячні цих фанатиків?

— Зуфаре, ти про що?

— Я про твоїх геліонатів, адже саме їх символ зображений на амулеті.

Я підсвідомо намацав рукою медальйон, який, наче вогнем, запалав на шиї. Геліонати? Оце так! Виходить, Ескалар геліонат… Але чому Алакег хотів вбити мене? Щось тут не так.

— Зуфаре, з чого ти взяв, що амулет має відношення до геліонатів?

Брат відповів не відразу.

— Коли Зайра побачила амулет, навіть не здивувалася. Символ сонця — це символ геліонатів. Вони зображають його у різних формах. Про це мало кому відомо поза Орденом. І якби сестра не мала таємної місії до геліонатів, я б теж про це нічого не знав. Тоді Зайра зрозуміла, що ти не просто так з'явився на піратському кораблі. Дивний пірат, який захищає невільників, люто ненавидить жорстокість та відстоює справедливість. Сестра вирішила, що ти виконуєш таємну місію. Коли розповіла це в Сакарії, я ще дужче відчув свою нікчемність. Адже ти в моєму віці виконував такі небезпечні завдання, а батько…

І Зуфар не договорив. Тільки зараз я зрозумів, яким важливим є батько у його житті. Уся ця затятість, всі безумства, на які йшов юнак, усі подвиги, про які мріяв, — лише для однієї людини. Сум читався в очах брата. Зуфарові не вистачало близьких.

Хибні висновки принцеси і брата змусили зніяковіти. Зайра помилково наділила непритаманними здібностями. Одразу ж

захотілось про все розповісти. Можливо, тоді Зуфар зрозуміє, що я насправді боягуз, який тікає від омріяних ним подвигів! І що він, Зуфар, — уже герой!

— Сонце, що зображено на амулеті, свідчить про високе положення у ієрархії Ордену…

— Про це теж розповіла сестра? — не дав договорити я Зуфару і ще більше зніяковів.

Я більше не міг без сорому дивитися в очі Зуфару:

— А тепер послухай, брате, — і я нарешті розповів усю правду.

Про те, що я насправді звичайнісінький сільський хлопчик. Що жив відлюдкувато із дідом в лісі. Про те, за яких обставин покинув дім, про діда Радо. Не без хвилювання розповів про переслідування Воїна Шаку або Сохо, від якого Зуфар врятував. Розповів, як потрапив у полон до піратів, а згодом долею випадку опинився на їхньому кораблі, не то пасажиром, не то корсаром. Повідав історію Ракун-Саро. І нарешті дійшов до загадкового мага Ескалара, якому і належав амулет. Закінчив розповіддю про Вершину Тиші, Есху, Едо і мандрівку лабіринтами.

— Тепер розумієш, що я звичайний хлопець, якому просто не щастить. Я хочу швидше добратися до Шанталії. Незважаючи на слова Сохо, все ще сподіваюсь, що зустріну діда, ну хоча б щось дізнаюсь у Майстра Каро. Адже не даремне Радо наказав відшукати Майстра. Зуфаре, на тебе чекає сім'я. Я ж не дочекаюсь кінця мандрівки, щоб нарешті знайти дім. Коли ми доберемось до Сакарії, ти повинен сісти на корабель до Захрейну. Думаю, що перемога над гординею і стане для тебе подвигом, — сказав я, сумно усміхнувшись.

— Думаєш, після усього, що ти розповів, так просто відкараскаєшся? Е ні! Я стільки часу змарнував! Ех! А ти встиг пережити безліч пригод і так багато усього побачити! Хвала небесам, що Зайра помилилась щодо Ордену геліонатів, це на краще! Зате тепер я знаю, що ти — справжній герой!

Зуфара переповнювали емоції. А я, залитий багрянцем, ніяк не міг второпати захоплення. Я зовсім не прагнув ні пригод, ні мандрівок…

— Ні, Айхо, тепер я не відстану, доки не побачу твою омріяну Шанталію і твого Майстра Каро! Можливо, до того часу я встигну здійснити подвиг і зможу повернутися до Захрейну героєм!

Я усміхнувся, зовсім не розділяючи братової пристрасті до примарного геройства. Але те, що він залишається, дуже тішило. Знайшовся ще один із тих, хто, за пророчими словами Едо, чекає на незвіданих Шляхах Долі. Зуфар став не лише братом, але й другом. Можливо, це і коштувало всіх поневірянь.

Розділ 35

Несміливе світанкове сонце розсипало дорогоцінні промені на плечі вранішнього неба. Пробудилась, осяяна золотом, сувора пустеля. Ще недавно безголоса передсвітанкова тиша, що нероздільно панувала в нічному мороці, з першим промінням життєдайного світла заговорила, заклекотіла, зашуміла, задзвеніла різнобарв'ям голосів. Світ, воскреслий з мороку ночі, наповнився новим днем, новою надією.

Світанок розбудив і нас із Зуфаром. Я відчував: вже близько. У гаряче пустельне повітря ввірвався невідомий аромат, наповнений прохолодою, що залишав легкий солонуватий присмак.

— Запах дому… — Зуфар заплющив очі і з насолодою на повні груди вдихнув густе ароматне повітря. — Єдине, за чим шкодую, то за ні з чим незрівнянним запахом моря. Море, Айхо, нікого не залишає байдужим. Його або зненавидиш, або, закохавшись, маритимеш усе життя, — усміхнувся юнак, тільки зараз розплющивши очі, ніби щойно закінчив затяжний подих. — Тепер я із зав'язаними очима дійду до Сакарії — міста П'яти Вершників, міста велетня, міста стихії. Потрібно бути або щасливчиком, або сміливцем, щоб не боятись бути поглинутим цим велетом, який у зрадливій і підступній красі неприступно виріс із каменю Марони і вже сотні років омивається теплим Південним морем.

Я зачаровано слухав Зуфара і тільки зараз відчув якесь нестримне хвилювання від майбутньої зустрічі.

— А чому Сакарію називають містом П'яти Вершників? — запитав я.

Юнак усміхнувся і, як завжди, весело відповів:

— Я хочу, щоб ти сам побачив це, Айхо! На власні очі. Це видовище неможливо описати. Коли ми наблизимось до міста, ти і сам усе зрозумієш.

Заінтригований остаточно, вже неодмінно хотів побачити Сакарію. Кинутий містом виклик я прийняв не без остраху, але й з дивною радістю! Майже щасливим наближався до Сакарії, підхоплений різноголосим і різнобарвним натовпом, що ожив після нічного сну.

Сонце швидко підіймалося над небосхилом. Проміння вигравало на розпечених піщаних схилах. Нестерпна спека цупкими лапами розповзалась пустелею. Спраглі люди і тварини без бою здавались у гарячий полон. Ближче до полудня я уже відчував страшенну втому. Рухатися під палючим сонцем, від

якого не в змозі сховатися, ставало нестерпно. І коли дорога вивела нас на черговий піщаний гребінь, я завмер від несподіванки і не відразу повірив очам, сприйнявши картину неймовірної краси за марево.

З розпечених, наче розшитих білим золотом пісків повстали велетенські фігури П'яти Вершників зі сніжно-білого каменю Марони, які ніби щойно повернулися з бою. Воїни гордовито осідлали гігантських білих драконів, котрі, розкинувши увсебіч велетенські могутні крила, грізно стояли півколом крило до крила. З боку пустелі монумент утворював неприступну височенну стіну, а з іншого місто омивалося неспокійним Південним морем.

Сакарію звели найдревніші в честь укладеного Союзу Вічної Дружби між людьми і драконами. Та вже через триста років Тринадцять Королів Узбережжя розпочали Білу Війну за право володіння магічними каменоломнями Марони, яку з ганьбою програли. Місто Сакарія було спалене велетами вщент. Лише п'ять білих Вершників найдревніші залишили, як вічну згадку про порушену нами домовленість. Розчаровані в людях, дракони повернулися до білосніжних підземель Марони. Пройшло п'ять століть, та найдревніших більше ніхто не бачив. Вони перетворилися на легенду аж до Вогненної Війни. Хоча там насправді ми воювали вже зі свистами.

Перед величчю міста П'яти Вершників мимоволі хотілось схилити голову. Сакарія не друг і не ворог. Це місто — небезпечний супротивник, з яким потрібно бути обачним.

Весь цей час Зуфар з усмішкою спостерігав:

— Коли я вперше побачив творіння древніх, воно і мене примусило зупинитись, завмерти. Від здивування я навіть канат випустив з рук, але наглядач вправно батогом пояснив, що для раба милуватись величчю П'яти Вершників — недопустима розкіш. Ну що, вперед, брате? Покажемо Сакарії, на що здатні!

— Вперед!

Разом із натовпом ми наближались до Вершників, яких тепер, щоб побачити у весь зріст, потрібно добряче задерти голову. У кожному чорніли аркоподібні входи, що ніби п'ять ненажерливих пащек пожирали потоки людей і тварин, які, здається, назавжди зникали за білими стінами-велетами. Я здивувався, що натовп проходив тільки через перші чотири арки. Остання одиноко і, наче виголоднівши, терпляче вичікувала, коли зайде хоча б один мандрівник.

— Айхо, П'ять Білих Вершників символізують П'ять Вітрів, ти що ніколи не чув легенди?

— Ні…

— Легенда коротка, я розповім. Тоді зрозумієш, чому мандрівники обходять десятою дорогою П'яті Ворота.

— Чому? — запитав я, продовжуючи, наче зачарований, дивитися на самотню арку, яка ніби довгі роки чекала саме на мене.

— Колись давним-давно… — почав Зуфар, і я одразу ж перенісся у далекі часи, — у Матері-Землі та у Батька-Неба народилося п'ять синів — П'ять Вітрів. Батьки раділи, тішилися великою дружньою сім'єю, але скоро Діти-Вітри повиростали. Одного темного холодного вечора до їхнього дому завітали чотири старці-мандрівники, чотири Кінці Світу: Південь, Північ, Захід та Схід. І мовив Південь: «Батьку-Небо, я так довго мандрую по світу і ось нарешті знайшов у тебе достойного царя Південним володінням. Віддай старшого сина, нехай він посяде Південний трон і стане Південним Вітром». Батько-Небо подумав трохи і врешті-решт погодився, чому б і ні, його старший син стане Південним Володарем.

Тоді ступив крок уперед другий старець — Північ: «Батьку-Небо, я так довго мандрую по світу і ось нарешті знайшов у тебе достойного царя Північним володінням. Віддай другого сина, нехай він посяде Північний трон і стане Північним вітром». Батько-Небо і тут погодився.

Тоді виступив третій старець — Захід і запропонував середньому синові стати Західним Вітром. І знову Батько-Небо погодився.

Коли черга дійшла до четвертого сина і Четвертий Кінець Світу запропонував тому стати Східним Вітром, Батько-Небо погодився теж.

Та раптом п'ятий Син-Вітер, який зрозумів, що йому не дісталось жодного царства, зірвався у височінь та, розлючений, закрутив такий шалений вихор, що назавжди розірвав Небо і Землю.

Чотири Кінці Світу жахнулися: «Що ж ти наробив, неборако, ти мав стати найбільшим, найсильнішим вітром — Вітром Світу, а тепер, як кара за твою необдуманість та жорстокість, ти станеш Вітром Перемін».

Сказали це старці і зникли. Разом з ними зникли і брати Чотири Вітри. Мати і Батько опинилися на недосяжній відстані один від одного. І тільки тоді П'ятий Вітер, відчувши усю свою самотність, зрозумів, що він накоїв.

От така історія, Айхо. Усі подорожні, які заходять у зовнішні ворота Сакарії, — продовжив юнак, — обирають той «вітер», у напрямку якого вони прямують. Заходити до міста через П'яті ворота вважається поганою прикметою. Люди бояться, що Вітер

Перемін не дасть їм дістатися до місця призначення. Отож, якщо наш шлях лежить до Шанталії — тоді нам у Західні ворота, — сказав Зуфар, по-братськи поплескуючи по плечу.

А я ніяк не міг отямитись від почутого і все дужче вглядався у самотнього П'ятого Вершника. Чомусь стало так сумно, ніби я себе побачив у зображенні з білого каменю Марони. Я не розумів, чому так суворо покараний за свою необдуманість Вітер Перемін. Невже у нього немає права на прощення? Навіть люди минали його стороною. І я із затуманеним від смутку і роздумів поглядом непевно промовив до Зуфара:

— Ми зайдемо в Сакарію через П'яті ворота.

Зуфар, здається, не почув, і я вже впевненіше повторив.

— Ми ідемо в Сакарію через П'яті ворота!

Юнак глянув на мене і, здається, не повірив вухам.

— Схоже, я поганий оповідач, — засмучено мовив він.

— Брате, можливо, я хочу від тебе надто багато, і, можливо, насправді не знаю, чого прошу, але я пройду в Сакарію через Ворота Перемін.

Я чекав від Зуфара будь-якої реакції, але те, як він прореагував, стало черговою несподіванкою. Юнак замислено усміхнувся і вже весело сказав:

— Напевне, брате, на відміну від мене, ти — вже герой, бо чиниш так, як побоявся б вчинити будь-хто інший. Ну що ж, Ворота Перемін — так Ворота Перемін, — і Зуфар, не чекаючи, чимдуж побіг, грузнучи у сипкому піску, до П'ятих Воріт.

Розділ 36

Сакарія навіть не помітила нашого прибуття. Ми одразу ж загубились у різнобарвному натовпі прибульців і жителів міста. Зуфар підганяв і шарпав за рукав, бо я постійно відставав, ошелешений білосніжним містом, в якому життя не просто кипіло — воно вирувало, кричало в небо тисячами голосів, сміялося безліччю незнайомих усмішок, плакало солоними ріками сліз. Стільки життів, стільки доль було заховано у цих вузьких, прохолодних вуличках, у цих картатих наметах з прилавками, повними дивних заморських товарів, у цих триповерхових будинках, ще колись білих, а тепер розмальованих невибагливими кольоровими орнаментами. Деінде вони наче нависали над вулицями, роблячи їх темнішими і прохолоднішими.

Сакарія з її одвічними базарами, що займали усі вісім величезних площ, усміхалась устами молодих дівчат, які дзвінкими голосами пропонували солодкі найсвіжіші фрукти; бурчала і сопіла через густі бороди торговців картатими тканинами, які звозили з усього світу; ревла сотнями голосів худоби, яка щось тягла, а то й яку тягли на забій; і вже здоровенний дядько із засуканими по лікоть рукавами пропонував вам найкращу на базарі підчеревину чи апетитне стегенце. Навіть роги, копита, хвости і ті мали покупця. Згорблені, скрючені, непривітні старигани, обвішані пучками сушених трав, з-за пазухи виймали маленькі пляшечки, і різкий в'їдливий запах невидимими потічками розходився по повітрю. І тільки цим очам, з якими ти зненацька зустрічався поглядом, здавалося, не зможе допомогти вже ніхто… Раби, ще недавно люди, а тепер раби — і їхніми сльозами плакала Сакарія.

Здавалося, кращого місця, щоб загубитися серед тисяч незнайомого люду, важко було і знайти. Та поміж безтурботної строкатості базарів, хмільних розваг та веселого гомону все частіше зустрічалися похмурі, навіть моторошні процесії жерців. Як вихори, на вулицях з'являлися зверхні військові, не переймаючись тим, що інколи під копитами їх нестримних, здиблених анжирів опинявся черговий перехожий, який не встиг відскочити на узбіччя, коли з пишністю і форсом проїжджали горді вояки. Суворий озброєний міський патруль безпричинно зупиняв то одного, то іншого, а деяких нещасних, при повній байдужості присутніх, силоміць тягли до найближчої військової дільниці. Отримавши дозвіл від жерців знаходитись у місті, безчинствували знахабнілі пірати і безжальні работорговці. Все

частіше в місті зникали люди, а потім їх бачили на невільничих ринках, яких ставало дедалі більше. Тільки тепер я відчув, що це величезне місто пронизане страхом. Люди, залякані правлінням жерців, яким належало тут все і вся, все рідше сподівалися знайти справедливість у місцевому муніципалітеті, який тепер теж підпадав під владу жерців. Військові, чиновники, знать, а тепер уже пірати і работоргівці — усі були залежні від милості жерців і вислужувалися перед ними, як тільки могли, забувши про милосердя і честь. І жорстока влада прислужників Храму, наче брудна темна пляма, розповзалася по Півострову так швидко, як тільки могло поширюватися зло. Білосніжна Сакарія вже не була такою білою і привітною.

— Нам потрібно якомога швидше дістатися в порт і спробувати знайти будь-яку роботу на найближчому кораблі, що прямує до Шанталії, — наче прочитавши думки, констатував Зуфар.

Його зазвичай веселе і доброзичливе обличчя було зосередженим. Зуфар, як ніхто, знав про небезпеку, яка чатувала в місті, але, на відміну від мене, товариш в Сакарії відчував себе більш упевнено, і не тільки тому, що вже був тут раніше. Зуфар — міський житель, мало того — принц. Юнак легко орієнтувався у міських покручених вуличках, легко заводив мову із незнайомцями і майже нічим не відрізнявся від горожан, які часто зверхньо дивилися на мене, впізнаючи сільського жителя.

Коли нарешті ми дісталися порту, я й зовсім розгубився. Тільки тепер зрозумів, наскільки пощастило, що брат поруч. Він швидко знайшов моряка, який пообіцяв за символічну плату підшукати роботу на кораблі, що відпливає завтра до Шанталії. Виявляється, нам пощастило, бо віднедавна кораблі могли покинути порт тільки з дозволу префектури і тепер простоюють по декілька днів, в той час, як капітани суден намагаються отримати дозвіл у префекта.

— За кожен день перебування судна в порту чиновники деруть такі грошиська! — роздратовано розповідав моряк.

— Схоже, скоро на моєму кораблі серед тканин, прянощів та іншого заморського краму з'явиться інший товар, без якого торгівлю роблять просто невигідною. Невже доведеться торгувати людьми?! Тьху! — чоловік з відразою сплюнув убік. — Так що, хлопці, одразу розраховуйте, що за роботу, яку виконуватимете на кораблі, вам платити не будуть, — і, оглянувши наш запилений, поношений одяг, чоловік підозріло запитав: — У вас хоч гроші є? До Шанталії шлях не близький.

Я вже збирався сказати, скільки грошей ми маємо, але Зуфар непомітно штовхнув в бік і впевнено сказав:

— Не хвилюйтесь, шановний добродію, коли ми знову з вами зустрінемось, то принесемо гроші. Скільки ви кажете складатиме плата вам та капітанові?

Коли моряк назвав суму, у мене пересохло в горлі. Це ж усі запаси, які вдалося зібрати за час подорожі!

— Е ні, вельмишановний, навіть беручи до уваги вашу нелегку ситуацію, що склалась з усіма цими нововведеннями префекта, сума, яку ви назвали, занадто велика. Вибачте, та нам доведеться шукати інші варіанти.

— Ну гаразд, гаразд, — сказав моряк, — бачу, ви непогані хлопці, і мандруєте, певно, здалека, ось одежинка яка потерта. За капітана нічого сказати не можу, у нього такса стала. А от із власної плати можу вам дещо скинути. Двадцять п'ять агрів — остаточна ціна, дешевше все одно не знайдете.

Неймовірно! Зуфарові таки вдалося збити ціну. Я вже приготувався розрахуватися. Але товариш, на великий подив, знову вперто запротестував.

— Думаю, що за двадцять агрів нам погодяться допомогти он на тому кораблі, — і брат невизначено махнув в напрямку декількох десятків найближчих від нас суден.

Моряк прослідкував поглядом за його рукою, але так нічого і не відповів. Тоді Зуфар подякував і відкланявся, потягнувши за собою.

— Що ти робиш? — обурено шепотів я другові. — Давай заплатимо двадцять п'ять агрів, можливо, це й справді хороша ціна!

Але Зуфар, здається, не чув. Він впевнено і спокійно крокував уперед, все далі і далі відходячи від моряка. Аж раптом нас наздогнав знайомий голос:

— Гей, хлопці, вертайтесь! НУ гаразд, думаю за двадцять агрів ми домовимось!

Зуфар задоволено усміхнувся і впевнено повернув назад.

— Під вечір приходьте в харчевню «Веселий хряк», за цей час я встигну переговорити з капітаном. Тоді і приносьте гроші. А зараз бувайте, хлопці! — і моряк, перевалюючись з ноги на ногу, повільно пошкандибав геть.

Я, не вірячи вухам, спантеличено дивився на усміхненого Зуфара.

— Звідки ти знав, що моряк спочатку запросить усю суму грошей, яка у мене була?

— Ти що, смієшся, Айхо? Я не знав! Але знаю найважливіше правило торгівлі, а це в моїй країні — мистецтво! І ти запам'ятай, брате. Ніколи не погоджуйся на перше, що пропонують. Торгуйся!

Нарешті я звернув увагу на море, яке бачив уперше.

Безкрайнє, воно виливалось наче з величезного казана десь далеко-далеко там, де починалося небо. Темно-синя грайлива вода у відблисках заходу сонця переливалася від золотавого до смолисто-чорного.

— Ну що, брате, маємо вільний час, — як завжди весело сказав Зуфар, — і, як я зрозумів, залишилось трохи грошей. Давай швидше наб'ємо чимось смачненьким наші животи. А тоді вже помилуємося красотами Сакарії. Щодо моря, друже, за нашу подорож до Шанталії воно ще встигне тобі набриднути.

І знову Сакарія стала для нас яскравою, веселою, феєричною. Вуличні танцюристи, виступи екзотичних артистів, містичні покази найкращих ілюзіоністів — місто закрутило чаруючими принадами. На якусь мить я перестав відчувати себе чужаком. Навпаки, ніби перетворювався на найбажанішого гостя, якому щедро підносили найкращі дари та дивовижні видовища. Віва, Сакарія!

І в цьому дивовижному вихорі нових вражень раптом десь глибоко, самим серцем, я відчув, що хтось дуже важливий, можливо, найважливіший в моєму житті, щойно пройшов повз непоміченим. Здавалося, на потилиці зараз виростуть очі, а в спині пропечеться діра. Хтось пильно дивився на мене. Як ошпарений, я обернувся і побачив дівчину… Ні, скоріше прекрасне темноволосе створіння, яке стояло зовсім поруч у довгому жовто-сірому хітоні, граційно тримаючи перед собою немалий переповнений глек, з якого й досі вихлюпувала вода. Південне сонце красиво вигравало на шкірі дівчини, ніби заздрило її багряному відтінку. Так, ніби усі його світанки і заходи злилися в одному вибуху і застигли в цьому кольорі. Темні мигдалеподібні очі незнайомки сміливо дивилися просто на мене. В цей момент світ зупинився, завмер. Я бачив лише її магнетичний погляд.

— Мія! — чийсь грубий неприємний голос, як розбите скло, посипав на казковий світ, і той знову став реальністю. — Мія! Ти чого стоїш, незграбо?! Атамай вже втомився чекати на воду!

І раптом у глибоких очах прекрасної незнайомки щось наче вибухнуло. Темні, вони стали ще темнішими. Тільки зараз я помітив, що її плаття насправді було жовтим. Жовто-сірим його робили попіл і сажа, що безцеремонно поселились поруч із сонцем. На красивому обличчі виступили краплинки поту і не тільки від спеки, яка стояла надворі. Тяженні глеки з водою, що доводилось тягати тендітній дівчині, відбивалися втомою і ненавистю, коли дівчина дивилась на свою мучительку. Гладка, кремезна жінка, погрозливо впершись величезними кулачищами у круті стегна, стояла, перегороджуючи вхід у внутрішній дворик

будинку, куди прямувала Мія. Дебела тітка ще продовжувала голосно кричати і лаяти дівчину, яка, здається, нічого не чула, а лише з ненавистю зиркала на неї.

— Ти колись дограєшся, Міє! І твоя красива мармиза не врятує тебе від моєї важкої та справедливої руки! І перестань кидати в мене блискавки лихими очима! — вже майже верещала велетка.

Дівчина ледве протиснулась у вузький прохід, який навмисне загороджувала товстуха. Та перед тим, як зникнути, незнайомка обернулася і глянула прямо у вічі. Так вміла дивитися лише Мія! Відкритий сміливий погляд ніколи ні про що не просив. Але я готовий був зробити усе!

Розділ 37

— Айхо, ти добряче налякав, — я побачив захеканого і стривоженого Зуфара. — Думав, що загубив тебе! Де ти зник?! Ми славно балакали, я обернувся і з жахом зрозумів, що розмовляю сам із собою. З ніг збився, прокричав усю горлянку, а ти спокійненько стоїш і не озиваєшся. Айхо! Агов, ти хоча б чуєш? На кого це ти так заворожено дивишся? — і Зуфар простежив за поглядом, прикованим до воріт незнайомого будинку, біля яких все ще продовжувала стояти кремезна жінка.

— Фе, Айхо, знайшов на кого витріщатись, — вже сміючись, продовжував Зуфар, — ну й смаки у тебе, друже, може, краще підемо помилуємось запальними танцями вуличних танцівниць?

— Зуфаре, я мушу допомогти дівчині, — відповів я так, ніби не чув усього того, що перед цим сказав товариш.

— Я не думаю, що цій, хм, «дівчині» потрібна допомога, — зіронізував Зуфар, все ще маючи на увазі тлусту тітку.

Та коли я розгублено глянув, юнак перестав кепкувати.

— Ну гаразд, я здаюсь! І перестань дивитись мученицьким поглядом. Я й так ще не оклигав від переляку. Давай розповідай, що відбулося, поки я, вибиваючись із сил, шукав тебе в цьому гамірному натовпі?

Я уже приготувався розказати Зуфарові усе, та тільки зараз зрозумів, а що в дійсності можу розповісти? Що побачив неймовірної краси дівчину, яка схожа на багряну квітку Алтеї. Не перемовившись з нею ні словом, вирішив, що їй потрібна допомога, а як допомогти — навіть не уявляю? І доки я дивився на Зуфара і прокручував в голові плутані слова, брама будинку відчинилась і вийшла темноволоса красуня, яка несла перед собою той самий величезний глек.

— Це вона… — все, що я зміг вимовити.

— Ну це вже інша справа, — по-змовницьки підморгнув Зуфар.

Мія, повільно і граційно пройшовши повз нас, ледве помітним кивком голови наказала прямувати за нею.

— Ти це бачив, Айхо, — підколов Зуфар. — Ну, брате, вітаю, робиш успіхи, — і друг легко підштовхнув. — Ідемо за нею.

— Я піду один.

— Е ні, ти ще не знаєш, якими підступними можуть бути сакарійські дівчата. У твоїй кишені квитки до Шанталії, пам’ятаєш? А за найближчим темним закутком може чекати здоровенний дядько, який переконає, що твої грошики йому потрібні більше. Не відпущу, і край.

Зрозумівши, що протестувати марно, рушив за Мією разом із Зуфаром.

Дівчина так стрімко завернула на сусідню вуличку, що ми ледве не загубили її. Опинившись у майже безлюдному провулку, Зуфар перетворився на хижого баруса, готового кинутись на уявного ворога в будь-який момент. Але ніхто не нападав, а з-за повороту з'явилася Мія.

— Ну, тепер можеш іти сам, — зніяковівши, сказав Зуфар. — Я чекатиму тут. Але не думай нікуди зникати, зрозумів?

— Дякую, друже, — і хвилюючись, ступив уперед.

З кожним кроком серце барабанило все сильніше.

— Одерайде.

Почув я традиційне сакарійське привітання, що означало «Доброго дня». Грудний голос незнайомки, наче чарівний еліксир, розлився по тілу теплими хвилями.

— Одерайде, — надто тихо відповів я і повторив уже голосніше: — Одерайде!

Дівчина знову глянула неповторним глибоким поглядом, у якому читалося так багато і разом з тим нічого.

— В цьому клунку трохи харчів і два агри, це все, що змогла зібрати, — швидко затараторила дівчина, ніби боялась, що переб'ють.

Не розуміючи, до чого веде незнайомка, я відкрив уже рота, але дівчина жестом руки зупинила:

— Маю обмаль часу. Я дуже ризикую зараз, розмовляючи з тобою. Можу почути лише «так» чи «ні».

Мія зробила коротку паузу, перевела подих, та це виглядало так, ніби вона очікувала негайної відповіді.

— Я б з залюбки зробила це сама, — продовжила дівчина, — та не маю права, рабиню суворо покарають. Харчі і гроші передаси моєму братові. Якщо погодишся, — і її величезні темні очі зазирнули, здається, прямо в душу.

— Як це зробити? — спитав, наче загіпнотизований.

Мія з неприхованим полегшенням на мить прикрила очі і продовжила:

— Віднеси клунок до міської тюрми, — неприємний холодок пробіг по шкірі, та я і не думав відступати.

— Тюрма знаходиться на Східній площі. П'яте віконце в підвалі з південного боку, спитай Сахаба — це мій брат, — Мія раптом замовкла. — Я не маю чим віддячити, хіба що молитимусь твоїм богам про успішну подорож. Бачу, ти здалека, — дівчина зиркнула на мій пошарпаний одяг, і я зніяковів. — Це потрібно зробити вже!

Мія швидко ткнула маленьку торбинку у руки.

— Час повертатися, а я ще не набрала води.

Дівчина, мов стріла, кинулась назад, ледве не збивши з ніг здивованого Зуфара.

— Що відбувається? — спитав товариш. — Ти чимось образив красуню?

— Вона дуже поспішала, — відповів я, все ще продовжуючи дивитися на безлюдну вулицю, де ще недавно стояла Мія…

Зуфар стурбовано глянув в пустоту, де застряг мій погляд:

— Гей, друже, з тобою все гаразд? Може, поясниш, що відбувається? Здається, дівчина передала якусь річ?

Нарешті я згадав про торбинку, яку затис у руках, і про місію, яку пообіцяв виконати.

— Зуфаре, вважай божевільним, але, схоже, плани змінилися. Потрібно просто зараз відвідати одну міську установу Сакарії.

— Ти починаєш говорити загадками, брате, і це лякає. Що за установа? Невже шукатимемо священика? Вирішив так швидко одружитися? — кепкував Зуфар.

— Це тюрма, друже, на Східній площі міста, — усмішка, яка так пасувала Зуфару тут же згасла, а очі округлились.

— Тюрма? Я тебе добре розчув? Ти справді сказав «тюрма»?

— Так, тюрма! Але якщо ти проти, можу піти один, — відповів я, наперед знаючи, що Зуфар побухтить, але не пропустить такої пригоди.

— Я ніяк не перестаю дивуватися, як ти умудряєшся влипати у всілякі історії? Ця дельфійка так екстравагантно призначила побачення? Біля тюрми? А я для чого?

Зуфар не переставав обурюватись, але й встигав розпитати перехожих, як найшвидше потрапити до тюрми. На що дідок-дотепник відповів: «Вбийте мене. І швидко потрапите».

Ми знайшли Східну площу, а за цей час я переповів коротку розмову з незнайомкою.

— Я просто не розумію, Айхо. Ти ж нічого не знаєш ні про дівчину, ні про її брата. І одразу погоджуєшся на авантюру, навіть не підозрюючи, чим це загрожує. Можливо, в Сакарії тим, хто передає ув'язненим пакунки, привселюдно відтинають голови! Та твоя нова знайома тебе використовує!

Я не хотів і слухати Зуфарову балаканину. Як можна таке сказати про Мію! Хоча й справді, я ж нічого не знаю про дівчину. Але наскільки це важливо, коли одна людина просить про допомогу? Хоча я ніяк не міг зізнатися, а що б відповів, якби на місці Мії опинилась інша. Чи так само бездумно проявив благородство, чи все-таки відмовився б, розуміючи, наскільки це небезпечно? Я завтра маю потрапити на корабель і, можливо, більше ніколи не побуваю в Сакарії. Для чого ж я так ризикую?

Невже лише задля того, щоб мати нагоду ще раз побачити Мію і заговорити з нею?

— І як ти збираєшся вчинити подвиг? — зіронізував Зуфар.

Ми стояли на невеликій площі, де сіро-білий непривітний будинок з порепаними та заляпаними стінами хижо шкірився, наче оголеними іклами, вузькими заґратованими вікнами. Це сакарійська тюрма. Я відразу відшукав поглядом п'яте з південного боку віконце в підвалі. Люди, які сиділи у камерах, могли бачити лише капці перехожих. П'яте вікно знаходилось майже посередині площі. Схилитись до нього, випитати, хто серед в'язнів Сахаб і встигнути передати крізь густі ґрати клунок, при цьому залишитись непомітним — нереально. Та це дрібниці порівняно з вартовими, які ретельно патрулювали довкола тюрми.

— Ну то що, є якісь ідеї, брате? Не нести ж нам назад торбину твоїй красуні?

— До вікна не підступишся — помітить патруль. Потрібно придумати щось таке, щоб відволікло їх, доки я передам харчі.

— Я вмію голосно співати, можу влаштувати виставу, раптом вартові виявляться шанувальниками прекрасного, — не вгамовувався Зуфар.

— Дивись, щоб після концерту не опинитись в одній камері з Сахабом.

Обережно, щоб не привертати уваги, ми обдивились тюремну площу ще раз. Якби не похмуре приміщення і погрозливий патруль, вона б нагадувала решту площ Сакарії тільки не з таким залюдненим базаром.

— Є ідея! — вигукнув Зуфар. — Нікуди не відходь. Я зараз повернусь, — і хлопець швидко зник, розчинившись у базарному натовпі.

Чекати, залишаючись у невідомості, виявилось нестерпно. Здавалося, брат відсутній вже цілу вічність. Час ішов. І без того схвильований, я переживав ще й за Зуфара. Та нарешті він з'явився із задоволеною усмішкою.

— Ну, нарешті, Зуфаре, я вже не знаходив місця, — і тільки зараз побачив в руках хлопця глек з водою. — Це що таке? — розгублено та розчаровано спитав я.

— Зачекай бубніти! — як завжди з невимушеною усмішкою відповів юнак. — Я знайшов для нас безцінну річ.

— Ти вважаєш, що глек з водою допоможе?

Зуфар тільки розсміявся, що сердило ще дужче.

— Ця річ, Айхо, називається курбату, — сказав юнак, витягнувши з кишені чорно-коричневу неправильної форми крихітну кульку. — Бачу, тобі незнайома ця штукенція, — ніби

читаючи думки, товариш продовжував: — Це смола дерева атура, яке росте у Захрейні. Просто пощастило знайти курбату на сакарійському базарі. Хоча, схоже, тут є все! Так от, смолу використовують у корабельній справі, а ми з товаришами, коли остогидне слухати старого зануду-вчителя, запалювали маленьку кульку, і через густий в'їдливий дим нас поспішно виводили з класу. Звичайно, перепадало, але нудний урок передчасно закінчувався.

Я з наростаючою цікавістю слухав, уже здогадуючись, до чого Зуфар веде.

— Гадаєш, можна і тут влаштувати щось подібне?

— Думаю, це єдине, що може спрацювати, хоча потрібно діяти швидко і обережно. Курбату димить сильно, але недовго. Нехай з нами буде удача!

Обговоривши усі деталі та розподіливши ролі, не зволікаючи, ми почали…

Зуфар обережно, не поспішаючи, наближався до вікна, де, за словами Мії, мав бути її брат Сахаб. Майже порівнявшись з вікном, юнак нахилився ніби для того, щоб поправити взуття, і непомітно покотив вже запалену кульку. Як Зуфар і казав, кулька почала диміти, коли він відійшов від неї на кроків двадцять. А коли дим різко підійнявся вгору і заклубочився темно-коричневими завитками, я щосили закричав: «Пожежа!» І миттю кинувся туди з глечиком води. Вдихнувши в'їдливе густе повітря, я на мить втратив орієнтир, та швидко оговтався і нарешті знайшов потрібне вікно. Діяти потрібно було не зволікаючи, патруль теж біг до місця «пожежі».

— Потрібен Сахаб, — крикнув я в заґратоване віконце.

За мить крізь металеві грати зиркнули палаючі очі. Від несподіванки я ледве не випустив глек з водою.

— Я, Сахаб, — відповіли переляканим юнацьким голосом.

— Це тобі від сестри, — трохи розгублено мовив я і швидко запхав крізь грати невеликий клунок.

У сірій густій пелені диму вже чорніли силуети вартових. З усього маху я линув воду з глечика просто на голови вояк та знову несамовито зарепетував: «Пожежа!!!» і розчинився у збуреному натовпі, який з гучним лементом та повними відрами води біг гасити пожежу.

Коли я нарешті дістався домовленого з братом безпечного місця і перевів подих, то зрозумів: Зуфара ніде немає.

Розділ 38

Хвилюванню не було меж! Куди ж зник брат, чому він не повернувся на домовлене місце? Що могло затримати його? Я не розумів, що відбувається. Залишатися на місці пригоди більше не міг, але як піти? Все ще сподівався, що Зуфар несподівано з'явиться, а незмінна сяюча усмішка друга перекреслить усі даремні переживання. Та все більше ставало зрозумілим, що Зуфар сюди не повернеться.

До вечора залишалось все менше часу. Останньою надією зустріти товариша був «Веселий хряк», де моряк призначив зустріч. Ми мали зустрітися там, як тільки стемніє. Щоб хоч трохи заспокоїтись, я запевняв себе, що Зуфар уже чекає в харчевні. А зараз я мусив побачити Мію. І не тільки для того, щоб розповісти про «подвиг». Я мав те, що дівчині потрібне більше.

Сакарія знову стала похмурою і непривітною: все більше я помічав заморені обличчя стомлених непосильною працею наймитів і рабів, голодні очі жебраків, чув ненажерливий потворний сміх работорговців, п'яне голосіння піратів. Все частіше на шляху траплялися підозрілі суб'єкти, більше схожі на розбійників, ніж на звичайних горожан. Я сильніше стискав під сорочкою ефес кривої шаблі Есхи і розумів, що місто з приходом вечора стає дедалі небезпечніше.

Знайшовши нарешті будинок, з подвір'я якого виходила Мія, тільки зараз зрозумів, що побачити дівчину буде непросто. Заходити у двір небезпечно, я не знав господарів, а в подертому одязі мене легко могли прийняти за злодія. Та раптом із дворика вийшов бідно вдягнений хлопчина, схоже, він теж наймитував у маєтку. Я в думках подякував небесам за чудовий шанс:

— Одерайде, добродію, — звернувся шанобливо до малого, згадавши, як віталася Мія.

Хлопчина обернувся, нітрохи не збентежившись і різко відповів:

— Чого тобі, жебраче?

Схоже, мій вигляд зовсім кепський.

— Зовнішність оманлива, юначе, — відповів я в тон спритнику і при цьому показав мідяка.

Монета швидко змінила зверхність малого на глибоку повагу:

— Пробачте, пане, в сутінках так важко розрізнити добродія від злодія, — не розгубившись, відповів хлопчина. — Чим можу прислужитися?

— Виконай, будь ласка, неважке завдання, а після того отримаєш монету.

— Я ваш покірний слуга, пане.

— У домі живе панянка на ім'я Мія. Хочу, щоб ти її покликав. Я чекатиму одразу за рогом.

Малий завагався, але спокуслива монета не давала спокою.

— Це непросто, пане. Наймитам, ой, перепрошую, панянці Мії не дозволяється виходити в такий час на вулицю. А я іду за дорученням господині, правда, можу повернутися, сказавши, що забув віск. Але це вже вимагатиме додаткового мідяка.

— Гаразд, домовились, — відповів я, згадавши урок торгівлі, якого навчав Зуфар, схоже, про нього знав і малий.

— Тоді зачекайте, пане. Мія зараз прийде.

Я притулився до стіни будинку, приготувавшись чекати. Та за мить з'явилася Мія. Я так розгубився, що не міг вимовити ні слова. Сонце, яке вже сховалось за горизонтом, ніби ожило з появою красуні. Вже тоді я помітив, що це яскраве сонце було наче зранене, воно світило, але тепла не дарувало.

— Ти хотів бачити? — байдуже спитала дівчина.

На таку зустріч я не сподівався. Навіть після того, як повідомив, що передав пакунок братові, Мія все одно була холодна і далека, наче перша зоря, яка щойно загорілась на небосхилі.

— Я вже казала, що нічим не зможу віддячити, — роздратовано мовила красуня.

— Та я ж і не вимагаю дяки, — спохватившись, відповів я.

Та й дійсно, чого я чекав? Щоб з вдячності кинулись на шию? Хоча, правду кажучи, сподівався на усмішку чи лагідне слово. Боляче дивитись на холодну, байдужу красуню, яка глибоко запала в серце.

— Послухай, сміливцю, насправді я вдячна за допомогу. Але зараз господиня шукає мене і якщо не знайде, то жорстоко покарає. Та цього не зрозуміти вільній людині? Вже те, що я, ризикуючи, зараз тут, засвідчує мою шану. Що ще потрібно?

— Надовго не затримаю, — присоромлено почав я. — Вибач, й справді не розумів, що примусив ризикувати. Повір, тут я не для того, щоб вимагати вдячності. Насправді, просто хотів ще раз побачити тебе, Міє, — сказав я і сам злякався того, що говорю.

На мить здалося, що в глибоких темних очах дівчини з'явилось щось схоже на ніжність, але Мія розгнівано перебила:

— Ти про що? Я — рабиня і живу в жорстокому, невідомому тобі світі! Щоб вижити, серце має бути твердим, як камінь, інакше зламаюсь. Розумієш? — Її красиві очі, наче розпеченим клеймом поцілили у самісіньку душу.

Що б я далі не сказав, все виглядатиме недолугим і недоречним. Я мовчки взяв розкриту долоню дівчини і швидко

вклав у неї викупну мітку.

— Це тобі.

Мія швидко зиркнула і остовпіла. В її очах беззахисно спалахнули увесь біль і приниження, усі даремні надії і сподівання, уся любов і ненависть. Я не міг намилуватись дівчиною. Її біль став моїм. Але розумів, що ні секунди більше не можу залишатися тут. Різко розвернувшись, я пішов. Відчуваючи, як невидима, міцна мотузка назавжди зв'язала з незнайомкою. І хоч як важко давалися ці кроки, що віддаляли від Мії, коли я, все ж не витерпівши, обернувся — дівчини вже не було.

Розділ 39

Гамірна харчевня «Веселий хряк» вміщувала безліч народу. Але Зуфар не з'являвся. Я знайшов вільне місце за столом та замовив вечерю, хоча до горла нічого не лізло. Настрій наспівував препаскудну сумну пісеньку. Твердо вирішив, що без Зуфара в Шанталію не попливу. Щось ніби відштовхувало від людей, яких я любив і з якими не хотів розлучатися. Дід Радо, малий радик, Зуфар, тепер ще й Мія… Дівчина, яка була для мене ніким і одночасно — всім. Інколи я ловив себе на думці, що відчуваю щось схоже на сором перед усіма, кого люблю. Бо зараз незнайома, здавалось, чужа дівчина, заполонила усі думки. Почуття, яке викликала Мія, не було схожим на жодне, яке відчував раніше до рідних чи друзів. Її незрима присутність робила сильнішим. Я знав, що вона існує, і моє серце усміхалось усьому світу.

Поява моряка перервала роздуми. Він зайшов разом з кремезним суворим чоловіком. Чомусь я відразу подумав, що це і є капітан корабля, на якому ми мали відправитись до Шанталії. При думці, що це так і не відбудеться, горло стиснуло лещатами.

Моряк обвів харчевню пильним поглядом, шукаючи мене. Я підняв руку.

— Одерайде, — сказали чоловіки в один голос і примостились на лаві навпроти.

— Гакар говорив, що ви хочете на моєму кораблі потрапити до Шанталії. Це так? — одразу переходячи до справи, запитав капітан.

— Так, — ніяково повторив я, розуміючи, що зараз мушу порушити нашу домовленість.

Ніхто з них не заробить обіцяних грошей, і, можливо, вимагатиме компенсацію за потрачений даремно час.

— Добродії, — прокашлявся я, щоб якось додати солідності голосу, — так сталося…

Раптом на наш стіл гучно опустилась чиясь рука, перервавши мене, і я почув знайомий голос.

— Так сталось, що ми дуже хочемо якнайшвидше відплисти до Шанталії.

Я підняв очі і побачив Зуфара. Він був захеканий, але, як завжди, усміхнений. Помітно, що брат поспішав. Хвала небесам! Юнак присів на лаву, настирливо потиснувши сидячого поруч.

— Ви, хлопці, впевнені? — перепитав капітан. — Умови на кораблі не ах які. Вам доведеться драїти палуби, слідкувати за чистотою, словом, виконувати усю чорнову роботу, яку накажуть.

Дорога не близька, це коштуватиме п’ятнадцять агрів. Десять даєте сьогодні, а решту — завтра опівдні на кораблі, саме тоді ми і відпливаємо. Та приходьте раніше, я вас познайомлю з екіпажем. Ну що, домовились?

— Все чудово, капітане, — хвацько відповів Зуфар, — тільки сьогодні ми заплатимо вам п’ять агрів, а завтра доплатимо решту. Нікуди ми не дінемось. В разі непередбачуваних обставин ви нічого не втрачаєте. А от ми можемо втратити і гроші, і на корабель не потрапити.

— Ну що ж, нахабно, але по суті, — не усміхаючись, відповів капітан. — Тоді по руках, думаю, спрацюємось.

Потиснувши руки, ми розплатилися з капітаном, який одразу ж пішов, та віддали винагороду морякові. Той замовив собі вечерю, і ми ще деякий час весело балакали. Я не вірив очам, щасливо спостерігав, з яким апетитом брат наминав м’ясо, до якого я так і не торкнувся. Розпитувати при сторонньому, що трапилось, не хотів. Нарешті, коли моряк розпрощався з нами, я нетерпляче випалив:

— Ну, і де ти був? Я вже запив холодною водою нашу подорож, місця собі не знаходив, не знаючи, де ти і що з тобою трапилось? Я й гадки не мав, де тебе шукати!

— Я й сам не очікував, що можу так по-дурному вляпатись, — відповідав Зуфар, дожовуючи ласий шмат м’яса. — Півдня я намагався відірватись від переслідування і стільки ж переховувався по всіляких закапелках. Насилу знайшов «Веселий хряк». Уявляєш, коли наш задум вдало втілився в життя і я спокійно спацерував до домовленого місця, якась клята стара крикнула патрулю: «Тримайте бандита! Я бачила, як він намагався підпалити тюрму!» І всі вояки кинулися за мною. Дивом у незнайомому місті вдалось втекти. Та були моменти, коли думав: «Ну все — кінець, пісенька доспівана! Який же я щасливий тебе бачити!» — і ми радісно обнялись.

— Але тепер, Айхо, мене шукає весь патруль Сакарії, — без нотки страху, бадьоро усміхаючись, продовжив Зуфар. — Так що потрібно конче вшиватись з міста.

І тільки товариш закінчив говорити, як до харчевні увійшло троє патрульних. Вони уважно, повільно роззираючись, вивчали присутніх. Я обернувся, щоб попередити Зуфара про небезпеку та остовпів: брат зник. Але тут же хтось смикнув за штани: під столом, приклавши палець до вуст, згорбившись, сидів Зуфар.

Намагаючись нічим не видати хвилювання, я підсунув до себе миску, з якої щойно їв Зуфар і в якій майже нічого не залишилось, робив вигляд, що їм. Патруль, здається, нікуди не поспішав. Потіснивши відвідувачів, троє чолов’яг вмостилися за

стіл і замовили вечерю.

— Схоже, вони тут надовго, — прошепотів я Зуфарові.

— Кепські справи, брате. Але поки вони зайняті вечерею, ми постараємось вшитися звідси.

Кращого моменту для втечі годі й придумати. Я вже тільки зібрався піднятися, щоб непомітно вийти з харчевні, як наштовхнувся на повні люті і подиву очиська.

— Зуфаре, наші плани міняються, — прошепотів я, відчуваючи, як по шкірі пробіг холодок. — У залі Алакег із ватагою. І здається, його бажання прикінчити мене стало ще сильнішим.

— Час від часу не легше. Оце так халепа!

— Думаю, доки патруль в харчевні, Алакег не наважиться втілити задум. Але що нам робити, коли патруль піде?

— Цього не знаю, але знаю одне: забиратись потрібно з цього клятого міста.

— Алакег не зводить з очей. Думаю, він не здогадується, що під столом сидить його колишній послідовник. З тобою йому теж кортіло б побачитись. Зуфаре, є ідея.

— Гаразд кепкувати, Айхо, ну що далі?

— А далі ми влаштуємо Алакегу гарячу зустріч.

— Щось це не дуже подобається.

— Не перебивай. Послухай, брате, патруль вже збирається йти. Так що у нас обмаль часу. Коли я дам тобі знак, повзи під столом до виходу. Так тебе ніхто не помітить. Тільки патруль вийде з харчевні, ти вбіжиш і голосно покличеш Алакега. Коли ватажок поверне до тебе голову і нарешті відірве від мене паскудний погляд, я чкурну під стіл і попрямую до протилежного виходу. І там теж голосно «привітаюсь» з геліонатом. А далі усі надії покладаємо на ноги і провидіння, чимдуж біжимо, куди очі бачать, подалі від Алакега і його «друзів». Зустрічаємось у порту, на місці, де зранку домовлялись з моряком.

— Думаю, це спрацює.

— Патруль уже встає з-за столу. Давай, Зуфаре, повзи до виходу.

Я відчув, як спітніли долоні, кров гучно пульсувала у скронях. Хижі очі Алакега недобре усміхалися, ніби говорили: ще мить — і тебе уже ніхто не врятує. Час тягнувся немилосердно довго. Брат мав би бути вже на місці. Алакег піднявся з лави і, злісно блиснувши пронизливим поглядом, рушив до мене. Я, наче зачарований, не зводив з нього очей, затамував подих та чекав команди Зуфара.

— Гей, смердючий геліонате! Алакег, я до тебе звертаюсь! — почув я Зуфара, і в цю ж мить вожак, наче хижий звір, усім тілом

розвернувся до брата, а я пірнув під стіл і, як міг швидко, поповз у протилежний кінець.

— Спіймати зрадника! А де інший шмаркач? Знайти його! — почув я крик Алакега, вже будучи біля виходу. Вилізши з-під столу, я з розмаху відкрив дерев'яні двері і з усієї сили наскочив на велета, упершись просто в його необ'ємний живіт.

— Айхо? — почув я здивування «живота».

Піднявши голову, я з радісним полегшенням видихнув:

— Кістер!

Переді мною, розплившись у кривозубій посмішці, стояв одноокий пірат, побратим Ракун-Саро. Та в цей момент на всю харчевню прогримів знайомий голос.

— Ось він, біля другого виходу! Тримайте його! — і в мій бік тут же кинулись троє озброєних геліонатів.

— Бачу, малий, ти, як завжди, в халепі.

Кістер, як ляльку, однією рукою переставив мене за свою кремезну спину. Витяг криву піратську шаблю і приготувався до відсічі.

— Кістере, можливо, ти не помітив, але я вже не та мала шмаркля. Я виріс! І тепер сам можу постояти за себе! — сказав я, протискаючись між дужими плечима велетня і вузьким проходом дверей.

— Це ти розкажеш тому, хто не бачив, як ти щойно кивав п'ятами від цієї симпатичної ватаги! — сказав Кістер, легко відбиваючи перші напади геліонатів.

Незважаючи на небезпеку, я відчував себе щасливим. Доля сьогодні була занадто щедрою на зустрічі. «Пірате, я радий тебе бачити!» — виблискуючи, співала шабля.

— Що ти зробив поганого всім цим добрим людям? — кепкував з мене Кістер.

— Друже, я не встиг зробити їм навіть нічого доброго.

— Е, не кажи, малий, щось певне в тобі таки є, що за тобою ганяється півсвіту! Якби не ти, я б ще й досі грабував на нашій старій добрій «Фенарі».

Кістер сказав це без тіні образи, але я розумів, що він правий. Не було б мене на кораблі, не напав би на нас Сохо. Та зараз годі про це думати. Ватага озвірілих геліонатів намагалась будь-що прикінчити мене.

Та ряди ворога помітно рідшали завдяки справній роботі наших шабель. До нас проривався розлючений Алакег, і в цю мить в харчевню ввірвався здивований патруль. Галас, що здійняла наша сутичка, не залишився непоміченим.

— Що тут відбувається? — крикнув один із них. — Захотіли до в'язниці? Це ми вам швидко влаштуємо!

— Малий, я б залюбки ще поспілкувався з тобою, але, певне, час накивати п’ятами, що раджу й тобі!

Кривдників теж не тішила зустріч з патрулем. Залишивши Алакега, боягузи кинулись навтьоки. А ватажок не міг вдруге випустити мене з лап.

— Давай, малий, за мною, — крикнув Кістер, потягнувши до виходу.

І дуже вчасно.

Розділ 40

Покинувши втечею харчевню «Веселий хряк», ми з Кістером опинилися на незнайомих нічних вулицях Сакарії.

Темні і вдень провулки були ще темнішими вночі, освітлені хіба що поодинокими лампадками, які все рідше траплялися у вікнах будинків в такий пізній час.

— Тобі є куди піти, Айхо? — спитав Кістер, коли я задивився на тьмяне світло, що одиноко миготіло у вікні.

— Ні.

Я згадав, як давно сам запалював таку ж лампадку і залишав її на столі, чекаючи повернення діда. Тепер у мене не залишилось нічого: ні дому, ні вікна, ні свічі, а основне, — нікого, кого б я міг зустрічати. Як довго я блукаю по світах! Повертатися нікуди, ніхто не чекає, ніхто не журиться за мною, не виглядає. Немає у світі лампадки, яка б горіла для мене. Залишалось іти лише вперед, як би не втомився, в надії знайти новий дім.

— Тоді ходімо до моєї барлоги, вона тут неподалік, — якось навіть ніжно сказав старий пірат, помітивши з якою тугою я дивлюся у освітлене вікно. — Я давно хотів спитати, малий, якими вітрами тебе занесло до Сакарії?

— Схоже, вітром перемін, — все ще перебуваючи в думках, відповів я та, стрепенувшись, запитав: — Кістере, тобі щось відомо про капітана, де він зараз, часом не в Сакарії?

— Вже рік, як я нічого не чув про нього. Востаннє ми бачились тут, в місті, але капітан мав якусь невідкладну справу, та куди подався і де зараз, не знаю. Тепер я на службі в іншого капітана, на іншому кораблі. Та ти можеш пожити у мене, доки ми на стоянці в порту.

— Дякую, Кістере, але завтра ми відпливаємо до Шанталії.

— Ми? То ти не сам?

— Це довга історія. Ти знаєш цього хлопця. Колись він був невільником на вашому кораблі, а тепер — мій брат і друг.

— Це випадково не Зуфар? — раптом зареготав пірат. — Ти ба, таки знайшов тебе. Коли ми з Ракун-Саро відправляли його сестру Зайру до Захрейну, він пообіцяв їй, що обов'язково відшукає тебе. Молодець хлопчак! — ніби сам до себе сказав Кістер.

— Ми домовились із ним завтра зустрітися в порту. Опівдні відпливає наш корабель до Шанталії. Неодмінно потрібно потрапити на нього, розумієш, Кістере.

— Розумію, малий. Думаю, в тебе буде все гаразд. Не хвилюйся, — та несподівано обличчя Кістера наче завмерло,

перетворившись на гримасу болю.

Єдине око пірата зі здивуванням глянуло на мене, і з рота потекла цівка крові. Тіло велета тяжко повалилось на землю. А там, де ще мить назад стояв Кістер, постав Алакег, який з кривою посмішкою тримав в руках закривавлену шаблю.

— Думаю, твій друг помилився, нічого доброго тебе уже не чекає.

Ошелешений, не вірячи власним очам, я дивився то на Алакега, то на нещасного Кістера, який бездиханно лежав на землі. Вбивця, насолоджуючись моєю розгубленістю і власною винахідливістю, тягнув час. Я заціпеніло тримав в руках криву шаблю Есхи, а десь глибоко в душі підіймався буревій такої сили, що, здавалося, ще мить — і розірве на шматки, спопелить і розвіє по вітру. Перед очима спалахнуло синє полум'я, яке колись бачив у смертельних очах вожака свистів.

Невідома сила різко здійняла в повітря, наче гвіздками прибила до невидимої стіни. Я відчув, як вихор вирвався. Безліч мене полетіло у простір…

Ніби нізвідки чорною хмарою з'явилися десятки вестричів, хижих нічних птахів. Я встиг побачити жах в очах Алакега. А далі хижаки немилосердно кинулись на геліоната, клюючи його тіло, обличчя, руки, ноги. Дарма Алакег намагався відбиватися, це не допомагало. Невідома сила, що тримала в повітрі, враз розвіялась. Я шубовснувся на землю і втратив свідомість…

Отямився від людських криків і зойків. Насилу відкривши очі, у світлі дня я побачив гурт незнайомих людей, що стовбичили наді мною.

— Розійдіться! Розійдіться! — кричав хтось, розштовхуючи юрбу.

Коли з'явився патруль і я побачив бездиханне тіло Кістера, що лежало неподалік, нарешті пригадав усе, що відбувалося минулої ночі. Я оглянувся, та Алакега ніде не було, отже, йому вдалося втекти. Зате лежала його скривавлена шабля. Тільки зараз зрозумів, в якій неприглядній ситуації опинився. Вояка грубо підняв із землі і поволік до відділку. Спочатку я пручався і намагався пояснити, що не винен у смерті пірата, але ніхто не слухав.

Ще вчора я передавав харчі Сахабу, а сьогодні сам опинився в сакарійській тюрмі. З болем уявляв Зуфара, який зараз схвильовано даремно чекає в порту. Я вже почав шкодувати, що увійшов до Сакарії через ці кляті П'яті Ворота.

Важкі двері напівтемної камери зі скрипом повільно відчинилися, заглянув наглядач, а за ним з'явився неприємної, якоїсь хижої зовнішності чоловік.

— Вибирай, — сказав наглядач.

Хижак обвів усіх в'язнів прискіпливим оцінюючим поглядом.

— Оцей, оцей і оцей! — сказав він, вказуючи на людей, яких тут же виводили з камери і надягали на руки кайдани. — І ще оцей! — продовжив хижак, тицьнувши на мене пальцем.

Коли кайдани холодним замком клацнули на руках, я зрозумів, яка чекає доля. Не раз на вулицях Сакарії я зустрічав цих нещасних. А тепер сам опинився серед них. О небеса! Як же далеко від мрії заніс Вітер Перемін!

Нас вели по вже знайомих вулицях, я озирався навколо, все ще сподіваючись раптом побачити Зуфара. Але чуда не сталося. Як худобу, підганяючи батогами, нас пригнали на базар. І вперше за цей час стало моторошно.

— Я привів ще одну партію, — сказав хижак кремезному чоловікові з дурнуватим виразом обличчя. — З тебе сто п'ятдесят агрів — і ми квити.

Я прислухався з наростаючим обуренням. Сто п'ятдесят агрів?! От така ціна чотирьох людських життів?! Якби ж не кайдани на руках, я б добряче всипав нелюдам. Згадав учорашню ніч і вестричів, яких, без сумніву, я накликав на Алакега. Та як це повторити, і гадки не мав.

— Думаю, сьогодні у тебе буде добрий заробіток! — сказав хижак товстуну і розпрощався.

Нас вишикували у шеренгу. Хто пручався і протестував, отримував порцію палиць по ребрах, серед «щасливчиків» опинився і я. Десь після восьмого удару палицею протестувати хотілося все менше, а вгризтися в горлянку здороваю все більше. Та власна безпорадність і приниження вбивали.

Несподівано світ завмер. У натовпі покупців і рабів я побачив Мію. Неймовірно! Я згадав про викупну мітку, яку віддав дівчині і зрадів, будучи впевненим, що Мія уже не рабиня, а вільна міщанка. Але що вона робить на базарі работорговців? Коли дівчина майже порівнялася зі мною, я побачив, що вона не сама, а йде поруч з багатою пані, яка зверхньо кидала погляди на всіх, а на рабів дивилась, як на звичайнісінький товар. У мене похолола кров. Чому Мія ще не вільна? Невже вона не віддала свою викупну мітку? Ніхто б не насмілився проігнорувати цей викуп. То чому ж Мія ще досі поруч із господинею?

Пані обирала раба. Коли дівчина випадково зупинилася поруч зі мною, я побачив, як округлились від здивування її темні очі. Здалось, що багряна шкіра Мії навіть трохи зблідла.

— Скільки ти хочеш за цього раба? — запитала пані здорованя, тицьнувши пальцем на юнака, який стояв поруч.

— П'ятдесят агрів, — відповів работорговець.

— О, це надто дорого за такого кволого раба.

— То обирайте сильніших, пані, але вони коштують шістдесят, — крізь щербаті зуби усміхався товстун.

Багатійка незадоволено фиркнула і швидко попрямувала вперед, байдуже минаючи. Невже вона зараз піде, а разом з нею і Мія? І я ніколи більше не побачу дівчину?

— Пані, пані! Купіть мене, я дуже хороший раб! Ви навіть не уявляєте, який я покірний та виконавчий! — у відчаї викрикував я, було байдуже, що принижуюсь і верзу повну нісенітницю.

Багатійка зупинилася, а я в черговий раз отримав палицею по плечах. А сам чекав, що Мія підтримає та чимось допоможе. Але дівчина і словом не обмовилась.

Пані байдуже глянула і зверхньо кинула щербатому товстуну:

— Фе! У цього работорговця тільки кволі і нікчемні раби, тут нема що робити. Ходімо! Ну, хутчіше! — з показним незадоволенням викрикнула багатійка до Мії.

— Мій друг до першої години чекає в порту біля корабля, що відправляється до Шанталії! Він має дізнатись, що я тут! — викрикнув я, стараючись не виказувати, кому саме адресував відчайдушне послання.

На мить Мія зупинилась, і я заспокоював себе, що вона все зрозуміла.

Не відчуваючи фізичного болю від чергового удару палицею, я, не відриваючи погляду, з болем в душі проводжав силует Мії, що дуже швидко розчинився в натовпі невільничого ринку. Я хотів назавжди закарбувати в пам’яті її прекрасний образ. І тільки зараз зрозумів, як важливо знати, що ця дівчина небайдужа до мене. Та дивна поведінка Мії не вселяла надії.

Розділ 41

Час тягнувся безкінечно довго. Під відкритим палючим сонцем, в гаморі людей, які постійно снували туди-сюди, я відчував себе покинутим долею напризволяще. Старався не втрачати надії, сподівався, що якимось чином виберусь звідси, але сонце, спрага, втома і смуток вбивали усі надії. Я постійно запевняв себе, що не можу потрапити в рабство. Краще загину, ніж стану рабом.

Вже перевалило за південь. Не давало спокою питання: чи змогла Мія знайти Зуфара і переказати йому, де я. Але якщо вона постійно біля господині, то як зможе це зробити? Хвилі відчаю накривали з головою, погрожуючи потопити.

Та раптом у натовпі людей я побачив знайомий силует.

— Я тут, Зуфаре! Я тут! — кричав щосили, не боячись отримати палицею по спині. Більше лякало те, що брат не помітить у цьому людському вулику.

Товариш одразу ж обернувся, помахав рукою і підбадьорливо усміхнувся. Його очі ніби говорили: «Все буде гаразд, Айхо! Не хвилюйся, я тебе витягну». І я вірив, вірив усім серцем, хоча і гадки не мав, як це можна зробити. Зуфар знову загубився. Даремне я виглядав — його ніде не було.

— Хто продає цього раба? — раптом почув знайомий голос брата.

— Ну я, а тобі що до того, обірванцю? — крізь щербаті зуби зневажливо відповів работорговець, запихаючи до рота ласий шматок печеної агуки. — Ти, може, хочеш його купити? — уже зареготав товстун, кепкуючи із Зуфара.

— О ні, шановний добродію, де вже мені, нікчемному слузі, — жалісливо та з глибокою пошаною відповів Зуфар, не звертаючи уваги на кпини. — Не я, а господар, шанований Арагель, хоче придбати хорошого раба, а я в цьому добре розуміюся, повірте, — продовжував у тому ж дусі брат, а сам непомітно хитро підморгнув.

Работорговець витер об широкі штани масні руки, уважно придивився і, ніби щойно й сам побачив перспективного раба, сказав:

— То що твій господар справді хоче придбати цього хорошого раба?

— Так, добродію, і саме цього. То скільки ви за нього просите?

— Сімдесят агрів, — товстун навіть і оком не моргнув, шалено завищивши ціну.

Зробилося зле. Де ж ми візьмемо такі величезні гроші? Все, що залишилось у Зуфара, було трохи більше десяти агрів, які мав заплатити капітанові. А мої відібрали у тюрмі. Де узяти ще шістдесят? Це ж ціле багатство! Я чекав, що Зуфар, як завжди, почне торгуватися, але на моє глибоке здивування юнак солодким голосом відповів:

— О, це прекрасна ціна для такого хорошого раба.

У работорговця від щастя округлились очі, і вся його тлуста пика вкрилась червоними плямами. Він ніяк не міг повірити щастю.

— Та, на жаль, гроші ви отримаєте тільки під вечір. Господар сам прийде за рабом, ви ж розумієте, він не може довірити нікчемному слузі таку суму. Так що, будьте ласкаві, притримайте товар, — і Зуфар непомітно підморгнув.

Та, схоже, це не зовсім влаштовувало товстуна. Він помітно розчарувався. Але сума у сімдесят агрів зігрівала його ласу до грошей нікчемну душу і, витримавши паузу, товстун все ж погодився з невеличким уточненням.

— Ну гаразд, але ввечері цей раб коштуватиме вісімдесят, — констатував він, сам не сподіваючись, що покупець погодиться.

— Це справедливо, — виголосив Зуфар. — Домовились. Чекайте господаря з грошима підвечір. Вісімдесят агрів ваші.

З широкою усмішкою і глибокими поклонами Зуфар розпрощався, залишивши ката з блаженною усмішкою на товстій пиці, а мене в повній розгубленості. Я був переконаний, що друг не зможе знайти грошей до вечора, та навіть якби попереду був цілий місяць, йому такої суми не заробити.

Роздобрівши від щастя, работорговець навіть налив пару крапель води. Певне боявся, що до вечора на пекельній спеці я втрачу товарний вигляд. Мною цікавились ще декілька покупців. Та товстун дотримав слова. Але не через благородність. Просто більше сорока агрів ніхто за мене не давав. Але де Зуфар? Лиш би він через це не вскочив у якусь халепу. Не прощу собі цього!

Наближався вечір. Брата не було. Та і не міг він прийти, щоб викупити. Я був переконаний, що друг просто виграє час і чекає до ночі, щоб влаштувати втечу. От тільки як я зможу втекти з кайданами на руках?

— Одерайде, добродію! — раптом почув знайомий голос. — Я прийшов за ось цим рабом, — сказав пишно вбраний молодий чоловік, вказуючи на мене витонченою рукою, на якій вигравав перстень з дорогоцінним камінням. — Слуга казав, що ви хочете вісімдесят агрів. Ось вони, — і красиві пальці вправно підкинули в повітря розшитий сріблом мішечок, туго набитий грішми.

Работорговець жадібно впіймав довгоочікуваний викуп. А я,

ошелешений, із роззявленим ротом, тільки зараз впізнав Зуфара. Переді мною стояв справжній принц! Після довгих мандрів із завжди усміхненим, життєрадісним юнаком в обірваній скромній одежі я забув, що поруч зі мною подорожує принц. Але як? Звідки такі метаморфози?

Благородний вигляд Зуфара мимоволі вселяв повагу.

— Радий служити такому шляхетному панові і надалі. Можливо, вам ще потрібен раб? — уже улесливо пролепетав товстун.

— Ні, тільки цей, — різко відповів Зуфар, якому схоже набридло мати справу з брудним работорговцем. — Звільніть негайно юнака.

— Як скажете, пане, як скажете.

— Думаю вісімдесят агрів за раба недостатньо, — несподівано з-за спини прозвучав незнайомий голос.

Ми з Зуфаром обернулися і побачили невідомого вельможу, за яким, наче темна хмара, стояв Алакег. Рани від кігтів нічних вестричів ще не зажили. Від цього люте обличчя геліоната здавалось ще страшнішим.

— Даю вдвічі більше, і раб мій, — холоднокровно констатував статний пан.

Я розгублено глянув на Зуфара, але притаманна стриманість, схоже, покидала і юнака. Він зблід, але не відступався.

— Перстень, зроблений королівськими ювелірами, а прикрашений найгарнішим каменем у світі. Він ваш, добродію, а раба продаєте мені, — юнак легко зняв з пальця дорогоцінний перстень і твердо вклав в брудну жменю работорговця.

Той із палаючими від жадібності очима міцно затиснув дорогоцінність у руці, все ще не вірячи в свою удачу. Але як жадібна до наживи нікчема, він хижо глянув на незнайомого пана.

— Ви не даремне засумнівались, добродію, цей перстень всього лиш підробка. Камінь несправжній, ніхто вам не дасть за нього більше ста агрів. А я плачу за раба п’ятсот!

Работорговець ледве не втратив свідомості від почутої суми. Я стиснувся, як пружина, приготувавшись до найгіршого, а Зуфар схопився за шаблю. Але Алакег миттю перекрив дорогу юнакові, і їхні шаблі зіткнулися, наче блискавки.

— Досить! — владно крикнув вельможа. — Алакег, ти забуваєшся, — і грізний воїн перетворився на кімнатну тваринку, видресирувану цим дивним паном.

— Думаю, нам не варто привертати надмірної уваги властей Сакарії, — аж занадто м`яко продовжив незнайомець. — Краще усі наші недоречності з’ясувати у моєму палаці за келихом

холодного білого вина, — останні слова адресувалися Зуфарові. — Я впевнений, що ми знайдемо спільну мову.

Алакег опустив шаблю, Зуфар все ще вагався.

— Брате, не смій погоджуватись! Ти ж розумієш, що це пастка! — у відчаї крикнув я.

— То це твій брат, Айхо? — несподівано почув я від незнайомця власне ім'я. — Тоді це все міняє. Вам обом нема чого боятися, — сказав дивний незнайомець, і ми із Зуфаром водночас глянули на Алакега.

Не звертаючи уваги на нашу недовіру, вельможа впевненим і нетерплячим голосом сказав:

— Вам краще піти зі мною. На Айхо в моєму палаці чекає людина, яка дуже хоче його бачити.

— Та хто ви такий? — обурено викрикнув я. — Якщо вважаєте, що купили мене, як якусь дрібничку на базарі, тоді гаразд, я піду з вами, але не смійте вплутувати сюди брата, він — вільна людина і робитиме те, що вважатиме за потрібне! Не смійте наказувати нам!

Руки звільнили з кайданів. Нічого не заважало спробувати утекти. Але щось стримувало. Хто все-таки чекає у палаці дивного незнайомця? Присутність Алакега нічого доброго не віщувала. Але чи не занадто дорого за мене заплатили, щоб просто убити? Я все ще сумнівався, коли незнайомець сказав:

— Не думаю, що п'ятсот агрів — це така вже й дрібничка, навіть для мене. Але досить жартувати, перейдемо до справи. Навіть не намагайся втекти, Айхо. Мої люди патрулюють скрізь, куди б ти зараз не подався, тебе приведуть до мене. Я не хочу засмучувати друга, який так довго шукав тебе.

Я відчув, як мороз пробіг по тілі. Перше, що спало на думку, — це Сохо. Те, що я почув про нього ще в пустелі свідчило, що Сохо досить впливова, відома і багата людина у Сакарії. Тільки він міг так вишукано помститись, ще й заманити в пастку друга, щоб покінчити з ним, як він робив з усіма, кого я любив. Тепер усе стало на місця. Ні, не допущу, щоб у твої лапи потрапив Зуфар.

— Гаразд, я йду, але за умови, що цей юнак зі мною не піде.

— Що ти вигадуєш, Айхо, я не залишу тебе з цими покидьками! — обурено кинувся вперед Зуфар, ніби захищаючи мене.

— Айхо, ти напевне погано зрозумів. У тебе немає вибору!

Непомітним порухом руки незнайомець наказав щось Алакегу, який блискавкою опинився між мною і Зуфаром. Відштовхнувши брата, спритний бандит схопив за горло. І я зрозумів, якщо убивця прикладе хоч на краплину більше зусиль,

кістки не витримають.

— Зроби хоч крок — і твій друг помре, — прошипів Алакег до Зуфара.

— Спокійніше, спокійніше, друзі. Давайте по-доброму розійдемося. Усього найкращого, юначе, — кинув наостанок незнайомець Зуфарові.

Я встиг лише востаннє глянути на друга. Сказати так нічого і не зміг, бо рука Алакега міцно стискала горло.

Мене потягнули до накритої цупкою матерією брички, на яких пересувалися вельможі, та закинули досередини. Поруч сіли вельможа і Алакег. Бричка рушила. А мене розривало від безпорадності і люті. Я нічого не міг вдіяти, щоб вирватись із лап убивць. Та вперше зрадів, що Зуфара немає поруч.

Розділ 42

Бричка зупинилась біля маєтку неймовірної краси. Високі білі стіни мурованого паркану, обплетені квітучою зеленню. Червоні квіти тяжкими гронами звисали з огорожі і наче усміхалися перехожим. Важко повірити, що за цими життєрадісними стінами чекає ворог.

Я вирішив ні на мить не видавати страху. Не дам Сохо такої насолоди! Шаку завжди захоплював зненацька, підло. Тепер я викрию ниций задум. І зустріну ворога з високо піднятою головою. Вимагатиму зброю для зустрічі смерті в чесному поєдинку!

Важкі дерев'яні двері розчинилися. На мить здалось, що велетенське чудовисько розчахнуло свою пащу. Я очікував найгіршого. Але ми опинились у просторому внутрішньому дворі, повному духмяної зелені і квітів. Затінок фруктових дерев і дивовижний фонтан дарували прохолоду. Вода вигравала на сонці гарніше за переливи усіх дорогоцінних каменів.

Втомлений, вимучений спрагою і переживаннями від майбутньої зустрічі з ворогом, я все ж не міг не звернути уваги на красу, яку бачу вперше і, можливо, востаннє в житті.

Минувши двір, ми увійшли до величезної пишної зали. Я побачив чоловіка, який сидів на високому різьбленому кріслі. Почувши наші кроки, той піднявся і схвильовано кинувся до мене.

— Це він, друзі! — викрикнув незнайомець, в якому я впізнав Ескалара.

— Айхо, як я радий тебе бачити! — стиснув у теплих, дружніх обіймах маг.

Я готувався до іншої зустрічі. І тепер, коли бачив перед собою привітну усмішку Ескалара, розгубився.

— Ти не пам'ятаєш мене, Айхо? Я — Ескалар, маг з берега піратської Ратоки. Я подарував тобі ось цей амулет, — і чоловік торкнувся талісману, що висів на шиї. — Не радий бачити?

— Я все пам'ятаю, — нарешті спромігся вимовити я, — і вас, і амулет. Але після дивної вистави вбивці на невільничому ринку, що стоїть за вашими плечима, щось немає радості у серці.

— Ти дивовижно схожий на матір… — задумливо протягнув Ескалар, здається, і не чуючи відповіді.

Я ошелешено змовчав… Хоча так і кортіло крикнути: «Ви знаєте батьків?!» Здається, увесь світ знав хоч щось про мене. Люди, наче граючись, по краплині відкривали істину. Тож хто я?

Уже з недовірою втупився я на Ескалара.

— Айхо, — сумно почав геліонат, наче шкодуючи, що не

бачить в очах довіри. — Не думав, що ось так зустрінеш…

— А чого ти чекав, Ескаларе? Радісних обіймів? Чому не прийшов на невільничий ринок, якщо хотів викупити? Чому так звані друзі розлучили з братом? Чому вбивцю Алакега називаєш другом? Хочеш, щоб після цього я тобі довіряв? Я не знаю, хто ти! А ти, здається, знаєш про мене більше, ніж я сам!

Ескалар опустив голову.

— Все не так просто, Айхо. Сподіваюсь, що зможу усе пояснити. Лише б ти захотів слухати.

— Доки Зуфар не повернеться, не хочу нічого чути. Якщо ти й справді бажаєш добра, не розлучав би з братом.

— Невже не хочеш дізнатися про батьків?

— Ні! — випалив я, відчуваючи, як образа підступним черв'яком занила в животі.

— Гаразд. Знайдіть цього Зуфара. Приведіть сюди. Але так, щоб не бачив, куди везуть. І делікатніше з юнаком, — віддав накази Ескалар. — Цього достатньо?

— Знайди Зуфара.

— Гаразд, Айхо. Я розумію. Все надто незрозуміло і несподівано. Відпочинь. Гаряча ванна, їжа та прохолодні вина — в твоєму розпорядженні. Усе погане, Айхо, в минулому. Я проведу до твоєї кімнати.

Мелодійне дзюрчання фонтану за вікном, втомлений захід сонця і вечірня прохолода, що через легкі, майже невагомі, фіранки потрапляла в кімнату, гаряча духмяна ванна — усе заспокоювало. Хотілось вірити, що й справді усе погане в минулому. І Зуфар скоро прибуде. Не торкнувшись їжі, я зручно розмістився на канапі. Не маючи більше змоги боротися з дрімотою, майже заснув, коли в кімнату увірвався Зуфар:

— Айхо, ти живий! Хвала небесам! Хто ці люди і що їм потрібно?

За спиною товариша мовчки стояв Ескалар.

— Я ненадовго залишу вас, але, Айхо, ти пам'ятаєш, маємо поговорити сам на сам.

— Гаразд, Ескаларе.

Маг усміхнувся. Двері обережно зачинились.

— Брате! — кинувся в обійми Зуфару, — я майже втратив надію побачити ще колись тебе!

— Я ж казав, що так легко ти від мене не відкараскаєшся! — білозубо вишкірився друг.

— Неймовірно, але там, на базарі, я думав, що бачимось востаннє, — я втомлено опустився на канапу.

— Радий, що з тобою, Айхо, все гаразд! Але все це якось дивно…

— Пам'ятаєш, Зуфаре, я розповідав про мага, що подарував амулет. Це Ескалар, чоловік, за наказом якого мене викупили з рабства.

— І для чого ця вистава? А Алакег… я бачив його в будинку…

— Знаю, брате, знаю. Більше запитань аніж відповідей… Але Ескалар обіцяв усе пояснити. І найголовніше — розповісти про батьків.

— Надто багато таємничості. Не подобається це. Чому маг не розповів про батьків, коли ви зустрілися вперше?

— Не знаю. Можливо, Ескалар не був упевненим, що я їхній син?

— Давай напхаємо животи досхочу, я від ранку нічого не їв, — раптом перебив Зуфар, розламуючи навпіл запечену птицю. — Ситим я краще міркую.

От тепер я впізнавав життєрадісного друга.

— А де ж твої пишні шати? — спохватився я, побачивши Зуфара у звичному одязі мандрівника. — І взагалі, що це за перевтілення? Я ледве дар мови не втратив, коли побачив тебе, пишного, мов принца!.. Ой, тобто принца… Ну, ти зрозумів…

— І як я? — розреготався Зуфар.

— Та красень, звичайно! Але де ти все це взяв: гроші, персні? Що, когось пограбував? — сміявся я, бо й справді ситому живеться веселіше.

— Ти забуваєш, що я і є принц.

— Схоже, ти це забув, коли вирішив мандрувати.

— Моє повернення в «принци» — короткочасна необхідність. І щаслива випадковість! Коли я дізнався, що ти в халепі…

— Мія розповіла? — схвильовано перебив.

— Ні, прибіг хлопчина і сказав, що друг на невільничому ринку і його ось-ось продадуть.

— Це Мія… — мрійливо констатував я.

— Хм, можливо… Так от, після того, як домовився з работорговцем про ціну, я миттю повернувся в порт. Ще вчора помітив корабель з Захрейну, та тоді боявся, що хтось впізнає. А сьогодні трусився від думки, що такого обірванця ніхто і слухати не захоче. Та, на щастя, міністр батька Тапер-Хаз одразу впізнав принца і зрадів, що зможе привезти королю блудного сина. Проте, дізнавшись, чого я хочу насправді, всупереч субординації, навідріз відмовився допомогти. Тоді я запропонував домовленість: якщо Тапер-Хаз допоможе викупити тебе з рабства, я повернуся до Захрейну; якщо ж відмовиться, і тебе спіткає гірка доля раба, то навіть уся королівська дружина не зможе силоміць втримати на кораблі. Я собі щось заподію. І як тоді міністр подивиться в очі володарю? Наостанок доконав я бідного Тапер-

Хаза. Так отримав гроші, одяг і перстень — знак влади.

— То ти повертаєшся в Захрейн? — стараючись не видати розчарування, спитав я.

— Повертався б, якби вдалось викупити тебе з рабства, — весело відповів Зуфар. — Але за мене це зробили інші. Так що я повернув назад одяг, гроші, перстень і знову став вільним мандрівником, який опинився на початку шляху, бо навіть не уявляв, де тебе шукати. Але ти сам знайшовся!

У двері настирно постукали. На порозі з'явився кумедний невисокий чоловічок у довгому картатому халаті:

— Господар чекає на вас, пане. Я проведу.

Зуфар стривожено зиркнув.

— Все гаразд. Я обіцяв поговорити з Ескаларом. До того ж маю безліч запитань і прагну почути нарешті відповіді.

Коротун пересувався швидко, я ледве встигав. Слуга ніс дивну лампадку. Здавалося, що вогник в ній з'являвся з нічого і нерухомо зависав у повітрі.

— Прийшли, пане, — і зупинився перед непомітними дверима.

Двері наче за чиїмось наказом розчинились. В каміні тихо потріскувало лагідне багаття. Ескалар сидів на м'якому килимі обличчям до вогню:

— Сідай, Айхо, — сказав маг, не повертаючись.

Я опустився на м'який килимок, відчув, як полум'я гарячими хвилями обпікає обличчя, і відсунувся подалі.

— Навіть не знаю з чого почати…

— Ти обіцяв розповісти про батьків, Ескаларе.

— А, про батьків, — якось розгублено почав маг. — Коли побачив амулет зі змією на шиї, то зрозумів, що ти син Айсолари. Вона ніколи не розлучалася з амулетом і віддала б його лише власній дитині. Адже твою маму звали Айсолара?

— Чому звали? І сьогодні так звуть.

— Що?.. — розхвилювався Ескалар. — Ти ж сказав, що батьки померли?!

— Я сам донедавна так думав, проте дізнався, що живі. Не знаю, чому дід приховував це?

— Айсолара жива… — мрійливо повторив Ескалар. — Ти знаєш, де тепер батьки?

— Ні, я думав, що ти розкажеш.

— Я не знаю, Айхо. Я втратив слід Айсолари й Сохломира. Колись, дуже давно, ми були друзями. Але життя розлучило…

— Ти любив мою маму?

Ескалар різко повернувся, в очах відбивалося полум'я та, здавалось, це вогонь душі.

— Любив? Не просто любив, обожнював! Але Айсолара обрала іншого. Твого батька і мого найкращого друга.

Я подивився на Ескалара іншими очима. З такою ніжністю і теплом розповідав він про батьків, що я навіть заздрив. Адже не пам'ятав жодної риси обличчя, жодного слова мами чи тата, не пам'ятав голосу, рухів, сміху… А Ескалар не просто бачив, розмовляв, він був їх другом…

— Ви посварились через нерозділені почуття?

— Ні. Це не похитнуло дружби. Я програв у чесній боротьбі за серце Айсолари. І щоб змиритись з болем, на деякий час залишив рідне поселення, вирушив у мандри. А коли повернувся, тоді й відбулись фатальні події.

— То що ж сталося?

— Молоді і запальні, ми з твоїм батьком вірили в честь, справедливість, відвагу і гідність. Ці істини були нашими поводирями у житті. Ми мріяли про подвиги, які вершитимемо разом, про Воїнів Шаку, уявляли, як рятуватимемо світ. Але ми жили у непримітному маленькому містечку і нічого не знали про те, що коїться насправді. Коли твої батьки одружилися, я вперше покинув Оздерію і вирушив у мандри. Згодом зрозумів, що не все, у що вірили, істинне.

Під час подорожі я познайомився з людиною, яка перевернула моє уявлення про тогочасний світ. Це змінило все життя. Але коли я, повернувшись, розповів про це друзям, Сохломиру і Айсоларі, твоя мама лише сумно глянула, ніби кажучи: «Що ж ти наробив, Ескаларе?» А Сохломир розлютився так, що ми вперше з ним не на жарт посварились.

У той же вечір, засмучений, роздратований та зраджений, як тоді вважав, я покинув Оздерію і вирушив у чергові мандри. Але через десять років повернувся, щоб розшукати твоїх батьків. Туга за ними не давала спокою довгі роки. Але, як виявилося, Сохломир і Айсолара загадково зникли з міста незадовго після мого від'їзду. Я дуже здивувався, бо останній раз, коли бачив їх, твоя мама була при надії. З дня на день мав з'явитись на світ ти, Айхо. Куди пропали друзі — цілковита загадка.

— Так все ж, через що ви посварились? — запитав я, глибоко здивований почутим.

— Я розповів твоїм батькам усе, що дізнався за час мандрівки. Тобі теж це корисно почути. Айсолара і Сохломир були найближчими друзями, і я вирішив нічого не приховувати, навпаки, відкрити очі на правду. Намагався пояснити, що з жерцями потрібно боротися. Тому що вони чинять зло, тримають нас у незнанні, приховують істину. Розповів те, що Вогненну Війну насправді розпочали жерці. Вони не приборкали

найдревніших, а знищили їх. Але, на щастя, не усіх. Єдиний древній, що дивом залишився живим, відкрив усю правду обраним людям, які заснували Орден геліонатів. А жерці, проливши невинну кров у цій страшній війні, переконали усіх, що нібито завдяки древнім рунам, які охороняє Верховний Храм, вони загнали драконів назад у підземелля Крекоса і втримують їх там силою магії. Переконавши в цьому народ, жерці стали єдиною владою на Півострові. Та геліонати, дізнавшись правду, повстали. Ми поклялися на вірність Найдревнішому, Джерелу Істини, і служимо тільки йому. Ми знищимо жерців та їх режим, і світом знову керуватиме істинна мудрість і добро.

Я повільно підворушив жарини у каміні, а сам збентежено розмірковував над почутим. Від Есхи дещо вже знав про протистояння жерців і Ордену. Але те, що діями геліонатів керує Найдревніший, ошелешило! На Півострові відбувалися незрозумілі, дивні речі.

— Але чому батьки не захотіли слухати?

— Те, що твоя мама могла б обуритись, почувши розповідь, я очікував. Вона належала до одного з Храмів міста, прислуговувала там. Але те, що це назавжди посварить нас із Сохломиром, стало повною несподіванкою. Я довго думав над цим. Єдине, що приходило в голову: щось відбулося з другом за рік, який не бачились. Пам'ятаю, коли я тільки повернувся з подорожі і ми зустрілись, він сказав, що має розповісти щось дуже важливе. Та я так і не дізнався про це, бо в той же вечір першим розповів про геліонатів. Ми посварилися і розлучились назавжди.

Я слухав Ескалара, а в голові роїлась купа незрозумілостей і запитань. Мама прислуговувала в Храмі? Як же дід Радо допустив це? І тут я прозрів.

— Ескаларе, ти ж мав знати батька Айсолари? Діда Радо?

— Діда Радо? Ти помиляєшся, Айхо. Батька Айсолари звали Артак, а про Радо я ніколи не чув.

В очах потемніло, в роті з'явився неприємний присмак. Що ж таке говорить Ескалар?! Я це можливо?! Невже Ескалар помилився, і його друзі не мої батьки, імена випадково співпали. Але амулет! Есха передала дочці. Ескалар підтвердив, що бачив амулет у Айсолари. Тепер талісман у мене! І передав його дід Радо! Але про Радо чомусь не знають ні Ескалар, ні Есха!

— Айхо, це не все, про що я хотів поговорити, — перервав роздуми маг.

За спиною Алакега палахкотів вогонь, тепер я не міг бачити обличчя мага, захованого тінню.

— Ти чув колись пророцтво про Обраного?

Я обережно змовчав.

— Це древнє пророцтво, воно допоможе скоро змінити світ на краще…

Ескалар розповів все те, що я вже знав про передбачення від Есхи. Але, на відміну від бабці, свято вірив, що пророцтво от-от здійсниться. Ескалар говорив схвильовано, через що часто зупинявся, переводив подих.

— Це пророцтво про тебе, Айхо. Ти і є Обраний! Ти боротимешся з нами проти жерців. Нарешті здолаємо темних! Нарешті у світі запанує мир!

Я не впізнавав Ескалара. Щоки мага палали, пронизливий погляд горів нестримною фанатичною вірою! Недавня симпатія змінилась на побоювання. Тільки зараз починав розуміти, чому на невільничому ринку геліонати заплатили таку високу ціну. Адже впевнені, що нарешті знайшли Обраного.

— Ескаларе, зачекай! — зупинив я пристрасну промову мага. — З чого ти взяв, що я — Обраний?

— Розумію, Айхо, важко повірити в ТАКЕ! Але ще на піратському березі я запідозрив: ти — не звичайний хлопець! Звичайні хлопці не можуть протистояти магії. А магії, якою володію, достатньо, щоб перетворити тебе на купку попелу. Я застосував примітивне невинне закляття, пам'ятаєш, на що ти перетворив чаклунську паличку?

— Насправді, я нічого не робив…

— А тобі і не потрібно нічого робити. За переказами, жодна магія не діє на Обраного. Лицар поглинає її. Айхо, ти й не здогадуєшся, що володієш потужним джерелом протидії. Спочатку я ще сумнівався, допускаючи випадковий збіг. Але про всяк випадок, щоб не загубити, подарував амулет, за яким знайшов би і на Краю Світу. Але амулет потрапив на очі Алакегу. Йолоп вирішив, що ти вбив мене, а медальйон забрав, як трофей. Але коли впертий Алакег розповів про випадок з нічними вестричами, я остаточно переконався ти — Обраний! Алакег хоч йолоп, але допоміг.

— Алакег вбив мого товариша! — гнівно випалив я.

— Шкода, — відказав Ескалар, і я не зрозумів, про що він насправді шкодує.

— Тримай, — роздратовано простягнув я подарований амулет. — Він виконав місію!

— Це ж подарунок! Айхо, зрозумій нарешті власне покликання! Разом ми здолаємо жерців! Ти повинен приєднатися!

— А якщо відмовлюсь, Ескаларе?

— У тебе немає вибору…

— Що це означає?! Я — в'язень?!

— Ні, Айхо, це означає, що від долі не втечеш.

І Ескалар вийшов з кімнати.

Розділ 43

— І що робитимеш? — запитав Зуфар, коли я в деталях розповів про розмову з Ескаларом. — Ти віриш розповіді мага?

— Нема підстав не вірити.

— І що далі, Айхо? — в розпачі спитав товариш. — Залишишся з фанатиками-геліонатами і допомагатимеш?

— По-перше, я не впевнений, що можу допомогти. По-друге, не розумію чому ти налаштований проти геліонатів? Вони ж за добру справу борються. Королівство Захрейн хотіло ж укласти договір з Орденом, щоб разом виступити проти жерців?

— Все правильно, Айхо. Але ти забуваєш, що майже рік я жив серед геліонатів у банді Алакега. Нічого шляхетного в тому, що роблять фанатики, я не побачив.

— Але не можна через одного Алакега робити висновки про всіх геліонатів.

— Це ти про Ескалара? І він мені не подобається.

— Можна дізнатись, чому?

— Ти скільки завгодно можеш злитися, але я ні на мить не повірю в добрі наміри цих людей. Не знаю, що має трапитись, щоб я змінив думку. Але ти роби, як знаєш, я все одно залишуся. А тепер досить базікати, давай спати. Ранок вечора мудріший.

Зуфар заснув одразу, тільки-но притулив голову до подушки. А я ще довго витріщався на стелю і розумів, що не засну, хоч плач. Вирішив прогулятися у внутрішньому дворику.

Нічна прохолода вабила. За вікном заливалися цвіркуни. Не знаючи, чи потраплю напівтемними коридорами у двір, вирішив зробити простіше — вилізти через вікно.

Опинившись у садку, відчув дивне полегшення, ніби опинився на волі після довгого ув'язнення. Хоча це близько до істини. Ще зранку я — безправний раб в обдертій одежі, змучений страхами і безнадійністю. А зараз у новенькій сорочці з тонкої, як павутинка, матерії, безтурботно броджу по казковому саду з білосніжними дзюркотливими фонтанами, екзотичними птахами і п'янким ароматом квітів. Та чомусь у цій красі я відчував себе незатишно. Здавалося, що я — одна з тих пташок, що сидить у золотій клітці, її завтра сито покормлять і змусять співати на втіху господареві.

Згадав, як ми часто ночували з Зуфаром під відкритим небом, на твердій землі, підклавши замість подушки руку. І спалось тоді солодко, міцно… Зараз, коли в розпорядженні м'яке, мов хмаринка, розкішне ліжко і десяток подушок, сон не приходив.

Я примостився на невисокому кам'яному бордюрі, впершись

спиною у стовбур квітучого дерева. Дивився в нічне далеке небо, всипане безліччю ліхтариків, що мерехтіли незбагненним зоряним сяйвом. Стомлені повіки стулились, а думки продовжували витати в голові.

— Я не можу повірити, що цей недолугий юнак і є Обраним.

Зовсім близько зазвучав знайомий голос. Я втиснувся в стовбур дерева, намагаючись заховатись у низькій розлогій кроні, завмер.

— Повір, Бреагоре, він той, про кого говорять легенди.

Я вже чітко бачив силуети Ескалара та вельможі, який викупив мене на ринку.

— Та він ще хлопчак! Що взагалі зможе протиставити силі жерців? — незадоволено заявив Бреагор.

— Те, як хлопець розправився з Алакегом, багато про що говорить, — заперечив Ескалар.

Бреагор задумався:

— Можливо. Та в будь-якому випадку хлопчину потрібно тримати під ретельним наглядом. Якщо він втне щось подібне ще раз і це стане відомо жерцям! Темні зроблять усе можливе, щоб знищити Обраного або заграбастати.

Від цих слів стало не по собі.

— Тепер розумієш, що юнак повинен залишитись тут, — продовжував Бреагор. — Хоча було б краще, вивезти його з Сакарії, з цього зміїного кубла. У Алтакларі, на півночі Оздерії, є надійна людина, Стаклар. Так ось, у нього є невеличкий маєток на окраїні міста, туди і доправиш нашого Обраного. Але одразу повертайся. Наглядати за Айхо буде Стаклар, він має досвід у цих справах. Якщо потрібно — хай тримає під замком! — гримнув Бреагор.

Чим більше я дослухався до розмови, тим менше хотілось потрапити цим двом на очі. Недаремне Зуфар не довіряв геліонатам!

— А що робити з іншим юнаком?

— Та відпусти його на всі чотири сторони. Тільки так, щоб він і далі не знав, де знаходиться маєток.

— Схоже, Айхо нікуди не піде без товариша. Можуть виникнути проблеми, коли будемо плисти до Оздерії. Можливо, краще не викликати підозри і взяти їх обох на корабель? А на березі я вже знайду можливість їх розлучити.

Я не міг повірити. Невже Ескалар здатний на таку підлість?

— А ти впевнений, що ці двоє ще у домі і не втекли з-під носа?

— Заспокойся, Бреагоре. Ти ж знаєш, що із твого дому втекти не так просто. Я проходив повз кімнату і чув, як юнаки

шепталися. Так що заспокойся. Айхо в наших руках.

— Декілька днів і відпливаєте. За хлопця відповідаєш власним життям.

Вельможа залишив Ескалара в роздумах. Ще деякий час маг непорушно дивився в бік нашого вікна. Пальці нервово перебирали зірвану квітку. Пелюстки безпомічно опадали. Кинувши покалічену рослину на стежку, геліонат швидко повернувся до будинку. Я, як ошпарений, кинувся назад до кімнати. Що, як Ескалар надумає перевірити? Якомога тихіше примостився на ліжку, але так і не заснув. Не давали тривожні думки. У нас є декілька днів, щоб вибратись звідси.

…У двері постукали досить рано.

— Вибачте, що розбудив.

Зайшов коротун, що вчора проводив на розмову до Ескалара.

— Господар снідає рано і чекає вас до столу. Але спершу, — зупинив нас слуга, — повинні належним чином одягтися, — і поклав на ліжко одяг, який не відмовився б носити і принц.

Зуфар щойно прокинувся і не зовсім розумів, що відбувається. А я після безсонної ночі, проведеної у роздумах, не хотів і бачити геліонатів. Та розумів, що тепер потрібно поводитись дуже обережно, щоб не провокувати підозр. Шкода, що коротун не дав можливості переговорити із Зуфаром. Слуга, наче щось відчував і не залишав наодинці. Навіть коли Зуфар попросив зачекати за дверима, доки вдягнемося. Прислуга відмовився і наполегливо попросив збиратися швидше.

— А чим господареві не подобається одяг, у якому я зараз? — і Зуфар демонстративно всівся в крісло.

— Чекай, друже. Господар дому — шляхетна людина, ми не повинні нехтувати його невинним проханням.

Зуфар глянув, як на зрадника.

Коротун вів темними крутими коридорами, освітленими дивними ліхтарями, що загорались лише тоді, коли ми наближались, і гасли, як тільки їх минали. Інколи траплялися сходи вниз. Те, що нас запросили на сніданок до підземелля — насторожувало.

— Ти щось накоїв минулої ночі? — спитав Зуфар.

Я мовчав.

— Там, куди нас ведуть, стіл накривають без господаря, — не вмовкав товариш.

— Ти про що?

— Схоже, ми в'язні, — натягнуто розсміявся Зуфар.

Я, насупившись, гадав, що ж змінилося з минулого вечора. Чому Бреагор передумав відсилати на північ Оздерії, а хоче ув'язнити та ще й з Зуфаром?

— Слухай, брате, я радий, що нарешті все стає на місця, — сказав уже серйозний Зуфар. — Друзі залишаються друзями, а вороги показують істинне обличчя.

Останню фразу він навмисне сказав голосніше, щоб її добре розчув поводир. Але коротун незворушно йшов вперед, здається, не звертаючи уваги на балаканину.

Коли ми зупинилися перед масивними дерев'яними дверима, на яких, наче ґрати, прикута металева решітка, я впевнився остаточно, що нас чекає не сніданок. У Зуфара не відібрали зброї, і це тішило. Зараз так не вистачало кривої шаблі Есхи.

Двері відчинилися, ніби за чиїмось наказом. В очі бризнуло яскраве світло, яке осяяло пишну залу. Дивні ліхтарики, схожі на той, що ніс коротун, зависли в повітрі, обліпивши стелю і стіни. Посеред просторої зали стояв величезний сервірований стіл, за яким легко могли б поміститися усі жителі села у Вернакії. Бреагор зустрічав стоячи, як дорогих гостей. Ескалара серед присутніх не було. Натягнута усмішка господаря не передбачала нічого доброго.

— Нарешті прибули гості, — аж надто солодко проспівав Бреагор. — Страви холонуть, прошу сідати, молоді люди.

Ми із Зуфаром переглянулись, і я першим рушив до столу.

— Це твоє місце, Айхо, — вказав господар. — А це твоє — Зуфаре, — брата посадили навпроти, з іншого краю довжелезного столу.

— Помиляєтесь, якщо гадаєте, що ми розділимо трапезу разом з вами! — різко заявив товариш, продовжуючи бунт. — Не здивуюсь, якщо страви отруєні!

— Ну, що ти, Зуфаре, — зловісним тоном відповів Бреагор. — На тебе чекає цікавіша смерть, — і вельможа порухом руки віддав наказ.

Я рвонувся, намагаючись встати. Та на руках і ногах глухо клацнули залізні замки, надійно прикувавши до стільця.

— Зуфаре, це пастка! — крикнув я, та по роздратованому обличчю брата зрозумів, що запізно.

— Я вб'ю тебе, підлий геліонате! — пораненим звіром заричав Зуфар.

Ще ніколи я не бачив друга таким розлюченим.

— Айхо! — крикнув Бреагор, покидаючи залу. — Зараз матимеш можливість переконатися, що викупив я тебе недаремно!

Залою прокотився злий сміх геліоната. Двері зі скрипом зачинилися. Сяйво ліхтарів різко згасло. На мить здалося, що ми осліпли. Запанувала мертва тиша.

— Тримайся, брате, щось придумаємо, — промовив Зуфар,

намагаючись сказати це якомога впевненіше.

— З тобою все гаразд? У мене прикуті руки і ноги, я практично не можу поворухнутись.

— Те саме. Якщо цим вирішив залякати клятий геліонат, то помилився. У тебе нічого не вийде, Бреагоре, ти чуєш?! — крикнув Зуфар так, ніби голосом збирався розтрощити стіну, що відділяла від ворога.

Хотілося вірити, що Зуфар і справді не боїться. Це додавало хоробрості, бо насправді я відчував, як страх могильним холодом дихає в обличчя.

Очі потроху звикали до темноти. Декілька ліхтарів загорілися, проливаючи тьмяне світло. Далеко, в кінці столу, я побачив ледве помітний силует Зуфара.

— Схоже, наш геліонат боїться темряви, — намагався кепкувати Зуфар.

Та мені було не до сміху. Зовсім близько я почув дивний шум.

— Що ж ти, боягузе, злякався? Боїшся, що моя шабля покаже світові твої кишки? — кидаючи виклик ворогові, волав Зуфар.

— Тихо! — різко перебив я брата. — Ти це чуєш?

Коли друг нарешті замовк, я чітко почув чиєсь шумне дихання. Але це не був ні я, ні Зуфар.

— Я теж чую, Айхо, — насторожено промовив брат.

Раптом на стіл щось хляпнуло, зовсім недалеко. І знову. Мимоволі я задер голову. Висока стеля залишалась неосвітленою, але навіть так я міг розгледіти нечіткий силует, що повільно пересувався. Жах уповільнив дихання. Панічний погляд прилип до тіні. Безпомічні ноги і руки обм'якли і затерпли одночасно. Навіть якби я не був прикутий, все одно від страху не зміг би зрушити з місця.

— Айхо, там хтось є? — обережно спитав Зуфар.

Я лише кивнув. Зуфар почав розхитувати стільця і наближатись до столу. Він намагався нагнутись і дотягнутися до чогось. Та в цю ж мить щось громіздке і смердюче, гучно ляпнуло на стіл. Залишки страв, напоїв і посуди розлетілись увсебіч. За коротке життя я побачив немало потвор, але такого страхіття — ще не доводилось. Можливо, інші здавались не такими страшними, бо після зустрічі з ними вдавалося вижити. Але тепер я розумів, що зазираю в очі смерті.

У чудовиська не було ніг, замість них — лише одна велика, вкрита пухирями і слизом, присоска. Вона слугувала тулубом, на якому кріпилась здоровенна голова. На ній, наче безліч розлючених змій, у різні боки стирчали лапи-присоски. І якщо не рахувати випуклих мутних очей, все інше займала здоровенна пащека, з якої по черзі вискакували довжелезні розтроєні язики.

Істота пересувалась повільно, хижі лапи-змії настовбурчувались. Випуклі очі, які навіть не прикривали повіки, не мигаючи дивились, з них капали велетенські краплі, що нагадували сльози. Тільки тепер я зрозумів, що переді мною плаксій, потвора, про яку розповідав дід. Вона починала «плакати», коли бачила жертву. В цьому випадку безпомічною, прикутою до стільця жертвою, виявився я. Потвора наближалась. З переляку я почав розхитувати крісло, щоб хоч трохи віддалитись від чудовиська. Зрозумівши це, плаксій поповз швидше. Дістався краю стола, він відкрив пащу і видав такий жахливий звук, що мені здалося: я встиг померти декілька разів.

— Айхо, тримайся! — почувся крик Зуфара, який повернув до реальності.

Із жахливим трупним смородом наближалася пащека плаксія. Аж раптом у голову потвори з усього маху вдарилась тарілка і розлетілась на дріб'язки.

Зала заповнилась вереском чудовиська, що роздирав душу.

— Гей, шматок шмарклів! — почув я голос Зуфара. — Ну як, сподобалась страва?

Не на жарт розлютившись, потвора незграбно розвернулась і, шумно хлюпаючи, поповзла до Зуфара. Нарешті я помітив, що братові якимось чином вдалося звільнити руки від кайданів.

— Підповзайте ближче, смердючі драглі! Маю для вас почастування! — і товариш витягнув шаблю.

Вигляд зброї на мить зупинив плаксія.

— Що, не подобається десерт?! — викрикнув безстрашно Зуфар.

— Брате, будь обережним, потвора дуже хитра і небезпечна!

— Дякую, Айхо, я теж не ликом шитий!

Плаксій підповз до краю столу і шумно хлюпнув на підлогу.

— Ой, це вже гірше, краще б ти залишалась на столі, гидото.

— Зуфаре, слідкуй за його зміє-лапами.

— Я вже це зрозумів, — крикнув друг, відбиваючись шаблею.

Спокійно спостерігати, як чудовисько підбирається до прикутого друга, який не міг маневрувати, було просто нестерпно. Плаксій в будь-який момент міг перекинути стільця, і тоді у Зуфара не залишиться шансів на порятунок!..

— Айхо! Воно намагається перекинути стільця. Я довго не втримаюсь!

Залихоманило від неспроможності щось зробити.

Заплющивши очі, я зосередився на потворі.

Сильний поштовх нізвідки втиснув у спинку стільця. В голові наче вибухнуло. Я відчув знайомий біль, що наскрізь пронизував тіло. В цей момент завжди хотілося померти. Але синє полум'я,

яке я вперше побачив в очах Ава, ватажка свистів, перенесло у викривлену реальність.

— Я кличу тебе, істото Темряви! Скорися мені! — почув себе у власній голові.

Синє полум'я спалахнуло яскравіше. Здивований голос плаксія, наче крізь воду, пробулькотів:

— Хто-о-о посмів триво-о-о-жити мен-е-е?

— Я — той, хто кличе!

— У-у-у-у-бр-р-р!!! — незадоволено пробулькотіла істота. — Я не корю-ю-ю-ся тобі!!!

— Знаю, ти служиш Темряві! Твій вогонь горить синім полум'ям! Але я пропоную перейти на бік Світла!

— Тільки оди-и-ин може приму-у-сити ц-е-е зробити, але не ти-и-и-и!

— Я й не вимагаю! Я пропоную! Як той, хто веде до Обраного!

— Я вже обра-а-а-в господаря… Але відчува-а-а-ю силу і в тобі-і-і.

— Це Сила Світла!

Та раптом нізвідки зірвався холодний сирий вітер. Руки і ноги звільнились від кайданів. Я стояв на краю прірви, і лише крок відділяв від падіння у темряву. Зрозумів, що час повертатись. Занадто довго я спілкуюся з Тінню. Наближалась Темрява, і я швидко слабнув. Ніби десь ззовні чув удари власного серця, які все віддалялись. Міцніше зажмурив очі, подумав про діда Радо, Есху, Едо. Витягав із душі усі світлі спогади і заповнював ними свідомість. Прірва почала вкриватися білими пухнастими хмарами, крізь які пробивалося сонце. Я усміхнувся, і сонце спалахнуло, заповнивши морок золотим сяйвом.

Отямився я знову прикутим до стільця, у тьмяно освітленій диво-ліхтарями залі. Навкруги бриніла тиша. За мить згадав, де я і що трапилось. Із радістю зрозумів, що плаксій таки пішов. Поглянув на інший кінець столу, де мав сидіти Зуфар, але там лише чорніла пустка. Де брат? Щедра краплина поту стекла по чолу.

— Зуфаре! — крикнув я, і голос, луною відбившись від голих кам'яних стін, повернувся вбивчою тишею. — Зуфаре! — не вірячи тому, що сталось, кричав я. — Зуфаре!

Кайдани боляче увіп'ялись в руки і залізною хваткою тримали на місці. На мить здалося, що я приречений цілу вічність волати і рватися до друга. Невідомість перетворювалась на каторгу.

— Зуфаре!

Я відганяв, як міг, жахливі думки. Але чим дужче кликав брата, тим більше розумів: збираюся докричатися туди, де немає

живих голосів, лиш голоси духів.

— Ні!

Моє серце наче сказилося. Воно вибухнуло болем, що погрожував доконати. У цей момент я, безсилий, безпорадний, нікчемний, ненавидів себе за те, що загубив брата. І замовк… Хотів лише, щоб все швидше скінчилось…

Тяжкі двері в залу відчинились. Я майже не чув поспішних кроків. Крізь пелену туману, що застелила очі, побачив силует, який схилився, і десь далеко-далеко почув власне ім'я. «Айхо! Айхо-о!» Цей голос з дитинства, голос колискової, голос діда, голос Есхи, голос Зуфара — всі вони кликали. І я так хотів бути з ними. Так хотів зникнути з цього жорстокого світу, бути з тими, кого люблю.

«Айхо! Айхо!» — голос наближався.

— Айхо! Ти живий?

Я розплющив очі і побачив перед собою Ескалара, який енергійно тряс за плечі.

— Хвала небесам, ти живий! — радісно сказав маг. — Цей безумець Бреагор ледве не вбив тебе.

— Зуфар, де він?

Ескалар запнувся, та все ж відповів:

— Потрібно спочатку оговтатись. Ще й досі не можу повірити, що цей фанатик примусив пережити тебе такий жах! Божевільний! — гнівно мовив маг.

— Я все чув, Ескаларе! — гримнув голос Бреагора. Не знаю, як давно він зайшов у залу.

— Ти ризикуєш, Ескаларе! Відкрито виступаєш проти?

— Мені байдуже! Ти задалеко зайшов! Те, що вчверив, не піддається ніякому виправданню!

— Виправданню?! Ти сказав виправданню? Та я й не збираюся виправдовуватись! Перед ким? Перед тобою? Та хто ти такий? І чи не занадто, Ескаларе, ти став ніжним? Щось я не помічав у тобі цього раніше? — вишкірився геліонат.

— Ти можеш що завгодно говорити, Бреагоре! За власні вчинки відповім. А якби Айхо загинув? Що би ти сказав Главі Ордену?

— Якби Айхо загинув, тоді він не Обраний! І нічого Главі Ордену я б не доповідав! Але тепер бачу, що наш хлопчина не такий простий, як думалось спочатку. Ескаларе, ти погарячкував і я не серджусь. Все дуже добре складається для нас. Ми таки знайшли його! Тепер хлопцеві потрібно відпочити, а потім я хочу поговорити з ним.

— Не думаю, що він захоче.

— Байдуже, — і Бреагор крикнув слугам, покидаючи залу. —

Заберіть швидше другого, не хочу, щоб кров'ю замастив крісло.

— Стій, боягузе! — звільнений від кайданів, розлючений, я вихопив у когось шаблю і кинувся на Бреагора. Та мене зупинили четверо головорізів.

— Втихомирте його! — грізно наказав геліонат. — На твоєму місці, Айхо, я б так не ставився до благодійника, — і лиха посмішка розпливлась на обличчі вельможі.

— Ти переоцінюєш себе, «благодійнику»! — вклав усю зневагу в останнє слово. — На твоєму місці я не злив би так відверто ворога, який тільки силою думки може знищити.

Нахабно збрехав, але схоже потрапив прямо у ціль. Обличчя Бреагора змінилося, посіріло, а в очах промайнув страх. Геліонат вже відкрив рота, щоб щось сказати, але передумав.

— За мною, — скомандував вельможа, і головорізи Алакега поплентались за господарем.

Я обернувся до Ескалара. Це все-таки була його шабля, і він не затримав, коли я кинувся на Бреагора.

— Стійте! — крикнув я, побачивши, що слуги з брудним рядном пішли виконувати наказ господаря.

— Стійте! — кинувся до них. — Не смійте торкатися, я сам.

Нахилившись над перекинутим стільцем, я впав на коліна перед закривавленим тілом брата і заридав. Зуфар…

Підійшов Ескалар, мовчки відімкнув замки на кайданах та звільнив Зуфарові ноги. Геліонат схвильовано стрепенувся:

— Принесіть чисте простирадло! Гарячу воду, негайно!

Я здивовано глянув на Ескалара.

— Айхо, друже, Зуфар живий.

— Що? Що ти сказав?

Я кинувся до брата. І справді, Зуфар — ще живий!

— Хвала небесам! О, Зуфаре! — і я обійняв пораненого друга.

— Тихіше, друже. Зуфара потрібно оглянути. Ти зрозумів? — Ескалар заглянув у вічі, і я відчув, що так може дивитись лише друг.

— Дякую…

— Не ти маєш дякувати, — просто відповів геліонат. — Обережно. Обережно, — вже віддавав накази слугам Ескалар, коли Зуфара акуратно перекладали на носилки.

Розділ 44

Зуфар поправлявся повільно. Рани довго кровоточили і не заживали. Так часто траплялося, якщо комусь не пощастило потрапити в зуби плаксія. В пащі потвори були залози з отрутою, яку вона випускала, коли хапала зубами жертву. На щастя, я це знав. Щогодини готував відвар із цілющих трав, які допомагав діставати Ескалар, і промивав рани брата. Але Зуфар залишався кволим, виснаженим гарячкою і втратою крові.

Бреагор в той же день покинув маєток. Під приводом невідкладних справ. Та я переконаний: він остерігався попадатись на очі. І на краще: я міг спокійно лікувати Зуфара.

На пораненого друга було боляче дивитись. Таке красиве молоде обличчя перекреслив косий шрам, що залишився від сутички із потворою. Але все це ніщо в порівняні з небезпекою, що нависла над братом. Лише на короткі миті Зуфар відкривав очі і знову впадав у безпам'ятство. Я днював і ночував біля ліжка хворого, готовий зробити все, що завгодно, але розумів, що моїх сил замало.

— Айхо, — почув за спиною уже звичний голос Ескалара. — Тобі самому потрібно відпочити, ти стаєш схожим на тінь.

— Я не можу, Ескаларе.

— Я знаю, друже, знаю, — сумно відповів геліонат. — Я не хотів тебе обнадіювати завчасно, бо сам довго чекав на цей корабель…

Коли я почув про корабель, то напружився: невже Ескалар виконає наказ Бреагора і відвезе в Північну Оздерію саме зараз, коли знає, що я не залишу Зуфара. Але маг продовжив:

— Торговець, власник корабля, про який я сказав, постачає Главу Ордена різними заморськими травами, оліями, смолами. Сьогодні нарешті я зустрівся з ним. Розповів про нашого бідолашного друга. І крамар порадив цілющий рецепт зі смоли есеви. Каже, що будь-якого хворого підійме на ноги.

— Ескаларе, смола есеви дуже рідкісна і дуже дорога. Дерево дає лише краплю за цілий рік. Було б дивом знайти її тут, в Сакарії.

— Ти забуваєш, друже: в Сакарії можна знайти все, — і Ескалар обережно вийняв з-за пазухи крихітну пляшечку.

— Не вірю очам! Це вона! Ескаларе, я твій боржник!

— Забудь про борг. В тому, що Зуфар в такому стані, винен я. Тож зроблю все можливе, щоб виправити свою жахливу помилку.

— Я випадково підслухав розмову з Бреагором про моє ув'язнення в Оздерії. Ти і про це шкодуєш, Ескаларе? — прямо

запитав я.

Маг на мить зблід:

— Я винен і не заперечу. Але хочу все виправити.

— Яким чином?

— Доки Бреагор не повернувся, хочу допомогти вам втекти. Але перш за все потрібно, щоб Зуфар став на ноги.

— Ескаларе, це правда? — здивувався я. — А як же Орден? Легенди про Обраного і тому подібне? Геліонати ж вважають, що це я! Ти так просто відпустиш?

Ескалар задумливо усміхнувся:

— Я розумію, друже, що маєш підстави зневажати геліонатів. Та повір: не всі такі недостойні, як ми з Бреагором.

— І Алакег, — поправив я мага.

— Айхо, істинність пророцтва в тому, що його здійсненню неможливо нічим ні допомогти, ні завадити. Якщо ти й справді Обраний, то ніхто і ніщо не зашкодить Лицарю виконати місію.

— Отже, ти теж не впевнений в моїй обраності?

— Ми можемо вірити, але знати напевне — ні.

— А Обраний знає, що Обраний?

— Всі ми прийшли в цей світ з власною місією, але не кожен знаходить сили і сміливість йти шляхом істини. Хтось звертає на півшляху від страху, а хтось так і не ступить на нього від слабкості. Повір, потрібна неабияка хоробрість і віра, щоб служити меті. Всі ми лише слуги, в хорошому розумінні цього слова. А Обраний — найбільший слуга. І якщо звичайна людина проходить важкі випробовування, то випробування Обраного не під силу кожному. От у чому полягає обраність. Але доки Лицар не зрозуміє мети служіння, він ще далекий від істинного призначення.

— Я не знаю мети призначення, — зізнався я.

— Можливо, це спільна з геліонатами боротьба із жерцями? — обережно запитав геліонат.

— Ні, — розумів, що розчаровую Ескалара, але й обманювати не хотів. — Знаю напевне, що хочу служити Світлу.

— Отже, ти в будь-якому випадку на правильному шляху, — з полегшенням відповів маг.

— То ти справді допоможеш нам втекти?

— Так.

— А як же Бреагор?

— Не хвилюйся, Айхо. З вельможею у нас свої рахунки, — і геліонат задумливо глянув у вікно.

— Ти впевнений, що маємо ще час?

— Не хвилюйся, я знаю, де Бреагор. Ще в запасі є днів п’ять, але це максимум. Тримай смолу. Через три дні Зуфар має стояти

на ногах. Чуєш, друже? — і Ескалар підбадьорливо постукав по плечу.

Коли маг вийшов, раптом охопила якась дивна тривога. А якщо це чергова пастка? Якщо Ескалар не думає допомагати? Та ні. Я повинен навчитись довіряти людям.

…Смола есеви робила дива. Зуфар поправлявся. На наступний день уже опритомнів і під вечір міг навіть говорити. На другий день з'явився апетит, а на третій, як і передбачав маг, Зуфар став на ноги. Все йшло просто чудово.

— Айхо, чому ти дивишся з таким співчуттям?

Я не знав, що й відповісти. Нестерпно дивитись на обличчя Зуфара, на якому так недоречно оселився жахливий шрам. Та коли я нарешті наважився розповісти Зуфарові, той лише розсміявся.

— Ти що, брате. Тепер я нарешті схожий на справжнього чоловіка! Надто витончене обличчя завжди дратувало! Я нагадував принца, якого усі бережуть, догоджають, здувають пір'їнки. А тепер доведу власному народу, що можу захистити й на полі бою.

Я розсміявся, побоювання, як вітром здуло. Таке міг почути лише від Зуфара.

— Я захоплююся тобою, брате. І люблю ще більше. Якби не ти, я давно пропав би зі своїм песимізмом.

— А це таки правда, — вишкірився друг, і ми кинулись один одному в братні обійми.

— Зуфаре, ти так і не розповів, як вдалося позбутися кайданів на тому клятому стільці?

— О, брате, як бачиш, маю багато секретів. НУ гаразд, гаразд, розповім. Думаю, це і тобі може знадобитись. В Захрейні маю слугу, сивочолого Мегена, якого колись викупив із рабства, подорожуючи Південним Узбережжям. Щоб віддячити, старий попросив залишити його слугою. Так склалося, що на старості літ Меген залишився один-однісінький, без дому, сім'ї, нікому не потрібний. Я погодився, і чоловік став мені не стільки слугою, скільки наставником. Незважаючи на вік, старий навчав мистецтву бою краще, ніж придворні вчителі. Меген багато розповідав про пригоди в країнах, в яких я не тільки не бував, але про які навіть не чув. Саме Меген заклав зернятко любові до подорожей. Дав багато знань, яких не навчають у школах. Серед них і мистецтво відкривати будь-який замок без ключа. Старий казав, що якби я його не викупив, він би спробував втекти, відімкнувши кайдани. Та куди податися, не знав. От така історія, Айхо.

— Тепер ми маємо багато вільного часу, то може навчиш?

— Але попереджаю: потрібно запастись терпінням.

На диво, наука далася мені доволі просто. Вже пополудню я міг відчинити звичайний замок, скориставшись тим, що трапилось під рукою. Шкода, що я не знав цього раніше. Можливо, тоді Зуфар не постраждав би від потвори.

— Чим ви тут займаєтесь? — почули ми голос Ескалара за спиною. — Я дізнався, що Бреагор повертається завтра. Сьогодні вночі вам потрібно вибиратися з Сакарії.

— Вже сьогодні? — спитав я, хвилюючись за Зуфара. — Ти як, брате? — хоча розумів, що наша втеча не залежить від відповіді друга.

Сьогодні вночі наш єдиний шанс.

— Я? Та хоч зараз, аби тільки якнайшвидше вибратися із геліонатського кубла.

Я мовчки спостерігав, як зустрілися відкриті погляди Зуфара і Ескалара, але маг так і не відповів на образливу репліку друга. У кожного з них були підстави чинити саме так.

— Ескаларе, кажи, що нам потрібно робити? — перервав я німу перепалку.

— Чекайте на мене опівночі. Двері в кімнату замкніть. Я прийду, постукавши чотири рази. Ось так. — і Ескалар застукотів по дерев'яному столику.

— Найскладніше — непомітно пробратися крізь охорону, — продовжував геліонат. — Алакег підозрює. Якщо не він сам, то його люди постійно слідкують за мною. Але я щось придумаю. З кораблем теж проблема. Краще навіть мені не знати, на яке судно ви сядете. Я дам достатньо грошей, щоб ви почувались у безпеці.

— Ми можемо ніколи більше не побачитись? — запитав я, відчуваючи легкий смуток.

— Не думаю, Айхо, — відповів, усміхнувшись Ескалар. Було помітно: йому приємне моє хвилювання. — Якщо ми з тобою випадково зустрілися двічі, то обов'язково зустрінемося і втретє. Та ваше завдання сьогодні — вибратися звідси. Я проведу вас до Площі Вітрів, там попрощаємось. У порт добиратиметесь самі. Ось гроші, — маг простягнув торбинку. — Вам їх вистачить, щоб домовитись з будь-яким капітаном. Сідайте на найближчий корабель. А зараз, Айхо, замов Куріму, слузі-коротуну, аромакупальні на завтра, ніби для Зуфара. Можливо, хоч так зіб'ємо Алакега з пантелику. Робіть вигляд, що заранння лягаєте спати. А зараз я мушу іти, друзі. Зустрінемось опівночі.

Ескалар поспішно вийшов, а я відчув вже знайомий присмак смутку. Геліонат за короткий час став добрим товаришем, з яким знову доводиться прощатися. Та сумувати ніколи.

Розділ 45

Шукати Куріма довго не довелось. Коротун наче з-під землі виростав тоді, коли найменше чекаєш.

— Юний господарю, нікчемний слуга Курім до ваших послуг?

Від начебто ввічливого звертання коротуна завжди ставало моторошно. Бо попри все маленькі очиська служки поблискували зловісним мертвим вогнем.

— Так, Куріме, — відповів я, поборовши відразу. — Будь ласкавий, приготуй на завтра для Зуфара аромо-купелі, це піде йому на користь.

— О, я дуже радий, що ваш товариш швидко поправляється, — чути подібне з вуст того, хто привів нас на вірну смерть, було дивно. — То ви кажете — на завтра?

— Так, — підтвердив я, а самому здалось, що коротун тихенько хіхікнув.

— Як скажете, господарю. Виберіть, будьте ласкаві, трави, з яких заварю купель.

— Підбери сам, — поквапившись, сказав я, і знову вловив зловісну усмішку коротуна. — Ні, маєш рацію, це відповідальна справа. Я сам.

— Тоді прошу за мною, господарю, — слуга, не чекаючи, швидко подріботів, ховаючись за поворотом коридору.

— Куди ми йдемо? — запідозривши недобре, запитав я, ледве наздоганяючи коротуна.

— До комори, господарю, адже там зберігаються трави, — відповів Курім, а я не міг позбутися думки, що кожен раз, коли коротун вимовляв слово «господар», він підсміювався наді мною.

— Стій, — стурбовано зупинив я Куріма, коли ми зайшли хтозна-куди.

— Не хвилюйтесь, господарю, ми вже прийшли, — сказав коротун і зупинився.

Він відчинив тяжкі двері напівтемного приміщення, яке й справді виявилось коморою. Я здивувався, бо все ж готувався до підступу, та увійшов за коротуном.

— Ось тут усі трави, які вас цікавлять, господарю. Обирайте.

Я озирнувся довкола. Підійшов до високих стелажів. Взяв навмання пучок. І раптом відчув сильний поштовх в спину. Перевертаючи глеки і корзини, я шкереберть налетів на мішки з чимось хрумким і твердим. Тяжкі двері комори гучно зачинились.

— Думаю, у тебе тепер буде достатньо часу, щоб приготуватися до втечі… «господарю». Хі — хі-хі! — почув я противний писклявий голос за дверима.

Пастка! Ще не вірячи в те, що відбулось, я обережно піднявся, мов на ватяних ногах. Алакег знав про втечу! Невже Ескалар в чомусь помилився? Чи, можливо, сам придумав усе це? Ні! Не може бути!

Я згадав про Зуфара… Невеселі думки гнітили. Що буде з братом? Ще недавно веселий Зуфар розповідав усілякі історії, навчав відчиняти… Стоп! Замок! Я ж можу спробувати його відімкнути! Тільки потрібно знайти щось підходяще, що могло б хоч чимось нагадувати відмичку.

Через віконця-шпарини до комори проникало тьмяне світло. Доки очі не звикли, шукав навпомацки. Згадав, що коли зайшов, в очі кинулись мішки. До них прикріплені палички з надписами про вміст. От вони мені й потрібні. Ну, начувайтеся!

Підійшовши до замка, я прислухався.

— Відчини двері, клятий служко! — крикнув я.

Але ні зловісного сміху, ні іронічної відповіді не почув. Отже, за дверима нікого.

Обережно намацав отвір, вставив відмичку. Та замість характерного клацання, почув якийсь дивний шум під ногами. На мить здалось, підлога рухається. Несподівано вона зовсім зникла з-під ніг, і я шкереберть полетів вниз.

На щастя, нічого не зламав. На дотик зрозумів, що лежу на кам яній підлозі. Тут ще темніше, ніж у коморі. Холодно, відчувається запах плісняви. Схоже на підземелля.

— Хто тут? — раптом почув знайомий голос.

— Ескаларе?

— Айхо? — не менше здивувався маг і голосно зітхнув. — І ти тут… План провалився, друже. Алакег розкусив мене. Тільки як?

— Ти не винен.

— Я їм не подарую цього! Як дитину, обвели навколо пальця, — не переставав бідкатись геліонат.

— Нічого не зміниться, якщо будемо сидіти і скиглити. Потрібно щось робити. Зуфар залишився на поталу ворогу. Бандюги ні перед чим не зупиняться. Ти ж маг, Ескаларе!

— Я маг, лише коли при мені чарівна паличка, а без неї…

— Халепа! Гаразд, тоді я пошукаю свою «чарівну паличку». Вона мала звалитися з комори разом зі мною.

— Ти про що, Айхо?

— Обмацай підлогу навколо. А я пошукаю тут. Потрібно знайти звичайну дерев'яну паличку. Повір, для нас вона може стати чарівною.

— Зачекай, друже, на такий фокус я здатен і без артефактів, — Ескалар клацнув пальцями і висік маленький вогник.

— Ось вона! Знайшов! Ескаларе, ти справжній маг! Тепер спробуй присвітити біля замка. Коли тебе замкнули, хтось чатував біля дверей?

— Друже, я потрапив сюди так само, як і ти, впавши згори.

— Що? — на мить я втратив дар мови. — Ану присвіти, Ескаларе.

Маг знову висік із пальців вогонь, обвів довкола світлом. І ми жахнулися. Це був кам'яний мішок. Дверей тут ніколи і не було. Просто яма, до якої потрапляють згори.

— Що ж тепер робити? — майже у відчаї промовив я.

— Можливо, спробувати дістатись нагору? — не зовсім впевнено сказав Ескалар.

Я нічого не відповів, бо розумів, що це неможливо.

Час ішов, а ми безпорадно сиділи в темній ямі, десь у підземеллях маєтку Бреагора, а Зуфар… я не знав, що вони могли зробити з другом. Думки, які набігали одна на одну, засмучували. Безпорадність злила. Я все більше картав себе, що поплентався за коротуном. Хоча, якщо Алакег усе знав про втечу, ми приречені.

— Ескаларе, прийшов час ще раз випробувати мої вміння…

— Ти про що, Айхо? — запитав маг і, здається, в його голосі з'явилися нотки надії.

— Я спробую викликати Світло, можливо, хтось з істот відгукнеться на поклик.

— Що ти спробуєш? — здивовано перепитав Ескалар.

— Не дивись так. Ти коли-небудь чув про «того, хто кличе»?

— Звичайно…

Я піднявся на ноги. Заплющив очі. Нічого не відбувалось. Спробував зосередитись на чомусь доброму, світлому. Але чув лише гучне схвильоване сопіння Ескалара. Я простояв так ще трохи і остаточно зрозумів, що нічого не вийде.

— Айхо, — почув я мага. — Ти маєш спробувати ще раз. Зуфар залишився один. Хтозна, що на думці у кровожерливого Алакега. Не можемо так просто здатися. Спробуй ще раз, Айхо! Зуфар… можливо, саме зараз йому потрібна допомога…

Остання фраза наче застрягла у голові, прокручуючись раз за разом. Я зрозумів, що хочу відкрити очі, та не можу. Ніби нізвідки в обличчя війнув теплий вітер. Перед очима загорілось червоне полум'я. І я відчув, як щось незриме підняло мене в повітря. У голові зазвучало декілька голосів одночасно, перебиваючи один одного:

— Чому ти кличеш нас?

— Слуги Світла, мені потрібна допомога.

— Чим можемо допомогти, той, хто кличе?

— Потрібна мотузка, щоб дістатися з підземелля в комору.

— Хм… Трохи зачекай. Порадимось, хто зможе це зробити.

— Дяку…

Але невагомість різко зникла. Вогонь загас. І я з усього маху гепнувся на підлогу. Ескалар немигаючи дивився округленими від подиву очима.

— Що відбувається?

— Не час пояснювати, — відповів я, радісно спостерігаючи, як до ями спускається мотузка.

— Нічого собі! — вигукнув Ескалар. — Маг не я, а ти, друже!

Усміхаючись, я вже вчепився за мотузку. Не гаючи дорогоцінного часу, дістався комори. Ескалар мовчки кинувся за мною. Коли я опинився нагорі, то помітив, як у нірку швидко чкурнули руденькі очкарі. Крихітні жителі людських домівок, а особливо комор, вони харчуються людськими припасами і часто залишають господарів з діркою в мішку, де ще недавно зберігалась смачна крупа. Я затримав погляд на звірятку, яке не поспішало втікати, сміливо стояло біля нірки. Білі круглі плямки навколо очей, за які очкарі і отримали свою назву, випацькані у щось сіре. Тільки зараз я помітив, що мотузка, по якій вилізли з пастки, прив'язана до металевої ніжки ящика з попелом.

— То от кому маю дякувати за порятунок, — усміхнувся і низько вклонився маленькому звірятку. — Дякую, друже.

Руде маля пискнуло і прудко чкурнуло у нірку.

— З ким це ти розмовляєш, Айхо? — спитав Ескалар, піднявшись до комори.

— З нашим рятівником, — усміхнувся я, згадавши про дружелюбного очкаря.

— Після того, що я бачив, вже не здивуюсь нічому.

І Ескалар обтрусив від пилу і попелу красиву одежу.

— Ну, тепер добий остаточно, Айхо, відкрий ці кляті двері чудо-паличкою.

Довго просити не довелось. Обережно я примостився збоку біля замка, щоб знову не звалитися в діру, яка чорніла в підлозі комори. Декілька нехитрих рухів, яких навчив Зуфар, і замок піддався. Двері відчинилися.

— Ну ти даєш, — радісно прошепотів Ескалар.

Я добре запам'ятав дорогу, якою Курім вів мене до пастки, і ми рушили назад по закручених коридорах маєтку Бреагора.

— Айхо, потрібно повернути шаблю, та головне — чарівну паличку, без неї відчуваю себе школярем, — прошепотів Ескалар.

— А як же Зуфар?

— Повір, без шаблі і палички складно витягнути Зуфара з халепи, в яку я вас втягнув.

— Гаразд, де вони?

— В кімнаті Бреагора.

— Де?

— В кімнаті Бреагора. Головорізи Алакега застали мене там зненацька.

— І що ти робив в кімнаті Бреагора?

— Айхо, вибач, але тебе це не стосується, — коротко відповів Ескалар, та й справді, основне вибратися цілими із цього клятого палацу і знайти Зуфара.

— Кімната Бреагора ось там, — і Ескалар показав рукою у протилежний бік.

— І як ми маємо повернути твою шаблю і паличку? — перепитав я.

— Просто. Зайдемо до кімнати і візьмемо.

— Щось аж занадто просто.

— Тихо. Ми прийшли, — і Ескалар притулився до дверей. — Нічого не чую.

— Це добре чи погано?

— Це означає, що я нічого не чую.

— Так ми цілу вічність прислухатимемось, — не звертаючи уваги на німі заперечення Ескалара, я обережно відчинив двері в спальню. — Тут нікого. Ого, схоже на справжнє побоїще, — страшенний розгардіяш у кімнаті виказував, що Ескалара не так просто схопити.

— Ось вони! — радісно вигукнув маг, забувши про обережність, блаженно стиснув в руці чарівну паличку.

— Браво, браво! Не сподівався вас тут побачити найближчим часом, — прозвучав за спиною неприємний писклявий голос Куріма. — Не сподобалось у приготованих покоях? — єхидно хіхікав коротун.

— Ти поплатишся, Куріме! — запально вигукнув я.

— Обережно, Айхо, — сказав Ескалар і, як дитину, відіпхнув за спину.

Надто серйозний та зосереджений маг застиг на місці, наче загнаний дикий звір. Чого він чекає? Чому не розбереться з коротуном? Нам же потрібно поспішати. Та раптом в сухорлявій вузлуватій руці Куріма я помітив паличку, дуже схожу на Ескаларову. Оце так-так! Зовнішність і справді може бути оманливою.

Паличка Ескалара, вималювавши в повітрі неймовірні фігури, спалахнула жовтогарячим полум'ям. Курімова загорілась темно-синім.

— Тобі кінець, Ескаларе! — зловіще засміявся коротун.

Чорний рій гостроносих комах грізно завис у повітрі і залізною сіткою кинувся на мага. Швидким помахом руки

Ескалар перетворив смертоносну сітку на сірий пісок, що шумно розсипався по підлозі. Із землі, наче нездоланний титан, піднявся палаючий вихор. Вогняною стіною посунув на коротуна. Але Курім безліччю палаючих стріл підірвав вогняного монстра і різким помахом жбурнув у геліоната.

— Ескаларе! — налякано вигукнув я. — Обережно!

— Не хвилюйся, друже! — крикнув маг, перетворивши паличку на палаючий щит.

Стріли-вогні згорали в повітрі, не долітаючи до цілі. Та все ж одна, шалена, влучила в плече Ескалара. Маг заволав від болю, але не випустив щит. І вже наступної миті, зібравши сили, різко випрямився.

Громом та блискавками клекотіла чорна хмара в руках Ескалара. Маг з останніх сил направив її на коротуна, та вже назустріч йому летіла темно-синя палаюча комета. Я злякався, коли побачив, як Ескалар сповзає по стіні. Здається, останні сили покидали товариша. Хмара і комета зіштовхнулись і, зависнувши в повітрі, перетворилися на єдиний синьо-жовтий клубок. Я чітко бачив, як в смертельній сутичці зійшлися золотавий барус і темно-синій однорогий лах. Силуети тварин швидко танули. Залишався лише колір. Ескалар втрачав сили, і жовтого в кулі ставало все менше. Сфера стрімко перетворювалась на чорно-синю і блискавкою полетіла в Ескалара. Не роздумуючи, я кинувся, затуляючи непритомного мага від неминучої смерті.

За мить мене огорнув чорний, мов сажа, вогонь. Я не відчував ні болю, ні страху. Десь далеко долинав гидкий сміх Куріма. Але темна куля, проковтнувши мене, несподівано виплюнула і, наче гумова, відбилась від тіла, з шаленою швидкістю полетіла у свого господаря. Я встиг лише побачити здивовані очі коротуна, від якого за мить залишилась тільки купка попелу.

Серце гучно калатало, здавалось, ще трохи і розірветься. Але холодна рука Ескалара, що втомлено опустилась на плече, привела до тями.

— Я все бачив, друже, якби не ти… — Ескалар розчулено недоговорив.

— Це не я… — спантеличено мовив, не зводячи погляду з купки попелу.

— Сфера розчинилась у тобі, Айхо, не завдавши шкоди. Навпаки з більшою силою полетіла у Куріма. Я одразу згадав випадок на піратському березі, коли ти знищив чарівну паличку. Як і зараз, ти запевняв, що це не твоїх рук справа. Айхо, друже мій, тепер немає сумнівів! Ти, як дзеркало, відбиваєш магічні сили, не піддаєшся чарам! Ти — Обраний!

Я наче й слухав Ескалара, але не чув… Нажахані очі

прикипіли до одинокої купки попелу, яку безжально роздмухувало вітром, що влетів до кімнати через зруйноване вікно. Невже це я зробив таке з Курімом??

Розділ 46

Все відбувалося надто швидко. До кімнати увірвалися охоронці Бреагора. Ескалар приречено зітхнув. Його магічні сили ослабли. Ослаб і сам маг. Хоч він і зачарував поранене плече, але від цього не легшало.

Я вихопив з ослаблої руки Ескалара меч і кинувся у бій. Зараз так бракувало допомоги Зуфара.

Один з вояків Бреагора настирно притискав мене до порепаної колони, що ще недавно прикрашала спальню Бреагора.

— Ззаду, Айхо! — кричав Ескалар, якого й самого затисли зі всіх сторін, геліонат, як міг, відбивався залишками магії. — Пригнись, я не можу влучити!

Пригнутись я не встиг. Збивши першого нападника з ніг, я розвернувся, щоб нанести удар ворогові, але той обм'як і гепнувся на підлогу. За ним несподівано з'явився Зуфар, який тримав у руці нефритову статуетку.

— Зуфаре! — радісно, в один голос вигукнули ми з Ескаларом.

— А ви думали, я пропущу таке побоїще?

Піднявши першу-ліпшу шаблю, Зуфар став пліч-о-пліч. Ми стрімко проривалися до пораненого Ескалара. Але Зуфар швидко зблід, на білій пов'язці виступила кров. Похитуючись, товариш притулився до стіни.

— Зуфаре, друже, тримайся! — з останніх сил кинувся я на ворогів.

Але несподівано на порозі з'явився Алакег і десяток головорізів. Битва наче завмерла. Охоронці Бреагора приєдналися до загону Алакега і тепер чорною озброєною стіною перекрили нам шлях до свободи. Ми розуміли, що програли. Я задкував до Ескалара, підхопивши попідруки напівпритомного Зуфара.

— Ти не залишив мені вибору, Ескаларе! — крикнув Алакег до мага. — Здавайтесь, і ми збережемо вам життя!

— Відпусти нас, Алакеже, — невпевнено почав Ескалар. — Ти ж довгі роки вірно служив мені…

— Я служив і служу Ордену, але ти зрадив нас! Тепер на тебе чекає вічна помста найдревнішого!

— Ти завжди був усього лиш тупоголовим фанатиком, — зневажливо сплюнув Ескалар, і колючі очі Алакега налились кров'ю.

— Схопити їх! — заверещав головоріз.

Ескалар різко повернувся до нас і прошепотів:

— Стрибайте у вікно.

— Що?

— Якщо цього не зробите, вважайте, що вбили мене. Я знаю, що кажу! Мерщій! — останню фразу Ескалар розлючено закричав.

Ми швидко переглянулись.

— Схопити їх! — волав Алакег.

Ескалар, зібравши останні магічні сили, спрямував жовту вогняну кулю в колону, яка підтримувала стелю спальні Бреагора. Від удару мармуровий стовп захитався і, як дерев'яний патичок, переламався на двоє. Стеля затріщала, на нас посипались камінь і балки. Тільки тоді, ухиляючись, ми усі троє кинулись у вікно. Зуфар уже був на вулиці, я майже вистрибнув, коли за спиною почув крик Ескалара. Мага привалило куском дерев'яної балки. Не вагаючись, я повернувся. Завалений вхід у кімнату, на щастя, відгородив нас від переслідувачів. Тож трохи пробабравшись, я все ж допоміг магу вибратись і, підхопивши товариша попід руки, поволік до вікна.

— Спускай його! — почув я голос Зуфара. — Тут нікого!

Ми опинилися в саду, недалеко від головної брами.

Непритомний Ескалар важко навалився на плечі. Швидко пересуватися ми не могли, але мусили. Коли досунули до велетенських дерев'яних воріт, не повірили очам. Схоже, на крик Алакега у спальню Бреагора збіглась уся охорона. Брама залишилась без нагляду. Залишалося тільки відімкнути її і опинитися на людній сакарійській вулиці.

Звернувши в найближчий провулок, ми загубились в строкатому натовпі. Але якщо Алакег не потрапив під завал, то все таки швидко нас наздожене. Та, не привернувши уваги вуличного патруля, схопити нас йому не вдасться.

— Давай в цей провулок.

— Далеко з геліонатом ми не відійдемо, — буркнув Зуфар, кивнувши на мага.

— Іншого виходу немає. Ми не кинемо Ескалара.

— Я й не кажу кидати. Для чогось несу ж його на горбі. Хоча він одразу мені не подобався, — бубонів товариш, але сунув геліоната з останніх сил. — Все, стій. Я втомився. Потрібно десь перечекати. А то один — непритомний, інший — перебинтований. Думаю, найближчому патрулю дуже сподобається наша компанія.

— Ти правий. Як щодо харчевні? Ескалар буде схожим на смертельно п'яного, а я віддам тобі плащ, який прикриє закривавлені рани. Тим часом спробую домовитись у порту, щоб нас взяли на перший-ліпший корабель, вже не важливо чи до Шанталії. На будь-який…

— Отямся, друже. Не хочу засмучувати, але ніхто нас на корабель не візьме. Без грошей, та ще й ледве живих, кому

потрібні такі пасажири?

— Це не вперше. Впевнений, щось придумаємо.

— Боюсь, не цього разу… А ось і харчевня, — сказав Зуфар. — Без грошей довго не пробудемо. Але, можливо, Ескалар отямиться.

— З дороги! — почули голосний клич охорони, що супроводжувала багато оздоблену бричку. — З дороги! — кричали озброєні вершники на граційних плямистих анжирах, розганяючи натовп.

За охороною слідував наряд патруля, супроводжуючи, схоже, дуже впливову особу.

— Давай швидше в харчевню! — схвильовано скомандував друг.

— Зуфаре, поглянь туди.

Ми обернулися: недалеко стояв Алакег. Люті очиська хижо свердлили нас.

— Живий, демон, — прошипів Зуфар.

— Тепер що? Якщо потрапимо до рук патруля, нас чекає тюрма, а потім рабство, і хтозна, чи колись знайдемо один одного…

— Якщо потрапимо до рук Алакега — це неминуча смерть… — тихо продовжив брат.

Час спливав, а ми стояли на місці. З одного боку наближалась процесія із патрулем, а з другого боку — Алакег.

— Я так просто не здамся ні тим, ні іншим, — похмуро пробурмотів надто блідий Зуфар. — Доки можу тримати зброю в руках, свобода зі мною!

Я опустив Ескалара на землю, вперши в стіну будинку. Зуфар ледве тримався на ногах. Я нічого не міг змінити… Привів друзів на неминучу смерть.

Процесія наближалась. Охоронці продовжували викрикувати: «З дороги!» Плямисті анжири, на яких верхи сиділа охорона, шумно дихали і нетерпляче вистукували копитами, підіймаючи пил з бруківки. Вояки притискали до стін будинків перехожих.

— Захисту! Захисту! Благаю захисту! — несамовито закричав я, вибігши посеред дороги. — Ці люди хочуть здійснити замах на вельможу! — і я вказав на групу Алакега, від яких тут же і слід охолов.

Довго чекати не довелось. Я впав обличчям на запилюжену дорогу, а охоронці справно викручували руки за спиною.

— Зупиніться! — раптом почув я владний жіночий голос, який на мить видався знайомим. — Зупиніться! Наказую вам! — повторила жінка і різким рухом відкинула тяжку матерію, що покривала бричку і ховала від очей перехожих.

— При всій повазі, пані, — грізно мовив начальник охорони, — злочинець повинен бути покараний. Це заради вашої ж безпеки.

— Ця людина просила захисту! — не менш грізно відповіла господиня.

Я намагався повернути голову і роздивитись багатійку, але тяжкий чобіт вояка вправно повернув голову назад у пилюку бруківки. Та щось невловимо знайоме встиг я розгледіти у жіночій постаті. Хоча багатство вбрання сакарійських модниць, їх хитромудрий одяг та густо загримоване обличчя робили навіть знайому людину до невпізнання іншою…

— Це злочинець, пані! Він хотів перешкодити руху кортежу! — незламно стояв на своєму начальник охорони.

— Він просив захисту не у тебе, Назроле! — з погрозою мовила багатійка. — Бідняк просив захисту у вашого господаря, намісника Борджа! А у його відсутності маєте коритися мені! Не вам вирішувати, кого каратиме, а кому надаватиме захист благородний і всемогутній Борджа! Тож я наказую, Назроле, відправити бідняка у маєток. Хай слуги нагодують його.

Люте невдоволення з'явилося на обличчі начальника охорони. Складно ж йому коритися жіночій волі. Я не розумів, чим викликав таке заступництво у незнайомки, але очевидно, що не з доброти душевної. Багатійка так майстерно використовувала арсенал хитрості, нахабної впевненості і красномовства, щоб тільки допомогти. Чому? Та зараз потрібно скористатися удачею і врятувати друзів:

— О найблагородніша пані, хай неземна краса і гострий розум будуть довіку вам прикрасою, — підлабузнювався я в стилі сакарійців. — Прошу захисту не лише для себе, але й для двох друзів.

Обличчя начальника охорони зробилось багряним від злості, здається, ще слово — і він розірве мене на шматки. В очах багатійки з'явилось щось схоже на усмішку. Вона красномовно мовчала, а я не міг відкараскатись від нав'язливої думки, що звідкись знаю її.

— Назроле, хвали небеса, що служиш благороднішому із вельмож, намісникові Борджа! Хай слава про нашого господаря гримить на всю Сакарію! Хай люди оспівують доброту Борджа! — не шкодувала красномовства багатійка. — Ці бідняки сьогодні обідатимуть зі срібного посуду! Слава намісникові Борджа! — вигукнула жінка, і натовп підхопив хвалебну оду.

— Слава! Слава намісникові Борджа! — кричали звідусіль.

Я не міг повірити! Ми врятовані!

Незнайомка непомітно підморгнула, а я відчув неприємний

холодок, що пробіг по спині. Спасителька сховалася за тяжкою матерією балдахіна. Бричка повільно рушила вперед, минаючи збуджений натовп, який щодуху горланив, оспівуючи «доброту Борджа».

Нас не дуже чемно помістили на старезну таратайку, в яку замість худоби впрягли рабів. Але, на свій сором, тоді мене це не бентежило. Я хвилювався за Зуфара. Ескалар, на щастя, прийшов до тями.

Тарантас, поскрипуючи колесами, повільно плівся перед патрулем. Позеленілий від злості Алакег безсило розкидав лихими очима грім і блискавки. А я нахабно вишкірився бандитові просто в обличчя, коли підвода порівнялась з ватагою. Не сумніваюсь, що геліонат обов'язково прослідкує за нами. Але це буде потім. Зараз ми чудом віддалялися від небезпеки, а з голови не виходила незнайомка…

Розділ 47

Величний палац зустрів нас нахабною розкішшю і зверхністю його мешканців. Навіть челядь не могла зрозуміти, чому їх господиня привела в дім таких обідранців.

Розмістили нас все ж у стайні, поруч з худобою. Швидко принесли скромну, але смачну їжу. Та коли я попросив гарячої води і чисте простирадло, щоб змінити скривавлені пов язки другові, наймити неохоче виконали прохання.

Навіть вони ставилася зверхньо. Багатійки, звичайно, ми більше не бачили.

— Де ми? — почувся слабкий голос Ескалара.

— Все гаразд, друже. Відпочивай, доки маємо можливість.

— Ум — м-м. Голова розколюється…

— Це краще, геліонате, ніж зараз взагалі бути без голови, — заговорив Зуфар, після перев'язки товариш виглядав не так кепсько.

— Я нічого не пам'ятаю… — вже бадьоріше завів Ескалар.

— Ти багато пропустив, геліонате, — під'юдив Зуфар, який все ще не хотів називати мага по імені.

— Ну все, досить! — перебив я друзів, які ще не могли зрозуміти, що вони не вороги один одному. — Вам обом потрібні сили. Ніхто не знає, чи довго «гостюватимемо» у палаці. Можливо, вже ввечері попросять звідси. І доведеться знову тримати бій проти Алакега. Я впевнений: бандюги чатують неподалік. Так що не розтрачуйте сили надаремне. Вони ще знадобляться.

Ми досхочу попоїли, випили смачного прохолодного трав'яного чаю і настрій одразу покращився. Тепло ситості і безпеки заколисувало. Звичайна солома здавалась м'якшою від усіх перин світу. Я солодко потягнувся: невідомо, коли ще вдасться так спокійно поспати.

Прокинувся я від дивного відчуття, що на мене хтось дивиться. У комірчині панували сутінки, хоча слуги завбачливо запалили свічу, прикріпивши до тримача на стіні. Поруч мирно сопіли Зуфар та Ескалар. Виглядали вони краще, ніж удень. І тільки зараз я помітив, що в комірчині, крім друзів, ще хтось є.

— Нарешті ти прокинувся, — почув знайомий жіночий голос.

— Мія?..

Із темного закутку на світло свічі вийшла Мія.

— Я, — прошепотіло марево.

Впевнений, що це сон, я ошелешено мовчав.

— Не дивись на мене, наче на привида, — гаряча рука

дівчини лягла на плече.

Серце забилося так гучно, що здавалося, стукотить на всю комірчину. Я нарешті зрозумів, що не сплю, і переді мною справді жива дівчина. Кров вдарила в обличчя, ганебно видаючи почуття.

— Що ти тут робиш? — спитав я, не в силах відірвати від красуні очей.

Просте темне плаття і накидка вночі робили сакарійку майже непомітною. Мія мовчала, але усміхалася. Я поїдав її очима, та раптом спохватився:

— Ти служиш багатійці, що допомогла нам? А як же викупна мітка?

У відповідь почув лише тихий сміх. Мія замовкла і серйозно, навіть різко спитала:

— Ти що, так і не зрозумів, Айхо, — вона вперше назвала мене по імені. — Та багатійка, яка допомогла вам, це я!

— Що??

— Невже думаєш, що хтось із вельмож, які роз'їжджають на багатих бричках, допоміг би нещасному обідранцю? Ніхто б не допоміг! Те, що я опинилась на твоєму шляху, — просто диво.

— Це справді диво… Але я питав не про це. Як ти опинилась у цій багато убраній бричці? Як ти стала багатійкою?

— А це відповідь на твоє запитання про викупну мітку…

— Вона не коштує стільки, щоб озолотитися в прямому сенсі цього слова.

— Ні, але для мене вона коштувала значно більше… — якось сумно мовила дівчина. — З рабині, яка жила у брудному підвалі, я перетворилась на рабиню, яка живе у прекрасному маєтку, їздить з охороною, і якій тепер самій прислуговують десятки невільників. Та мені потрібно бути дуже обережною, щоб не втратити усього цього і не повернутися назад до брудного підвалу.

— Я не розумію…

— Сьогодні, Айхо, я з тобою сповна поквиталася… хммм, тобто… віддячила за подаровану мітку, — від сказаного віяло прохолодою і одночасно якимось невідомим теплом.

— Чому ти так кажеш? Я робив все це, не чекаючи твоєї вдячності, — зопалу випалив я, ледве не видавши почуттів.

Дівчина усміхнулася дивною, навіть загадковою усмішкою, яка не гріла, а ніби ставила на серці тавро.

— Я не люблю нікому бути зобов'язаною… і більше ніколи не буду… Можливо, тільки ти знатимеш Мію такою, якою вона була раніше. Але я вже більше не та безпорадна і слабка дівчинка, яка вірить в добро і надіється на краще. Так, я і зараз вірю, що моє майбутнє ніколи не перетвориться на брудний холодний підвал,

на приниження, голод, бідність і зраду. Бо тепер майбутнє я творитиму сама. Я стала сильною, Айхо, дуже сильною. Бо тепер нікого, крім себе, не можу втратити. — впевнено і гірко відповіла дівчина.

— А як же твій брат, Міє, він знає, що тепер ти заможна? Ти ж можеш йому допомогти і викупити із в'язниці.

Мія мовчала, а потім тихо розсміялася. Дивно, але в тому сміхові було більше болю аніж радості, точніше радість та була якась болюча.

— Я обманула тебе, Айхо, — просто сказала дівчина.

На душі стало холодно, ніби відкрилися двері і подув пронизливий холодний вітер. Я підняв очі і зустрівся з глибоким, незвіданим, незбагненним поглядом Мії. Вона, як завжди, дивилася сміливо та прямо, але, як у бездонному колодязі, сама Мія ховалась десь глибоко-глибоко, а розмовляла лише тілесна оболонка.

— Я обманула тебе, Айхо, — повторила дівчина, та ефект від сказаного залишився тим самим. — Сахаб не брат мені.

— А хто? — якось по-дурному запитав я, та гірка здогадка наздогнала раніше відповіді.

— Він був коханим, — відверто мовила Мія, і ці слова, наче гострі ножі, вп'ялися у розхристану душу.

«Коханий», як красиво і як жахливо, виявляється, може звучати це слово… Захотілося втекти, не чути більше нічого. Але розумів, що не зможу.

— Коли я мала вільну хвилину, то виходила на вулицю і поглядом шукала чергового простачка, який купиться на мою красу і виконає небезпечне прохання, — відчеканила дівчина, і я відчув, як в серце забили десяток цвяхів.

Мія взяла за руку, а я відсахнувся, наче торкнувся вогню.

— Та коли ти, Айхо, повернувся і подарував мені викупну мітку, я вперше відчула сором. Ти відрізнявся від усіх. Ти нічого не вимагав навзаєм, не обманював, що виконав прохання, не виконавши. Ти ощасливив подарунком, про який можна лише мріяти. Подарував і зник. Можеш що завгодно думати про мене, але я ніколи не забуду того, як ти змінив моє життя. І сьогодні я мала нагоду віддячити. Я, як і ти, ризикувала, ризикую і зараз, але заради тебе не побоялася і зробила те, що мала зробити. Нехай цей вчинок буде кращим за всі ті слова вибачення і вдячності, які б я могла сказати. Я вважаю, що зробила достатньо, — закінчила Мія і прямо подивилася в очі.

Як не дивно, але слова дівчини, позбавлені будь-яких сентиментів, наповнені впевненістю і розрахунком, були абсолютно щирими. В ту мить я вірив їй і розумів, мовчки

спостерігаючи за чуттєво-холодним, переповненим безліччю суперечливих емоцій обличчям.

— Коли я усе розповім, думаю, ти зрозумієш. У тебе добре серце, але воно ж заважатиме жити. Моя історія банальна, але як і решта життєвих історій, для кожного особлива.

Все почалося з великої любові, яка, здавалося, буде вічною. В Сакарію ми з Сахабом потрапили не випадково. Втікали подалі з рідного дому від суворої заборони батьків бути разом. Сахаб виріс в заможній родині. Йому з дитинства уготована багата наречена, але всупереч волі батьків, він обрав мене, доньку служниці, яка допомагала по господарству домоправительці.

Це було неприпустимо! Розгорівся страшенний скандал. Батьки, дізнавшись про наші наміри, суворо покарали і на місяць зачинили в будинку, не дозволяючи з'являтися на вулиці. Але я втекла. Таємно зустрівшись із Сахабом, ми вирішили податись до Сакарії, міста, в якому можна загубитись, де нас ніколи не знайдуть. І нам це вдалося.

Спочатку ми почувалися, як в казці. Свобода, наша любов і відсутність переслідування робили нас найщасливішими людьми. Але коли гроші, що захопив Сахаб, закінчились, наша казка зникла разом з ними. Все виявилось не так просто, як уявлялось. Спочатку ми опинилися без даху над головою, далі нам не вистачало навіть на харчі, а згодом почалося найгірше: Сахаб впав у жахливу депресію, він все більше картав себе за те, що покинув затишний, повний достатку дім. Він нічого не вмів робити, а працювати вважав недостойним. Я страждала і картала себе за те, що коханий у скрутному становищі. Тих грошей, що отримувала за одноразові завдання, допомагаючи торговцям на базарі, вистачало тільки на скромні харчі. Ми жили і ночували на вулиці. Це страшно і важко. Але присутність Сахаба робила щасливою.

Одного разу, коли пізно ввечері я повернулася на наше місце, то не застала коханого. А за декілька кроків почула крики і плач. Сахаба схопив патруль. Я непомітно йшла за ними усю дорогу аж до тюрми і звинувачувала у всьому себе. Дотемна, переховуючись, чекала, твердо вирішивши, що відшукаю у заґратованих віконцях коханого. Та це далося дорогою ціною, мене впіймали і продали у рабство.

Господиня жахливо поводилась не тільки зі мною, але й з усіма рабами. Та я була на особливому рахунку. Дочка багатійки, моя однолітка, вдалася на диво негарною. А господиня мріяла видати її заміж за багатого вельможу. Ті нечасті наречені, що заглядали в дім, як на зло, звертали увагу на мене, рабиню, а побачивши потворну дочку, тікали геть. За це багатійка зганяла

на мені всю злість побоями та принизливими покараннями. Я усе терпіла, та розуміла, що рано чи пізно терпцю прийде кінець і я щось заподію кривдниці. Щоб відволіктися від гірких думок, я по крихтах збирала негусті пожитки і гроші, які інколи отримувала від щедрих перехожих. Їх я збирала в хустинку і, як ти вже знаєш, передавала Сахабу. А коли ти так несподівано подарував викупну мітку, я, не роздумуючи, ризикуючи життям, сама занесла її коханому, щоб упевнитись, що він отримає свободу, якщо його продадуть у рабство.

І одного дня Сахаб з'явився у домі господині. Не тямлячи себе від щастя, я ледве не кинулась юнаку на шию, та його льодяна байдужість і зверхність зупинили. Тільки тоді я побачила поважного батька Сахаба з цілою купою челяді.

Багатійка, як тканий килимок, стелилася під ноги непроханим, але дуже поважним гостям. Вона не розуміла, чим завдячує їх присутності та старалась догодити найменшим забаганкам. А коли батько Сахаба нарешті пояснив мету візиту, господиня ледве не втратила дар мови від щастя, а мені здалося, що мене живцем підпалили на ганебному стовпі.

Ніколи, Айхо, ніколи я не відчувала себе такою безпорадною. Мене розірвали на шматки, а я, принижена, розтоптана, не могла захиститись. Забракло духу…

Сахаба в тюрмі знайшов батько. Вельможа вже давно пробачив синові і хотів повернути єдиного спадкоємця додому. Бідолаха усе розповів і в усьому покаявся перед батьком. Сахаб згадав, що за час ув'язнення я передавала йому харчі і скромні гроші, завдяки чому він і зміг послати звістку батькові. Разом вони вирішили віддячити мені…

І ця дяка виявилась досить своєрідною. На таке здатні лише люди, які впевнені, що багатство робить їх безкарними і що вища справедливість спасує колись перед їхніми статками.

Мені віддячили, Айхо, викупивши з рабства. Але це ще не все. Щоб я більше ніколи не заважала щастю його сина, вельможа продав мене у рабство надзвичайно багатому і впливовому сакарійському вельможі. Я стала золотою одаліскою у золотій клітці. Живу під пильною охороною, але в розкішному маєтку, і, як бачиш, можу навіть врятувати чиєсь життя. Але тут вас тримати довго не можу. Ніхто не повинен і запідозрити, що я знайома з вами. Інакше новий господар відправить мене на сніданок барусові, як трапилось із попередницею.

При цих словах я здригнувся.

— Відтоді я вирішила максимально скористатися «подарунком» Сахаба. Я ніколи не забуду його «щедрість». І обов'язково віддячу належним чином. Але для цього мушу

втриматися тут стільки, скільки зможу і скільки буде потрібно для втілення задуманого.

Так, Айхо, з бідної і закоханої рабині, я перетворилась на рабиню багату, у якої замість серця залишилась діра. Вона вже не болить, бо нема чому. Мені дали хороший урок, як відповідають на добро і відкрите серце. І я хочу попередити тебе, Айхо, що колись і з тобою можуть вчинити так. Так що будь обережним, дуже обережним…

— Це просто жахливо, не по-людськи… — не в силах підібрати слів, вимовив я, але у відповідь Мія лише розсміялась.

— Думаєш, я все розповіла це, щоб ти пошкодував? Ні, Айхо, мені не потрібен жаль. Просто, ти повинен зрозуміти, що тепер ми квити. І краще, щоб наші шляхи більше не перетиналися. Я вже не та Мія, якою була раніше.

Дівчина говорила, а у мене хололо в грудях. Я дивився на бідолашну і, здавалося, таким був і Ракун-Саро, коли пригортав до грудей мертву дружину і дитя. І в нього замість серця утворилась діра, та до чого привела його ця пустота, заповнена ненавистю. Куди ж ти прямуєш, Міє?

Серце наче припекли гарячим залізом. Я вийшов зі ступору. Забув про все, про те, що потрібно стримувати, приховувати почуття. Переді мною сиділа до болю дорога людина, яка збиралась зробити найбільшу помилку в житті — вибрати шлях Темряви.

Я схопив Мію за плечі і щосили струсонув:

— Отямся, Міє! — майже викрикнув я, чим перелякав дівчину, яка не хотіла, щоб прокинулись товариші. — Ти не знаєш, про що говориш! Там, де зараз замість серця у тебе діра, згодом знову заб'ється серце, але потрібен час! Біль має дві дороги. Ненависть і злість — це шлях до темряви, шлях в нікуди, а терпіння і любов ведуть до світла, яке робить нас сильнішими. Хоч серце і надалі боятиметься болю, але воно у нас буде, а не діра, з якої вириває ться морок! Ти можеш втекти звідси, поїхати зі мною. Я не дам більше нікому скривдити тебе, і з часом зрозумієш, що біль відійшов.

Я продовжував стискати Мію за плечі і, здається, тримав, щоб не втекла. А дівчина мовчала і пильно дивилася у вічі. Вона вагалася, рої думок снували в голові. І раптом Мія розсміялася просто мені в обличчя.

— Та ти закохався!

Від дівчини війнуло могильним холодом. Я застиг, не в силах відсахнутись.

— Оце так! Ти закоханий! — реготала вона.

— Ну, досить!

Я відчув, як чиїсь дбайливі руки відтягнули від Мії.

— Годі! — тільки тепер зрозумів, що це Зуфар. — Якщо в тобі залишилось хоч крапля людського, ти замовкнеш і допоможеш нам негайно забратися звідси і добратися до порту. Нам потрібні гроші, щоб сісти на корабель. Тоді зможеш вважати, що віддячила Айхо! І якщо не залишиш хлопця в спокої, матимеш справу зі мною.

Мія різко зіскочила на ноги. Зуфар піднявся теж. Їхні погляди зустрілися.

— Збирайтесь! — викрикнула дівчина. — Слуга відвезе у порт. А грошей вистачить, щоб сісти на будь-який корабель, — і Мія кинула на землю мішечок з грішми.

Той гучно впав на підлогу, задзеленчавши переливом монет. Здалося, що це в мені щось дзенькнуло і розбилось на друзки, які вже ніколи і нікому не зібрати докупи.

— Прощавай, Айхо, — сказала Мія й поспішно вийшла з комірчини.

Розділ 48

Та ніч була, як ніколи, темною. Здається, морок розлився із бездонної бочки і затягнув увесь світ. Сяйво місяця, мерехтіння зірок — сьогодні усе у його владі. Така ж темінь панувала і в душі.

— Хвала небесам, усе закінчилось, — перервав мовчанку Ескалар. На щастя, він почувався дедалі краще. — Не думав, що ми так просто виберемось із халепи.

— Не квапся радіти, геліонате, схоже, за нами слідкують, — повідомив Зуфар, закриваючи щільніше тяжку матерію брички.

— Клятий Алакег, таки вислідив! — випалив маг.

— Проблема в тому, що не схожі переслідувачі на головорізів Алакега, це хтось інший, поглянь сам, — і Ескалар обережно заглянув у щілину.

— Справді, це не вони. Айхо, ти не знаєш, хто ще може переслідувати нас, окрім Алакега, та ще й на шикарній бричці?

— Ні, — буркнув я, байдужий до усього на світі.

— Гей, шановний, ти б не міг їхати швидше! — підганяв Зуфар слугу. — Дивись, і наші переслідувачі набавили ходу.

— Навіть не тішить те, що це не Алакег, — пробурчав Ескалар.

— Схоже, час покататися з вітерцем!

— Що ти робиш? — крикнув я Зуфарові, який чомусь поліз наверх до слуги.

— Ви вмієте їздити на анжирах? — посміюючись, запитав Зуфар, який про щось домовлявся зі слугою.

— Ні!

— Так! — відповів Ескалар.

— Тоді ти, Айхо, їдеш зі мною. Це навіть краще, бо анжирів всього двоє, — весело розсміявся друг. — Ну, чого сидите?! Давайте за мною. Доки наші невідомі переслідувачі зрозуміють, що трапилось, — і сліду нашого не залишиться.

Далі все відбулося настільки швидко, що я не встиг отямитись, як опинився верхи на анжирові поруч із Зуфаром. Ескалар осідлав іншого. Ми відчепили тварин і погнали по вузьких вуличках Сакарії. Бричка, збавивши хід, зупинилась і загородила шлях переслідувачам.

— Давай, друже, давай! — підганяв анжира Зуфар.

— Тихіше, брате, — просився я, — ми і так вже майже летимо. Ще один такий поворот — і ця звірюка скине нас.

— Тримайся сильніше, Айхо! Можливо, хоч анжир витрясе з тебе усі дурниці, яких ти наслухався за цю ніч.

Даремне Зуфар нагадав мені про Мію. Та небезпека і нічний вітер, що обдував обличчя, нагадували, що я живий.

— Друзі, ми вже близько! — вигукнув Ескалар.

— Я відчуваю запах моря! — радісно додав Зуфар. — Нарешті виберемось із цього клятого білого міста!

— Потрібно шукати корабель на Шанталію.

— Я засмучу тебе, Айхо, але, схоже, нам не доведеться вибирати маршруту. Сідаємо на перший-ліпший корабель, що відходить з порту Сакарії, інакше або Бреагор, або наші загадкові переслідувачі доберуться до нас.

— Не варто злити долю, — погодився Ескалар. — Думаю, ви не заперечуєте, якщо я попливу разом із вами. Для мене тут стає загаряче.

— Та куди вже ми без тебе, геліонате, — засміявся Зуфар, і це було схоже на примирення.

Нарешті дісталися порту. Зуфар відпустив анжирів, щоб ті не виказали нас. Ескалар, який найбільше орієнтувався в порту, швидко відшукав необхідну людину, що й допомогла знайти корабель, який сьогодні на світанку відправлявся до Оздерії. Почувши це, я усміхнувся. «Ніби насмішка долі» — подумав. Саме на цей острів хотів запроторити мене Бреагор. А тепер я відправляюсь туди за власною волею.

Надворі сіріло. Ми вже чекали на кораблі, який символічно називався «Яса», що з місцевого діалекту означало «Надія». Я самотньо сидів, роблячи вигляд, що уважно розглядаю зблідлий горизонт. Друзі, розуміючи, давали можливість побути на самоті. А я не міг повірити, що ще трохи — і світло дня розлучить із містом, яке назавжди залишиться в пам'яті під іменем «Мія».

— Айхо, Айхо, — чув я, наче крізь пелену запорошеної свідомості. — Друже, прокидайся. — Зуфар схвильовано показував рукою кудись на берег. — Поглянь на он тих добродіїв. Вони нікого тобі не нагадують?

Простеживши за рукою Зуфара, я здалека помітив вельможу, який запально і настирливо шукав когось у порту. Свита вже збилась із ніг, виконуючи накази.

— Чому ці люди так зацікавили тебе? — не розділяв я хвилювання Зуфара.

— Тому що цієї ночі, — почав товариш, уважно зазираючи в очі, — ці люди намагалися нас наздогнати. Як гадаєш, чому? — роздратовано кинув друг і, не чекаючи відповіді, додав: — Не думаю, що хтось із них хотів побажати щасливої дороги. І зараз, я впевнений, вони знову, точніше, все ще, шукають нас. Тепер ти вийдеш із прострації і нарешті почнеш щось робити? Перестань думати про ту дівку, вона того не…

— Помовч! — різко обірвав я. — Зуфаре, ти мій товариш і брат. Але не смій так говорити про Мію. І взагалі… — продовжував я, та вже так, ніби гирю причепили до язика. — Я не хочу більше нічого про неї чути. Ні доброго, ні поганого. Нічого. Ти розумієш?

— Гаразд, — примирливо мовив товариш. — Можливо, це і на краще. Але зараз, Айхо, у нас інша проблема. І ця проблема скоро підніметься на корабель. Схоже, ці хлопці обходять усі судна. Когось шукають. А ми з тобою знаємо, кого. Судячи з того, як пишно вбраний ось той високий пан, скільки ми не заплатимо капітанові, щоб той не видавав нас, у незнайомця грошей виявиться більше… Куди ж дівся геліонат?

— Я тут, Зуфаре.

Ескалар причепурився і, на відміну від нас, виглядав, як сакарійський вельможа.

— Думаю, час відкинути усі наші недавні непорозуміння. Ти можеш називати мене по імені.

— Все залежатиме від того, як швидко загояться мої «непорозуміння», геліонате, — зціпивши зуби, мовив товариш, потираючи рани.

— Зуфаре, та й справді, ми все ще перебуваємо в місті, яке контролюється жерцями, не зовсім безпечно продовжувати називати Ескалара геліонатом.

— Я чув вашу розмову, друзі, — міняючи тему, сказав маг. — І щоб не випробовувати долю і не мірятись грошима з незнайомцем, я пообіцяв капітану десять агрів зверху. Ми відпливаємо просто зараз. Вітер для нас попутний.

Ми з полегшенням зітхнули. В цю ж мить на кораблі заметушились. Капітан голосно віддавав команди. Члени екіпажу жваво перегукувались один з одним. Клацання ланцюга заглушало шумне дихання матросів, які дружно налягали, підіймали на поверхню якір.

— Не стійте на дорозі! — крикнув кремезний чолов'яга, який перед собою ніс величезний моток каната.

Задкуючи, ми притиснулись до корми, спостерігаючи за цим ожилим мурашником. Корабель впіймав у розкинуті вітрила вітер і вже повністю опинився у владі теплих хвиль безкінечного Південного Моря.

— Дивіться! — задоволено промовив Ескалар, вказуючи рукою на групу людей, які незадоволено кричали вслід. — Хто ці люди? Що вони від нас хочуть? Можливо, це господар дівчини, яка допомогла нам втекти?

Почувши це, я здригнувся і уважніше глянув у бік незнайомого вельможі. Чи то хвилювання, чи туман, що

несподівано з’явився, ніби нізвідки, але тільки зараз у високій статечній фігурі незнайомця я впізнав різкі, небезпечні рухи, голос, що долинав із минулого і заставляв кров пульсувати сильніше. Сохо, це був Сохо! Це він стояв на березі і пильно дивився вслід кораблю.

Розділ 49

Море зачаровувало незбагненністю, красою, яка поєднувала смертельну небезпеку і життя. Я міг довго милуватися безкрайніми морськими просторами, що взяли в полон наш корабель. Ніщо не заважало думкам і спогадам. Навпаки, море спонукало до роздумів.

Вже двадцятий день ми тримали курс на острів Оздерію. Поруч з друзями час летів непомітно. Невгамовний оптимізм Зуфара і досвідчена мудрість Ескалара допомагали почуватися впевненіше. Та все ж самотність непрохано, як змія, виповзала з потаємних закутків душі і знову робила слабким.

За підрахунками мага через днів вісім ми дістанемося острова. Там і попрощаємось. Ескалар мусить залагодити справи в Ордені і доповісти про Бреагора, доки той не подав усе, що відбулося, у невигідному для Ескалара світлі. А нам порадив після прибуття в Оздерію за можливістю одразу пересісти на корабель до Шанталії.

Усі ми нарешті розслабились. Спокійне, розмірене життя на кораблі поправило здоров'я друзів. І Зуфар, і Ескалар почувалися чудово. А я у мріях мандрував до Шанталії, в країну, на яку так багато покладав сподівань. Відчував: вона уже близько…

— З правого борту корабель! — почули голосний клич згори.

— Що за корабель?!

— Все гаразд, капітане, це торговельне судно!

Капітан з полегшенням зітхнув.

— Хоча… Зачекайте! О, небеса!!! Корабель здійняв пурпуровий прапор!

— Міняємо курс! — гучно віддав наказ стурбований капітан. — Хутко-хутко, що ви там копошитесь?! Курс на північний захід!

— Хтось пояснить, що тут відбувається? — спантеличено підійшов я до Зуфара.

— Скоро дізнаємось, друже.

— Це добре чи погано?

— Зазвичай так торговельні судна попереджають один одного про наближення піратів, — відповів Ескалар, приєднавшись.

— Що? — в один голос вигукнули ми із Зуфаром.

— Щось не щастить нам, друзі. Хоча тепер, Айхо, ми прямуємо прямо у Шанталію, саме туди наказав взяти курс капітан. Можливо, ми усе ж обминемо небезпеку.

— А як не обминемо? — з тяжким серцем запитав я.

— Обминемо! — впевнено, але похмуро відповів Зуфар.

Кому як не йому знати, що стається з тими, хто потрапляє до лап піратів.

Незрима тривога уже котрий день витала у повітрі, навіть море і те хвилювалось. Усі без винятку члени екіпажу притихли, ніби набрали повні груди повітря і на одному диханні плили з надією, що все минеться. До Шанталії залишалось чотири дні.

— Бачу корабель по правому борту! — знову почули гучний і стривожений голос спостережного, який наче гострим ножем розрізав простір навпіл.

— Що там? — крикнув капітан, намагаючись зберігати спокій.

— Туман заважає розгледіти!

Усі кинулись до правого борту. Корабель майорів ще далеко, а туман застряг на горизонті, наче кістка в горлі.

— Ну, що там, Крампе? — гукнув капітан.

— Надто далеко! — спостережний замовк, уважніше вдивляючись в обриси корабля. — Капітане! — тривожне мовчання зависло в повітрі. — Це… пірати!

Капітан кинув у відповідь гостре слівце.

— Як думаєш, вдасться відірватися? — спитав він помічника.

— У нас повні трюми краму, корабель переповнений та й вітер не на нашу користь, — похмуро відповів той.

— Та сам знаю…

— Справи кепські, друзі, — сказав Ескалар і підійшов ближче до борту, щоб краще роздивитись піратський корабель, що невпинно наближався.

— Ми візьмемось за зброю! — вигукнув я товаришам.

— Тихіше, Айхо! Тоді тебе приріжуть свої ж, — невесело відповів Зуфар.

— Чому?

— Це торговельне судно. Тут ніхто не воюватиме з піратами. Капітан віддасть увесь товар і корабель попливе далі. А якщо хтось буде чинити супротив, то, крім краму, пірати поповнять трюми ще й рабами.

— Тоді усе гаразд, — полегшено зітхнув я. — А то вже приготувався до найгіршого.

— Правильно зробив, друже, — сказав уже Ескалар, — бо нас в будь-якому випадку випровадять разом з крамом до піратів, як певний викуп, тоді корабель і справді спокійно зможе продовжити шлях.

— Вибачте, хлопці, та вам не пощастило, — почули ми за спинами.

Повернувшись, побачили капітана і кількох кремезних помічників, які завбачливо тримали у руках мотузки.

— Таке життя, — продовжив капітан.

— І ви що, ось так запросто віддасте нас на поталу піратам?! — сердито вигукнув Зуфар.

— Хлопче, тільки не дави мені на совість. І так сьогодні невдалий день. Увесь товар втрачаю, не змушуй застосовувати силу.

— Чекай, капітане, — втрутився Ескалар. — Ми не будемо ні на що «давити», бо бачу давити ні на що. Але давай обійдемося без мотузок.

Капітан махнув на нас рукою і скомандував:

— Виносьте все із трюмів!

— Не можу повірити, що за крок від Шанталії потраплю в лапи піратів!!!

Зуфар мовчав. Ескалар нервово ходив туди-сюди по палубі. Мені ніхто не відповів…

— Може, спробувати домовитись з піратами, — не міг змиритися я.

— Ага, може, запропонуємо їм душі. Є ще подерті штани і брудна сорочка, як ти гадаєш, друже, вони погодяться? — зіронізував Зуфар.

— Ти правий, брате, правий. Просто не можу повірити, що все це відбувається з нами.

Зуфар примирливо поклав руку на плече.

— Нічого, Айхо, ми і не з таких халеп вибиралися, — намагався усміхнутись друг.

Піратський корабель наближався. Вже долинали грубі вигуки і дикий регіт піратів. Нарешті ворожий борт з гуркотом вперся об перелякану «Ясу». З шаленими криками розбійники вмить заполонили палубу. Зухвало і брутально відтіснили екіпаж, почуваючи себе справжніми господарями.

— Хто з вас, нікчеми, капітан цього корита? — зверхньо вигукнув кривоногий пірат.

— Я, — зробивши крок вперед, з опущеною головою відповів наш капітан.

— З тобою, невдахо, буде говорити славетний ватажок! На коліна! Слава капітану! — і крик пірата підхопила решта бандитів, які несамовито волали, прославляючи ватажка.

Від дикого реву по спині побігли мурашки.

Вправно перескочивши через борт, в картатій піратській одежі і темно-синій шовковій накидці, яка майоріла від найменшого пориву вітру, на палубі з’явилася молода дівчина. Бандити заревли ще сильніше, вітаючи її.

— Астра? — не повірivши власним очам, прошепотів я. — Це Астра, Зуфаре! — не приховуючи радості, схопив брата за руку. —

Ми врятовані!

Зуфар здивовано зиркнув. Ескалар теж нічого не зрозумів. Нас безцеремонно виштовхали в спини на середину палуби.

— Славетна володарко морів, це наш дар! — непевним голосом мовив капітан, вказавши тремтячою рукою на нас та на крам, який лежав на палубі, захований в скринях, замотаний в коштовних паласах, насипаний в маленькі мішечки.

Астра глянула зверху вниз на здобич і розсміялась:

— Бачу, ти готувався!

Я не зводив очей з Астри, але чим довше спостерігав за зверхнім і нахабним дівчиськом, тим швидше згасала надія на порятунок.

— Цього разу такого дару буде недостатньо! — ошелешила усю команду володарка морів. — Трюми пусті ось уже п’ятий день, та сьогодні я заповню їх вщент! — і, піднявши догори криву піратську шаблю, Астра віддала наказ.

— Стій! Астро! — крикнув я піратці, яка, не помічаючи нікого, ефектно зникла, змахнувши шовковою накидкою.

Розділ 50

Знайомий запах сирості і кількох десятків людських тіл, які в страху і відчаї тіснилися у темному трюмі, змусив пригадати минуле і наштовхнув на невеселі роздуми.

— Небагато ж часу пройшло… — сумно протягнув Зуфар.

Я розумів, про що брат. Навіть незмінний оптимізм, здається, покинув Зуфара. Ескалар тримався краще.

— Друзі, так дивно бути по інший бік…

— Ти про що, геліонате? — майже усміхнувшись, спитав Зуфар.

— У мандрівках часто доводилось подорожувати на піратських кораблях, але щоб у ролі невільника… вперше. Щоб виконати те чи інше завдання Ордену, видавав себе за мага-мандрівника. Пірати полюбляють такого роду дійства. Ми — ілюзіоністи, танцівники, актори-балагури були незмінними супутниками корсарів на їхніх гамірних привалах. От я й подумав: можливо, якщо я влаштую коронне шоу, то вдасться врятуватись.

— Ага, починай просто зараз, — скептично мовив Зуфар. — Тут тільки не вистачає ще твоїх дешевих трюків.

Ескалар і брат обмінялися недружелюбними поглядами.

— Годі! — різко сказав я. — Бракувало сварки, — і ніби сам до себе задумливо продовжив: — От якби вдалося зустрітися з Астрою… Не вірю, що вона настільки потонула у піратському житті, що, впізнавши, відмовилася б допомогти.

— О, пам'ять пірата коротка, — зло помітив Зуфар.

— А як же пірат Ракун-Саро, який допоміг викупити тебе з рабства в Сакарії?

— Що, що, Айхо? Це ти про кого, чи не про того Ракун-Саро, який віз нас із сестрою в брудному трюмі продавати, як худобу, на базар?

— Та що з вами? Вперше бачу такими! — перебив суперечку здивований Ескалар. — Ви — друзі, а поводитесь, як останні боягузи перед лицем небезпеки.

Я зустрівся з очима Зуфара:

— Пробач, брате, — майже одночасно сказали ми один одному.

В цю мить двері трюму відчинилися і грубий піратський голос крикнув.

— Хто Айхо? — і, не дочекавшись відповіді: — Виходь!

— Здається, у нас ніхто не запитував імен… — здивувався Зуфар.

— Не хвилюйтесь, — підвівся я. — Просто одне дівчисько вирішило показати, хто в домі господар, — і вже про себе подумав: «Ну, й Астра, таки впізнала, але й оком не моргнула. Змусила чекати в невідомості. Ну що ж, це схоже на доньку Фароса».

Я рушив за піратом, який не став розв'язувати рук, і в такому вигляді привів прямо до капітана.

— Геть усім! — роздратовано кричала володарка морів. — Забирайтеся! — верещала вона на підлеглих, які, злякано втиснувши голови в плечі, поспішно покидали каюту. — А цього залиште! — не збираючись щось пояснювати, віддала наказ Астра.

— Впізнаю дикий норов, — першим заговорив я, коли усі розійшлись.

— Перед володаркою морів раби падають на коліна, а ти чому стоїш?

Я лише усміхнувся. Астра анітрохи не змінилась.

— Можливо, тому, що я не твій раб і ніколи ним не буду. Весь цей час я думав, що там, на березі темноводої Ратоки, залишив друга…

Невимовлена чергова нахабна фраза завмерла на вустах дівчини. Вона знітилась. І нарешті я міг добре роздивитися колись задерикувату малу, яка нестерпною зверхністю доводила до сказу. Пройшов час, та майже нічого не змінилось. Схоже, крутий норов доньки Фароса став ще крутішим. Але з незугарного дівчиська Астра перетворилася на стрункy чорноволосу красуню. І вся ця різкість, зверхність і жорстокість так не личили їй і, здається, не могли вжитись у красивому тілі.

— А ти таки дурень, якщо знову смієш перечити дочці Фароса, — випалила Астра, але на величезний подив усміхнулася.

Темні, як води Ратоки, очі привітно зазирнули у мої. А я ніяк не міг зрозуміти, як в цій людині вживається таке непоєднане. І все ж був радий бачити.

— То може розв'яжеш руки? — вирішив скористатися переміною в настрої.

— Такими брудними справами займаються тільки слуги, — дівчина з погордою махнула маленькою голівкою.

Довге чорне шовковисте волосся, наче розпечена смола, стікало до пояса Астри. Заплетене в чудернацьку косу з різнобарвними стрічками, схоже на живого змія, який невідступно прямував за господинею.

«Ні, Астра ніколи не зміниться», — втомлено подумав я.

Зиркнувши, володарка морів роздратовано повела очима, витягнула ножа і з усього маху ввіткнула лезо в дерев'яний стіл.

— Розв'яжеш сам!

«Дякую і на цьому», — з полегшенням зітхнув я, перерізаючи мотузки, які встигли добряче натерти руки.

— Не думав, що знову зустріну тебе, — сказав я, аби хоч чимось заповнити паузу, яка повисла між нами.

Та Астра, здається, не чула, вона розвернулася спиною і робила вигляд, що уважно роздивляється розкладені на столі карти. І ця тендітна, майже мініатюрна красуня наводить страх на мореплавців усього Південного Моря?

— Куди ти прямував?

В душі зажевріла надія:

— Я так і не добрався до Шанталії. Шлях, який почав у Вернакії все ще триває…

— Корабель Ракун-Саро згинув у чорних водах ріки, — перебила Астра. — Я думала, ти загинув.

Астра різко розвернулася і увіп'ялася чорними очиськами.

— Не варто було тебе відпускати… Коли поїхав, я зрозуміла, наскільки одинока і насправді нікому не потрібна. Стільки людей крутиться навколо, намагаючись догодити, вгадати будь-яке бажання, але їм я насправді байдужа. Лише страх затьмарює очі рабів. Ніхто не чує…

— Можливо, тому, що сама не чуєш нікого, окрім себе. Ти ж не розмовляєш. Ти наказуєш.

— А з ким я маю розмовляти? Зі слугами? Я — дочка Фароса?! — як ніколи зараз Астра нагадувала дівчисько, яке я врятував від двоголової хапуки.

— Ти ж розмовляла зі мною, хоча батько вважав мене рабом.

— Це зовсім інше! — насуплено мовила Астра і відвернулася, як ображена дитина, потягнувши важку косу-змію.

— Астро, допоможи мені! — ризикнув я.

Дівчина мовчала.

— Ти ж можеш допомогти? — повторив вже менш впевнено.

— Ти зараз про свою Шанталію, адже так? — запитала Астра, не повертаючись.

— Так.

Дівчина різко розвернулась. Це вже була не Астра, яку я знав. Піратка, володарка морів, розбійниця, работорговка, хто завгодно, але не Астра.

— З чого ти взяв, що я допомагатиму?

Я розчаровано замовк. Темні очі Астри потемніли ще дужче. Тепер у них нічого не відбивалося. Вони нагадували безодню мороку, порожню і небезпечну.

— Гадаєш, я зобов'язана тобі на все життя? — гострі білі зубки оскалились у подобі усмішки. — Тільки я на цьому кораблі віддаю накази! Подякуй, що витягла зі смердючого трюму.

Думаю, цього достатньо! Тепер ти залишишся зі мною!

Астра прийняла войовничу позу. Як донька свого батька, гордовито закинула голову і, примруживши великі очиська, пильно заглядала у вічі.

— Гаразд! — обурено випалив я. — Тоді краще залишатися у смердючому трюмі з друзями, ніж тут із тобою!

— Що?! — і красиве обличчя Астри перекосилося від гніву. — Та як ти смієш, невдячний?! Я накажу відшмагати тебе, можливо, зрозумієш, хто тут головний!

— Ти можеш віддавати накази, можеш принижувати, карати, знущатися… Але запам'ятай: ніколи не накажеш іншому любити тебе! І у сліпій зверхності назавжди залишишся самотньою, оточеною лише тими, кому байдужа! Схаменись, Астро, ти втрачаєш єдиного друга!

Астра завмерла. В її темних очах вирували такі пристрасті, що, здавалось, вони от-от закіплять! Дівчина невідривно дивилась, ще мить — і з її вуст знову посиплеться безліч безглуздих жорстоких фраз. Але повіки Астри, ніби смертельно втомлені, раптом впали, закривши собою весь той вир, що клекотів у душі.

— Забирайся геть! — майже по складах, глухим голосом промовила Астра.

— Що?

— Забирайся геть, — втомлено повторила піратка.

Роздратований, я кинувся до дверей, але перед очима непрохано повстав образ мініатюрної беззахисної Астри. Вперше пошкодував самотню володарку морів, яка ледь не прогнала з життя єдиного друга. Отямившись, мовчки повернувся. Величезні, блискучі очиська дівчини з цікавістю спостерігали.

— Астро, що з тобою? — обережно, наче до полохливої птахи, мовив я.

Повелителька піратів хиже зиркнула:

— Ти таки дурень, Айхо. Невже не бачиш? Я закохана в тебе.

Пам'ять підступно, не запитуючи, замахала перед очима образом, який я намагався стерти із серця. Я згадав Мію, а мав би думати про Астру, її сміливе, несподіване зізнання. Та спогади відносили далеко-далеко: мелькнуло неспокійне Південне море, величне місто засяяло білизною каменя Марони, серце заполонили звабливі очі, красиве обличчя, хвилюючий дотик руки і жорстокий дівочий сміх. Я трусонув головою. Згадав, що стою у піратській каюті. Перед Астрою…

— Що ти сказала? — дурнувато перепитав я.

Астра розлючено, з диким ревом, що хижим звіром вирвався з грудей, змахнула зі столу все: карти, футляри, чорнильницю,

оніксові статуетки, — усе полетіло на підлогу. Здійнявся шум, двері в каюту відчинилися, обережно з'явилася голова помічника капітана. Та не встиг він і рота відкрити, як Астра заверещала:

— Зникни!

Двері поспішно зачинилися.

На підлозі повільно розтікалася чорнильна пляма. Ми опинились по обидва боки темної липкої калюжі. Наче жива істота, вона тягнулася до наших ніг. Коли в'їдлива рідина торкнулася босої ніжки дівчини, та вперто продовжувала стояти і дивитися прямо у вічі. Я ж похапцем відскочив. Астра сумно усміхнулась.

Наскільки простіше виявити хоробрість на полі бою з ворогом, ніж тоді, коли на розкритих долонях тобі підносять почуття, яке ти не в змозі розділити…

Я не знаходив слів, а Астра продовжувала чекати. Босі ніжки невпевнено ступили в чорнильну калюжу. Ще крок. Астра повільно наближалася. І чим ближче підходила володарка морів, тим розгубленіше почувався я. Нарешті, зібравши залишки хоробрості, прошепотів:

— Астро, я люблю тебе… Як друга, як сестру… Але…

Маленька долоня різко здійнялася, застигнувши в повітрі, наче захищаючись від продовження фрази. В чорному дзеркалі Астриних очей я бачив власне відображення. Воно підступно затремтіло, кришталевою краплинкою збігло по щоці, і темна гладь чорнильної калюжі безжалісно заковтнула його, поховавши назавжди.

Астра мовчки вийшла з каюти, не озирнувшись. А я не ворухнувся, тільки зараз зрозумів, що вона пішла. Лише зворушливі маленькі сліди босих ніжок на грубій засмальцьованій підлозі нагадували про Астру.

Зніяковілим, присоромленим та засмученим я залишав каюту капітана.

Молодий місяць розстеляв на воді сяючу доріжку. Переливаючись у срібному світлі, наспівувало колискову море, а я, не кваплячись, спускався вниз до трюмів. Здивований наглядач лише мовчки провів поглядом.

Зуфар і Ескалар міцно спали. Я не хотів їх будити. Обережно примостився поруч. Легке погойдування корабля все далі і далі відносило у країну радісного сонця і безтурботності. Я усміхнувся.

Гуркіт і металічний лязкіт розбудили нас.

— Здається, пірати спускають якір.

Зуфар радісно ляснув по плечі.

— Ти тут! Ну що, впізнала піратка? Вона допоможе?

— Так, впізнала. І ні, не допоможе, — невесело відповів, згадавши вчорашню розмову з Астрою.

— Нічого не скажеш. Вмієш же ти поводитись із жінками, — засміявся Зуфар.

— Гей, товариші, здається, що це по наші душі, — приєднався до розмови Ескалар.

Двері трюму відчинилися, увійшов кремезний лисий пірат з дужим голим торсом. Руки із здоровенними кулачищами звисали вздовж тулуба, мов дві кувалди. За лисим стояли ще двоє піратів, готових виконати будь-який наказ. Здоровань мовчки вказав велетенською рукою в наш бік. Ми інстинктивно піднялись на ноги. Пірати розв'язали руки, і, підштовхуючи в спину, вивели із трюмів.

— Може поясниш, Айхо, що відбувається? — шепнув Зуфар.

— Сам не знаю.

Нічого не пояснюючи, нас вивели на середину палуби. Я озирнувся. Астри ніде не було. Замість неї з величчю капітана стояв кремезний лисий пірат, погрозливо потираючи ручища.

— Я беру на себе здорована, — прошепотів Зуфар, напружившись і приготувавшись до нападу.

Я не міг повірити, що Астра вирішила помститися.

Не чекаючи нічого доброго, ми збилися докупи, приготувавшись тримати удар. Спостерігаючи за нами, здоровань недобре усміхнувся.

— Вам це не допоможе, — гучним басом промовив він. — Хто з вас Айхо?

Я зробив крок вперед.

— Володарка морів наказала передати, що Шанталія лежить на північному заході, — і пірат махнув рукою-кувалдою. — Якщо добре гребтимете, до вечора доберетесь.

— Що? — Ескалар із Зуфаром переглянулись.

— Човен по правому борту, — продовжував лисий. — Там достатня кількість води і харчів. Чим швидше звідси заберетеся, тим краще для вас. Ось що наказала передати господиня, — і пірат замовк, завмерши, як велетенський колос.

Я не повірив. Невже сьогодні я буду в Шанталії?!

Астра! Раптом згадав я! А як же Астра?!

— А де твій капітан? — спитав я лисого.

Пірат мовчав.

— Де Астра?! — крикнув я. — Нікуди не піду, доки не попрощаюся з нею!

Ескалар завбачливо смикнув за рукав і прошепотів:

— Айхо, за бортом чекає човен, ми можемо забратися звідси.

Зуфар насуплено мовчав, тільки уважно спостерігав.

— Коли сонце порівняється із зеленим змієм на парусі, — почав пірат, ігноруючи мої слова, — вас знову відправлять в трюм і на Ракійському ринку продадуть в рабство.

Останні слова пірата справили враження. Я чомусь не сумнівався, що саме так і буде. Перспектива повернутися в трюм і потрапити в рабство не тішила. А сонце ось-ось мало порівнятись з мальованим змієм на золотистих вітрилах піратського корабля. Ескалар нервово клацав пальцями, Зуфар напружився. А я востаннє обвів піратів поглядом, шукаючи в натовпі знайоме дівоче обличчя.

— Подякуєш володарці морів! — крикнув я і впевнено рушив до борту, за яким чекав човен.

Ескалар з полегшенням зітхнув. Зуфар озирався, як звір, якого довго тримали у клітці, а тепер з невідомих причин випускають. А я вирішив ні в якому разі не обертатись. Не мав права, але чомусь тоді страшенно злився на Астру, хоча повинен безмежно дякувати. Але піратка не прийшла попрощатись, і це тоді зачіпало найбільше.

Не гаючи часу, ми взялися за весла. Я всівся спиною до піратського корабля, все ще виражаючи дурнуватий протест. Перші краплини поту виступили на чолі. Чим далі віддалявся від Астри, тим більше хотів ще раз її побачити. Не втримавшись, озирнувся. На кормі майоріла тендітна дівоча фігурка. Шовковий синій плащ, наче прощальний помах хустини, виказували Астру, володарку морів. Кинувши весла, я зіскочив з місця і замахав обома руками, піднімаючись на пальчики, побоюючись, що не помітять. Фігурка різко розвернулася і зникла.

Розділ 51

Сонце немилосердно випалювало останні непрохані думки. Втомлено, але вперто ми гребли вперед. У кожного була причина дістатися Шанталії, міста, вільного від работоргівлі, піратів і жерців; міста університетських веж, веселих гамірних студентів і поважних сивобородих професорів; міста, яким захоплювались мореплавці, яке любили його жителі та поважали інші міста.

Я глянув на друзів: ось вони, ті, про кого на прощання говорив Едо. Ось вони, ті, хто чекав мене на дорогах долі. Я знайшов їх, та все ж…

Ескалар зі спокійним зосередженим обличчям задумливо веслував. Дивний геліонат, загадковий маг, друг моїх батьків, яких я ніколи не знав, так несподівано увійшов у життя і став добрим товаришем. Найімовірніше, після прибуття в Шанталію він залишить нас, щоб владнати справи з Орденом, якому вірно служить.

Зуфар, названий брат, вірний соратник і найближчий друг, насолоджувався свободою і морем, яке нагадувало про рідний Захрейн. Я дивився на нього і боявся, що, втамувавши спрагу до подорожей і подвигів, друг таки захоче повернутися додому.

А я? Я повинен продовжити шлях. Спогади про дитинство почали витісняти події, якими жив останнім часом. Лісовий будиночок і безтурботні роки зникали, ніби сховалися за пеленою зрадливої пам'яті. Люди, які оточували зараз, стали новою реальністю. Дід Радо… здавалося, пройшло років із десять, як я востаннє бачив його. Та все ж глибоко в душі ще сподівався на зустріч. Можливо, тому так рвався в Шанталію. В незнайоме чуже місто.

Так, перебуваючи кожен у власних роздумах, ми не помітили, як сонце добігло денного маршруту. Ніч накрила землю дірявою темною шапкою, крізь яку виблискували міріади зірок. Але що це? Ні, не сяйво небесних світил сліпило здивовані погляди, це вогні величного міста звабливо підморгували і вихвалялись різнобарвним убранством. Навіть прохолода морської ночі відступила, здалася теплому мерехтінню, яке гостинно відкривало обійми перед подорожніми.

Омріяна Шанталія! Місто на тринадцяти пагорбах! Місто величних дивовижних веж, що здіймалися у нічне небо різнокольоровими вогняними стовпами. Шанталія сяяла і переливалась. Здавалося, ми потрапили на феєричний показ ілюзіоністів.

— Це ще більше вражає, ніж Вершники Сакарії, — захоплено

мовив Зуфар.

— У житті не бачив нічого гарнішого, — продовжив Ескалар.

А я мовчав, затамувавши подих, боявся необережним словом сполохати казку. Лише легка усмішка застигла на вустах.

Знайшовши нарешті місце, де можна пришвартувати човен, ми ступили на берег Шанталії. В думках я ще раз подякував Астрі. І обернувшись, востаннє глянув на морський горизонт, чітко окреслений місячним сяйвом. Десь там і зараз, розрізаючи хвилі на піратському кораблі, одинока у лихій владі, лютувала володарка морів, донька Фароса, Астра.

— Схоже, ніч тут ніколи не настає! І це подобається! — весело засміявся Зуфар.

І справді, вулиці Шанталії яскраво освітлювалися ліхтарями, схожими на ті, які бачив у палаці Бреагора. Вогні водоспадами звисали зі стін високих будинків. Широкі вулиці шумними ріками вливалися у просторі площі, посеред яких виростали величні фонтани. Біля їх підніжжя юрбилися студенти. Юні, запальні, майже мої однолітки, вони щось жваво обговорювали, про щось дискутували. Веселий сміх молоді звучав так незвично безтурботно.

Одяг спудеїв у всіх однаковий: короткі лляні штани, сіра легка сорочка і камізелька, за кольором якої можна зрозуміти, до якого з Університетів належали молоді люди. Але про це я дізнався пізніше. Ось подалі стоїть високий підтягнутий юнак із серйозним виразом обличчя. Його не веселить те, про що емоційно розповідає жвавий студент у червоній безрукавці. На «червоному» зосереджена вся увага, та серйозного студента у синьому це не діймає. Адже він навчається таємниць бойового мистецтва у самого Майстра Ваврa-Каса. І на відміну від живчика у червоному, який, напевне, з Університету Мистецтв, він спудей старшої школи, бо пояс, що гордо виставляє напоказ, уже не просто мотузка, а шкіряна тонка стрічка. А навкруги ходили, стояли, гомоніли і сміялись смарагдові, жовті, пурпурові, білі і чорні камізельки. Таке ж різнобарв'я панувало і в кольорах шкіри спудеїв. Траплялися земляки Зуфара із сонячного Захрейну, багряно-золотаві нагадували про Мію…

Коли повз проходив хтось із поважних учителів, молоді люди стишували тон запальних розмов і з повагою схиляли голови, на що сивобороді добродії з симпатією кивали у відповідь. Навіть нас, незнайомців, молодь дружелюбно вітала.

Я із захопленням роздивлявся довкола. Яскраве місто подобалось дедалі більше. Ніде раніше я не відчував такої безпосередності, такого прагнення і поваги до життя. Свободою, шляхетністю, молодістю, незважаючи на сивину вчителів,

просякнуті стіни Шанталії. Сакарія ж в порівнянні нагадувала стару, хижу, озлоблену на увесь світ каргу, залишену на поталу лихої долі. Я аж здригнувся, згадавши про похмурих жерців, ненаситних работорговців та жорстоких піратів. Ми всього лише перетнули море, а опинилися наче в іншому світі!

Зуфар відстав і умудрився завести знайомства. Ескалар, як і Зуфар, поводився розкуто. Йому не звикати до нових міст та нових знайомств. Та й навколо одна дітлашня, яка сама з цікавістю розглядала статного геліоната, гадаючи, чи була це не новий учитель прибув до їхнього міста. На мене ж майже ніхто не звертав уваги, і, на відміну від компанійського Зуфара, я соромився, тушувався перед незнайомим середовищем.

— Айхо, друже! — весело гукнув Зуфар. — Познайомся це — Даклар.

Вітатись у Шанталії прийнято рукостисканням. І бурштинового відтінку рука нового знайомого впевнено стиснула мою. Не приховуючи здивування, я в усі очі роздивлявся юнака. Доброзичливо усміхаючись, переді мною стояв молодий доломарт! Бурштиновий, воістину королівський відтінок шкіри не можна сплутати ні з чим! Дід Радо, як казку, розповідав про древній народ доломартів, нащадків королів Сарта, який загадково зник з лиця землі. Та зараз я дивився на живе заперечення цього факту!

— Друже! — окликнув, усміхаючись Зуфар. — Нам знову пощастило. Даклар навчається у Майстра Каро.

Я з широко розплющеними очима глипнув на Зуфара, але нічого не почув. Усі думки роїлися навколо нового знайомого. Живий доломарт привітно усміхався, а я з роззявленим ротом тис його бурштинову руку і не міг вимовити ні словечка.

— Залюбки проведу вас до Університету Природознавства, — прозвучав кришталево-чистий голос нащадків королів Сарта.

На мить здалось, що моє неприховане здивування юнака трохи налякало.

— Майстер Каро — один із найшановніших учителів Шанталії. Матиму за честь провести його друзів, — вже опанувавши себе, продовжив Даклар.

«Ну з друзями Зуфар явно переборщив», — подумав я і ще раз поглянув на юного доломарта. Усе б нічого, та насторожувало, що, крім мене, ніхто із друзів наче й не помічав, що перед ними нащадок королів Сарта. І Зуфар, і Ескалар безперечно знали легенду про доломартів, як кожна дитина Узбережжя. Але вели себе так, ніби нічого дивного не відбулось, ніби легендарні королі Сарта кожен день трапляються їм. І сам доломарт Даклар поводиться дивно, не як людина, про яку склали безліч казок. Він

видається звичайним, ввічливим, доброзичливим хлопцем, який хоче догодити «друзям» вчителя. Я йдучи мовчки слідом, здається, так би й закричав: «Люди! Озирніться, перед нами доломарт, нащадок королів Сарта! Вони не зникли! Вони тут, серед нас!»

Шкіра молодика, освітлена шанталійською ніччю, бурштиновим сяйвом виїдала очі. Уже ні краса міста, ні нові враження не вабили. З того часу, як рука доломарта потисла мою, я не міг думати ні про що! Та, дивлячись на дивний спокій друзів, здавалося, що все це ввижається після довгої мандрівки.

— Прийшли, — дружелюбно мовив Даклар, вказуючи рукою на велетенську дерев'яну браму із майстерно вирізьбленими дивакуватими узорами.

Кам'яний, нездоланний мур наче вхопив у обійми дерев'яні ворота. Мур видавався таким височезним, що шпиль гігантської університетської вежі лише визирав з-за кам'яного укріплення і впирався в нічне небо.

Велич воріт вражала. Ми не одразу помітили маленьку, нижчу від людського зросту, непримітну брамку, яку і відчинив Даклар. Схилившись майже вдвоє, високий доломарт жестом руки запросив і зник за брамою.

Зуфар і Ескалар довірливо попрямували за юнаком. А як останній дурень чи боягуз з недовірою дивився на величезний мур, який тепер відділяв від друзів. Цей загадковий доломарт ніяк не виходив з голови. Та, подолавши хвилювання, я пройшов крізь низьку браму, впевнений, що там знаходиться не Університет.

Розділ 52

На мить я навіть забув про доломарта: алея віковічних дерев з розлогими кронами вела до головної будівлі Університету. Розкішно-величний будинок стояв на підвищенні і опирався на три ряди мармурових колон, всіяних гірляндами яскравих вогнів. Тисячі кольорових метеликів переливалися в зеленому листі веселковими барвами. Їх феєричне мерехтіння живого руху перехоплювало подих! Безліч яскраво освітлених споруд утворювали цілий світ Університету. Здавалось, ніч не зупиняла його бурхливого життя.

Спудеї і вчителі разом прогулювалися в легкій прохолоді ночі після спекотного шанталійського дня. Хтось, притулившись до віковічного стовбура, штудіював тяжку науку природознавства; хтось розглядав у дивне товсте скло рідкісну нічну комаху, що прилетіла на яскраве світло вогнів.

Життя за високими кам яними стінами вирувало і кипіло.

— Знайомтеся — це і є Університет Природознавства! — констатував доломарт, і увага знову повернулася до нього.

— Наш Університет один з найдревніших в Шанталії, — з гордістю продовжував Даклар, — його заснували ще за Ери Драконів. Говорять, що першими викладачами Університету були найдревніші. Віковічні дерева, які ви бачите, пам'ятають ті древні часи. Наші вчителі вміють з ними розмовляти, але ці знання мають лише обрані.

— Чого ж навчають в Університеті? — зацікавлено спитав Зуфар.

— Вивчаємо древню мудрість і таємниці природи.

— А історію прадавніх родів, для прикладу доломартів, не вивчаєте? — запитав я.

Юнак зиркнув, але спокійно і впевнено продовжив:

— Прадавні роди найтісніше пов'язані з природою. У сиву давнину не було такої прірви між природою і людиною, яка існує тепер. Зачекайте тут. Я спробую відшукати Майстра Каро, — перевівши мову, юнак залишив нас під кроною одного з велетнів-дерев і, змішавшись із натовпом, зник.

— Айхо? Щось не так? — зацікавлено спитав Ескалар. — Ти ведеш себе якось дивно.

— А вас хіба нічого не дивує?

Зуфар розсміявся:

— З того часу, як я побачив Шанталію, не перестаю дивуватись…

— Та я не про це, — квапливо перебив я брата. — Хіба вас не

насторожив дивний колір шкіри нашого нового знайомого?

— Насторожив? — здивовано мовив Ескалар. — Чому?

Я замешкався:

— Невже бурштиновий відтінок шкіри Даклара не дивує? — майже шепотом спитав я, чекаючи нарешті хоч якоїсь реакції.

Тут уже розсміявся і Ескалар:

— Друже, мандрівка і справді видалась не з легких. Потрібно відпочити, — поблажливо постукав рукою по плечі маг.

— Айхо, шкіра Даклара така ж біла, як і твоя. Можливо, більш засмагла під південним сонцем, — обережно додав Зуфар.

— І ти так вважаєш? — спитав я Ескалара.

Маг добродушно кивнув.

— Але ж… — почав я, та безтурботні усмішки друзів зупинили. Може й справді варто відпочити.

Даклар наближався. За ним шкандибав високий і худющий чоловік. Довжелезний болотного кольору плащ совався по землі, від чого незнайомець здавався ще вищим. Продовгувата, без жодної волосинки голова чоловіка блищала, як намащене яйце, а кущисті посріблені сивиною густі брови сходилися дашком над переніссям. Безбородий старий не нагадував поважних сивобородих професорів, яких зустрічали на вулицях міста.

— Познайомтесь — професор природознавства, Майстер Каро, — з гордістю відрекомендував юнак учителя.

Я розгубився. Не очікував, що так швидко зустрінуся з тим, до кого вперто добирався майже два роки. І ось він, Майстер Каро, власною персоною…

Учитель дивився на нас глибоко посадженими очима кольору плаща. Певне, в молодості зелень очей була насиченою, зараз же вицвіла, та не втратила гостроти. Погляд Майстра зазирав у самісіньку душу. Він не знав, кому з нас трьох мав завдячувати знайомством, бо бачив уперше в житті.

— Я Айхо, — почав, хвилюючись, — внук Радо. Дід велів відшукати вас, Майстре Каро. Я подолав довгий шлях, доки доля нарешті привела в Шанталію.

В очах Майстра наче заіскрились вогники, хоча жоден мускул не здригнувся на худому зморшкуватому обличчі.

— Це мої друзі: маг Ескалар і принц Захрейну Зуфар, — продовжував я, не розуміючи для чого відрекомендував товаришів титулами. Можливо, тому, що хотів справити хоч якесь враження на Каро. Але Майстер залишався незворушним, як кам'яні мури Університету.

— Чи можемо просити притулку у вашому домі, Майстре? — спитав я, вже не тямлячи, що і говорити.

Чомусь весь шлях тепер здавався даремним…

Нарешті професор промовив:

— Ти тільки заради притулку подолав таку дорогу? — не називаючи по імені, спитав учитель.

Щоки запалали. Спантеличені друзі теж не розуміли причини прохолодного прийому.

— Дід Радо велів прибути до Шанталії і відшукати Майстра Каро. Він вважав вас другом…

— Ну-ну, не злись, — раптом, змінившись на обличчі, доброзичливо відповів Майстер. — Ти все правильно зробив. Виконав волю діда. Запрошую до світлиці, — і старий порухом руки запропонував іти за ним.

— Ви, напевне, зголодніли? — спитав Каро, розмістивши в доволі скромному, як для шанованого професора, будиночку.

Не чекаючи відповіді, старий поставив на стіл глиняні кухлі, запахло свіжим молоком, відламав по шматку запашного хліба і порізав кружальцями жовтуватий сир.

— Чим багаті, тим і раді, — усміхнувся Каро і підсунув до кожного з нас по горнятку.

Ґречно подякувавши, ми спрагло припали до солодкуватого напою. Але навіть досвідчений і дорослий Ескалар не наважувався почати розмову. Професор теж не квапився говорити чи розпитувати. В повітрі зависла недолуга тиша. Я розчаровано жував і відчував себе повним телепнем. Стільки ж сподівань покладено на цю зустріч!

Навіть балакучий Зуфар і той мовчав, лише час від часу зиркав на мене. Та, залишаючись вірним шляхетності, втручатися не став.

Ми мовчки повечеряли, і Майстер Каро, який більше не зронив ні слова, не кваплячись, зібрав посуд зі столу, спокійно сказав:

— Скоро вежа згасне. Я розміщу вас на нічліг. А зранку зустрінемось і я покажу Університет.

По вузьких гвинтових сходах ми похмуро піднялися на горище. Стіни кімнати чисто побілені, на підлозі лежав тканий килим, а у кругле невелике віконце заглядав рогатий місяць.

— Ось три накидки. Хоча ночі в Шанталії в цю пору року доволі теплі, та про всяк випадок… — старий поклав на підлогу три клуночки. — Добрих снів.

І Майстер Каро обережно зачинив двері, залишивши нас в повній розгубленості.

Раптом яскраве світло за вікном згасло. Тисячі метеликів, що світилися у кронах дерев, ніби розчинилися в повітрі. Ілюмінація згасла. Вежа Університету з яскраво освітленої споруди перетворилась на звичайнісінький маяк. Тепер гостророгий

місяць і свічки-зорі вступили у законні володіння. Життя за вікном завмерло. І підкорилось ночі.

Я мовчки вмостився на тканому килимі, вкутавшись накидкою, притулився до стіни, вдаючи, що сплю. Так само мовчки повкладались і друзі.

Я свердлив очима побілену стіну, ледве стримуючи сльози. Душу роз'їдало гірке розчарування. Я продзижчав усі вуха Зуфарові про Майстра Каро. Про те, скільки всього він може пояснити, розповісти. Сподівався на зустріч з дідом. А що отримав? Навіть не впевнений, що професор зрозумів, про якого Радо я говорив. Схоже, він поняття не мав, чому невідомо чий внук мав розшукати його в Шанталії. Ой, як соромно! Виставив себе повним телепнем. А професор тільки із ввічливості прихистив нас.

Що робити? Раніше я мав хоч якийсь дороговказ. А зараз? Повна темінь і незрозумілість.

Я ще довго крутився на твердій постелі. Зуфар глибоко і повільно дихав, бачив вже, мабуть, десятий сон. Мирне сопіння Ескалара, яке ніколи раніше не заважало, тепер страшенно дратувало. Я теж хотів заснути, але сон ходив усе довкола, показуючи лише насмішкуваті гримаси.

Раптом двері скрипуче відчинилися. Я тривожно піднявся на ліктях і озирнувся на друзів, але ті міцно спали. На порозі з'явився Майстер Каро. Схоже, він ще й не лягав.

— Що, не спиться? — спитав старий.

— Ні.

— Тоді вставай, є про що поговорити.

— А як же друзі? Вони спохопляться. Треба їх попередити, — сказав я, лиш би не йти за дивакуватим старим.

— Не хвилюйся, вони міцно просплять до самісінького ранку, — хмикнув Майстер. — В їх молоко я додав трохи товченої дрімоти, зате добре відіспляться. А нас, хлопче, чекає довга розмова.

Чомусь тепер зовсім не хотілося йти за старим, який уже сходив по східцях. Але щоб не здаватися боягузом, я все ж спустився, прихопивши Зуфарового ножа. Так, про всяк випадок.

Майстер мирно сидів за столом, де нещодавно вечеряли. Пахло воском. Свічка тьмяно освітлювала невеличку кімнатку. Каро сидів, безтурботно відкинувшись на спинку крісла. Короткий кинджал вправно мелькав у старечих руках, розколюючи купку горіхів.

— Сідай, — дожовуючи горішок, сказав Каро, показавши на місце навпроти.

Я мовчки опустися на стілець.

— Ну, розповідай, — спокійно, навіть ліниво почав старий.

Я здивовано заморгав, не знаючи що казати.

— Мовчиш? — криво усміхнувся Майстер. — Говори вже, чого насправді прибув до Шанталії?

— Насправді?.. — ще більше здивувався, — Я ж говорив, що дід…

— От тільки не починай про діда, — різко перебив Каро. — Я дуже добре знаю Радо. Ми справді друзі. А от хто ти? І чого видаєш себе за внука? Ось про що хочу дізнатися!

Я не повірив вухам.

— Та що ви таке кажете? Я — Айхо!

— Цить! — і голос старого гримнув, наче грім, миттю змусивши стулити рота. — Що вам знадобилося тут, в Шанталії?

Я відчував, як незрозумілий страх і безсилля підіймаються зсередини, шлунок наче перевернувся.

— Мій дід загинув, і я…

— То ви думали, це вас врятує?! — знову гримнув Каро.

— Нас? — ще більше не розуміючи повторив я.

— Ви сподівались, що, позбувшись Радо, зможете підіслати у школу шпигуна? Та ви себе видали із тельбухами! — Каро зиркнув колючими очима, що з-під кошлатих брів стирчали, як два ножі. — Спочатку цей дивний лист, адресований нібито Айхо. Але в молоденькому прихвосню, що доправив листа, я одразу розпізнав жерця. О, їхню виправку і ходу я не переплутаю ні з чим! А Даклара? Не повірю, що випадково зустріли на вулиці! Чого ти на нього так зиркав? Га? А тепер ще й Айхо об'явився. Та ми знаємо, що Айхо загинув! — і старий спересердя гримнув кулаком по столі.

Здавалося, що це дурний сон. Я от-от прокинуся — і привітний світ Шанталії знову усміхатиметься. Але я не прокидався. Старий метав очима грім і блискавки, нависав темною хмарою і гуркотів: «Шпигун! Що хочеш розвідати? Що тут потрібно? Що, що, що, що?!» В голові паморочилось від потоку незрозумілих запитань. А останні слова старого гуділи дзвоном: «Знаємо — Айхо загинув!..»

Раптом двері за спиною Каро відчинилися. Заскрипіли зловісно і грюкнулись об стіну… Вогонь свічки сполохано затріпотів. У кімнату, наче привид, увійшов темний силует, закутаний в плащ. Обличчя приховував капюшон, завбачливо натягнутий на самісінькі очі. Примара підняла опущену голову:

— Айхо?! — капюшон сповз, відкриваючи обличчя.

Перед очима попливло. Стіни закружляли в божевільному танку. Холодний піт стікав по чолу.

Я схвильовано ойкнув і кинувся в обійми «привиду»:

— Діду!!!

Розділ 53

— Схоже, я трохи переборщив, — усміхнувся Каро.

Всі троє всілися біля розпаленого каміна, що кидав тепле, добре світло в напівтемну кімнату. Веселі відблиски тіней витанцьовували на білих стінах, оспівуючи радість довгоочікуваної зустрічі.

Я не відходив від діда. Не міг натішитися.

А дід змінився… ось і нові зморшки посікли смугляву обвітрену шкіру. Погляд ще більш задумливий. Сірі вицвілі очі бачили те, чого не бачив ніхто. Дід ласкаво усміхався і гладив, як колись, по голові, перебираючи неслухняне волосся. Ставало спокійно, безтурботно, затишно, як у дитинстві.

— Пробач, малий, що добряче налякав, — продовжував Каро. — Ми вже давно поховали тебе.

Я глянув на діда.

— Корабель, на якому ти відплив з піратами, не повернувся і до Сакарії так і не доплив. Я загубив твій слід біля підніжжя Вершини Тиші. А звідти не повертаються…

— Та я ж повернувся.

І дід, і Каро здивовано і якось сумно перезирнулись:

— Отже, ти був там? — майже налякано запитав Радо.

— Був. Діду, ти вважав мене загиблим, а я похоронив тебе.

— Мені просто пощастило, Айхо, — перебив дідусь. — Краще розкажи, як дістався Шанталії? — повіяло прохолодою в рідному голосі.

Я насторожився. Якось коротко, не вдаючись у деталі, розповів, як з Вершини Тиші потрапив на Великий Шлях, потім — в Сакарію, а там по морю до Шанталії.

— А далі ви і самі все знаєте, — завершив я, чомусь змовчавши про всі дивацтва, які відбулися за весь цей час.

Моя розповідь виглядала звичайнісінькою. А я ж мав стільки розповісти, стільки задати запитань. Що зі мною?

Камін догорав. Обличчя діда спохмурніло. Темні тіні виповзали з закутків. Згасла свіча. Рідні дідові очі дивилися все більше підозріло. Каро і зовсім насупився. Я не витерпів:

— Ви мене в чомусь підозрюєте? — аж підскочив я на стільці.

— Так… — швидко мовив дід.

Відповідь виявилась не просто несподіваною, а й принизливою. Серце стиснулося. Я відчув себе малою дитиною, яку незаслужено вирішили покарати. Але, приховавши істинні почуття, суворо запитав:

— В чому? Я маю знати.

Каро вхопив за руку Радо, який все ж рішуче піднявся. Майстер ніби від чогось хотів застерегти друга, але той не слухався.

— Ні, Каро, сьогодні я маю про все дізнатись. Якою б гіркою не була правда. Це — мій внук.

Ніби холодними пальцями провели по спині. На душі стало гидко. Про яку правду говорить Радо?

З-за пазухи дід дістав конверт. І я згадав, як Майстер Каро обмовився про листа, якого нібито мені прислав хтось із жерців.

— Цей лист адресований тобі, Айхо. Його не так давно доправив до Університету жрець, хоча старанно намагався це приховати, — дід потряс перед очима конвертом і замовк, чекаючи реакції.

Я мовчав.

— Ти не поясниш, чому листуєшся із жерцями? — почав сухо дід.

— Та що з вами?! Для чого цей клятий допит?! Прочитайте нарешті листа! І все проясниться!

Дід гірко усміхнувся:

— Цей лист, — продовжував він, — скріплений тлінною печаткою.

— І що це означає?

— Це означає, що відкрити його можеш тільки ти! Інакше лист зітліє, а зміст стане недоступним. От хитрюги!.. — загарчав Каро. — І не придурюйся, що цього не знаєш!

— Та я й справді не знаю! Чому не вірите?! — ображено крикнув я, стримуючи клубок, який підпирав до горла.

Дід відвернувся, наче йому в обличчя линули відро холодної води:

— Айхо, Айхо! — сумно проказав він. — Цей конверт відкривається амулетом, який я подарував тобі. Ось поглянь: його восковий відбиток застиг на папері.

Мимоволі я стиснув амулет рукою. Що?

— Амулет з тобою? — запитав дід Радо.

— Так, — зацьковано мовив я.

— Як його відбиток потрапив до жерців? — спитав дід і сам відповів: — Тільки якщо ти дав ворогові відлити копію. Як же гірко…

Тепер почало доходити: і дід і Майстер Каро вважають мене шпигуном жерців! Не може бути! Але що й справді робить відбиток амулета в Храмі? І чому жерці посилають мені листа? Що ж це все означає? У голові гарячково завертіло думками.

— Є тільки єдиний спосіб з'ясувати усе і перевірити ваші підозри, — рішуче почав я. — Давайте відкриємо конверт. Ось

амулет, — і я впевнено простягнув його дідові.

Той завагався, але все ж взяв.

— Будь обережним, Радо, ти ж знаєш всі ці хитрі штукенції жерців, — попередив Майстер Каро.

— Не хвилюйся, друже, — і дід глянув на мене.

Металеве кружальце плавно лягло у восковий відбиток на конверті. Віск миттю розтанув, ніби до нього піднесли палаючу свічку. Папір в руках розпрямився, і дід спрагло припав до тексту.

Він швидко бурмотів під ніс, читав, перечитував і обличчя його змінювалося від обурення до глибокого здивування і навіть болю. Нарешті Радо безсило опустився на стілець і протягнув листа:

— Айхо, що все це означає?

Я вихопив дивний клаптик паперу, що наробив такого галасу, і прочитав:

«Мій дорогий, любий Айхо.

Якщо зараз читаєш моє послання, отже ти все-таки вибрався з Вершини Тиші. Єдине місце, про яке я чула від тебе, — це школа Майстра Каро в Шанталії. Сподіваюсь, лист дійде і ти його прочитаєш.

Отож, якщо ти потрапив у Школу Майстра, то залишайся в ній якнайдовше. Нещодавно Едо повідав, що саме там «народиться» Обраний. Так, саме «народиться». Я запитувала, що це означає, але павук нічого й сам не може пояснити. так дослівно довірились йому духи.

Ти, як ніхто, тепер знаєш, яким важливим є Обраний для нас усіх. Заклинаю тебе: відшукай Лицаря і допомагай у всьому, чим тільки зможеш. І доба зла скінчиться. Нарешті мир запанує.

Про мене не турбуйся. Це мій шлях, і я маю мужність його пройти. Тепер твоє завдання — служити Обраному, допомогти йому стати на бік Світла і зберегти від Темряви.

Часи неспокійні, мій хлопчику. Едо все більше розповідає про Морок, що насувається. Треба поквапитись. І не допустити, щоб Обраний потрапив до лап жерців.

І ще: використай на славу те провидіння, яке дозволило мені написати і передати тобі листа… Але знищ його одразу ж, як прочитаєш. Це важливо.

Будь мужнім!

З любов'ю, твоя бабуся Есха».

Я дочитав до кінця. Папір у руках став теплим. Ніби нізвідки повіяв легенький вітерець. Здалось, що лагідна рука Есхи торкнулася щоки. Я пригорнув листа до серця. Але одразу ж згадав про наказ знищити і кинувся до каміна. Майстер Каро перехопив.

— Айхо, зачекай! — крикнув навздогін дід. — Не квапся. Те, що написано в листі, дуже важливо. Потрібно перечитати ще раз і ще раз, вивчити напам'ять. І тільки тоді знищити. Передай листа Каро.

Вивільнившись із цупких рук старого, я простягнув йому пожмаканий папір. Каро швидко перечитав і ошелешено зиркнув на діда.

— Це міняє справу, — з полегшенням підсумував Майстер.

— Міняє, — невесело сказав Радо. — Нам з тобою, двом старим йолопам, потрібно вибачитись перед Айхо. Схоже, мій хлопчик немало пережив за коротке життя.

І дід обійняв, прошепотівши: «Пробач».

— Пробач, хлопче, — дружньо постукав по плечу Майстер. — А дивлячись на тебе, й не скажеш, що ти той, хто зміг повернутися з Вершини Тиші, — старий добродушно розсміявся.

— Радий, друзі, що все так на славу вирішилось. Та скільки б нам усього не хотілось сказати чи почути один від одного, ніч шепоче з усіх кутків і підганяє до сну. Негоже друзям стерегти темінь. Хай ранок проспіває веселу сонячну пісню зустрічі. А зараз — спати, спати, спати… — і Каро, усміхаючись та розмахуючи руками, наче пташок, зігнав нас.

Дуже не хотілося розлучатися з дідом. Ще стільки всього хотів розпитати. І в його очах горів допитливий вогник. Але Радо ласкаво погладив по голові і, погодившись з товаришем, загнав, як малого, спати.

— Завтра буде вдосталь часу, щоб наговоритись, Айхо. А зараз нехай сон напоїть снагою і здоров'ям на новий день.

Розділ 54

Ранішнє пустотливе сонце заскочило у вікно і розсипалось по стінах веселими миготливими посміхайчиками. Я розплющив очі, і уста самі по собі розпливлись в усмішці. Вже давно не почувався таким щасливим!

Миттю зібравши нехитру постіль, радісно і безтурботно кинувся будити друзів. Зуфар ліниво потягався. Ескалар, примруживши від яскравого світла, здивовано вигукнув:

— Ми щось проспали з тобою, Зуфаре. Ти тільки поглянь на Айхо! Та він увесь світиться від щастя!

Я й не приховував хорошого настрою і шкірився на всі зуби.

— Не знаю, можливо, в цій кімнатці якось по-особливому спиться? Бо я вже років зі сто так міцно не спав, — протираючи очі, сказав Зуфар. — Айхо, а й справді, це на тебе сон так подіяв? Лягав ти в препаскудному настрої. Ми з Ескаларом боялися і зачепити. А тут такі метаморфози! Не даремне кажуть: ранок вечора мудріший.

Друзі усміхнулись і переглянулись. А я, радіючи ще дужче, зрозумів, що Зуфар і Ескалар нарешті потоваришували.

— У мене радісна новина, друзі! — вигукнув я. — Дід Радо — живий! І сьогодні я вас познайомлю!

— Оце так! Чудова новина, Айхо! — щиро радів Ескалар.

— Неймовірно! Воістину, Шанталія — країна див! Вітаю, друже! — зіскочив на рівні ноги Зуфар і обійняв.

— Отже, не даремними були поневіряння, — задумано сказав я. — Дякую, друзі, без вас я б не впорався.

Ескалар піднявся і дружньо обійняв нас.

— Я щасливий, що доля звела з вами. І пробачте за ті прикрощі, яких завдав. Знаю: виправдання не маю. Та все ж надіюсь, що пробачите. Особливо ти, Зуфаре, тобі дісталось найбільше.

Зуфар опустив голову, але за мить білозубо вишкірився:

— Що було, те загуло! Не думав я, що побратаюсь з геліонатом, — і товариші, потиснувши один одному руки, щиро обійнялись.

— Якщо у мене колись народиться син, — розчулено почав маг, — я б хотів, щоб він був схожим на тебе, Зуфаре.

— А чим я гірший? — усміхнувся я.

— О! З тобою, Айхо, аж надто часто трапляються усілякі приключки. Якби був твоїм батьком, то вже б досі посивів. Хоча… син Айсолари і Сохломира — і мій син.

Так добре, так легко стало на душі. Забувалося усе кепське.

Хотілося жити, ось так весело і дружньо і ніколи не розлучатися. Але Ескалар, ніби прочитавши думки, раптом сказав:

— Так не хочеться тепер вас, друзі, покидати, але час в дорогу. Надто тісна обітниця тримає з Орденом. І справ набралось по горло. Та й з Бреагором розібратися пора. Думаю, він вже доніс Верховному. А щодо тебе, Айхо, не хвилюйся: ні Орден, ні жерці не дізнаються, де ти. Принаймні не від мене. Слово друга.

Я з тугою дивився на геліоната. Ніби й не новину почув, та все одно у грудях защеміло. Прощатися не хотілося, хоча й розумів, що це неминуче. Я непомітно глянув на Зуфара і боявся навіть подумати, що і той зараз повідомить схожу звістку.

— І коли ти відпливаєш? — пригнічено спитав я мага.

— Сьогодні.

— Сьогодні?! Як?! — в один голос вигукнули ми з Зуфаром.

— І що, не можеш залишитись хоч на день?

— Не можу, Айхо. Хотілося б, але, на жаль. Першим кораблем і відпливу. Довше затримуватись небезпечно. І так втрачено багато часу. Та я радий, що ти нарешті знайшов того, кого шукав.

— Знайшов… — блаженно протягнув я, усміхаючись. — Так що ж ми стоїмо? Гайда, я познайомлю вас з дідом!

Кімната знизу пустувала. Але на столі стояли три глиняні миски і кухлі. А посеред столу на таці парували свіжоспечені солодкі млинці, які часто готував дід. У глечику біліло молоко.

— Схоже, сніданок для нас. Але спочатку познайомлю із дідом. Бо до цього не дам нормально поснідати.

— Ти перетворюєшся на жорстокого пірата, Айхо! — засміявся Зуфар. — Ну як можна спокійно пройти повз цю апетитну смакоту. Я візьму один.

— І я, — приєднався Ескалар.

— Ну гаразд. Тільки по одному, — здався я і теж схопив у руку ще гарячого запашного млинця.

З ними й вибігли на вулицю. Університетський двір перемінився. Вільний дух ночі змінила дисципліна дня. Віковічні дерева, які вночі здавалися велетенськими, виявилися ще більшими. Крислаті крони з темно-зеленим листям нависали гігантськими шапками над вимощеною бруківкою алеї.

Я озирнувся довкола. Не бачив ні Майстра Каро, ані діда. Непрохана тривога холодною змійкою заворушилась усередині.

— Айхо! — обернувшись, побачив Радо, який махав нам рукою.

Дід сидів на кам’яній лавці, що ховалась у живій арці густо заплетеного куща з дивним продовгуватим жовто-зеленим листям, хоча до осені ще далеко. Кущ нависав капюшоном і

захищав від пекучого південного сонця Шанталії. Дідусь смачно затягувався незмінною люлькою, пускаючи голубуваті кільця диму.

— Познайомся, дідусю, це — мої друзі — Зуфар і Ескалар. А це дід Радо.

— Радий вітати вас на шанталійській землі, — доброзичливо усміхнувся дід. — Принц і маг. А ти даремно часу не гаяв, малий. Та чомусь ні той, ні інший не схожі ні на принца, ні на мага.

Зуфар ввічливо вклонився і весело промовив:

— Принц, який за власною волею став мандрівником.

— І мені братом, — доповнив я і, згадавши, запально вигукнув. — А Ескалар, діду, виявляється знав батьків!

Сірі очі Радо враз потемніли.

— Це правда? — спитав здивовано дід.

— Так, але, на жаль, не був знайомий з вами, Радо. А ви батько Айсолари чи Сохломира?

Старий наче стрепенувся, почувши давно забуті імена, і якось підозріло глянув на геліоната.

— А ти, Ескаларе, був другом Сохломира? — спитав дід, так і не відповівши на запитання мага.

Той, щоб не здатись нетактовним, запитання повторювати не став, а просто відповів:

— Я знав і Сохломира, і Айсолару. І був їхнім другом. Та наші дороги розійшлись ще в юності. На жаль.

— Хтозна, хтозна, — якось дивно відповів дід, продовжуючи пильно вивчати Ескалара. — Адже непередбачувана доля звела тебе з їх сином… А ти, Зуфаре, як познайомився з Айхо?

Маг усміхнувся і, здається, зрадів, що Радо перевів увагу на Зуфара. Товариш запально і весело завів розмову про наше знайомство і подальші пригоди. Дід уважно слухав, вставляв репліки, але нишком поглядав на Ескалара.

— Радий познайомитися з твоїми друзями, Айхо, — перервав Зуфара дід. — Ви відпочивайте, насолоджуйтесь красою Шанталії, а ввечері зустрінемось. Ми з Майстром Каро чекатимемо вас на вечерю. А зараз бувайте!

— Зачекайте, вельмишановний Радо! — затримав діда Ескалар. — Я хотів попрощатись. Сьогодні покидаю Шанталію. Радий із вами познайомитись.

— Навзаєм. Ну що ж, щасливої дороги. І дякую, що допоміг нам з внуком зустрітися.

Ескалар вклонився, а Радо, спустившись вниз стежиною, зник за рогом високого блідо-сірого будинку.

— Схоже, я не сподобався твоєму дідові, — спохмурнів Ескалар.

— Ні, друже, — підбрехав я, — просто дідусь суворий і на початку поводиться насторожено.

— Можливо. Але вже не важливо. Все одно час в дорогу.

— А як же запашні млинці?

— Доки не з'їм половини, нікуди не поїду, — усміхнувся Ескалар.

— Е ні! Половина моя! Доганяйте! — і Зуфар чимдуж пустився до хатини Майстра Каро.

— Залиш нам хоч трохи! — і ми мов дітлахи, побігли доганяти Зуфара.

Я часто згадую той останній день, який провів разом із друзями. Вперше так радісно і безтурботно. Та, на жаль, він став останнім безтурботним днем, в якому ми були ще разом.

Досхочу попоївши, намагались за столом побільше жартувати. Зібрали в дорогу Ескалара. Допоміг Даклар, який прийшов за проханням Майстра Каро. Але як не дивно, сьогодні мене майже не діймав бурштиновий колір шкіри молодого доломарта. Я зосередився лише на від'їзді мага: боявся, що бачу Ескалара востаннє. Хтозна, які сюрпризи викине доля.

В порт нас провів Даклар, але одразу ж ввічливо покинув. Дав можливість попрощатися з другом. Якось надто швидко Ескалар знайшов корабель. А я сподівався, що хоча б до полудня потратимо на пошуки підходящого судна.

Ескалар жартував більше, ніж звичайно. І на мить здалось, що йому зовсім не хочеться їхати. В очах друга я бачив смуток. І в тому смутку ховалася небезпека, яка неминуче чекала вигнанця геліоната. Ми залишалися на мирній, дружелюбній землі Шанталії, а Ескалар повертався назад у світ жерців, піратів та рабовласників. І його війна ще тільки починалась.

Ми попрощалися.

Корабель вже перетворився на цятку, а згодом і зовсім розчинився в голубому горизонті, але ні Зуфарові, ні мені не хотілося повертатися в університетський двір. Тихий шум злегка кучерявих хвиль наспівував чудову, невідому пісню. Вирішили трохи посидіти на березі моря, яке, на відміну від Сакарійського, виглядало спокійним, мирно-голубим.

— Майже як вдома, — тихо протягнув Зуфар.

— Сумуєш за Захрейном? — спитав я, розуміючи, що момент істини настав.

— І за батьком, і за сестрою… Останнім часом часто згадую їх, — Зуфар навіть не приховував смутку. — Знаєш, Айхо, а Захрейн не так уже й далеко від Шанталії. Їх поєднує єдиний берег Південного моря. Навіть по суші можна добратися додому, хоча це довше…

Брат замовк, наче поринув думками в омріяну подорож.

— І коли вирушаєш? — опустивши голову, спитав я.

Зуфар помовчав, та все ж відповів:

— Ти ж знаєш, що зараз не можу повернутися до Захрейну. Як би не хотів. Повернутися зараз — означає програти, здатися, проявити слабкість. Тоді і залишати батьківщину не варто було. Відчуваю, друже, що стоїмо на порозі грандіозних подій. І я ще послужу своїй країні. І, як і мріяв, повернуся героєм.

Я й сам відчував, що світ довкола змінюється. Світло Шанталії наче кидало виклик Темряві Півдня. Сакарія, Оздерія, Ракія, і ще тоді не знав, що рідна Вернакія уже потрапили у темінь влади жерців. Пірати хазяйнували по всьому Південному півострові. Сльози, розбій, знущання, страх охопив південні народи. Палали ліси дитинства. Врожаю цього літа селяни вже не зберуть. З гір спускалися розбійники і поповнювали ряди піратів. На півострові встановилась нова єдина влада. Влада жерців. І таємничі прислужники наводили порядки у нових володіннях. Лише море розділяло нас від зла, яке настирно наближалося. Але тоді, сидячи з Зуфаром на березі моря, ми ще цього не знали. Лише дивне відчуття закрадалося в душу. Світ змінювався.

Вечоріло, коли повернулися в університетський двір. Шанталія знову загорілась вогнями радості, немов намагалася розвіяти страхи. Привітне світло хатинки Майстра Каро запрошувало увійти.

В каміні, потріскуючи, яскраво палахкотів вогонь. Мирно бесідуючи, сиділи дідусь і Каро. У мідних підсвічниках іскрились запалені свічки. Печеня і тушковані овочі витягали язик. Та й замість звичного молока у глечику вигравало молоде вино.

— Нарешті гості прибули! — радісно вигукнув Каро.

Дід обійняв мене і привітався з Зуфаром.

— Ну як, зголодніли? — запитав, підморгуючи, Радо.

— Ще б пак, вони ж тільки зранку поснідали. Певне, вже животи бурчать від голоду, — відповів за нас Майстер.

Весело дзвеніли келихи, лунав безтурботний сміх, іскрились радістю очі друзів. Приємне тепло розливалось по тілу. Досхочу попоївши, ми затіяли жваву бесіду. Смуток як рукою зняло.

— Шановний Майстре Каро, я хотів би стати вашим учнем, — несподівано заявив Зуфар.

Каро гучно розреготався:

— Тобі більше підійде Школа Бойових Мистецтв, Зуфаре!

— Але оскільки ти товариш Айхо, — почав серйозно дід, — а Айхо уже спудей Університету, то і ти зарахований до Природничої Школи.

— Що?? — в один голос вигукнули здивовані я й Зуфар.

— Ти ж пам’ятаєш про лист Есхи? — хитро підморгнув Каро. — Так що готуйтесь, хлопці, до науки!

Зуфар світився від щастя.

Ситі, задоволені, веселі ми перемістились до каміна. Зуфар з характерними сміховинками завів мову про наші походеньки. Розповідав так, що найнебезпечніша пригода видавалась веселою прогулянкою. Я доповнював, але не так дотепно. То ж спочатку більше мовчав. Старші підсміювались, а інколи щиро дивувалися, як нам вдавалося вийти сухими із води. Особливо сподобався випадок на невільничому ринку. Але кожен раз, коли я згадував про лиходія Сохо, обличчя діда хмурніло. Бачив, що Радо сміявся, але крізь силу, ніби вимушено. Та думати про погане не хотілось.

Підбадьорений успіхом Зуфара і особливо молодим вином, почав і я розповідати про поневіряння на Вершині Тиші, як веселу пригоду. Коли завів мову про Есху, дідусь ожив. Очі запалали. Зміст Есчиного листа потрохи ставав зрозумілим присутнім. А вино все більше розв’язувало язик, і я вже нічого не приховував. І незабаром помітив, що вже ніхто не сміється. Усі принишкло слухали: хто з тривогою, хто з недовірою, а хто і з переляком.

Перекошені обличчя слухачів враз отверезили. Веселий хміль зник, і я сам злякався того, що наговорив.

Раптом дід піднявся і суворо сказав:

— Думаю, вечір завершено. Дякую усім, що прийшли. А тепер, будьте ласкаві, залиште з онуком наодинці.

Зуфар розгублено піднявся.

— Ходімо, хлопче. Переночуєш у мене, — сказав Майстер Каро.

Виявляється, ця хатина була не професора, а діда.

Каро потягнув до дверей Зуфара, який постійно обертався, дивлячись на мене тривожними і разом із тим повними захоплення очима.

— До ранку, Айхо! — крикнув друг на прощання. — І пам’ятай, ми тепер з тобою спудеї Університету Природознавства!

Я криво усміхнувся і вперше пошкодував, що залишаюся наодинці із суворим дідом.

Розділ 55

Світло від каміна то горіло, то гасло. Це дід ходив схвильовано туди-сюди, заступаючи і знову відкриваючи вогонь. Я сидів на стільці перед столом, не наважуючись порушити мовчанку. Здається, Радо щось обмірковував. Він весь час потирав сиву бороду і час від часу зупинявся перед багаттям, не зводячи затуманеного погляду.

— Довгий час важка ноша обману лежала каменем на моєму сумлінні… — нарешті вимовив дід. — Я довго приховував від тебе правду, Айхо. Думав, що цим захищаю. Але доля, як завжди, скерувала по-своєму. І ти дізнався багато про те, що я таїв довгі роки. Та все ж не знаєш основного, — продовжував схвильовано, але рішуче Радо. — Я обманював тебе, розповідаючи, що батьки померли… Коли взяв тебе на виховання, вони були живі-живісінькі… Сподівався, що, приховавши таємницю народження, сховаю і тебе від світу. Але Світ вирішив інакше, — дід замовк, вперше за довгий час глянувши прямо у вічі.

Я відчував, як серце гучно калатало. Воно набрало шаленого темпу, і я боявся, що не втримаю його в грудях. Чомусь затремтів. Раптом захотілось, щоб двері відчинилися і до кімнати увійшли батьки. Невідомо звідки вперше прийшов образ світловолосої, з ніжними рисами обличчя жінки. Я був впевнений, що це — мама. А батько? Який у мене батько? Такий же мужній і справедливий, як дід? О, як я хотів їх нарешті побачити! Пригорнути до серця, обійняти… Де вони зараз, можливо, їм потрібна допомога? Але чому дід розлучив нас? Несподівано в серці визріла буря, хвиля образи і гніву обрушилась на Радо:

— Так чому ж ти розлучив з батьками, діду?

— Айхо, — почав старий. — Насправді, я тобі не дід…

— Що? — вигукнув я, готовий провалитися крізь землю чи розчинитися в повітрі.

Відчув, як світ тріщить по швах. Все навкруги похитнулось. Ще трохи — і всесвіт обрушиться з усією невідворотною силою.

— Діду, як же так?.. — безсило промовив.

Радо з болем продовжив:

— Наберись мужності, Айхо, я ще не закінчив. Ти готовий слухати далі, синку? — спитав лагідно дід, як і раніше в дитинстві, коли розповідав казку.

Я втомлено кивнув.

— Твоїми батьками справді є Айсолара і Сохломир, — сказав Радо, а далі, немовби поринувши в якісь далекі-далекі спогади, продовжив: — Уся ця історія почалася дуже давно, задовго до

твого народження. Інколи навіть здається, що все це було не зі мною…

…Я був запальним, повним енергії і сил. Молодість запалювала кров і спонукала до необдуманих кроків. Я, як і ти, розкривши рота, любив слухати історії про Воїнів Шаку. Про їх звитягу, славні подвиги, хоробрість і силу. Захоплювався ними і навіть не міг подумати, що вже незадовго одягну лати і стану в ряди цих колись легендарних Витязів.

Це був світ, який відрізнявся від сьогоднішнього, Айхо. Славні вожаки, Старійшини Воїнів Шаку — Акермол, Треголад і Верамонд — мудро правили і прославляли Воїнство. В ті часи Шаку мали велику владу і силу над намісниками і королями Півострова. Їх боялися, їх поважали. Шаку, наче арбітри, авторитетом підтримували рівновагу між вельможами, простолюдинами і жерцями. Рада Старійшин пильно стежила за всім, що відбувалося на Півострові. Захищала простий люд від нападів варварів, набігів людей з гір, свавілля чиновників та вирішувала престолонаслідницькі суперечки у королівських сім'ях.

Про піратів тоді майже не чули. Воїнство пильно стежило, щоб ця смертельна виразка не розповсюджувалась по Півострову. Корсари осіли на прикордонних землях і боялися навіть потикатися в підконтрольні країни Воїнства.

Вельможам Шаку забезпечували стабільність влади і незалежність від жерців. В ті часи Храми не мали такої згубної сили, яку мають зараз, і це теж заслуга Мудреців Ради Старійшин.

Акермол опікувався простим людом: селянами, ремісниками і торговцям. Треголад — вельможами і королями, а Верамонд проводив постійні переговори із жерцями. Він уклав угоду, за якою жерцям дозволялось перебувати на Півострові та перейматися лише справами Храмів, а не боротися за владу і керівництво країною: для цього існували королі і намісники. Так, жерців побоювались, на них зважали, але вельможі та знать знали, що темні ніколи не переступлять межі укладеної угоди і не зазіхнуть на владу королів. А жерці аж ніяк не хотіли псувати і без того напружених стосунків з Шаку. Та про таємні завдання Воїнів не знав ніхто, окрім втаємничених королів і верховних жерців. Для решти Шаку були легендою, примарними лицарями, які завжди приходили на допомогу.

Так довгі роки утримувалась рівновага між вельможами, простолюдинами і жерцями. Півострів процвітав. Це були благословенні часи без війн, насилля і свавілля. У світі панував порядок. Це задовольняло усіх! Окрім жерців, що жадібно прагнули абсолютної влади…

Та часи змінювалися. Тих, хто приходив на службу до Храму, жерці перетворювали на фанатиків, сліпих виконавців волі. А у Війську почала з'являтися нова молодь — запальна та інколи випадкова… Молоді Воїни все частіше виступали із заявами на підтримку жерців. На Раді Воїнства вони гаряче, енергійно переконували побратимів в богообраності касти служителів Храму. Неодноразово запевняли, що ми, Воїни Істини і Справедливості, надто довго відмовляли у справедливості жерцям. Завченими фразами розповідали про даровану найдревнішими істинну мудрість, яку несуть у світ лише Храми. Занадто пізно Старійшини зрозуміли, що все це підступний і таємний задум жерців.

У війську утворилася тріщина. І вона розросталася з дивовижною швидкістю. Акермол, Треголад і Верамод не могли повірити у можливість зради власних Воїнів. Та коли неофіти почали відкрито розповідати про блага, які лицарі отримають, привівши до влади темних, вірне Воїнству братство повстало проти новонавернених. І Рада Старійшин нарешті дала наказ арештувати підбурювачів. Але зрадникам вдалося безслідно зникнути. А на ранок ошелешила звістка — Акермол, Треголад і Верамод жорстоко вбиті…

Відбувся переворот. Ніхто не міг повірити, що зрадникам вдалося навернути так багато Воїнів. Того ж дня троє молодиків, ставлеників жерців, самопроголосилися Радою Старійшин. Тих, хто повстав проти вбивць і бажав помститися за смерть наставників і друзів — Акермола, Треголада і Верамонда — заарештували і стратили. Комусь пощастило утекти. Серед «щасливчиків» опинились я і Каро.

Так за одну ніч слава Воїнів Шаку згасла, перетворившись на безликий сліпий фанатизм прислужників жерців.

Дивом нам з Каро вдалося перебратися за Південне море до Шанталії. Тут познайомились із Премудрим Старцем Совредо, людиною без віку. Поговорювали, що він разом із найдревнішими заснував Університети Шанталії.

Совредо прихистив, а згодом запропонував стати його учнями. Ми одразу ж погодились, оскільки мудрістю цієї легендарної людини захоплювався весь Край Південноморського Узбережжя, а наші Старійшини вважали Совредо Батьком Миру і наставником. Премудрий знав, яка трагедія спіткала Воїнство. Він поважав Акермола, Треголада і Верамонда, але називав їх наївними і нерозумними дітьми світу. Ми дивувалися і в душі обурювалися. А він усе повторював: «Створене людиною, людиною і зруйнується, і тільки те, що їй створити не в силах, живе вічно».

Пройшов рік у Шанталії, і я вирішив повернутись назад на Півострів. Але вже не як Воїн Шаку, а як шпигун у Храмі Есетів.

Я стрепенувся.

— Так, так, хлопче, — ніби прочитавши думки, сказав дід. — Я потрапив у Храм, в якому зустрів Есху. Безпорадну, залякану, але повну живої енергії і таку не схожу на жрицю. Вона й справді твоя бабуся…

Я затамував подих і майже прошепотів, не повіривши здогадці.

— Ти був Майстром О?

— Чому був? Я і зараз ним є. Ти ще не чув, як мене називають спудеї, — усміхнувся дід і продовжив. — Я одразу ж звернув увагу на надто худу, невисокого зросту і досить дивну верховну жрицю. На відміну від зарозумілого і холоднокровного чоловіка, повелителька темних світилась життям і, як не дивно, добротою. Дівчина — повна протилежність усьому, що я знав раніше про служителів. В її очах палала жага до життя і зневага до Храму, хоробрість і мужність захоплювали. І я незчувся, як по вуха закохався в Есху.

Останні роки я все більше картаюсь, що не вирвав нещасну з ненависних лап жерців. Тоді я надто палко захопився справою Воїнства, щоб думати про сім'ю, почуття… Мав інформацію, яку терміново потрібно було передати союзникам геліонатам, і тому змушений був негайно залишити Храм. Але хотілося хоч чимось допомогти Есці. Я знав, як вона мріяла, щоб її дитя, яке от-от мало народитися, отримало інше життя. Таємно повернувшись в Храм Есетів, я викрав доньку верховної жриці і підшукав маленькій Айсоларі нову сім'ю, звичайних добродушних селян, як і хотіла Есха.

Довгі роки я слідкував, як живеться дівчинці у новій сім'ї. Айсолара росла щасливою і тішила прийомних батьків, які не могли мати дітей. Інколи я приїжджав у гості, як дядько Радомир, але з роками все рідше. Служіння забутим ідеалам Воїнства не відпускали…

Я був уже немолодим, але не мав ні дому, ні сім'ї. Щось наче не давало затриматись на одному місці. Час від часу я приїжджав до Каро в Шанталію. І саме він умовив зупинитись і майже силою втримав біля себе. Я страшенно втомився. Всі зусилля виявились даремними. Ті побратими, які залишились від Воїнства Шаку, пересварилися за титули Старійшин у Раді. Геліонати часто грали за правилами жерців: «підступність — кращий метод». Раптом я зрозумів, що половину життя потратив у боротьбі не за те і не за тих. І стало так лячно і так боляче… Я пригадав слова Совредо: «Створене людиною, людиною і зруйнується, і тільки те, що їй

створити не в силах, живе вічно».

І я нарешті зрозумів: вірно служити організаціям, що пропагують вірність Світлу, ще не означає бути вірним самому Світлу! Усі ці Братства, Ордени, Ліги, яким я віддав стільки літ, усі створені людьми! І з часом ми уже не помічаємо, як перестаємо служити вищим цілям, а перетворюємось на прислужників тих, хто керує. А керують інколи не зовсім достойні, випадкові люди.

Наче пелена впала з очей. Я нарешті погодився на вмовляння Каро залишитися в Шанталії. Та перед цим мав зробити те, на що не наважувався раніше. Ризикувати нічим! Лише життям, яким не раз ризикував заради порівняно нікчемних справ. Я вирішив допомогти Есці втекти. Бо тепер міг запропонувати їй крім серця, ще і життя, родину. Подолавши безліч перепон, я нарешті дістався до Есетів та виявилось, що трон верховної жриці посідала не Есха, а дуже схожа жінка! Але одного погляду достатньо, щоб зрозуміти, що переді мною самозванка. Перше, що спало на думку: Есці вдалося втекти! Я зрадів, але швидко радість змінив пекучий смуток… Тоді я думав, що втратив Есху назавжди.

По дорозі до Шанталії заїхав в Агрантак — селище, в якому із названими батьками жила Айсолара. І коли побачив її, то не впізнав. Переді мною стояла молода вродлива жінка, яка зовнішністю більше нагадувала власного статного батька Ітераса, але в доброзичливих, допитливих сірих очах жила Есха. Я так і не наважився підійти і заговорити. Зрозумів, що дорогоцінний час пройшов і не повернеш… Я не став турбувати дівчину спогадами з минулого. Айсолара виглядала щасливою, задоволеною життям. Тим більше, що дівчина якраз чекала дитину і мала скоро народжувати. Здаля я ще трохи помилувався донькою Есхи і, осідлавши вірного анжира, покинув селище.

…Ще хатки не сховалися за горизонтом, коли на запилюженому шляху я помітив вершника, що мчав назустріч. І все б нічого, якби не характерна військова виправка, горда осанка і впевненість, з якою їхав подорожній. Здається, і я зацікавив незнайомця. Ми стишили ходу, намагаючись краще роздивитись один одного. Але наші обличчя завбачливо прикривали капюшони. І кожен продовжив власну дорогу.

Лише коли добрався до Шанталії і розповів усе Каро, зрозумів: тоді на дорозі до селища, де жила Айсолара, я зустрівся з уже відомим тобі, Айхо, Сохо — одним із юних неофітів, які повстали проти Старійшин Воїнів Шаку. Тільки що Воїн робив у нічим не примітному поселенні, я не знав. Та якби і знав, то не міг би нічого змінити…

Дід раптом замовк. Витягнув з кишені стареньку люльку,

зілля приємно затріщало у жмені. Дід глибоко затягнувся. Голубуваті димчасті кільця виходили нерівними, швидко кривилися і розчинялися в повітрі. А кімната наповнилась солодкуватим запахом. Радо помітно нервував. Я терпляче мовчав, бо розумів, що розповідь ще не завершена.

— В той же час у Марійських Печерах жерці знайшли стародавні руни найдревніших. І прочитали древнє пророцтво про Обраного, якому передбачалось знищити темних. Це страшенно перелякало жерців. Як не старались приховати пророцтво від світу — не вдалось. Чутки просочились завдяки шпигунам геліонатів. Але задовго до того, як жерці знайшли руни, про передбачення знав Премудрий Старець Совредо.

Агенти доповідали, що жерці посилено засилають прислужників у окремі райони Півострова. Повідомлення насторожило. Совредо стривожено скликав Раду і пояснив. У рунах з Марійських Печер говорилося про семикутну Зірку Ар-ха-Юма, яка загориться, коли сонце заковтне місяць, тоді і народиться Обраний. Але народиться він на одному з семи променів Зорі. Що це означало нам, невтаємниченим, було незрозуміло. Тоді Совредо розкинув на столі карту. За складними розрахунками Старець накреслив на мапі семикутну зірку з центром на вершині гори Сапа. Відмітив сім точок. Чотири з них вказували на невеличкі поселення. Совредо тривожно сказав:

— Негайно посилайте сюди людей, — і пальцем тицьнув у карту. — Затемнення місяця відбудеться через двадцять п'ять днів. І жерці зроблять усе, щоб знищити немовлят, які народяться у цю ніч. Або ще гірше: вб'ють усіх вагітних жінок, щоб не помилитися. Ось чому жерці заселяли ці райони. Їх розрахунки точні. Не можна допустити різанини! Друзі, захистимо безневинних!

Вже готовий ринутись у будь-яке поселення, вказане Мудрецем, я раптом побачив на карті селище, де виросла Айсолара. Саме на Агрантак падав один з променів Зорі Ар-Ха-Юма. Згадав миловидну усміхнену дівчину, згадав щасливий образ в очікуванні первістка. Всередині похололо. Коротко розповів усе друзям і, не затримуючись, тієї ж ночі вирушив у дорогу. Та перед тим, як відпустити, Совредо з гіркою усмішкою на устах сказав:

— Видається, друже, що знову побачимось не скоро. Вирушаєш у небезпечну дорогу, з якої повернуться не усі. Тож прийми скромний дарунок. Підозрюю, він стане у нагоді.

Премудрий протягнув кольчугу. У променях сонця, що заходило, обладунки вигравали усіма кольорами веселки, сплетені ще за прадавніх часів дружби людини з найдревнішими,

з легендарного металу-аджару, якого тепер немає навіть в надрах землі. Я з вдячністю прийняв подарунок і, низько уклонившись, розпрощався.

Слова Совредо виявились пророчими. І з друзями я розлучився на довгих п’ятнадцять років.

Розділ 56

Майже двадцять днів я потратив, щоб подолати Південне море, і лише п'ять ночей відділяло від місячного затемнення. Я дуже поспішав. А Агрантак був ще так далеко… Кургани Скелья і Пригір'я Сонних Гір лежали на шляху злостивою перепоною.

Забувши про обережність, я нісся на витривалому плямистому анжирі день і ніч, не даючи перепочинку ні собі, ні тварині. З пам'яті підступно виринала постать грізного вершника, прислужника жерців, неофіта Сохо. Колись нас познайомив ще Треголад. Коли я вперше побачив хлопчину, йому певне не виповнилось і чотирнадцяти. Але вже тоді Сохо був не на роки здібний, сміливий і винахідливий. Якби ж я тільки знав, що з допитливого хлопчака виросте… таке чудовисько.

Коли я нарешті добрався до поселення, то валився з ніг, виснажений дорогою і страхами, які не полишали, мордуючи жахливими видіннями.

Зморене за день сонце закочувалось за багряний обрій. З півночі на посіріле небо сунули важкі рвані хмари. У поселенні панувала безтурботна вечірня тиша. Крім селян, які зачиняли на ніч стайні і комірчини, на вулицях нікого. І, здається, ніщо не віщувало лиха.

Я поспішно прив'язав вірного анжира біля крислатого старезного дерева. Покручене, вузлувате гілля стомлено звисало, торкаючись самого долу. Озирнувшись довкола і закутавшись в плащ, який захищав від цікавих очей, я з тяжким серцем рушив до будинку Айсолари, ледве стримуючись, щоб не побігти.

Темна беззоряна ніч накрила землю. У віконцях сільських хатинок загорілись теплі жовті вогні. Вже майже біля будинку Айсолари почув жіночий крик… Серце завмерло від жаху… Я помітив темні фігури, що чатували біля дверей. Ледве не наштовхнувшись на них, швидко притиснувся до стіни, намагаючись залишатись непоміченим. Обережно прокрадався до відчиненого вікна. Зазирнувши, з полегшенням зітхнув, бо зрозумів, що кричала породілля. Та радість виявилась передчасною: новонароджене маля на руки підіймав не хто інший, як Сохо. Дитя кричало, наче виривалося з цупких обіймів смерті, а мати обезсилено тягнула до безжального Воїна руки, благаючи віддати дитину. Та коли Сохо передав немовля помічнику і той безсердечно заклеймив маленьку ручку древньою руною, Айсолара завила, як дикий звір, та впала на ложе без свідомості.

— Так, я вперше познайомився з тобою, друже, — дід сумно

усміхнувся. — Підслухавши розмову жерців, я дізнався, що всіх немовлят, які народилися цієї ночі, доправлять до Верховного Храму. Там нещасних принесуть у жертву Семикутній Зірці Ар-ха-Юма, щоб пророцтво померло, потонувши в безневинній крові.

Підступність і силу Сохо я знав ще з часів перевороту у Воїнстві. Та бажання захистити тебе додавало сил.

— Забирайте! — віддав наказ Сохо, тицьнувши поплічникам маленький беззахисний згорточок. — Везіть до Храму. Як тільки владнаю справи, доповім про все Мезару. Не гайте в дорозі часу…

Я не дослухав злодія.

Як одночасно переслідувати вбивць і захистити Айсолару? Тоді і прийшла думка випробувати вміння, отримані в Університеті Совредо.

Два плямисті анжири мирно куняли, прив'язані до загорожі. Отже, Сохо прилетів на вороті — велетенському птахові Воїнів Шаку. Ворота я, звичайно, не знайду, він повернеться на заклик лише господаря.

Обережно погладивши анжирів за загривок, прошепотів на забутій мові найдревніших декілька фраз. Тварини стрепенулися, мовби прокинулись від глибокого сну. Справа зроблена. Ховаючись у темряві ночі, нишком повернувся назад до будинку. Якраз у цей момент з немовлям на руках вийшли два лиходії. Заскочивши на плямистих звірів, рушили в дорогу, не здогадуючись, що далеко не заїдуть.

У будинку лишилися лише Сохо і непритомна Айсолара. Коли я увійшов усередину, вбивця схилився над ложем молодої жінки. Оголивши меча, я крикнув негіднику:

— Стій!

— А… ось і ти… — спокійно протягнув Сохо, безпечно без зброї в руках розвертаючись до мене, — я впізнав тебе ще на дорозі в Агрантак, Радомире — вірний Воїне Трьох Старійшин! — з насмішкою, наче виплюнув, зрадник. — Але я надто поспішав. Хоча тепер шкодую, що не прикінчив тебе ще тоді разом з Акермолом, Треголадом і Верамодом! — Сохо зловісно розсміявся.

— То це ти вбив їх? — ошелешено я відчув, як рука здригнулась. — Не можу повірити, що колись називав тебе другом? До останнього сподівався, що ти не причетний до злодіянь тієї жахливої ночі, що лише через свою молодість і недосвідченість став на бік зла. Але тепер бачу: гірко помилявся…

Сохо не зводив хижого погляду, але не поспішав братися за меч:

— Я хотів, щоб у ту ніч слави ти був поряд зі мною, — раптом мовив жрець.

— В ніч слави? — ледве не захлинувся від обурення я. — Отямся, Сохо! Це ж ніч ганьби! Ганьби і загибелі справжнього Воїнства!

— Та озирнись навкруги, Радо! Чи не зараз Воїни Шаку переживають розквіт! Нам належить усе: слава, влада, багатство!

— Це вже не Воїни, це — жерці!

— Тепер це одне й те ж саме! Одумайся, Радо, і наша дружба відродиться, стане ще міцнішою, ніж була.

Засліплений і одержимий, переді мною стояв колишній побратим, якого жадоба влади перетворила на чудовисько.

— Ну, чого мовчиш? Ти згоден? — квапив Сохо.

— Мені тебе шкода…

— Ну що ж, тоді помри! — загарчав Сохо і кинувся у бій.

Не розповідатиму усіх подробиць довгої і виснажливої сутички. Давалась взнаки утома від безперервної подорожі, та я бився з останніх сил. І нарешті вибив зброю із рук ворога. Але не в змозі зробити останній вирішальний удар зупинився. Сохо, миттю скориставшись розгубленістю, хвацько пожбурив короткий піратський кортик у груди. Перед очима попливло… Безсило сповзаючи по стіні, чув глухі, майже безшумні помахи крил ворота. Жрець утік. Приречено я торкнувся грудей, але не намацав крові. Ледве подряпавши шкіру, ніж Сохо застряг у подарованій Совредо кольчузі, яка врятувала від неминучої смерті.

Переконавшись, що Айсолара жива, я кинувся наздоганяти лиходіїв, в чиїх руках знаходилось твоє життя. Зовсім скоро побачив на дорозі двох вершників, які роздратовано пришпорювали анжирів, але ті байдужі до наказів, вайлувато ходили колами.

«Не дарма провів рік з Премудрим Старцем», — усміхнувся про себе.

— Що трапилось, подорожні? — крикнув злодіям, надавши голосу сільського акценту.

Жерці насторожено зиркнули. Безпорадність лиходіїв потішала.

— Та от щось трапилось з анжирами. Раптом зупинилися і ходять, мов зачаровані колами, — сказав той, що тримав немовля.

— Ми дуже поспішаємо! Виконуємо наказ Верховного Жерця! — задеркувато продовжив другий, вважаючи, що це має справити належне враження.

— О! То ви й справді поспішаєте, — вдаючи стурбованість, погодився я. — Дозвольте допомогти.

Бандити з надією перезирнулись.

— Вже замучився з цією худобою, — почав я. — Ніби

показилася. Об'їжджаю усю округу, і тільки про це й чую — анжири сказилися. Та, на щастя, я знайшов на них управу. Якби не бабця, довгих років їй життя, то і не знав би про цей древній спосіб. Ану, давайте спробую.

Лиходії оживилися і, схоже, повірили у байку.

— О, бачу у вас немовля. Покладемо його краще на травичку, земля суха, ніч видалась теплою.

Та жрець ніби щось запідозрив і навідріз відмовився віддати малого. Але я не здавався:

— Е ні, тоді нічого не вийде. Не пробачу собі, якщо випустиш малечу з рук. Раптом анжир стане на дибки, а таке буває, коли їх починаєш виводити з коловороту.

Жрець неохоче все ж протягнув маля. Я обережно поклав тебе на траву. Взяв за уздечки тварин і наказав їм скакати що є духу і не зупинятися. Ті рвонули, як блискавки, тільки слід прохолонув. Думаю, жерці ще довго згадували ту поїздку.

Не гаючи часу, підхопив тебе на руки. Вірний анжир за наказом хвацько звернув з дороги, розсікаючи прохолодне ранішнє повітря, чимдуж помчав до чорніючого лісу.

Коли ти вперше заворушився на руках, голосно заверещавши, я зрозумів, що не маю ні найменшого поняття, як поводитись із немовлям. Безстрашний у бою виявився безпорадним перед маленьким згорточком, який вовтузився на руках і вимагав їсти. Хоч і не планував, але звернув у перше-ліпше поселення.

Молоко роздобути вдалося. Але селяни підозріло косилися і перешіптувалися. Краєм вуха я почув, що їм відомо про події минулої ночі у сусідньому Агрантаку. Виявляється, немовлят забирали і в їхньому поселенні. І знову ми поспішно рушили у дорогу. Але кляте клеймо зробило свою чорну справу: ти захворів. Тобі терміново потрібні були спокій, тепло, повноцінні харчі і відпочинок. А я, вигнанець, опинившись чужих краях серед ворогів, не знав, як маю тобі це дати…

На щастя, на окраїні лісу, далеченько від поселення трапився покинутий старий млин. Я оглянув його і зрозумів, що це наш порятунок, — раптом дід весело розсміявся.

— Через тебе, малий, довелося стати крадієм! Кожного ранку я пробирався нишком на пасовисько і здоював у худоби молоко. Ти не швидко, але поправлявся. Нелегкі і тривожні дні минали. Так ми прожили майже три місяці. Доки літо не почало стирати барви об палюче сонце.

Я розумів, що через море в Шанталію з тобою не пробратись. Жерці нишпорили по всьому Узбережжю, прочісували кожен корабель, шукаючи немовля з клеймом Воїна Шаку на руці. Єдиним порятунком залишався шлях на Схід, через гори Каракаса

у Край Загір`я, на території, до яких жерці ще не дісталися. Усвідомлював, що несказанно далеко віддаляюсь від друзів, які чекають у Шанталії. І, можливо, не отримавши звістки, вже оплакують. Але ніхто: ні жерці, ні товариші не стануть шукати нас там, куди направились — у Вернакії.

Нікому не відомі, ми оселились на окраїні поселення у закинутому лісовому будиночку, де колись жив старий знахар. Згодом, за звичкою, люди почали так величати і мене. А я залюбки допомагав, чим міг, користуючись знаннями, які отримав в Університеті Природознавства у Майстра Совредо. А заради власного задоволення приручав лісових звірів. Та, на жаль, саме це зіграло злий жарт.

Довгі роки ми жили тихо і спокійно. Щоб віддячити за лікування, селяни забезпечували нас запасами харчів, яких вистачало на зиму. А згодом з тобою почали хазяйнувати. Наче в далекому сні, згадував я ті давно минулі події, коли називав себе Воїном Шаку. Все це залишилось в іншому житті, ніби відбувалось не зі мною. Здавалось, що саме в Вернакії я тільки починав жити.

Розмірене сільське життя, домашні клопоти і ти стирали з пам’яті тривожні події. Воїн Шаку Радомир загинув десь у тих забутих боях за справедливість. Натомість народився селянин, знахар, дивакуватий підкорювач звірів Радо, дід Радо…

Ті чотирнадцять років, які прожили у лісовому будиночку, стали найкращими роками життя. Я нарешті зрозумів, що таке щастя. Щастя бути цілим всесвітом для маленької крихітної людинки, усмішка, перші слова і кроки якої змушують вуста розпливатися у ніжній посмішці, а серце — любити світ і усіх довкола!

Дід замовк, і здалося, що клубок, який підкотив йому до горла, затнув усі слова. Кожен із нас на мить занурився у власні спогади. Переді мною пронеслися грізні Воїни Шаку на сизокрилих воротах. Якісь далекі битви побачив перед собою. Нізвідки чув крики перемоги. Невідоме до цього затишне селище Агрантак, мальовничі пейзажі Пригір’я, доглянутий будиночок матері Айсолари і її ніжний голос, що тихо наспівував нечуті пісенні мотиви — все це враз зринуло з пам’яті, ніби до цього часу спало в її закутках міцним, майже мертвим сном.

Я пильно зазирнув Радо у вічі. Він як і раніше, залишався найріднішою людиною. А тепер став більше, ніж дід. Перетворився на справжнього друга, рятівника, людину, яка присвятила життя. Але одне під’їдало зсередини:

— Можливо, батьки шукали мене… — дорікнув я Радо.

Дід, вирваний з глибоких роздумів, наче незрячими очима глипнув і пробурмотів:

— Шукали…

— Я поїду в Агрантак! Знайду батьків.

Дід співчутливо покосився:

— Коли ти підріс і я міг ненадовго залишати тебе одного, пам'ятаєш, за тобою приглядав дядько Бахтей?

Я кивнув головою, але ніяк не міг второпати, до чого тут дядько Бахтей. Дід продовжив:

— Так от, тоді я і вирішив навідатись у Агрантак, розуміючи, що не маю права приховувати тебе від батьків… Час пройшов, і я сподівався, що все втихомирилось і жерці вже не шукають. Думав, що коли Айсолара дізнається, що ти живий-здоровий, то погодиться з чоловіком переїхати у Вернакію. І ми усі дружно заживемо у лісовому будиночку, а, можливо, скоро побудуємо новий, більший, просторий…

— І що? — нетерпляче випалив я.

— Коли дістався Агрантаку, то дізнався від селян, що батьки одразу ж після твого народження і таємничого зникнення переїхали у Сакарію.

— У Сакарію?! — ошелешено вигукнув я. — То я стільки часу був так близько і не знав цього?!

— Занадто близько…

Спантеличений, я затамував подих.

— Те, що я дізнався в той день, страшенно вразило, Айхо. Я повертався додому з тяжким серцем. І вже шкодував, що залишив тебе без нагляду. Приїхавши додому, я ще довго не міг заспокоїтись, хоча й переконався, що все гаразд. Але гнітюча тривога не покидала. Тоді я і вирішив вигадати смерть твоїх батьків. Ти підростав і неодмінно захотів би знати щось про них. Став би шукати, якби знав, що живі. От я й придумав байку з епідемією і переїздом… Ти ріс кволим не через неіснуючу хворобу. Тавро, випалене при народженні, ледве тебе не вбило. Коли трохи підріс і став запитувати про нього, я вигадав дивовижну історію, яка не лізла ні в які ворота, але ти малий любив усілякі казочки. Насправді тавро — це древня руна, що означає «Справедливість». Це колись таємний знак Воїнів Шаку, за яким ми впізнавали один одного. Чому усіх немовлят заклеймили тоді саме цією руною, я можу лише здогадуватись. Жерці боялись, що не всіх доправлять до Верховного Храму. Вони чекали нашого спротиву, тому й вирішили помітити вас. Та й спосіб був жорстокий, але надійний, мало хто б з малих вижив після такого…

Всі чотирнадцять років я переховував тебе від відвідувачів, був суворим, коли забороняв їхати зі мною в місто. Не завжди дозволяв бавитися із сільською дітворою. Думав, що так захищаю

тебе. Думав, що вирвавши з лап смертельної небезпеки, назавжди сховаю. Але доля розпорядилась, як завжди, інакше…

Розділ 57

Пам'ятаєш, у той вечір почалася страшенна злива і небо здригалося від гуркітливого грому.

Незнайомий вельможа повинен був приїхати, щоб подивитися на приручених сифонів. І староста настирливо тримав мене в управі, запевняючи, що багатій дуже впливовий і йому ніяк не можна відмовляти.

Я довго чекав на гостя, але той усе спізнювався. Давно стемніло, і я хвилювався, що залишив тебе одного. Коли нарешті не витримав і повідомив, що чекати більше не можу, двері відчинилися, і у мокрому плащі в світлицю увійшов Сохо. Пройшло більше чотирнадцяти років, а він виглядав таким же молодим і дужим, хіба що погляд став більш гострим. І тримався аж занадто впевнено і зверхньо. Сохо одразу ж упізнав мене, але цього не показав. Я теж зовнішньо зберігав спокій і нашвидкуруч вигадував відмовки, щоб не вести «гостя» до лісового будиночку. Так і не знаю, випадково натрапив на нас Сохо чи все ж цілеспрямовано шукав. Хоча, можливо, і те й інше. Я почав відмовлятися, мовляв, уже пізно, погода кепська, і краще свистів подивитися зранку. Сподівався, що виграю час. Але Сохо наполегливо просив не мене (знав, шельма, що робить), а старосту, що конче сьогодні мусить подивитися звірів, натякаючи на якісь вельми важливі державні справи. І староста звелів запрягти бричку. Навіть не слухаючи відмовлянь, доправив «шанованого гостя» просто до нашого дому. Сохо, звичайно, сифонами і не поцікавився, а одразу ж попрямував до будинку. Здивований староста залишився сидіти в бричці під дощем, не став доганяти вельмишановного. А далі ти і сам усе знаєш…

— Так ось чому ти тоді перед Сохо назвав мене наймитом! — сказав я, пригадавши той вечір.

— Я все ще сподівався, що зможу відвести від тебе загрозу. Але Сохо не проведеш…

— Коли він побачив моє тавро на руці, то усе зрозумів… — перебив я діда, — ось чому ти змусив мене так поспішно зібратись і покинути дім. Тепер усе стає зрозумілим, — сказав я ніби сам до себе і продовжив: — Діду, так ось, що ти хотів розповісти, перед тим, як на нас напали Воїни Шаку на велетенських птахах?

Радо зам'явся. Він покрутив у руках давно погаслу люльку і нарешті сказав:

— Так… Але це ще не все. Сохо… — почав нерішуче дід, та я перебив його, почувши ненависне ім'я.

— Я не хочу більше чути про нього! Прислужник зла завдав стільки горя. Бідолашний радик загинув, рятуючи мене від ножа клятого вбивці. Батьки… лиходій розлучив нас, можливо, назавжди. Я стільки часу оплакував тебе, діду. І все Сохо, Сохо, Сохо! Він до всього приклав чорну руку! Ні, я довіку не забуду про ворога! — і крикнув, ніби звертався до самого Сохо, сам дивуючись тій жагучій ненависті, яка раптом прокинулась. — Ти весь цей час полював на мене, наче на загнаного звіра, а я з острахом утікав. Тепер я тебе не боюся! Тепер я стану мисливцем, а ти — здобиччю! Ти заплатиш життям за кров і сльози друзів і рідних! Я вб'ю тебе!

— Замовкни! — несподівано грізно обірвав дід.

Я здивовано зиркнув на Радо.

— Замовкни, — повторив дід, але вже м'якше. — Щоб я більше ніколи не чув цього!

— Але чому?!

Дід різко піднявся на ноги. Люлька впала з колін на землю і розкололася. Радо подивився вицвілими очима кольору зимового неба і приглушеним голосом, яким віщують погані вісті, гірко мовив:

— Ти не можеш вбити ворога, Айхо. Тому що Сохломир, або ж Сохо, — твій батько…

Далі буде…

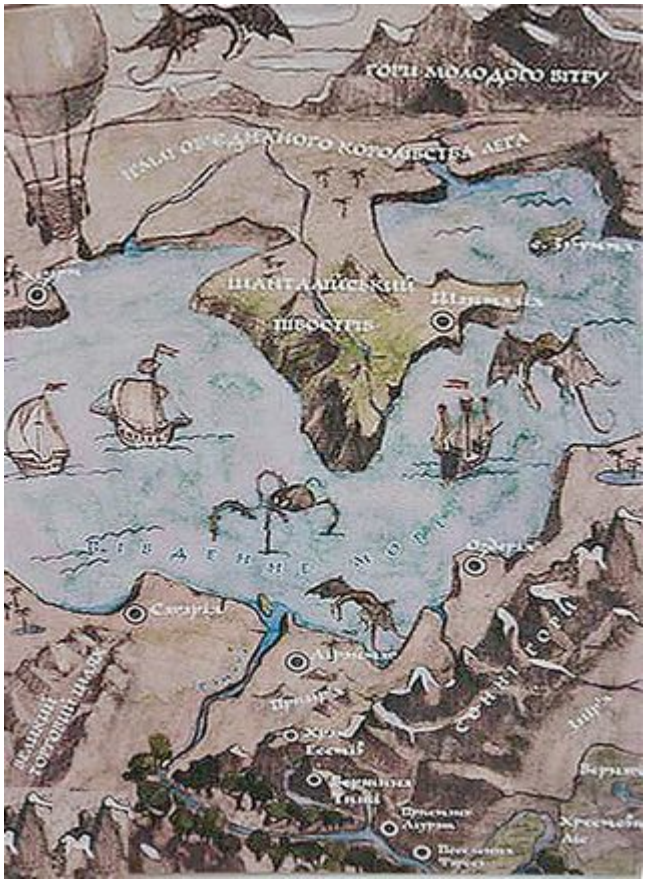
ГОРЫ МОЛОДОГО ЗЕРЕУ
ШАНТАЛИЙСКИЙ
ШЕОСУТЬ
ВЕЛИКИЙ ОТКРЫТЫЙ ПУТЬ